

מבחר עירונים

בהר בחקותי
שנת תשפ"א

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:42	08:20	08:04	06:48	ירושלים
08:39	08:17	08:07	07:03	בני ברק
08:42	08:20	08:07	06:56	חיפה
08:39	08:17	08:06	07:03	אשדוד
08:41	08:19	08:05	06:47	בית שמש
08:40	08:18	08:06	07:05	קרית גת
08:42	08:20	08:06	06:59	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**לחצו
כאן**

כסדרפס ואירוח נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטרופוט
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

הקוראים הנכבדים מתבקשים להתפלל וללמוד לזכות הנדיב הדגול רגב בן מרים, שיזכה לשמירה והצלחה

פרשת בהרבה חוקות, שבת חזק, כ"ו באייר תשפ"א

שבת מברכים חודש סיון. מולדו: ליל ד' שעה 8 עם 31 דק, 7 חלקים. ראש חודש ביום רביעי. גיליון מס' 452 שנה 8

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

בהר סיני (כה, א) - בהר נוסריקון העמדת
במרחב רגלי. למוד יש כאן לאדם שגם כאשר הוא נמצא במרחב ומשפע עליו שפע טובה ונדבכה, לא ישפח את בוראו שגמלו לו כל זאת, וגם אז יהיה במצב של סיני, דהיינו שיתנהג על-פי חסי התורה ומצותיה. (אמרי חיים)

אני נתן לכם (כה, ב) - בגימטריה תרומה, כי מי
שתורם נתן לו הקב"ה פכלים. (חדשים לבקרים)

והיתה שבת הארץ לכם לאכלה (כה, ו) - רמז יש
כאן למנהגו של שמיא הזקן, פמוכא במסכת ביצה, שכל-ימיו היה אוכל לכבוד שבת, מצא בהמה נאה אומר זו לשבת, מצא אחרת נאה הימנה מניח השנייה ואוכל את הראשונה, וזה באור הפסוק והיתה שבת הארץ לכם לאכלה, שכל אכילתכם תהא תמיד לכבוד השבת. ורמז לזה, בראשי תבות אלו שהן בגימטריה כשמאי, וכן מרמז הדבר בתבות שבת הארץ לכם לאכלה שהן נוסריקון תלמידי בית שמאי היו אוכלים כל-צרכיהם רק לכבוד מלכתא, לא אכלו כלום להנאת הגוף. (מול דוד)

אם-בחקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה
(רש"י). עמ"ל נוסריקון על-מנת ללמוד, על-מנת ללמוד, על-מנת לשמור, על-מנת לעשות, על-מנת לקיים, פמטרת הלמוד, ללמוד וללמוד לשמור ולעשות. (זמרת הארץ)

ואכלתם לחמכם לשבע (כו, ה) - אם תאכלו
לחמכם לשבע בשבת-קדש, הרמוזה בתבת וישבתם שבה התבות יום שבת, אז תזכו לבטח בארצכם, כי המענג את-השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים ונצל ממלחמת גוג ומגוג. וכן לבטח נוסריקון כל הט, דהיינו בלי הטא וחסרון, כי בימות החל צריך להותיר מעט מזון זכר לחרבן ובשבת אינו צריך. (אור למאיר)

וישבתם לבטח בארצכם (שם) - רמז יש כאן
לדברי חז"ל בספרי, משבח אני את העעלנים שאינם יוצאים מבתיהם ברגל, כי בתבת לבטח מרמזים ב' ימים דשבועות, ט' ימים דסכות, ח' ימים של פסח, ובהם תשבו לבטח בלי לצאת מביתכם, ואף בארץ ישראל היו מקומות שנהגו שני ימים מספק בזמן שקדשו על-פי הראיה, בדברי הרמב"ם. (רקועי פחים)

ספורים בפרשה

וכי תאמרו מה-נאכל בשנה השביעת (כה, ט)

רבי משה אורבך, מראשוני מוסדי החנוכה התורני בארץ ישראל, נכנס אל החזון אי"ש בשלהי שנת תרצ"ו, ערב השמטה, ושאל: "מה יאכלו אנשי המושבות בשמטה? ונענה: "והרי זו היא שאלת התורה בפרשת בהר, וכי תאמרו מה-נאכל בשנה השביעת?!" השיב רבי משה ואמר: "פונתי לא היתה מה אכל אני, כי זאת אסור לאדם לשאל אלא לבטח בה, אלא שאני שאלתי 'מה יאכלו עובדי האדמה, שהרי לאחרים אין די במלות-עידוד ובהרעפת בטחון, אלא יש לסייע לנזקקים במעשה". לשמע התשובה הקולעת חזר החזון אי"ש ואמר: "אמנם כן, את זה מתר לשאל", ונתן את-עצתו להעלות את הדבר בפני גדולי הדור שעתידיים להתכנסם בפנייה הגדולה במרינבד, וכך נעשה.

ה"פתי"עו" תמה על פסוק זה ושאל: "מדוע ישאלו בני ארץ ישראל מה יאכלו בשנה השביעית, והרי יכולים הם להביא תבואה וקמח מחוץ לארץ? אלא מכאן אתה למד, שאדם הזוכה לגור בארץ הקדש, צריך להגיע למדרגה שלא יערב לחבו דבר הקא מן-הגולה, ולכן מתעוררת השאלה 'מה-נאכל? ומבטיח לנו הקב"ה יצויתי את-ברכתי לכם בשנה הששית"...

את-כסף לאיתתו לו בנשף (כה, לו)

בירושלים בדור הקודם התגורר יהודי סוחר, שרבים השקיעו אצלו דמים מרבים בהתר עסקא, אולם הלה הפסיד את עסקיו. כל המשקיעים יצאו נקיים מפל-כספם, וחשו כי חרב עליהם עולמם. אחרים מהם נכנסו אל הרב מטשפין כדי לתנות בפניו את-אסונם, והוא נענה ואמר: "שמעתי פעם מאבי בעל ה'כוכב מיעקב' שתמה על לשון הפסוק בפרשת בהר 'את-כסף לאיתתו לו בנשף', ושאל מדוע נאמר לשון נתינה 'לאיתתו לו' ולא בלשון ה'לואה לאיתתו לו'? אלא בא הכתוב ולמד, שבה היא דרכם של מלוי ברבית, שלבסוף הם פושטים את-הרגל, ונמצא שהמעוות שנמסרו להם תחלה בתורת הלואה, היו בעצם בתורת מתנה בלבד, ועל-כך מתנבא הכתוב שהנתון כספו ברבית, סופו שהכסף יותר בידי הלווה בתורת נתינה.

אם-בחקתי תלכו ואת-מצותי תשמרו (כו, ו)

רבי משה אהרן שטרן משגיח ושיבת קמניץ, החדיר בקרב תלמידיו את החשיבות של למוד ההלכה, וביחוד הלכות ברכות, והיה אומר כי בכך מקיימים את דברי רש"י על 'אם-בחקתי תלכו ואת-מצותי תשמרו' - 'שתהיו עמלים בתורה', דהיינו שהעמל בתורה אינו רק עצם העמל בלמוד, אלא העמל בברור ההלכה אף לקימה למעשה. פעם ספר, כי אמו של אחד התלמידים באה בטענה, שפדאי להפסיק ללמוד הלכות ברכות, שכן אבי הי"ל אינו בקי בהלכות אלו והוא מתבייש מבנו הצעיר שיודע טוב ממנו. השיב לה המשגיח בהקמתו: "ומה יהיה אם נפסיק ללמוד הלכות? הרי יתכן שגנו שלו יהיה בן בקי בהלכות, ואביו יעמד במבוכה פעם-הארץ"...

והיה ערפך לפי זרעו (כו, טז)

פסוק זה נדרש בידי רבי עקיבא סופר מפרישבורג, על הערכת האדם לפי חנוכה בניו. בשמבקשים לעמד על ערכו וטיבו של אדם, עלינו לבחון איהו חנוכה הוא מעניק לילדיו, שכן בצורת חנוכה, הוא מראה את מטרתו העקרונית ואת מאווייו הפנימיים. "והיה ערפך לפי זרעו" - בשאתה רוצה לדעת ערכו שלי-אדם, "לפי זרעו" - בהקרת ילדיו תוכל לגלות זאת"...

היה היה

ורדפתם את איביכם

בעיר קרואן שבתוניסיה, היתה אחת הקהילות היהודיות העתיקות עוד מתקופת הגאונים, ובה התגוררו רבנו יעקב ברנסיים ורבנו רבי נסים גאון, רבי חושיאל ורבנו חננאל, ואף הר"ף למד בעיר זו טרם עבר לפס שבמרוקו. אולם בתחלת האלף החמישי, הכריזו הערבים על קרואן בעיר מקדשת לאסלאם ואסרו על יהודים להתגורר בה. מאז, במשך מאות שנים, הדירו היהודים את רגלם מהעיר, בידעם כי סכנת מות מרחפת על ראשם אם יבקרו בעיר. היה זה בתקופת מלכותו של השליט 'ביי' חמודה פאשה, שהיה מלך חסד והתנהג בהוגנות עם יהודי הממלכה, וביחוד הוקרו את רבה של תוניס, רבי ישועה בסיס. וכאשר פרצו בה פרעות בשנת תקס"ח, וערבים מוסתים פוזו את רכוש יהודי המדינה, הכריזם להשיב את הגולה אשר גלו. והנה התגלגל בחסדי שמים מארע מפליא, שבתחלתו פמטט וקפח יהודי תוניסאי את חיי קרואן, וסופו שהנחיל מפלה למבקש רעתו, ואף יהודי הממלכה יצאו נשקרים, ומאז התרה הרצועה והתר להם לשוב ולהתגורר בעיר.

בעיר קרואן התגורר אז מסלמי שהיה סוחר חטים ותיק. בתדשים שלאחר תקופת הקציר, היה רוכש שקי חטים מהפכריים שבמדינה, מעמים אותם על גבי חמורים ופדרות, ויוצא בשירה גדולה אל העיר תוניס, שם מכר את החטים במחיר מפלפל, והרויח הון רב. הסוחר עשה חיל בעסקיו, ובמשך השנים התעשר עשר רב. השנים נקפו והסוחר הלך והזקין, אולם תאבונו לכסף לא רק שלא גוע, אלא הלך וגדל ככל שהזקין. אך ביון שכחותיו נחלשו והוא לא היה מסוגל יותר להמשיך במסעותיו הארבים, בחר בסוכן יהודי נאמן בשם אברהם הלוי, שהיה ידוע בפרו וביאמינותו, ומנה אותו לאיש אמונו. בידו היה מפקיד את שקי החטים הרבים, והסוכן היה מוכר אותם בשוק במקרים טובים, ולאחר שמכר את פליהסוחרה, היה מעביר את הפדיון לסוחר החטים המסלמי. מוכן מאליו כי הסוכן קבל את שקרו בעיריפה, ובמשך הזמן הרחיב הלה את מעגל הקונים, ושני הצדדים יצאו נשקרים. עברה תקופה ארבה, ועינו של הסוחר הערבי החלה להיות צרה בהצלחתו של סוכנו היהודי. הוא התקרט שבעה מזנים על שפחה בו כאיש אמונו, ולא יכול היה לסלח לעצמו כיצד מנה 'בופר' יהודי על עסקיו, ואיזה סכך היה בכף שלא המשיך למכור את החטים בעצמו, ומשלוש לכיסו את הרוח הנקי מבלי להתחלק בו עם היהודי. החל הסוחר לחפש פלידרך להגות את הסוכן היהודי מן המסלה, והנה נקרתה בידו הזדמנות פז. באחד מבקוריו בבייתו, החל הערבי לדבר עם היהודי חלקלקות ובערמה הציג ואמר בלחש כממתיק סוד: "נודע לי כי מחירי החטה בקרואן צללו תהומה, ונתן לרכש שם מלאי גדול של חטים במחיר מוזל, אותם נוכל למכור בתונים בדמים מרבים ובגרוח עצום. מדוע שלא תסע עמי לקרואן, ונוכל שינינו לצאת נשקרים מהעסקה?" בלהיטותו אל ההצעה המפתה, לא שם היהודי לב לערמתו של הסוחר הערבי, והביע מיד את הספקותו, וכאשר המה ביצד יוכל להכנס אל העיר המקדשת למסלמים, הגיש לו הסוחר 'רב' אדיבות' בגדים של ערבים ודחק בו להתחפש כאחד מהם. היה זה ביום חמישי, כאשר השנים יצאו לדרך, והגיעו לקרואן ביום ששי בבקר. התחפשת היתה מצלחת ביותר, עד שאף אחד לא העלה על דעתו, כי המסלמי המבדד שלפניו, אינו אלא יהודי בשר מטון ומלדה. השנים רכשו מטון גדול של חטים, וכאשר השעות נקפו והשמש הלכה והעריבה, בקש היהודי מהסוחר לתור להם מקום מנוחה עד צאת השבת. ביון שהמלאכה אסורה לו ביום המנוחה. ובעוד הסוכן אברהם יושב וממתין בתמימות בהבטת שקי החטים הרבים שלו, איך הסוחר המסלמי המרשע, והלשין בפניו פקיד השלטון המסלמי המקומי, על 'הבופר' הנאלח שהעז לחלל את קדשת דתם והסתגן העירה.

עד מהרה מצא היהודי המבדל את עצמו משלך אליהפלא, ורץ מהיר נשלח אל הבני חמודה כדי לקבל את גזר דינו של היהודי ש'שמא' את העיר הקדושה. אברהם קבל עליו את הדין באהבה, קבל את השבת בתוככי הפלא בתפלה יוקדת ונלהבת, ומהאמתחת שפידו אכל מעט מזון לכבוד סעודת השבת. עם רדת הלילה במוצאי שבת, גלה אברהם להפתעתו, כי השומר בפניסה לחדרו נרדם על משמרתו, ובעיפותו אף לא נעל הלה את השער הכבד. במהירות נצל את ההזדמנות והתחמק מפלאו, ולאחר ריצה רגלית מעיפת הגיע לעיר תוניס ערף ורצוץ, אך מאשר על הצלת נפשו. עם הגעתו לתוניס, קבל רבי ישועה בסיס את פניו, והפציר בו להתלוות אליו על מנת להגיש תלויה בפני ידיו הבני, בנגד הסוחר המרשע. לשמע המעשה הנבזה, עגמו פניו של הבני, וראשית לכל מהר להודיע כי מעתה ואילך בטל אסור המגורים בקרואן ליהודים, וכאשר הגיע השליח מקרואן דרש מהם לשלח לפניו את האסיר היהודי. לפליאת פלם התגלה חדר הפלא הריק, לאחר שהאסיר היהודי נעלם ממנו בארץ פלא. בהסר אונים נאלצו להודות בפני הבני, כי היהודי נעלם מפלאו, אולם הוא האשים אותם בהריגתו וגרשם מעל פניו בתמט זעם, כשהוא מקציב להם שלשה ימים עד להבאתו. הבררה לא נותרה בידם, והם נאלצו להודות כי לא העליחו לאתר את האסיר היהודי, אך טענו בתקף כי אין ידם במעל ונשבעו כי לא נגעו בו לרעה. וכך פסק הבני חמודה: "הסוחר המלשין יקנס בסכום גבוה, ומעתה ואילך יאלי לכלכל את משפחת הסוכן היהודי, שהרי הותר אחריו אלמנה ויתומים קטנים בעטיו של סוחר החטים, ועליו לכלכלם ולפרנסם בבבוד" ומאז ישב היהודי במנוחה, כאשר הערבי משלם מדי חדש סכום הגון לאלמנתו בעודו בחיים... ♦

מאורות

המאיר מפרמישלו
ליום ההולא כ"ט באייר תר"י

מגדולי צדיקי החסידות, בעל מופת ופועל ישועות, שנודע בכח ראייתו הזכה ובמדת הידקה. לילה אחד נדדה שנתו, עד שלכסוף נמצא בביתו סכום פספס אותו חלק מיד לצדקה, שכן "כסף בבית אינו נותן לי מנוח", כפי שהסביר. קרב כל יהודי במאור פנים, ואהב כל אחד מישראל כבנו. פעם אמר: "אמנם תמצית הפלגם של ישראל היא לשם זמון, חיים של פרנסה ושל עשר וקבוצה, אולם כל מטרם לממון היא לשם נתינת צדקה ועשיית מצות, שכן למה זקוק יהודי למעות, אם לא לעשות רצון קונו? עוד מילדותו נודע בפקחותו, וכאשר אביו הוכיחו פעם מדוע אינו מושפם קום לעבודת הבווא, ולמה אינו למד מהיצר הרע שהוא מקים את רצון בורא ומסיתו לרביץ במטותו, השיב בשנינות: "מה הדמיון ביני לבין היצר הרע? הרי ליצר הרע עצמו אין יצר הרע שישיתו שלא לעשות רצון קונו... פקרתת בפקתי תמה פעם על הפסוק "עריכו הבהר", ושאלי: "הרי הבהר עוסק תמיד בתורה ועבודתיה, ומהיכן ידע הוא להעריך את השני של הדרך המקדש לפני ה' והרי טוב יותר היה להעמיד לשם כך סוחר מנסה הקני בעניניו ממונו?" והשיב: "אלא מכאן ראה לדברי רבי מאיר במשכת אבות, שהלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה, והכהן זוכה אפוא בזכות התורה לכל החכמות", את השבת היה מניקרא מאד, עד שלא היה אוכל דגים מיום רביעי, רק בסעדת מצוה, כדי להחשיב את הדגים של שבת קודש.

יוסי דעת

פרשת בחוקתי מסתיימת בטוב בפסוק "אלה המצוות". המקור לסיים בטוב הוא במסכת דרך ארץ וטא: "למוד להיות גומר טוב", וכן מובא במסכת ברכות שהנביאים סימו דבריהם בדברי שבח ותהנוים. ולכן נוסח במסכתות סוכה ובבא בתרא דרשות שאינו עוסקות בסוגיה שם, כדי לסיים בטוב כפי שכתב המהרש"א, וכך חתמת מסכת כלים "אשרי כלים שנכנסת בטומאה ויצאת בטהרה", ובסיום מסכת ברכות אף נשגנה לשון הפסוק "הפרו תורתך משום עת לעשות ה'" כדי לסיים בטוב כפי שכתב בעל 'משנת חסידים'. רבים מגדולי ישראל הקפידו לסיים תמיד בטוב, וכן ניכר בהלכות טהרה ברמב"ם שכל ההלכות מסתיימות בטהרה, וכן חתם סופר ברוב תשובותיו "לסיים בטוב", וכן היה הרבי מליובאוויטש משתדל בכך בכל שיחותיו ובכתביו. בקיצור של"ה מספר על אחד שסיים בספר בפסוק "ושערים ירקדו שם", ולמחרת ראה אדם שמראהו כנחלי אש ובידו הספר שלמד בו אמש, והלה אמר לו שלא כדן עשה שסיים בדבר שאינו טוב, כי הוא מוכן להזיק בכל עת למלמדים וסופרים שמסיימים כך, אבל נשא לו פנים לאחר שמע עליו טובות בביתו של מעלה, והוסיפו שמצוה לפרסם דבר זה למרביצי תורה לסיים בדבר טוב. מטעם זה של 'מסיימים בטוב' נקבעו סדר הפסקות העליות בתורה, ויש שכתבו שהן נקבעו בידו "מקרי דרדקי אחד" ואין מקורו קדום, ולעתים קבע סיום באמצע ענין רק כדי לסיים בדבר טוב, ויש לשנות הדבר. ובאמת מצינו מקומות רבים שאינם מסתיימים בטוב, כגון בפרשת פרה "והנפש הנוגעת תטמא עד הערב", ועוד שטרות רבות. ונהגו מסיבה זו לחזור ולכפול פסוק בסוף הספרים שעשהו, תרי עשר, קהלת, קינוח (איכה) וטימגן יתק"ק, כדי לסיים בטוב. וכן נפוץ המנהג לומר בסיום פרשת ויקרא המוסיימת בתביות "לאשמה בה", שהן מנטריות "לאל איש שבת מכל המעשים ביום השביעי", ורבי יצחק אייזיק מקומראנא כתב שהוא מנהג קדום.

בייגרים ותושבים אתם עמדי

ראש רבני תוניסיה, היה רבי יצחק טיב בעל 'ערך השלחן'. גדול בתורה היה, גדול בענינה וגדול במדת ההסתפקות במעט. מדי בקר היה משפם קום עוד בטרם הבחינו בין תכלת לכרתי, ולאחר ששפך צקון לחש ולמד את שעוריו הקבועים, פנה לשבת על-מדין ולהורות הלכה, ועמד העם עליו מן הבקר ועד-הערב. רק בשעה מאחרת בלילה, עלה בידו להתפנות מפל שואלי הרבים ושב הביתה לסעד מעט את-לבו ולשקד על דלתי התורה באין מפריע. לילה אחד, נדה שנתו של ה'בי', הוא המושל התוניסאי, והחליט לצאת ולסיר ברחובות העיר כדי להתרשם מקרוב אחר ארחות חיי ארצו המדינה. השעה הייתה קרובה לחצות, והמושל צעד בליות סגנו אל השכונה היהודית שבתונס. התושבים כבר עלו מזמן על-יצושיהם והבתים היו שרויים באפלה, והנה הם רואים בית קטן, ואור קלויש בוקע ממנו. "מענין מי גר בבית זה", אמר המושל, הקיש קלות על-הדלת ונכנס פנימה, בלי להמתין לקבלת רשותו של בעל-הבית. מה נפעם המושל לראות איש יהודי זקן ונשוא פנים יושב רכון אל-השלחן, וספרים רבים לפניו הם הוא מעין פרפוז רב, עד שכלל לא חש בעומדים לפניו. רק כאשר דרש המושל בשלום הזמן, הוא רבי יצחק טיב, הרים הלה את עיניו, וכשזעה את המושל קם לכבודו בחרדה. "אין רצוני להתעכב", אמר המושל, "אולם מה נפלאתי לראות את הרב עוסק בתורה בשעה פה מאחרת?" בת-שחוק נראתה על פניו העיפות של הרב, ובטוביטעם הסביר למושל על הטרדות הרבות הרובצות על-שכמו בעניני הפלל, עד שאין ספק בידו במשך היום לעסק בתורה, ועתה הוא מוסיף חקמה באוצרות התורה. נכנס המושל עם הרב בדברים, והתענין על גבה שכרו על פהנתו פרב-המדינה, ונענה: "אני מקבל שבעה 'חרובים' (סוג מטבע) מדי שבוע, ומכך אני מפרנס את בני-ביתי. ופעמים רבות, כאשר אני רואה שדי לי להוצאות ביתי בשעה חרובים, אני משיב מטבע אחד לראשי הקהלה, כדי לחלקו לצדקה לעניים ואבוינים.

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ואמרו ואיש כי לא יתהילו גאל (כו, ט) - על-דרך אומנם ז"ל אין איש אלא הקדוש-ברוך-הוא, דכתיב ה' איש מלחמה, כשלא יתהילו גואל כי אין איש שם עלינו, אין מנהל ואין מחזיק ביד אמה ישראלית להשיבה אל-אביה, אל תאמר כי חסיושלום אבדה תקוה, אלא והשיגה דו ויצא כדי גאלתו, אמרו ז"ל כי היסודין והגלות הם תקון האמה להכשירה, והוא מה שרמו והשיגה דו על-דרך אומרו ידיו היתודים שהיא מות הנבונה החוכמת באמה בגלות המר, ובאמצעות זה השיג למצא כדי גאלת הבית:

ואמרו והשב וגו' (שם טו) - הנה לצד שהמכר הוא בעונותינו, כאמרו הן בעונותיכם נמכרתם והעון הוא חוב על-האדם, בשעת קריעת השטר צריך לעשות חשבון החוב שעליו ולפרע הנשאר, והוא אמרו והשב את-שיני ממכרו - השינים שנשאר הבית מכור ונתנה לפי שעור השינים מעונות ישראל, והעדר ישיב, על-דרך אומרו ז"ל במשפטי התשובה ותקוניה תשובת המשקל, אם אדם נהנה מהעון וספג עצמו כשעור מה שנהנה מהחטא ונזהו יפרע חובו, וכמוכן יעשה ארון העולם כשיחבר זמן הגאלה, והוא מאמרם ז"ל שיהיו חבלי משיח, ובהו ושב לאחוזתו - פרוש חזון אל הקדוש-ברוך-הוא, גם על-ישראל על-דרך אומרו ושב ה' את-יבנותי ואמרו ז"ל ישיב לא נאמר אלא ושב וגו':

ואמרו ואם לא ימצאה דו די השיב (שם, כח) - פרוש, אם יראה הארון כי אין פה קעם לסבל חקלים עוד, ורבו חובותיהם למעלה ראש ואפס בהם בה הסבל, ותיח ממכרו עד שנת חיובל שהוא זמן המגבל לגאלה בעתה, ואז ויצא מיכל ושב לאחוזתו, כי קץ גלותו ישנו אפלו יהיו ישראל ושעים גמורים חסיושלום:

דברי הימים

יום כ"ח באייר נקבע עליידי הרמב"ם כיום משתה ושמחה בכל שנה ושנה, על מציאת ספר התורה של עזרא הסופר, וממנו העתיק את הפרשות החסרות והיתרות, התיבות הגדולות והקטנות, המשונות והמהופכות. קודם לכן ערך הרמב"ם תיקון סופרים מדויק, אחר שראה כי אי-בהירות שורת בנוסח התורה, והעתיקו מספר המדקדק רבי אהרן בן-אשר, ממשפחת המדקדים המפורסמת שהייתה בטבריה לפני למעלה מאות שנה, והמסורת שלו מקובלת כיום בכל תפוצת ישראל, וכך מספר הרמב"ם: "וספר שסמכנו עליו בדברים אלו, הוא הספר הידוע במצרים שהוא כולל עשרים וארבעה ספרים שהיו בירושלים מכמה שנים להגיה ממנו הספרים, ועליו היו הכל סומכים, לפי שהגיהו בן-אשר ודקדק בו שנים הרבה, והגיהו פעמים רבות כמו שהעתיקו עליו, ועליו סמכתי בספר התורה שכתבתי כהלכתו". לאחר שסיים לכתוב, נודע לרמב"ם על ספר תורה עתיק שהשתמר מכתבתו של עזרא הסופר בעצמו, ולשם כך נדד עד "מלכות בורגוניא" אשר בצרפת, ושם גילה לשמחתו, כי תיקון הסופרים שלו שהעתיק, מכוון בדיוק כמו ספרו של עזרא, ולכן קבע את אותו היום ליום משתה ושמחה. "הספר הידוע במצרים" אותו מזכיר, הוא כנראה 'כתר ארם-צובא' שנכתב בטבריה בידי סופר מומחה, ורבי אהרן בן-אשר הוסיף בו את הניקוד, הטעמים וציוני המסורה. ה'כתר' עבר ממצרים לחלב, שם נשמר במשך שנים ארוכות, עד שנעלם בפרעות שפרצו בה בשנת תש"ח. לאחר כעשר שנים הגיע לארץ ישראל כשהוא קרוע וחסר, ונחשב כיום כנכס שלא יסולא בפז. לפלא הוא שהרמב"ם קבע את יום כ"ח באייר ליום משתה ושמחה, בעוד אותו יום מוזכר כיום פטירתו של שמואל הנביא, או למחרת בכ"ט באייר.

בהתפעמות וביראת-כבוד יצא המושל מבית הרב, ועם צאתו לחש לסגנו: "ראה כמה אציל-נפש הוא הרב היהודי, שלא רק שאינו מתלונן על משפחתו הקטנה, אלא אף מצמצם את-עצמו כדי לתמוך בעניים. ואלו ה'קאדרי' שלנו לעמדתו, דורש בלי-העת תוספות על משפחתו ואינו מסתפק במה שיש לו". בן-לוחיתו של המושל נסה להטיל ספק בדברי הרב היהודי, אם אמנם משפחתו פה עלובה, והמושל החליט לבדוק זאת עוד באישון לילה. זמן קצר לאחר מכן כבר התדפקו על דלת ביתו של ראש הקהלה היהודית, שנחרד למראה המושל המבקר בביתו בשעה פה מאחרת. המושל מהר להרגיע את-רוחו כי מאומה לא ארע, אולם בקש לדעת את גבה משפחתו של הרב היהודי. "שבעה חרובים", אמר ראש הקהל, "ולעיתים הוא משיב מטבע אחד כדי שנהלקה לעניים" הוסיף, והמושל הגיב מבט מנצח אל-סגנו. "מבקש אני להנות את הרב שעשה עלי רשם בפיר, ואני חפץ לשכנו בבית מרוח ונאה כראוי למעלתו", אמר המושל, אולם הפרנס מהר לצנו את-התלהבותו, וספר לו כי רבות הפציר ברב לקבל דירה טובה יותר, והוא טרב מעוננותו. לשמע הדברים שקע המושל בהרהורים, ולבסוף הצייע: "מהר והזמן בעלי-מלאכה זריזים ומגסים, ובאשמרת הבקר כאשר הרב יוצא מביתו, צוה עליהם להתחיל בתקון הבית ובשפוצו מחדש, ועד שישוב באישון לילה, כבר ימצא בית מתקן ובנוי לתלפיות". עוד באותו לילה כבר הזעקו אמנים שונים אל המלאכה, ולמחרת עם עלות השחר, החלו בעבודה מהירה וזריזה, וכאשר העריב היום לא היה נתון להפיר את הבית, ששנה את-פניו מבית ומחוץ. ובעוד הרב מתבונן לשוב לביתו, כבר ישבו אצלו גדולי העיר ורנניה, ובראשם המקבל רבי ישועה בסיס, לכבוד חגגת הבית, ואף המושל עצמו השתתף בה. רבי ישועה נעמד לשאת דברים, פשהו פותח בענין חשיבות ההסתפקות במעט, והמושל שולח בינתים את ראש הקהל לצאת לקדם את פני הרב עם שובו, אחר שבודאי לא יצליח לזהות את-ביתו... ואמנם קה היה. רבי יצחק הסתובב באותה שעה בסמוך לביתו מפלי לזהותו, ועמד נבון ומבלבל.

"מה נאבד לרבנו"? שאל ראש הקהל המשעשע, והרב השיב בתמימות: "פלא פלאות, ביתי אבד! כאלו בלעתי האדמה, כפי שנבלע קרח בשעתו". בחיור רחב תפס הפרנס את-ידו של הרב, והצביע על הבית המקדש: "הנה, זה ביתו של הרב! במבוכה הביט הרב בבית, אולם הפרנס מהר לאחו בידו ולזהו בכניסתו פנימה. הביט הרב בהשתאוות בדירה הנאה ששנתה את-פניה ללא חבר, והפתע לראות את המסבים הנכבדים. המושל קבלו בכבוד גדול, ובשר לו כי שלח לו דודרון ארבעה שקי קמח, פד שמן גדול וסכום נכבד של מאתים ריאל, אולם הרב נשא את ידיו ואמר: 'תהלה לה' שלא חסר לי מאומה, ובורא העולם דואג לכל מחסוריו. את הוצאות תקון הבית לא אוכל להשיב לכבודו, אולם את המתנות ששנתה לי אחלק לעניים, ותודתי נתונה לה מקרב-לב". קרנו של הרב עלתה שבעתים בעיני המושל, ובניתים סיס רבי ישועה בסיס את דרשותו, והתם את-דבריו פרמו נאה על תקון חצות לפי סדר האלף-בי"ת: "אתם בני גבורות דמעות חוריהו, וקומו זמן חצות. טהרו ידיכם, פונו להקים מלכות נופלת, סגירת עינים פתחו, צדקתי קרובה, רפואה שלמה תבוא, בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן". הצבור השתאה לשמע הדברים הנפלאים, ורבי יצחק עצמו קם לשאת דברים. בנאומו הזכיר את חרבן ירושלים, שעל-אף שאנו שרויים תחת מלכות של-חכם, כל לנו לשבח פי עדין בית מקדשנו חרב ועדין לא שבנו מגלותנו, ונשפך תחנה לקץ הגלות וגאלת ישראל במהרה. ♦

משפחה

ספר אחד מתלמידיו של רבי איסר זלמן זלמן, פי באחד הימים, בעת שישב בבית רבו וקבל תורה מפיו, נכנס רובל שמכר דברי סדקית שונים והציג בפני הרבנית את מרבלתו. הביטה הרבנית בהפצים שלפניה, אך לא מצאה בהם משהו הדרוש לה, ובקשה לפטרו מלפניה. שמע זאת הרב שישב בחדר הפנימי, ומיד יצא ורמז לה לקנות דבר מה מאת הרובל, כדי שלא לכישו וכדי שלא תהיה טרחתו לחנם. לאחר ששב לחדרו ספר לתלמידו: "פעם נסעתי עם ה'חפץ חיים' ברכבת בן-גוריון. פאחת התחנות אמתרי לו פי עלי לקנות חפץ כלשהו אצל אחד הרובלים. אולם הוא בקש ממני להמתין עד שנגיע לתחנה הבאה, כדי שאוכל לקנות את החפץ המבקש אצל אחד מאחינו בני ישראל. וכה אמר לי 'אמר לעצמך שנוטלים אריג יקר ממשי שראוי לתפירת בגדי מלכות, ומכניס ממנו שק בזוי. האם לא עוברים בך על אסור 'בלתשחית'?! והרי יש בידך כסף שאתה יכול לקים בו את הדרה הגבוהה ביותר, זו אשר אין למעלה ממנה מתוך שמונה המעלות אשר במעשה הצדקה - נתינת פרנסה ליהודי בדרך כבוד. כאשר עושים עמו עסק או שנותנים לו לעשות מלאכה. עלייך כך מסייעים ותומכים בו כדי שיתפרנס בכבוד. מקומים עמו מצות 'החזקת בו, וחי עמך' ומונעים ממנו שלא יפול ויצטרך לבריות. אך אם תרכש אצל נכרי, הפסדתו במו ידיו את המצוה החשובה של 'החזקת בו' שהיה בידך להרויח בכסף זה". וכשפים, אמר רבי איסר זלמן: "וכאשר קונים מרובל יהודי, מעודדים אותו בכך, ומקומים 'להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדבאים". ואמנם ה'חפץ חיים' מתרע על-כך בספרו 'אהבת ה'סד', וכותב: "וזה תוכחת מגלה לאותם האנשים שדרגים בשצריכים איזה פועל או עגלה לפע, אינם מדקדקים לשבר דוקא ודוקא לזה, והלא אנשים פאלו הם אינם עשירים בודאי, וקרובים לעניים, ושיך עליהם 'וכי' ומוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו, וחי אחיך עמך'. ויש לו לאדם לבטח בה', שעל-ידי זה שהוא מקים מצוה זו, שהיא המעלה הראשונה במצות צדקה, יתן לו ה' יתברך הצלחה בבית שבונה או בפסיעה שנוסע, מלבד שברו הגדול המוכן לו בעולם הבא בעבור זה".

מטעם

והארץ לא תמכר לצמח (כ"ב, כ)

תבת לצמח מופיעה בחידודי חסר והצד"י רפיה ובטעם זקף קטן המפסיק, ואלו להלן נאמר לצמחית בחידודי מלא הצד"י דגשה ובטעם תביר המפשה לתבות הבאות לקנה אתו, והטעם לכך הוא שהפסוק הראשון עוסק במכירת אחזה שבה כחו של הקונה רפה לעמת המוכר, שהרי המוכר יכול לגאל את השדה במשה שנתים מזמן המכירה, וביוכל הוא חוזר לבעלים. ואלו הפסוק השני עוסק במכירת בית בעיר המקפת חומה שאו כחו של הקונה חזק, אפשר לגאל רק שנה אחת ואינו חוזר בייבול. והטעם נמשך לקונה. (אוצר היסוד)

ונפלו איביכם לפניכם לחרב (כ"ח, ח)

בדרגא תביר לרזו על לפני-שבר ואון ולפני כשלוז גבה רות, שגם אם בתחלה היו האויבים בדרגא ובגאון, יבואו לידי שבר ויפלו לחרב. (מראה יעקב)

ואף את-בריתי יצחק (כ"ב, כ)

בתלשיא קטנה קדמא ואלא, רמז לעקדת יצחק שבזכותה הקדים הקב"ה להגלות שתי שנים לפני שהגיעו לשמונה מאות חמשים ושתים שנה קמנין ונשבתם, שאו היה מתקיים בהם הלילה בייאבד תאבדו, ובכך שהקדים להגלותם נצלו, שראו אפרו של יצחק, ולכן תלש מהם מעט משנותיהם טרם שגלו, והקדימו ואזלו לצאת אל הגלות. (זו צ"ב)

פעם בשעה מאחרת בלילה, הגיע סוחר עשיר לבית האדמו"ר הזקן רבי אברהם יעקב מסדיגורא, ובקש מהמשמש, רבי משה דוד גוטמן, להכניסו פנימה אל הרבי. המשמש דחה את-בקשתו עקב השעה המאחרת, אולם העשיר הפציר בו רבות, וטען שיש לו דבר נחוץ שאינו סובל דחי, ואינו מתכוון לשהות אצל הרבי אלא זמן קצר. לא יכל המשמש לעמד בהפצרותיו הרבות, ונתן לו רשות להכנס. זמן-מה עבר, והוא החל להתחרט על שהכניסו, שכן הלה התעבב למעלה מן-המדה. לפתע יצא הרבי מזדרו, ובקש מהמשמש לפנות אל הרבנית ולקחת ממנה סכום נכבד בהלוואה. לאחר שהמשמש שב ובידו הפעות, שלחו הרבי ללוות גם מבניו, והדבר חזר ונשנה כמה פעמים כשהרבי משגור לאנשים שונים בעלי-ממון, ושב עם סכומים גדולים. עם יציאת הסוחר מחדרו של הרבי כשבדו הסכום האגדי שקבל מהרבי, לאחר שגלה לו פי עסקיו בשלו והוא עומד לפני פשיטת רגל, הרחיב המשמש עז ושאל את הרבי מדוע לזה סכומים כה רבים לתמיכה בעשיר, והרבי נענה ואמר: "ומה אעשה? והלא בשעה שאני מגיע לקיום מצות 'החזקת בו' לאדם מישאל שמטה ידו, אינני יכול להרגיע את-נפשי. אלא בתמיכה הגונה".

מדגש

הקדחת והשקפת מזרות בין הקללות בפרשה, ושתיתו במשקל פעלת המצניות בדרך כלל מקלות, וגם שמות עצם שונים כמו אדרת ודבשת, אך כאשר למ"ד הפעל היא גרונה, מתחלפות שתי תנועות הפגל של פעלת בפתח, ולכן נכתב קדחת אל מול שקפת. הקדחת הוא חלי שמקדיח את הגוף ומחממו ומבעירו, כפי פרוש רש"י. מחסר ידע, היו מכנים בעבר את כל המקלות הבלתי מזהות בשם 'קדחת', ביהודי בשפת האידיש. מקד נוצר גם המנח 'קדחת' במונח של אפס ולא-כלום או 'קדחות' בהגוי אשכנזי עם תי"ו כסמ"ך, הוא הותיר אחריו קדחת, או 'קדחת בצלחת'. בערבית משמשת המלה קדח לאבן-אש, על משקל החם של הקדחת. מהקדחת נוצר שם התאר קדחתני, במשמעות משאלת של פעילות מהירה בלחישות והתרגשות, הדומה למי שסובל מהם פנימי.

בעת לוינו של ה'אהבת ישראל' מויוזניץ, ראו החסידים ביצד יהודי אחד לא מבר, שלא נמנה על עדת החסידים והיה לבוש כפי האפנה החדשה, הולך ארפות אחרי מטת הרבי ובזכה בדמעות שליש, כמי שמבכה את אביו מולידו. היה הדבר לפלא, ואחד מבני משפחתו של הרבי, איש נכבד ונשוא-פנים, נגש אליו ובקש הסבר. הביט אליו היהודי ואמר: "אמנם נבר עליך שאיש נכבד אתה, אך מסקפ אני אם הכרת היטב את הרבי המנוח. אספר לך מה שארע עמי, ומה תוכל ללמד מי היה הרבי הקדוש, וכמה אביר-לב ואציל-נפש היה. מדי שנה נהגתי לנסע לעירי-הנפש קרקלסבד לצרכי רפוי והבראה, ועלי-אף ששמעתי על הצדיק מויוזניץ שזוהג אף הוא לפקד את המקום, לא נכנסתי אליו מעולם. יום אחד קבלתי מברק מביתי, פי נפתח נגדי משפט חמור, ואני צפוי למאסר בן שנים רבות. כדי לקדם את פני הרעות, בקשו בני ביתי לשכר עורכי דין ידועי-שם, אך הללו דרשו סכומי עתק, אותם יש לסלק תוך שבועים. הסתובבתי בעיר אובד עצות, שכן לא היה לי אל מי לקנות וממי לבקש הלוואה, וברב יאוש כבר בקשתי לשים קץ לחיי. באחד הימים פגש אותי ידדי, והוא הציע לי להכנס אל הרבי מויוזניץ ולהיעזר עמו. סרבתי בתחלה, שכן לא הייתי רגיל בכגון דא, וגם לא ידעתי כמה יוכל להושיעני, אולם באין מוצא אחר נכנסתי אליו. שפכתי בפניו את-לבי, ותוך כדי דבורי פוצתי בכי-רמו, דבר שלא עשיתי בחיי בפני שום אדם בעולם, וספרתי לו את צרתי. מיד קרא הרבי לבנו, והורה לו לטל מקומם מסים את הסכום העצום שהייתי זקוק לו, והעניק לו אותו בתורת הלוואה. לא האמנתי למראה עיני, שכן הרבי כלל לא הכירני, והוא ברח אותי שאזכה במשפט. עברו יחדשים מספר, ולאחר שזכיתי תהלה לה' במשפטי, שבתו לפרע את-חובי, וכאשר התחלתי להודות לרבי על החסד שעשה עמי, אמר לי בפשטות: איני מבין מדוע יש להודות לי, אם הקב"ה נתן לי אפשרות לקיים מצות 'החזקת בו', בודאי שך עלי להתנהג". כשפים האיש, הוסיף ואמר: "ודע לך, פי מאז שבתו את התנהגותי לחלוטין, והתחלתי לשמור שבת ולקיים מצות, בזכות התנהגותי האצילית של הרבי".

ממכה

רבי יהונתן אבשיץ נודע בפקחותו, ואמרות-קנף רבות נשמרו ממנו, כמו גם תשובות שונות שענה למחריפי התורה, אולם בגלל ספריו הרבים, מופיע רק חידו אחד, אותו אמר על אסור רבית המופיע בפרשתנו. "ידועים אתם מדוע אמרו חז"ל שאין מלוי רבית עתידים לקום בתחית המתים? ובכן, פתגם שגור הוא כפי המון העם, פי המלה רבית הוא המאשר באדם, שכן גם בשעה שהוא ישן ואינו טורח, הולך ממונו ותופח מיום ליום, ואי-כן, כאשר יקומו פלי-המתים לעתיד לבוא, יאמרו למלה רבית מה לך קם? המשך לשכב וממונה יך יגדל עוד..."

מדות טיש
2 ספרים מסארים, 1.48 עמודים מרובי עניינים
מסארים ומשלים עובדות וסיפורים
חלומות וחלומות פזמונים ואמרות
ליחוד המדינות בין אדם לחברו ובין אדם לעמו
ברא פירוש הספר

ספר חובה בכל כנסתו

התקבלה תרומה לחלוקת כנסת מוגבלת של הסט המבוקש "מדות טיש"

לבתי כנסת מרכזיים
לשבת המתפללים והלומדים

בזמני ימינו חובבים ומעריצים
הרב **ר' רבב חזן** משיח
הרב **מיכאל עבאדי** משיח
המחבר היחיד של ספרות חידו

נדיב עם מומנים
לחשוב ולחשוב חרובה
לחשוב ולחשוב חרובה
ספר "מדות טיש"
ספרות חידו
בית המדרש

החלוקה בבית החיצוני לאור
של ישיבת טיש ומדות טיש
בתיאור
688777@gmail.com 02-688777-92

מספר: 02-688777-92

על פי תאריך עולמי וזה האלבום הכיחודי היחיד המיועד לנשים ולילדים
על פי תאריך עולמי וזה האלבום הכיחודי היחיד המיועד לנשים ולילדים

מחבר: יצחק משה ווייס

"וישבתם על-הארץ לבטח" - אימתי תוכלו לשבת בארץ-הקדש? בשעה שאתם יושבים עליה לבטח, דהינו על-ידי מדת הבטחון. פי הישיבה בארץ אינה אלא לבעלי בטחון ואמונה בה' יתברך, שישפיע רב שפע וקדשה, ובזאת יבחן הקיום בארץ-הקדש. (ה"ת ע"ו)"

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר בחוקותי

ב'נטילת ידים', וכדי שלא יהא מקח טעות, הריני מוסר לך את הדברים כהווייתם, ואתה שקול אם רוצה אתה להמשיך את השידוך".

חיך המחותן בהקלה ואמר: "רבי, אף על פי כן!" שנה הצדיק ושילש את דבריו, וכשראה שהמחותן עומד על דעתו, אמר: "אם כך, שוב אין האחריות עלי ואין אני צריך לחשוש מהונאה, אני את שלי עשיתי".

"וצויתי את ברכתי לכם..." (כה, כא)

עובדא נפלאה מסופר על הרב מקוממיות זצ"ל בענין גודל בטחונו בהשי"ת, כפי שסיפר מקורבו מוה"ר ישראל פוזנער ז"ל, שהצטרף עמו פעם במסעו ללונדון עבור "קרן השביעית".

אחת המטרות של הנסיעה היתה פגישה עם גביר גדול, שזו השנה הראשונה שהצליחו לקבוע תור אצלו, והיות שהזמן נקבע על השעה 12 בצהריים בדיוק, והדרך ברכבת עד שם ארכה יותר משעה, היה להם לצאת לדרכם בשעה עשר וחצי בכדי שלא לאחר את המועד. ויהי בבוקר של אותו פגישה, התפלל הרב מקוממיות תפילת שחרית באריכות כדרכו ועמד כולו בדביקות והשתפכות הנפש, ור' ישראל הזדרז וגמר תפילתו וחיכה שהרב יסיים כי הזמן מתאחר. אמנם הרב מקוממיות היה עסוק בתפילתו ובשעה אחת עשרה סיים להתפלל.

מיד ניגש אליו ר' ישראל ואמר לו שמאחר מאוד וחייבים מיד לצאת לדרך, אבל הרב השיב לו, שמקודם צריך להניח תפילין דר"ת, ורק אח"כ אפשר לדבר מנסיעה... עד שסיים כבר היה מאוחר מאוד, ואמר: בשביל התור אצל הגביר נוותר היום על פת שחרית, ו... יצאו לדרכם.

כשהגיעו לבית הגביר היה השעה אחת אחה"צ, היינו שאיחרו בשעה, ומרחוק כבר ראו את שחושך בפנים הבית, ואכן הגיעו וצלצלו בפעמון, אמנם הקול היה כקול ביער כי אין איש בבית. והתחילו לשוב על עקבותם, ור' ישראל דיבר בשברון לב על שאיחרו את המועד וחבל על

ההפסד שנגרם להם וכו', אמנם הרב מקוממיות חיזקו בבטחון ואמר לו: קיים פתגם "דער מענטש גייט און מה'

"כי את לחם אלקיך הוא מקריב" (כא, ה)

סיפר מרן מאור ישראל רבי עובדיה יוסף זצ"ל: פעם נתארח גאון אחד אצל הברון רבי בנימין רוטשילד, ועשה הברון רוטשילד סעודה לכבוד אותו תלמיד חכם, וכשהגיעו לברכת המוציא, כיבד הברון את אותו תלמיד חכם שיברך ברכת המוציא ויבצע את הפת.

אותו חכם סירב, ורמז לו ברמז כי הלכה היא שבעל הבית בוצע. במהלך הסעודה תמה רוטשילד באוזני אותו חכם ואמר: "מדוע מנעו חכמים ממני לכבד אותך לבצוע את הפת, והלא לכבוד ייחשב לי הדבר?"

השיב לו אותו חכם ואמר: ראה נא ידידי, הלא כבר אמרו חז"ל שקודם שאדם מברך על המאכל, הרי שהמאכל נחשב שייך עדיין לקב"ה, שנאמר: לה' הארץ ומלוואה, ואם תכבד אותי שאני אבצע את הלחם, אין זה נחשב לך לכולם, שהרי עדיין אין הפת שייכת לך, אלא היא שייכת להקב"ה, ומה אתה נותן לי משל אחרים?

על כן תיקנו חכמים שבעל הבית יברך בעצמו ויבצע הוא על הפת, ואז הפת נחשבת שייכת לו, ומזה נותן לאחרים, ונמצא שהוא נותן כבר משלו, והרי זה נחשב כמעשה צדקה עבורו, כי משלו הוא נותן. (משוש תבל)

"אל תונו איש את

אחיו" (כה, יד)

נכדו של רבי אברהם מטשכנוב, התקשר בקשרי שדוכין עם אחד מנכדי פולטוסק, בעודו נער צעיר לימים שעדיין לא עמד על דעתו, ראה בחדרו של זקנו סכום מסויים, והתפתה ונטל את המעות שלא ברשות.

כשנכנס הצדיק לחדרו והבין מה ארע, הצטער על המכשול שארע לאחד מיוצאי חלציו, ושלח מכתב לרבה של פולטוסק, שיצווה על מחותנו לבוא אליו בהקדם.

נבהל המחותן מהמכתב הבהול וחשש שמא הוציאו את דבתו רעה, ולכן מיהר להגיע לטשכנוב ונכנס כשהוא מבוהל אל חדרו של הצדיק.

פתח הצדיק ואמר לו: "ראה, אתה כנראה דימית שהנך משתדך עם הרב של טשכנוב, אולם מחובתי לגלות את אזניך כי נכדי החתן נכשל

"מוֹדָה אֲנִי... רַבָּה אֲמוּנָתְךָ"

אֲמוּנָתְךָ... שֶׁל הַקָּב"ה, הִיא רַבָּה.

מֵהוּ הָאֲמוּנָה הַגְּדוֹלָה שֶׁיֵּשׁ לַקָּב"ה?

הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּה (כו, ט) אָמַר "נִפְשֵׁי אֲוִיתֶיךָ בְּלִילָה", כָּל לִילָה, בְּשֶׁהָאָדָם יֵשֵׁן, הַנְּשָׁמָה עוֹלָה לְמַעְלָה, וְשֵׁם מִתְגַּלְגַּל קְלוּנוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא מְחֻטֵּיא אֶת הַמְּטָרָה, וְאֵעִפ"כ הַקָּב"ה שׁוֹלֵחַ אוֹתוֹ שׁוֹב פֶּעַם לְעוֹלָם מִתּוֹךְ אֲמוּנָה רַבָּה בְּאָדָם, שֶׁהַפֶּעַם הוּא יִתְקַן מַעֲשָׂיו.

כָּל יוֹם מְחַדֵּשׁ, הַקָּב"ה מְאַמֵּן בָּנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ יְכוּלִים לְתַקֵּן.

"בְּיָדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי" (תְּהִלִּים לא, ו), בְּכַח אֲמוּנָתְךָ הַרְבֵּה בָּנוּ, אָנוּ מִפְּקִידִים אֶת רוּחֵנוּ בְּיָדְךָ.

(א נְקוּדָה'לָה - סְפִינְקָא)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר בחוקותי

אח - יממה. אסר אשת איש, והתיר גרושה בחיי בעלה. אסר לנו דם, והתיר את הכבד שכולו דם, והוא קרוש וטעמו כטעם דם. ושאל הבעש"ט: אסר הקב"ה כפירה, מה התיר לנו כנגדה? וענה: כשבא רעך לבקש את עזרתך, תהיה 'כופר' - אל תפטור עצמך מלהושיט עזרה בטיעון 'ה' יעזור...' עכשיו מוטל עליך לנהוג כאילו אף אחד מלבדך אינו עומד לעזור. אתה תעזור! ככל יכלתך!

(אלשיך הקדוש)

"כי ימוך אחיך עמך" (כה, לה)

שני גבירים השתדכו, "ענבי הגפן בענבי הגפן".

בנו המצויין של האחד עם בתו המושלמת של השני.

נדברו שכל אחד מהם ישליש סכום נכבד לנדוניה שתבסס את

בני הזוג לאורך ימים, מלבד

הוצאות החתונה וקניית דירה

ברוחב יד. קבעו תאריך ומקום

חתונה, והנה נודע לאבי הכלה

שהצד השני הסתבך בעסקים

כושלים וצבר הפסדים

שרוששוהו כליל, בקושי

הצליח לשמור על מעונו מפני

הנושים, אבל אין ספק שלא

יוכל לעמוד בהתחייבותו.

כיוון שכך, מקח טעות הוא.

בטל מעיקרו.

אבל אין זה דבר של מה בכך

להפר 'תנאים', לבטל אירוסין.

קם ונסע אל הגאון הקדוש

ה"דברי חיים" מצאנז זצ"ל,

סיפר את סיפורו וביקש את

האישור לבטל את התנאים.

הצדיק שמע והזדהה עימו:

"טוב עשית, שבאת לספר כל

זאת! יש לך מזל..."

המחותן שמע, וזרח מאושר:

"ובכן, רבי, רשאי אני לבטל את

ה'תנאים' שבינינו?"

"לא ולא", ענה הצדיק, וחזר על דבריו: "טוב עשית, שבאת לספר

כל זאת, יש לך מזל גדול, תאר לך שהצד השני היה עומד כאן,

במקומך, ומספר כל זאת... עליך. איך היית אתה מרגיש, אם

בנוסף לאסונך עוד היו זורים מלח על פצעך בביטול

האירוסין?... יש לך מזל, שאתה המספר, ולא הוא... שמח

במזלך, והסתפק בו! ערוך את החתונה, ומחל על חלקו..."

זהו מבט התורה: "העני - עימך",

חשוב שאתה במקומו.

"כי ימוך אחיך - עימך", חשוב

שזה היה עלול לקרות לך!

מצעדי גבר כוננו שטייט" - היינו, שהשי"ת הוא המסדר לאדם בדיוק את זמניו וסדריו.

ויהי כאשר רק יצאו מפתח הבית, נעצר לידם רכב ומשם יצא הגביר, כשהבחין בהם התחיל להתנצל, ששכח לגמרי מכל הפגישה שתוכננה לשעה שתיים עשרה ומסתמא הרב כבר מחכה שעה שלימה בגללי, וממש יצא מכליו בעגמת נפש.

הרגיעו הרב מקוממיות שהגיע רק זה עתה.

אמר הגביר: בכל זאת הרי דפקתם על דלת ביתי ולא הייתי בבית, צריכים לפייס אתכם ויתן כפול ממה שהיה בדעתו מתחילה!

ביציאתם אמר הרב מקוממיות לרבי ישראל: נו, אמרתי לכם - "דער מענטש גייט און מה' מצעדי גבר כוננו שטייט"..." - ואילו

היה מגיעים בשעה היעודה בשעה שתיים עשרה, והגביר לא היה שם ולא היה מוצא אותם אף בעת יציאתם, היתה מתבטלת

הפגישה לגמרי ולא היו מקבלים ממנו כלום.

(באר הגן)

"כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את ממוכר אחיו" (כה, כה)

בפסוקים הקודמים, כאשר התורה מדברת על ענייני משא ומתן ועל היושר הנצרך בעניינים אלו, מדבר הפסוק בלשון רבים: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך..." (כה, יד)

גם כאשר מדובר על הונאת דברים, מדבר הפסוק בלשון רבים: "ולא תונו איש את עמיתו" (שם, יז)

לעומת זאת, כאן, מדבר הפסוק בלשון יחיד: "כי ימוך אחיך... ובא גואלו הקרוב אליו".

אומר על כך האלשיך הקדוש:

כאשר בא אליך אחיך הנתון בצרה, והוא זקוק לעזרה, עליך לחוש כאילו אין איש מלבדך - אתה היחיד שקיים, ואתה מוכרח לעזור לו! אל תאמר בלבך 'יש עוד אנשים שיכולים לסייע', ואל תמליץ לאח הסובל 'לך אליו, הוא כבר ידע איך לעזור לך...' עזור לו אתה!

רעיון כעין זה מובא בשם הבעש"ט: הגמרא (חולין קט ע"ב) אומרת, שכל דבר שאסר עלינו הקב"ה - נתן לנו דבר היתר כנגדו. כגון: אסר לנו את החזיר, והתיר מוח של דג שבוטא שטעמו כטעם החזיר.

אסר גילוי עריות, והתיר אשת

"אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר"

כתוב עלי, לעשות רצונך אלקי חפצתי

(תהלים מ, ח)

אמר רבי נחמן מברסלב, באשר אדם לומד בספר,

ובכל מקום שהוא מסתכל, הוא מרגיש שזה נכתב

במיוחד בשבילו ועבורו, הספר מדבר אליו מוסר

באופן אישי, זה סימן שהאדם רוצה להיות יהודי

כשר, הוא רוצה לעשות את רצון השם.

באשר יהודי מרגיש שהספר נכתב בשבילו, זה

סימן ש"לעשות רצונך אלקי חפצתי".

יש אנשים שפשוט מעים דרשה, או מעינים בספר,

מיד הם חושבים שאות הדבורים הללו הנה טוב

להשמיע ל"הוא..." ומהדרשה הזאת, רצוי מאוד

הנה אם ה"שני" ידע ויפנים. הוא שוכח לגמרי

שהוא בעצמו, הוא זה שצריך לתקן, הוא לא לוקח

את דברי המוסר לעצמו אלא לאחרים, בזמן

שבאמת הוא בעצמו זקוק לזה יותר מכל אדם.....

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד נ"ר צבי

ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון תשפ"א

אומר על כך האלשיך הקדוש:

כאשר בא אליך אחיך הנתון בצרה, והוא זקוק לעזרה, עליך לחוש

כאילו אין איש מלבדך - אתה היחיד שקיים, ואתה מוכרח לעזור

לו! אל תאמר בלבך 'יש עוד אנשים שיכולים לסייע', ואל תמליץ

לאח הסובל 'לך אליו, הוא כבר ידע איך לעזור לך...' עזור לו

אתה!

רעיון כעין זה מובא בשם הבעש"ט: הגמרא (חולין קט ע"ב)

אומרת, שכל דבר שאסר עלינו

הקב"ה - נתן לנו דבר היתר

כנגדו. כגון: אסר לנו את

החזיר, והתיר מוח של דג

שבוטא שטעמו כטעם החזיר.

אסר גילוי עריות, והתיר אשת

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר בחוקותי

ר' חיים למד תלמוד ירושלמי עם חברותא עד לשעות הלילה המאוחרות, במהלך הלימוד התגבשו שבע או שמונה דרכים להבנת הסוגיא.

למחרת חזר ר' חיים כהרגלו באופן תמציתי על הלימוד מאתמול, כלאחר יד פרס לעיני החברותא את כל הדרכים שהועלו בלילה הקודם, והחברותא מגדולי תלמידי ישיבת מיר חלשה דעתו כיצד אפשרי לזכור כך את הדברים? אני אינני זוכר דבר.

מה עשית אתמול לאחר שנפרדנו? הקשה ר' חיים. הלכתי לישון, השיב החברותא.

ואני, השיבו ר' חיים נכנסתי למיטתי טמנתי את ראשי לכר כדי שלא אעיר את חברי, וזעקתי לתוכו שוב ושוב במשך כמה שעות את כל המהלכים בסוגיא כדי לתקוע אותם בראשי, מה הפלא אם כן שאני זוכר.

"אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו" (כו, ג)

'שתהיו עמלים בתורה' (רש"י).

בסיום לימוד מסכת אומרים: 'מודים אנחנו לך... ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות, שאנו עמלים, והם עמלים... אנו עמלים ומקבלים שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר.'

מסביר ה'חפץ חיים': ודאי שגם חייט, סנדלר וחנווני מקבלים שכר על עבודתם. א"כ מדוע נאמר ש'הם עמלים ואינם מקבלים שכר'? אלא שחנווני גם אם יעמוד כל היום בחנותו ויעמוד לפרנסתו מבקר ועד ערב, הרי השכר הוא בתוצאה

במאזן הכספים וייתכן שלא ידווח פרוטה, למרות שעמל בכל כחו. אבל העוסק בתורה מקבל שכר על עמל התורה, גם אם ישב יום שלם והתייגע להבין סוגיא קשה ובסוף לא הבין, בכל זאת יקבל שכר על היגיעה והעמל שהשקיע. כי עמל התורה הוא מצוה בפני עצמה בלי קשר לתוצאה. לכן 'אנו עמלים ומקבלים שכר - והם עמלים ואינם מקבלים שכר' על העמל, אלא רק על התוצאה.

"אם בחוקתי תלכו..."

ונתתי גשמיכם בעתם" (כו, ג-ד)

בלילי רביעית ובילילי שבתות (רש"י)

"אם בחוקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם... (כו, ג-ד)

וברש"י שתהיו עמלים בתורה. י"ל בדרך צחות, כי בעת שיש מזג אויר נאה והשמש זורחת על הארץ מתפתים אנשים אחר יצרם ללכת ולטייל בחוצות, ואין באים לבית המדרש לעסוק בתורה, ולפעמים צריך השי"ת להוריד גשמים שלא בעתם שלא לצורך התבואה אלא רק כדי להכניס את עם שבשדות לביהמ"ד אבל כ"שתהיו עמלים בתורה" אז "ונתתי גשמיכם בעתם" רק לצורך התבואה כדי שתתן הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו.

(וידבר משה)

"אם בחוקתי תלכו" (כו, ג)

ברש"י: שתהיו עמלים בתורה. פעם הגיע חסיד אחד אל הרה"ק רבי צבי זיע"א בנו של הבעש"ט הקדוש זיע"א וביקש שילמד אותו כיצד להיות צדיק.

ענה לו רבי צבי: בעירנו פינסק ישנם שני עשירים מופלגים, האחד זכה לכך ללא כל מאמץ, שכן עושרו המופלג בא לו בירושה מאת אביו, ואילו השני עמל על עשרו עמל רב, על כל פרוטה ופרוטה יגע והתאמץ עד שהגיע והיה לאחד מעשירי העיר.

המשיך ואמר רבי צבי, אם יבוא מאן דהוא אל העשיר הראשון ויבקש ממנו: למדני נא איך להתעשר, ודאי ישיב לו, אין לי מושג שהרי לא פעל מאומה להשגת עושרו, דבר זה יש לשאול את העשיר השני אשר יגע ועמל על זה, וממנו יש ללמוד את הדרך לצבור עושר כזה.

כן אני, השיב רבי צבי ברוב ענוותנותו, אבי, הבעש"ט, המשיך לי נשמה גבוהה והוריש לי מסגולותיו הרוחניות, על כן אין לי מושג איך הופכים לצדיק, שאל נא את מי שעמל על כך והגיע לכך בכוח עמל ויגיעה.

"אם בחוקתי תלכו" (כו, ג)

ברש"י: שתהיו עמלים בתורה. מסופר על הגה"ק רבי חיים שמואלביץ זיע"א ראש ישיבת מיר שהיה עמל בתורה יומם ולילה ללא הפוגה, ביגיעת התורה ראה ר' חיים תכלית בפני עצמה.

..... אָבֵל אִם הָרֵאשׁ מִנָּח בְּמָקוֹם, הוּא יוֹדֵעַ אֵיפֹה הוּא עוֹמֵד בְּעוֹלָם, הוּא יוֹדֵעַ שֵׁישׁ לוֹ עֵדִין מֶה לְתַקֵּן, הוּא יִשְׁמַח לְרֵאוֹת בְּסִפֵּר דְּבָרֵי מוֹסֵר הַנוֹגְעִים אֵלָיו, אוֹ לְשִׂמְעֵ דְרָשָׁה מִיְהוּדֵי יִרְאָ שְׁמִים שְׁמַעוֹרֵר אוֹתוֹ עַל עֲנָנִים שֶׁהוּא צָרִיךְ לְשַׁפֵּר, הוּא יִקַּח אֶת הַדְּבוּרִים לְעֲצָמוֹ, וְיִבְקֹשׁ מֵהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ שְׂיִזְכֶּה בְּאֵמֶת לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל, וְלִהְתַּחֵיל לְהַתְנַהֵג כְּרֵאוֹי, אֲזִי הוּא יִהְיֶה בְּאֵמֶת יְהוּדֵי בְּשָׂר, וְאֶכֶן הוּא יִחְפֹּץ לְעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ בְּלִבָּב שְׁלָם. וְכִבֵּר אָמַר הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַק', עַל הַמִּשְׁנָה "כֹּל הַנוֹגְעִים אֲדָם רוּאָה חוּץ מִנְגַעֵי עֲצָמוֹ" (מִשְׁנֵינִיּוֹת נִגְעִים ב, ה), שְׁכָל הַנוֹגְעִים שֶׁהָאָדָם רוּאָה בְּחוּץ, הֵם הֵם נִגְעֵי עֲצָמוֹ.

לעי"נ האשה החשובה מרת
צבורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהר בחוקותי

ממאה כבר היה מסוגל לרדוף מאה (מאה - רבבה). כוח-הרבים מגביר כמה וכמה מונים את כוחו של הפרט. (אבני אזל)

"ואולך אתכם קוממיות" (כו, יג)

קוממיות - בקומה זקופה (רש"י). וקשה, הרי אמרו בגמ' (קידושין לא.) אסור לאדם שיהלך ד' אמות בקומה זקופה, ויש לומר, הטעם שאסור להלך בקומה זקופה (ברכות מג:) שהוא כאילו דוחק רגלי השכינה. פ' שם המהרש"א שהשכינה שורה למעלה מראשו של אדם וההולך בקומה זקופה הרי הוא זוקף ראשו למעלה, והרי הוא כאילו דוחק רגלי השכינה, אשר על ראשו, אבל כאן שאמר הכתוב 'והתהלכתי בתוכם' אטייל עמכם בגן עדן ואז השכינה כביכול לידינו ממש ולא על ראשנו, א"כ אין כאן דוחק רגלי השכינה, לכן 'ואולך אתכם קוממיות' תוכלו לילך בקומה זקופה. (תורת משה חת"ס)

"וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק"

ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור"

(כו, מב)

יש להבין איך נכנס פסוק זה באמצע התוכחה, והרי פסוק זה נראה כנחמה? הענין יובן על פי משל: שני גנבים נתפסו בשעת גניבה, וכאשר הביאו אותם לפני השופט, התחיל לשאול ולחקור אותם מאיזה עיר הם, מאיזה משפחה הם באים ומי אביו של כל אחד? ענה הגנב הראשון: אבי הוא פלוני וכעת הוא נמצא בבית הסוהר, בגלל שנתפס על עוון גניבה. אחר כך הביאו את הגנב השני, שאל אותו השופט: בן מי אתה? השיב הגנב: אבי הוא רב בעיר הגדולה ואני לומד אצל חכם פלוני, ואני גר בבית אבי בשכונת הרבנים. השופט הקל במשפטו של הראשון ופסק לו מאסר ששה חודשים בבית הסוהר, ועוד קנס בסך מאה דינרים, ואילו לשני הגדיל את העונש ופסק לו שנה מאסר וקנס של מאתיים דינרים. הגנב השני התפלא מאוד על פסק דינו של השופט, ושאל אותו: מדוע הקלת בעונשו של הגנב הראשון, ולי החמרת ופסקת עונש כפול? השיב לו השופט: הראשון הוא גנב בן גנב, וכל חינוכו היה בין חברת הגנבים, לכן אין להאשימו כל כך, ואין להטיל עליו עונש יותר ממה שפסקתי לו. אבל אתה הלא גדלת בין ברכי חכמים ובבית אביך הצדיק והישר, ואיך הגעת ובאת להיות בחברת גנבים? לכן החמרת בעונשך. והנמשל, כי אכן פסוק זה הוא לא דברי נחמה, אלא אדרבה דברי תוכחה, שכן הוא אומר "וזכרתי את בריתי יעקב", כלומר אזכור את אביכם יעקב אשר גדלתם על ברכיו ואשר בריתי הייתה אתו, ולא עוד אלא "ואף את בריתי יצחק", אבי אביכם, "ואף את בריתי אברהם אזכור", ותרואו עד כמה יקר הוא הגזע אשר צמחתם ממנו. זאת ועוד "והארץ אזכור", שחטאתם נגד הארץ הנבחרת, מגיע לכם עונש של "והארץ תיעזב מהם". וממילא פסוק זה נכתב דרך תוכחה, איך עזבו את אבותיהם הקדושים וירדו מטה מטה.

(אהל יעקב)

איתא בגמרא (תענית כד:) ר' חנינא בן דוסא היה מהלך בדרך וירד גשם, אמר לפניו רבונו של עולם כל העולם כולו בנחת וחנינא בצער? פסק הגשם, כשהגיע לביתו אמר לפניו רבש"ע כל העולם כולו בצער וחנינא בנחת? שוב ירד הגשם, אמר ר' יוסף א"כ מה הועילה תפילת כהן גדול ביום הכיפורים 'ואל יכנסו לפניך תפלת עוברי דרכים'.

לפי זה אפשר לפרש, 'אם בחוקתי תלכו' וכולם יהיו צדיקים כר' חנינא בן דוסא ויהיה צדיק גוזר והקב"ה מקיים, א"כ מתי יוריד הקב"ה גשם, כי לא ימלט שאחד מישראל לא יהיה בדרך, ואם יבקש אז יפסק הגשם, לכן אמר 'ונתתי גשמיכם בעתם', בלילי רביעיות ולילי שבתות שאז אין עוברי דרכים. (ילקוט הגרשוני)

"ואכלתם לחמכם לשובע" (כו, ה)

דרך הצדיקים היא לאכול אך ורק לשובע נפשם, "לחמכם לשובע".

פעם ניגש אל הגה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל אברך אחד, כשדמעתו על לחיו.

בקול רועד סיפר לו שנכשל בשוגג באכילת שוקולד חלבי לפני עבור שש שעות שלמות מאכילת בשר. מבקש הוא איפוא הימנו שיורה לו דרך תשובה ותיקון.

לשמע אזניו נרעש ר' זלמן כולו, ובספקו כפיו זו בזו הזדעק: "אוי ווי איז מיר! לגבי הבשר והחלב נצטרך לבדוק וללבן את ההלכה על בוריה... אך גיוואלד! מה עושה שוקולד אצל אברך בן תורה??? את זאת איני יכול להבין כלל! לא אוכל להבין זאת!"

(טעם הצבי)

"ונתתי שלום בארץ...והשבתי חיה רעה" (כו, ו)

הקשר בין הדברים בפסוק עפ"י מש"כ בס' חסידים שלא יקברו ב' שונאים זה אצל זה, וכן לא צדיק אצל רשע.

פעם אחת רצו לקבור רשע אצל צדיק, ומצאו נחש על פני המערה שמע אותם מזה.

זהו הקשר בין הדברים אם בחוקתי תלכו, כולם ילכו בדרך התורה ויעשו רצונו של מקום, ולא יהיה עוד רשעים, אז ונתתי שלום בארץ, יחיו כולם בשלום בחייהם, ושכבתם ואין מחריד, ויכלו ג"כ להקבר זה אצל זה באין מחריד, והשבתי חיה רעה מן הארץ, לא אצטרך להביא חיה רעה כדי למנוע הקבורה זה אצל זה בתוך אותו המערה, ואז יתקיים ועמך כולם צדיקים.

(דברי מהרי"א)

"ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה"

(כו, ח)

וכי כך הוא החשבון? אלא אינו דומה מועטין העושין את התורה למרובין העושין את התורה (רש"י).

כאשר רבים מקיימים את התורה בצוותא, הרי כוחו של כל אחד מהם בהדיפת הרע הוא גדול פי כמה וכמה מאשר אילו היה יחיד, או אחד ממועטים. אותו ראובן או שמעון, אשר בהיותו אחד

מחמשה היה מסוגל לרדוף רק עשרים (חמשה מאה), הרי בהיותו אחד

סיפורי צדיקים

גליון 464
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה קיימת על ידינו לפרנסת כלל ישראל

סיפורי חז"ל

כיבוד אב ואם

אומר רבן שמעון בן גמליאל, כל ימי הייתי מכבד את אבי ולא הגעתי לחלק המאה מן הכבוד שעשה עשו לאביו, כי אני בשעה שהייתי נותן לו אוכל ורוחץ ידיו, או מכבד ומרביץ לפניו, הייתי לובש הבגדים הישנים ביותר, כדי שלא ללכלך בגדי, וכשאני יוצא לשוק אני לובש בגדים נאים, ואילו לעשו היתה מעלה זו, כי כשבא לשרת את אביו, היה לובש את בגדיו החמודות ואומר, אין כבוד לאבא לשרתו בבגדים פשוטים, אלא בבגדי מלכים, ובשכר כיבוד אב שקיים עשו, נתן לו הקדוש ברוך הוא כל אותה טובה מרובה שיש לזרעו בעולם הזה, שראינו שבשעה שנודע לעשו שיצחק נתן את הברכות ליעקב, נשא קולו ובכה והוריד שלש דמעות, האחת מעינו הימנית, האחת מעינו השמאלית והשלישית נשארה תלויה ועומדת, ולא יצאה לחוץ שלא היה בה שיעור, יוצא שלא היו שלש דמעות שלמות, ואף על פי כן זכה לכל הטובה שיש להם, אף על פי שעשו היה רשע גמור. על אחת כמה וכמה, אדם שהוא ירא שמים שמקיים המצוה הזאת, בודאי יהיה שכרו מרובה.

מעם לועז

פרשת השבוע

מומחים הזהירו אותו לבל יוריד הון של עשרים אלף לירות לטמיון. צר לו פנה אל המרא דאתרא הרה"ק רבי בנימין מנדלסון זיע"א, שהשיב לו בדברים נמרצים, אם אין על פי הלכה חטים אחרות, הוי מאמין בחי העולמים וזורע על משקל לשון הירושלמי שהובא בתוס' (שבת לא). הוא מילא אחרי דבריו בתום לב, הוא גם לא היסט לציית לפסק דינו של ה"חזון איש" שלא לזרוע בחול המועד, למרות שבהצטרף שני הנתונים יחדיו היו הסיכויים להצלח אבודים.

ולמרבת הפלא נשתלחה ברכה בתבואות קוממיות, ושומרי מצוה לא ידעו דבר רע. כיון שנודע הפלא ברבים, באו נציגי קיבוץ השומר הצעיר וטענה בפיהם, היתכן, היבול הצליח משמע שהוריעה היתה טובה, ובכן עליכם להוסיף על המחיר ששילמתם לנו עבור הזרעים. השיבו אנשי קוממיות, הקדוש ברוך הוא שלח את ברכתו למקדשי שביעית, מה לכם ולברכה זו? הובא הדבר להכרעת רבי בנימין מנדלסון רבו של המושב, אנשי הקיבוץ החילוני הסכימו הפעם לקבל את פסק דינו, והוא קבע שעל פי הדין מחוייבים אנשי קוממיות להוסיף לקיבוץ שליש על הסכום ששולם בעד הזרעים.

ושבתה הארץ שבת לה' (כ"ה - ב') מסופר על הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א, שבתחילת שנת תשי"ג במוצאי שביעית, פנו תושבי המושב קוממיות אליו בשאלה, ילמדנו רבנו, כלום רשאים אנחנו לחרוש בחול המועד סוכות לקראת זריעת החורף? כי קיים חשש שלא נספיק עד עונת הגשמים ונהיה צפויים להפסד מרובה אחרי שהשבתנו את כל עבודת הקרקע בשביעית. השיב להם ה"חזון איש" וכי מי יאמר לכם שתאחרו את עונת הגשמים, שמא תקדימו יותר מדי ונמצאתם מפסידים דוקא בגלל העבודה בחול המועד? שמעו אנשי קוממיות לעצתו ולא חרשו בחול המועד.

והנה שנה זו שחונה היתה בתחילתה, שנעצרו הגשמים עד חנוכה, ומושב קוממיות שהתאחר בוריעה היה היחיד בכל רחבי הנגב, שהצליח ביבול שדותיו, והיה פלא בתוך פלא, שאותה שנה האמורה במוצאי שביעית לא היו לחקלאי קוממיות חטים לזרוע, לפי שלא רצו להשתמש בחיטי שביעית. אחרי עמל רב עלה בידם להשיג באחד הקיבוצים הסמוכים, חטים שבורות ומתולעות שנשארו מהשנה הששית, ולא היו ראויים לזריעה כלל. ראש ענף הפלחה במושב ר' יחיאל וייס לא ידע לשית עצה בנפשו, הכל שחקו עליו,

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:04 ת"א: 8:07 ר"ת: 8:39

פרשת בהר-בחקותי

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:48 ת"א: 7:03

מעשה שהיה

התגנבה לליבו, הייתכן, בעיצומה של תפילת ראש השנה, ראשו של זה נתון בדברים פחותים מעין אלה, ביום כה נשגב חורג החסיד מכוונת התפילה בשל קמצוץ אבקת ריחז? פליאה, וכיוון שעלו הדברים בהרהור לבו, עלו ועמדו לפני כיסא הכבוד בעת שישב קודשא בריך הוא על כס משפט, כשקטגור וסנגור עומדים זה מול זה, מתנצחים ומתאבקים.

צהל הקטגור ובא בטענה: ריבונו של עולם, ראה כי גם חסיד גדול זה מתלמידי חביבך, אין ראשו נתון ביום הנורא לתפילת היום, אלא בקמצוץ טבק שגורם לו תענוג וקורת רוח גשמית, כיצד רוצה הנך לזכותו בדין? השפיל הסנגור את ראשו בכאב ובמבוכה ולא מצא מילים שיסנגרו על יהודי זה. באותה שעה עומד הבעל שם טוב הקדוש בבית מדרשו, ראשו ולבו נתונים למאבק האיתנים המתחולל מול כיסא הכבוד, וליבו דואב, מביט הוא בחרדה ורואה כיצד מידת הדין מקטרגת על תלמידו הגדול, מנסה הוא ללמד זכות, להשיא עצה ואין שועה לדבריו, הקטגור עומד בשלו ואף הולך ומתחזק בטענותיו. מוסיף הבעל שם טוב אומץ ומפציר למען נפש תלמידו, אך מידת הדין גברה והגורה נגורה.

עיניו הטהורות מוצפות דמעות של רחמים על תלמידו, בוכה הבעל שם טוב ממעמקי לבו שמא ניתן בכל זאת למצוא לו פתח של זכות ולזכותו בשנה טובה, עומד הרבי שיען על מרפקו, מפעם לפעם מנגב את זיעתו, מתאמץ לבטל את הגזרה הנוראה המרחפת על תלמידו, לאחר מאמצים רבים מצליח הבעל שם טוב לפתוח סדק של רחמים במסך הדין הנורא.

הנה הכרוז משמיע, באם אותו יהודי שהרהר בלבו רעה על החסיד, ידון ויפטוק את המעשה לכף זכות, תוסר ממנו הגזרה הרעה. נושא הבעל שם טוב הקדוש את עיניו בתקווה, אנחה כבדה מתמלטת מפיו והוא ממשיך בתפילתו, וכי מה בידו לעשות, מנוע הוא מלגלות ולספר על המעשה שאירע, רק אם אותו יהודי ימצא כף זכות מעצמו, יציל את תלמידו החסיד ויוריד מעליו את הקטרוג.

ליל הושענא רבה, בית מדרשו של הבעל שם טוב הקדוש הומה גם עכשיו, קהל רב בא לומר את התיקון במחיצת הבעל שם טוב, חמימות שוררת בבית המדרש הגדול, בחוץ נושבת רוח סתיו בחזקה, מרעידה את העצים ומשילה מעליהם את העלים. האנשים יושבים סמוכים זה לזה בדיבוק חברים, שקועים בספר המונח לפנייהם וממלמלים את התיקון..

היזהר בני לנפשך מאוד, חשוב רק טוב על כל יהודי באשר הוא סיפור זה התחרש בראש השנה באחת השנים אצל הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, תפילת ראש השנה התנהלה לאיטה, יחד עם עשרות תלמידיו הקדושים וסתם יהודים פשוטים שהגיעו מכל קצות מעזיבו וסביבותיה, עסוקים בעבודת יום הדין, מפילים תחינתם ובקשתם לפני בורא העולם שיזכה אותם בשנה טובה.

עומד הבעל שם טוב במזרח בית המדרש, ודומה שרק גופו נמצא שם, ואילו רוחו מפליגה הרחק הרחק. פניו בוערות כלהבת אש והוא לא נע ולא זע, שקוע בשרעפיו, מלאכים יחפוץ וחיל ורעדה יאחזו ויאמרו הנה יום הדין, אימת יום הדין ניכרת בכול, גם פשוטי העם שבאו לחזות בבעל שם טוב ולהתבונן בתפילתו, רועדים מאימת יום הדין.

תלמידיו הגדולים של הבעל שם טוב שקועים בתפילתם, מתלהבים בהתלהבות יקוד קודש שהולכת וגוברת מרגע לרגע, זה עומד סמוך לכותל פניו שטופות באגלי דמע, זה עומד כשראשו טמון במחזור ומתייפח בבכי, אחד מהם הלה מתנועע מעל גבי המחזור בהתלהבות רבה, לעתים סופק כף בהתלהבות, לעתים עוצר בעצמו, תומך את ראשו בידו וממולל את זקנו העבות מכווץ עיניו בהתבוננות ומחשבה עמוקה, ולעתים מושיט את ידו לעמקי הכיס, מוציא מבלי משים קופסה של טבק, נוטל קמצוץ ושואף את ניחוחו החריף עמוק לריאותיו, ומיד ממשיך בהתלהבות כמקודם בעבודתו הקדושה, שקוע התלמיד הרחק הרחק בשרעפיו, ולא שם לב שקופסת הטבק נשמטה מכיסו ונפלה בנקישה חלשה על רצפת בית המדרש.

זמן מה עבר והתלמיד הושיט את ידו כהרגלו פעם נוספת אל כיסו להוציא את קופסת הטבק, והנה הכיס ריק, השפיל התלמיד את מבטו לארץ והבחין בקופסת הטבק הזרוקה על הרצפה, התכופף והושיט את ידו, נטל את הקופסה והרימה מן הארץ, והוציא שוב קמצוץ טבק, תחב באפו ועד מהרה המשיך בתפילתו, כאילו מאום לא אירע, שב להתבוננותו ברזי התפילה, אימת יום הדין חזרה ושרתה עליו ונראה היה כאילו מקרה זה נשכח.

אך לא כן היה, אחד מפשוטי היהודים תושב מעזיבו' שישב בבית המדרש, הבחין כיצד תשומת לבו של החסיד ניתקה לרגע קצר מן התפילה אל קופסת הטבק, וכעין תרעומת

משל ונמשל

מפני שחושב שהכל מגיע לו

בספה"ק "חובת הלבבות" כתוב שמידת "הכרת הטוב" היא אחת המידות הבסיסיות והכרחיות בעבודת השי"ת, והסיבה לכך שהאדם לא מכיר טובה לבוראו, היא מפני שחושב שהכל מגיע לו.

משל לזוג שבמשך שנים רבות גידלו בביתם יתום ודאגו לכל מחסורו. היתום הרגיש בביתם כבתוך שלו, ולא חש שלמעשה עושים אתו חסד במשך שנים כה ארוכות, באחד הימים הגיע עני לבית ונתנו לו נדבה הגונה, ופיו לא פסק מלברך את בעל הבית ולהודות לו על חסדו הגדול. לנוכח ברכות אלו של העני, שאלה בעלת הבית את בעלה: מדוע העני שעשינו לו טובה פעם אחת, מודה לנו כה רבות, ואילו היתום שאנו מגדלים בביתנו ומשפיעים עליו טובה כה גדולה ותמידית, אינו מודה לנו אף פעם? אמר לו בעלה: אם תרצי אוכל לגרום לו ליתום שיתחיל להודות לנו. הוא קרא ליתום ואמר לו: גידלנו אותך במשך שנים הרבה עד עכשיו, ואנו שמחים שהקב"ה זימן לנו מצוה כה חשובה, אולם עכשיו גדלת ויש באפשרותך לעמוד ברשות עצמך, לכן, אני מציע לך שתעזוב את ביתי ותנסה לחיות חיים עצמאיים. הדברים נפלו על לבו של היתום באופן קשה מאד, אך בליט ברירה הוא יצא לרחוב, ניסה להתפרנס ולמצוא אוכל, ניסה למצוא מקום מגורים וכו', לצערנו לא עלה הדבר בידו, רעב ונושפל הוא הסתובב ברחובות, כשראה אותו אותו אדם, קרא לו ואמר שהוא רואה שהוא אינו מסתדר לבד ולכן, הוא יקבל אותו שוב בשמחה לביתו כפי שהיה עד כה. מאותה שעה ואילך ידע אותו יתום כיצד להודות למטיבו, העובדה שנישאל אותו מכל הטובה שהיתה לו, החדירה לדעתו את הידיעה שעושים עמו חסד תמידי ועליו להכיר טובה ולהודות על כך.

הנמשל: האדם חי בעולמו של הקב"ה, וה' משפיע עליו חסד תמידי ללא הרף, אולם האדם שהורגל לכל זאת אינו חש בטובה הגדולה ואינו יודע להודות לה' על כך, אולם כאשר האדם נקלע ח"ו לצרה או כשפוקדת אותו חלילה מחלה, אזי הוא מבין שכל חייו וכל נשימה שלו הינם חסד שהבורא יתברך מעניק לו באותו רגע, באותה שעה הוא לומד גם כיצד להודות לה' על חסדיו התמידיים, והוא מכיר טובה לה' על כל מה שהוא עושה למענו תמיד.

עפ"י ה"בן איש חי" זיע"א

גם היהודי שקטרג בלבו על החסיד בראש השנה יושב יחד עם הציבור, הוא מנסה לקרוא את הכתוב לפניו ולשקוע בספר, אך ללא הצלחה, אדי הזיעה והחום שממלאים את בית המדרש נראה שנכנסו ובאו למוחו, ראשו כאילו נתון בערפל כבד, מחשבותיו רבות מתערבבות זו בזו ללא סדר, וראייתו מעורפלת. התאמץ האיש לנער את הערפל, לגרום למחשבותיו להתרכז בתיקון, וככל שהתאמץ והתכוון, כן הלך הערפל והתפור וכמו מאליה צפה ועולה תמונה בראשו,

הוא רואה כיצד החסיד מתכופף ומרים את קופסת הטבק בתפילת ראש השנה, ותמה מדוע נזכר במקרה ההוא שכמעט נשכח ממנו, אך התמונה לא הרפתה ממנו, והמחשבות החלו לרדוף זו את זו, מדוע חשבתי רעה על אותו חסיד מופלא? הררה בצער, בוודאי עשה את מה שעשה מסיבה מוצדקת, וטעם הטבק בוודאי החיה את נפשו בעת שמחשבותיו עסקו בספירות ומדרגות עליונות, בוודאי היה מוכרח לדבר כלשהו כדי להשיב את רוחו, הוא עשה זאת לטובה, ואני החשבתי לו לרעה. חשק היהודי את שפתיו בכאב ודוק של דמעות הציף את עיניו, לבו התמלא רגשות חרטה.

לאחר הרהורים רבים החליט בלבו: אלך אל הבעל שם טוב הקדוש והוא בוודאי ידריכני בדרך ישרה לתקן את אשר עשיתי. עד מהרה מצא את עצמו עומד נבוך קמעה מול עיניו הטהורות והאוהבות של הבעל שם טוב, הוא לא ידע כיצד להתחיל בדבריו, עד שלפתע פרץ בבכי נורא תוך כדי שהוא משיח למקוטעין את אשר אירע בראש השנה, אנא יורני רבנו דרך תשובה סיים את דבריו בקול חנוק ומיוסר. הביט בו הבעל שם טוב בחמלה, וזיק של שמחה ריצד בעיניו, הררה מעט ואחר נשא מבטו והתחיל מספר ליהודי את אשר התחולל בשמי רום, כיצד גרמה מחשבתו לקטרוג וגור דין נורא נגזר על אותו חסיד, היהודי עמד עמידה אומללה כשהוא נחרד, האומנם עד כדי כך הזקתי לו? זעק בקול לא לו, האין דרך תשובה ותקנה? עתה בני, הוסר הקטרוג מעל היהודי, אמר הבעל שם טוב בקול אוהב, בזכות לימוד הזכות שלימדת על החסיד, אך להבא היוזהר בני לנפשך מאוד, חשוב רק טוב על כל יהודי באשר הוא.

צ'ין אדם לחברו

חסד עם ילד קטן

מסופר על הרה"ק מטשיבין זיע"א, שבחן קבוצת נערים צעירים, בסוף הבחינה הבחין בנער בן עשר שאינו יודע להסתדר עם סגירת הדלת, והגאון חשש לילד שמא על ידי כך יתבוה אצל חבריו, לכן לאחר הבחינה קרא לו ביחידות, ולמרות שכבר היה יהודי זקן, גזן על הארץ להראות לו כיצד יש לפתוח ולסגור את הדלת.

פדיון שבויים

מסופר על הרה"ק רבי חיים מבריסק זיע"א, שלבו הרחום התגלה במיוחד כשהדבר היה נוגע לפדיון שבויים. הוא היה מוכן להפקיר את עצמו כדי להציל נפש מישראל. בימי האנדרלמוסיה ברוסיה נתפס בבריסק בחור יהודי, באה אמו לפני ר' חיים ובכתה לפניו שילך אל הרשות להשתדל ולבקש על בנה. ור' חיים הסכים מיד. מקורביו שהיו באותו מעמד ניסו למנוע אותו ללכת, בטענה שהשעה היא שעת חירום ומי יודע אם רבינו לא יגרום בזאת רעה לעצמו. השיב ר' חיים, בואו ונחשוב חשבונו של דבר, מצות פדיון שבויים שלפנינו זה ודאי, ואין חולק על כך. אמא זו ששרויה בצער אין קץ, אף זה ודאי. ואילו גרימת רעה לעצמי אינו אלא ספק, והרי קיימא לן אין ספק מוציא מידי ודאי.

יש להגדיל את סכום התמיכה

פעם שלח הרה"ק רבי שלומיקה מזוויעהל זיע"א (יומא דהילולא כ"ו אייר) כסף ביד בתו לאלמנה אחת שהיה תומך בה לפרנסת בני ביתה. חזרה הבת וסיפרה שפגשה את

האלמנה בעת ארוחתה, ונוכחה לראות שהרחמנות עליה אינה כל כך גדולה, מאחר שראתה שמרשה לעצמה לקנות מצרכי אוכל יקרים, (כידוע רבנו לעצמו ולמשפחתו צמצם בתכלית הצמצום באופן מדהים). נענה לה הרבי, אדרבה מעתה יש להגדיל את סכום התמיכה, מאחר והיא זקוקה לדברי אוכל יקרים.

נקי כפיים ובר לבב

מסופר על הרה"ק רבי אריה לזין זיע"א, שיום אחד נכנס אדם אחד במשרד ישיבת 'עץ חיים' ועמו ספרו שבעים שנה בירושלים. נכנס ר' אריה לחדר, ראה ספר זה על השלחן והחל לעלעל בו ומצא, כי אחד הפרקים מוקדש לרבה של ירושלים הרה"ק רבי שמואל סלנט זיע"א שר' אריה העריצו. חפץ ר' אריה לרכשו ושאל למחירו, השיב לו אותו אדם, שלש לירות. הוציא ר' אריה סכום זה מכיסו ושילם לו. לימים כיתת ר' אריה רגליו וחפשו היכן גר אותו אדם, טיפס לקומה הרביעית ובא אליו בטרוניה, מדוע ביקשת ממני שלש לירות בעד ספרך? ואילו באחת מחנויות הספרים מצאתי ספר זה ולידו פתק פי מחירו הנקוב הוא חמש לירות. השיב לו אותו אדם כי הצדק עמו ומחירו של הספר אמנם חמש לירות, אולם לבני ישיבה אנכי מעניק הנחה והמחיר עבורם הוא שלש לירות בלבד. השיב ר' אריה, אין אני בן ישיבה, אנכי עובד רק כמלמד בישיבת 'עץ חיים' ועמד בתוקף על כך שישלם את ההפרש במחיר.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ו אייר רבינו סעדיה גאון ב"ר יוסף (ד"א תש"ב) רבי משה חיים לוצאטו ב"ר יעקב חי (מסילת ישרים - תק"ו)

הרה"ק רבי שמואל אליה מזוואלין ב"ר יחזקאל מקאזמיר (תרמ"ח) הרה"ק רבי שלמה מזוויעהל ב"ר מרדכי (תש"ה)

יום ראשון כ"ז אייר הרה"ק רבי שלמה זלמן מקאפוסט ב"ר יהודה לייב (מגן אבות - תר"ס)

הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד ב"ר מאיר (תש"ד)

יום שני כ"ח אייר שמואל הנביא בן אלקנה (ב"א תתפ"ב) רבינו יצחק מקורבייל ב"ר יוסף (הסמ"ק - ה"א ז"א)

יום שלישי כ"ט אייר הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן ב"ר אהרן אריה לייב (תר"י)

יום רביעי א' סיון הרה"ק רבי מאיר הורוויץ אב"ד טיקטין ב"ר שמואל (תק"ו)

הרה"ק רבי גרשון מיאמפאלא מחכמי הקלויז דברודי (תקס"ד)

יום חמישי ב' סיון הרה"ק רבי ישראל מויוניץ ב"ר ברוך (אהבת ישראל - תרצ"ו)

הרה"ק רבי חיים אלעזר ב"ר צבי הירש ממונקאטש (מנחת אליעזר (תרצ"ו))

יום שישי ג' סיון הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטיווקע ב"ר יצחק (תקס"א) הרה"ק רבי יצחק מראחוב הי"ד ב"ר מאיר מקרעטשניף (תש"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נחמיהל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "בא אורי" ו"פרטים יסמי הדרים" על המצוות.

ספרים שנפלו (ג')

א) נפל ספר על הארץ בזמן שמתפלל תפילת שמונה עשרה, לא יגביהנו, אלא אם כן הדבר מפריעו מלכווין, דאו מותר להגביהו כשיסיים את הברכה שאוחז בה. (משנה ברורה סימן צ"ו, ס"ק ז')

ב) מנהג אנשי מעשה שמתענים כשנפול חומש על הארץ, והטעם שנדמה לסימן רע חס ושלום, ודוקא שנפל על האותיות, משא"כ אם נפל על הכריכה. (יוסף אומן עמוד 278, גנוי הקודש, עמוד מ', פרק ב', הערה ע"א, ובספר שמירת כבוד הספרים, עמוד רפ"ז, פרק ב', הערה 68, כתב וז"ל, ואפשר שהרב יוסף אומן דיבר על חומשים הנכתבים בכתב יד באשורית, ולא דיבר בחומש שנדפס. עכ"ל).

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד ב"ר מאיר נלב"ע כ"ז אייר תנצב"ה זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל

מברכין חודש סיון

המולד ליל רביעי שעה 8:31

7 חלקים

ראש חודש יהיה ביום רביעי בשבת

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת 'לחן חמד' - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת בְּהַר-בְּחֻקוֹתַי - אָמוּנָה וּבְטָחוֹן

"וְשַׁבְּתָהּ הָאָרֶץ שַׁבַּת לַה'" (ויקרא כה, ב)

בעולם, וכל הנעשה תחת השמש הוא מאיתו יתברך. וגם כאשר האדם יקלע לסכנה שלפי דרכי הטבע נראה שהוא צפוי להינזק, הוא לא מאבד את מנוחת הנפש אלא הוא נתלה בקב"ה ובוטח בו.

האדם תמיד זוכר היטב שאין פגע רע ומקרה ח"ו, אלא הכול מאיתו יתברך בהשגחה פרטית. אין מעצור לה' מלהושיע ולשנות את המצב לטובה.

הגר"מ שטרנבוך שליט"א נוהג תמיד לספר מה ששמע בילדותו ממרן הגאון ר' אלחנן וסרמן הי"ד בעניין גבול חובת השתדלות לפרנסה, וממתי יש בזה פגם במידת הביטחון:

כל מה שנעשה מתוך הכרח להביא פרנסה הביתה ולא כדי להשיג מותרות, אין לחוש לפגם במידת הביטחון.

עוד הוסיף שבאופן כללי היסוד הוא שעל ידי השתדלות מרובה יותר מדי האדם לא יצליח לחטוף הנאות יותר ממה שנקצב לו, אלא רק מה שמגיע לו, ואין 'חטיפות' אצל הקב"ה.

אפילו אם יצליח להרוויח יותר ממון על ידי השתדלות מרובה, הקב"ה יביא עליו צער אחר שבסוף יהנה כפי שנגזר עליו.

אנחנו עומדים קרוב ונראה לשנת השמיטה. צריך לדעת שיסוד מצוות השמיטה הוא לחזק את האמונה והביטחון בקב"ה. בעל השדה שובת ממלאכה ומפקיר את שדהו ופרותיו ומעשה זה מוכיח שהאמונה מושרשת בקרבו שהכול שייך לבורא עולם ואין הוא הבעלים של השדה ושל הפירות.

על ידי שמסר את נפשו לעזוב את מקור פרנסתו לשנה שלימה, אך ורק כדי לקיים את מצוות ה' יתברך, הרי שמידת הביטחון נקנית בנפשו.

'ספר החינוך' מבאר (מצווה פ"ד), שבקיום מצווה זו "יש תועלת אחר נמצא בזה, שיוסיף האדם ביטחון בשם ברוך הוא, כי כל המוצא עם לבבו לתת ולהפקיר לעולם כל גדולי קרקעותיו ונחלת אבותיו הגדלים בכל שנה אחת, ומלומד בכך הוא וכל המשפחה כל ימיו, לא תחזק בו לעולם מידת הכילות הרבה, ולא מיעוט הביטחון". עכ"ל.

יסוד הביטחון הוא האמונה בהשגחה פרטית. על ידי שיכיר וידע שאין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה, יגיע בנקל למידת הביטחון בה' יתברך.

בביאור מהות הביטחון, ביאר מרן החזון אי"ש צ"ל דברים יסודיים מאוד. אין הכוונה שמוטל על האדם להחליט בדעתו שבוודאי הקב"ה יעשה עימו כפי מה שהוא רוצה שיהיה. מי ערב לאדם מה יהיה עימו בעתיד? כל זמן שלא נתברר (בנבואה) מה יהיה בעתיד- אין הבטחה לאדם מה ה' יעשה עימו.

עניין הביטחון הוא להאמין שאין שום מקרה

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותי בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר דרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה קסנש בת דגטו רותי בת סבריה רפאל אבידן בן תקווה יצחק בן חנון מיכאל יהודה בן מרים אליהו בן רחל אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צאת לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	היוון תם
י"ג	18: 48	20: 01	20: 53
ט"ד	19: 06	19: 59	20: 50
ט"ה	19: 09	20: 02	20: 53
ט"ו	19: 07	19: 59	20: 50

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גוים - חלק כ"א

האם מותר לאכול ירקות כבושים במי מלח כאשר הגוי מכין אותם?

שאלה: ?

הלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

גוי המכין ירקות [שאינם נאכלים חיים כגון חציל] והם כבושים במי מלח, מותרים באכילה. **מקורות:** שו"ע (שם) היות ולא אמרין "כבוש כמבושל" לעניין בישולי גוים. ואף על פי שיש לחוש שמא כבשו אותם בכליהם האסורים, סתם כלים שלהם אינם בני יומן, והוי נותן טעם לפגם ומותר. וכן העלה הראש"ל בספרו 'הליכות עולם' ח"ז (עמוד קכג).

אולם כאשר הירקות נכבשו בחומץ יין [לא סינטטי], יש לחשוש מדין איסור סתם יינם. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן קיד ס"ח). אולם אם נגע בירקות כבושים שכבשם ישראל בחומץ יין, לא נאסרו. כ"כ הרב 'שולחן גבוה' (יו"ד סימן קכג אות יב), ובשו"ת 'בעי חיי' (חיו"ד סימן קסט), והגר"ח פלאג' בשו"ת 'חיים ביד' (סימן כג).

תירס קלחים - המתבשל בתוך מים רותחים, יש שהחמירו בו משום בישולי גוים. לשיטתם יהיה אסור לקנות מהגוי תירס מבושל. **מקורות:** כן ראיתי שהעלה בספר 'אוהל יעקב' (עמוד צ). ולעניות דעתי נראה שהמקל יש לו על מה שיסמוך. הגם, שהתירס עולה על שולחן מלכים, אולם, דווקא כשהוא גרגירים, ולא כשהוא שלם בצורתו, מאחר שאין דרך נימוס לאוכלו בפני אנשים חשובים. ויש להעיר, שאיסור בישולי גוים הוא ללא התייחסות לבעיית התולעים המצוי בו. [יש לציין, כי כיום ניתן להשיג קלחי תירס בכשרות מהודרת ללא חשש חרקים].

לעניין תירס גמדי [שהוא בחזקת נקי מתולעים] ונאכל שלם עם הקלח ונוהגים לשווקו משומר בפחיות המיובאים מחוץ לארץ, יש מקילים, היות ונאכל חי. ויש מחמירים.

חטיף הנקרא פופקורן, שנעשה מגרעיני תירס יבש, נראה פשוט להתיר עשייתו על ידי גוי, היות ואינו עולה על שולחן מלכים. וכמו שהעלה בשו"ת 'רבבות אפרים' ח"ז (עמוד תנ), ובספר 'אהלי יעקב-סקוצקילס' (עמוד קו, תרכד). ויש לבדוק, שהגוי לא מוסיף לפופקורן תוספים, שאינם כשרים למעט מלח.

ונראה שהמקל - יש לו על מה שיסמוך, היות ובצורתו אינו עולה על שולחן מלכים. בתנאי שמשמש בכלים מיוחדים לבישול התירס ולא השתמשו בו לדברים אחרים אסורים.

לבבות דקל המיובאים בפחיות ממפעלי גוים בחו"ל שעוברים שם תהליך בישול, מותר לאוכלם, היות ונאכלים, כמות שהם חיים. **מקורות:** כן דעת הראש"ל הגר"מ אליהו זצ"ל הובא בשו"ת עמא דבר (שם).

תחתיות ארטישוק המגיע בצנצנות [לרוב מספרד], עוברות בישול לפיסטור והשמדת חיידקים-אוטוקלאב, יש להחמיר משום בישולי עכו"ם. **מקורות:** היות ואין דרך לאוכלם חי אלא לאחר בישול. יש לציין, כי לבבות ארטישוק נגוע מאוד בחרקים, ולא ניתן לנקותם במהלך הייצור למעט התחתית שמותר, ולכך הרבנות הראשית לא מאשרת את כשרותם.

גזר מבושל במפעל של גוים, מותר לאוכלו היות והוא נאכל חי.

שְׁמִירַת שְׁמִיטָה פְּהִלְכָתָה

הלן סיפור, המעובד מתוך 'הפרשה בהלכה' ובו ניתן לראות, כי אדם הזוכה לשמור את השמיטה כהלכתה, זוכה לראות מעבר לדרך הטבע. בעת שנסע הגאון רבי שלום פאלק (חבר ה'בד"ץ של חסידי סקווירא בארה"ק) בשנת השמיטה ה'תשס"א, כדי לחזק ידי החקלאים שומרי שביעית בגבורה ובעוז, סיפר אחד החקלאים דבר פלא שאירע עימו:

"לפני שנת השמיטה הזו, באו אלי עסקני השמיטה, ועוררוני בדברים חמים לשמור את השמיטה ולא לעבוד בשדה בשנת השמיטה. הדבר היה מאוד קשה בעיני. זה עתה השקעתי סכום של 250,000 דולר בהתקנת מערכת השקיה לשדה העגבניות הענק שלי. אך התרציתי מדבריהם החמים והחלטתי לשמור את מצות השמיטה, ועתה זכיתי לראות ברכת ה' בשלושה אופנים נפלאים:

א. דרכי היתה לשכור כ-1,500 פועלים ערביים לקצור את השדה בחודש תשרי. אך מאחר שקיבלתי על עצמי לשמור שמיטה, שכרתי את הפועלים הערביים בחודש אלול לפני השמיטה כדי לקצור את השדה. בחודש תשרי - בזמן הרגיל - הוציא ראש הממשלה גזירה האוסרת לשכור פועלים ערביים, כתוצאה מהתחרות שביניהם. הדבר גרם להפסד גדול לבעלי השדות, שלא שמרו את השמיטה...

ב. מיד אחר שגמרתי לקצור את העגבניות בחודש אלול, עלה מחירם מאוד. כיוון שצמחיית השדה שלי כבר נקצרה, מכרתי את היבול ברווח עצום.

ג. בראשית השנה קיבלתי לראשונה הודעה מטעם ראש העיר, ובה כתוב, שמאחר שבשנים הקודמות שילמתי מס גבוה יתר על המידה בשביל השדות שלי, כעת הם מחזירים לי סכום הגון!... כך סיפר בעל-המעשה ברוב התרגשות. (הפרשה בהלכה)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב פנחס הכהן רבין (הגדול) זצ"ל

הצדיק הרב פנחס הכהן רבין זצ"ל המכונה 'רבי פנחס הגדול' - נולד בחודש סיוון ה'תקמ"ח (1788) בבוכרה. אביו היה מורה צדק בבגדאד ובא לבוכרה לשמש שם כרב ומו"צ. אביו סירב להתפרנס מהרבנות והיה משתכר כצובע חוטי משי ואורג בדים. בתחילה למד אצל אביו ובהיותו בגיל שמונה שנים הכניסו אביו לישיבתו של הגאון ר' יוסף מאמאן 'המערבי', והיה אחד מן התלמידים הראשונים שפקדו את ישיבתו.

ב-כ"ג כסליו ה'תקפ"ג (1822) והוא בן שלושים-וחמש שנים בלבד נפטר רבו, ר' יוסף המערבי. רבינו הוא מונה לשמש כרבה של בוכרה על פי צוואת רבו, ואכן הוא שימש כדיין והרב הראשי של יהדות בוכרה, וכל חבל טורקסטן, טג'קיסטן ואוזבקיסטן.

הנהיג את הקהילה מבחינה רוחנית. כרב ראשי עמד בראש הישיבה, בראש בית הדין ובראש מערכת השחיטה. סייעו לו קבוצת חכמים 'שבעת טובי העיר' של הקהילה וכן הרב פנחס 'הקטן' (נישא למרים, בתו של הרב מאמאן, ועסק בניהול העניינים החומריים של הקהילה). **בעל מופת. נפגש עם אליהו הנביא.**

בשנת ה'תק"ח (1839) נאלצו יהודי משהד לבחור להתאסלם או למות. רבים מהם ברחו וחלקם הגיעו לבוכרה. רבינו השתדל למענם, כאשר פנה לאמיר וביקש שיאפשר להם להיכנס לעיר ולהעניק להם את חסותו. האמיר נענה לבקשה בשל הערכתו הרבה לרבינו. נפטר בערב ר"ח סיוון, כ"ט אייר ה'תרי"ח (1858). חי כ-70 שנים. ציונו בבוכרה. בנו, ר' יצחק חיים היה בן שמונה בפטירת אביו והקהילה מינתה את הרב יוסף בן באבא לראש הישיבה. כשמלאו לבנו ר' יצחק חיים שמונה-עשרה, מינו אותו לשמש כאב"ד וראש הישיבה.

אביו: חכם ר' יצחק (שימש כמורה צדק בבגדאד ומו"צ בבוכרה). **אימו:** מרת שרה. **נשותיו:** מרת רחל (זיווג ראשון), מרת רבקה (זיווג שני). **מרבותיו:** הגאונים אביו, ר' יצחק, ר' יוסף מאמאן. **מתלמידיו:** הגאונים ר' דוד 'מלמד' חפץ ור' יוסף כוג'הינוף. **ילדיו (מאשתו הראשונה):** מרת לאו, מרת שרה. **ילדיו (מאשתו השנייה):** הגאון ר' יצחק חיים (שימש אחריו כדיין וראש ישיבה. רבה של בוכרה וגלילותיה משנת ה'תרכ"ו ועד לפטירתו בג' בסיוון ה'תרנ"ו). נישא למרת יוכבד, נכדתו של הרב מאמאן, רבו של אביו. בביתו התקיימה הישיבה המרכזית להכשרת רבנים, מורים ושוחטים).

באחד הימים הבחין רבי פנחס הכהן רבין זצ"ל, רבה של יהודה בוכרה, בלוויה של אישה יהודייה. שאל רבינו את המלווים: "להיכן מובילים אותה?". הם השיבו לו: "לעבר בית-החיים". השיב להם רבינו: "טעות בידכם. האישה לא נפטרה אלא חיה. עשו לה הקצת דם ותחיה". מיד עשו לה כדברי הרב, והאישה קמה ועמדה על רגליה.

הדבר התפרסם והגיע עד ארמון האמיר. כששמע את הדברים זימן אליו את ר' פנחס ושאל אותו: "מהיכן ידע כבודו, כי האישה אינה מתה?". השיב לו הרב: "חבר שלי אמר לי". שאל האמיר: "והיכן מקומו של חברך זה?". ענה: "הוא יבוא אלי במוצאי שבת קודש". ציווה עליו האמיר: "אמור לו שהמלך מעוניין לראותו. ואילו אתה, בא אלי ביום ראשון בבוקר!". השיב ר' פנחס: "כדברך אדוני המלך". במוצאי שבת קודש לא בא 'החבר' לרבי פנחס כמדי שבוע.

הלך ר' פנחס אל חבריו, שני צדיקי הדור בבוכרה - מולא מור ומולא חלפתא, ושאל אותם: "מדוע לא הגיע אלי אליהו הנביא הלילה?". הללו ענו לו: "אליהו הנביא כועס עליך מאחר שקראת לו 'חבר'. היית צריך לכנותו: 'רבי ומורי'. אבל דע לך, שאף על פי כן, מסר לנו אליהו הנביא כי מחר בבוקר תלך אל המלך כאשר הבטחת לו, והוא יצטרף אליך". בשעות הבוקר השקיף האמיר מארמונו וראה את רבי פנחס מגיע, ומעל ראשו מרחפת עננת אש.

חשש המלך פן רבינו ישרוף את ארמונו, ושלה לר' פנחס לומר לחברו, שילך ולא יכנס לארמון, והוא יבוא לארמון לבדו. כאשר נכנס ר' פנחס לארמון אמר לו האמיר: "את 'חברך' ראיתי, אשרך שזכית לכך". ושלה אותו מפניו בכבוד גדול. (מעובד מתוך 'ליקוטי ניסים')

הסיבה שהוצמד לשמו את הכינוי: 'רבי פנחס הגדול' כפי המסופר במסורת העדה, שהאמיר - שליטה של בוכרה, היה מוסלמי קנאי. על פי דיני האסלאם אסור למוסלמי לשתות יין ומשקאות חריפים. גם על היהודים נאסר למכור יין למוסלמים.

הגיעו שמועות, שהיהודים הפרו את הצו ומכרו למוסלמים יין. השופט העליון הזמין את נשיא היהודים רבי פנחס והתרה בו, שמעשים כאלו לא יחזרו על עצמם. לימים נתפסו מוסלמים שיכורים. לאחר חקירה ודרישה התברר, שקנו את המשקה מיהודים. כששמע על כך האמיר הוא זימן אליו את הרב ודרש ממנו ומתשעה מראשי הקהילה למצוא את מוכרי היין ולהסגיר אותם למלכות, על שעברו על הצו שאוסר מכירת משקאות אלכוהוליים למוסלמים.

רבי פנחס שחשש שאם ימסור את שמות היהודים, שמכרו יין למוסלמים, יעניש אותם המלך בעונש חמור מאוד. לכן סירב יחד עם ראשי הקהילה. האמיר שנפגע מכך וראה במעשה זה פגיעה קשה וכן חשש, שאם הרב היהודים וראשי הקהילה מתנהגים כך, אזי גם היהודים שיראו את מעשהו עלולים לזלזל במלכות ועל כן גזר, שיש להפיל את רבינו ממרומי המגדל הגבוה בעיר (מהמינארט) שגובהו שלושים ושמונה מטר, למען יראו ויראו במעמד כל אנשי הקהילה. כמובן, נפילה מגובה שכזה היא גזר דין מוות.

רבינו קיבל עליו את הדין בגבורה. אנשי הקהילה הכריזו צום ותפילה כדי להעביר את רוע הגזירה. במועד גזר הדין עדיין הרב סירב למסור את השמות. ניגש השומר והפיל את רבינו מראש המגדל, כאשר כל אנשי העיר ניצבים בתחתית המגדל. אך התרחש נס, ועל אף שהוא נפל, רבינו לא נפגע כלל. לתדהמת כל הנוכחים רבינו קם מיד ועמד על רגליו.

האמיר, שהארמון שלו היה במקום סמוך צפה באירוע. כשראה את הנס שהתרחש לרבינו, התמלא ביראה ופחד שמא הרב יתנקם ויפגע בו. האמיר רצה לפייס את רבינו, ולכן ציווה להביא אותו אל ארמונו. כשהגיע רבינו לארון, נתן לו האמיר מתנות ואף הורה שמכאן ולהבא יש לנהוג כבוד ביהודים. מאותו המקרה כונה רבינו בפי הכול רבי פינחס 'הגדול'.

חובת ההודאה

מהצפוי. הם כינסו את ילדיהם לסלון, ושוחחו עימם, עד כמה גדול הנס ה'טבעי' וה'פשוט' שבהליכה על שתי רגליים בריאות.

עד כמה ראוי להתבונן גם ביתר הניסים ה'טבעיים', שמתרחשים מדי יום. להפנות אליהם תשומת לב ולהודות עליהם, שהם בעינינו דברים מובנים מאליהם.

העובדה, שאנו יכולים ללכת, לאכול, לשתות, להפעיל את ידנו, לדבר, לנשום, לכתוב, להתפלל, לקום, לשבת, לפקוח את עינינו וכו' פעולות, שאנו עושים בחיינו פעמים אין ספור, עלינו להודות לבורא עולם על כך.

"לפיכך", אמר האב לילדיו, "החלטנו, כי מהיום נתחיל לראות את הניסים, שה' עושה לנו, ונגיד לו תודה. הנה, אני כותב את הפתק הראשון – חסד, שזכיתי בו היום, וכל אחד מכם יכול גם הוא לכתוב ולהודות".

מאותו היום הפך בית המשפחה לבית של הודאה. הילדים חיפשו לראות את הטוב, למצוא רעיון מקורי על מה להודות היום. בכל יום ויום הם מילאו פתקים. טובות גדולות וטובות קטנות, חסדים וניסים מכל הסוגים.

בכל יום ויום הקדישו בני המשפחה זמן להודות. ליטול את צרור הפתקים, להביט בהם כמה שניות ולהודות לבורא עולם על כל החסדים שהוא גומל עימנו.

בינתיים, הילד בעל הרגל השבורה שב הביתה. הוא התחיל את טיפולי פיזיותרפיה. נראה היה כי הוא מתקדם בקצב מהיר מהצפוי.

בני המשפחה הוסיפו להודות גם על זה. גם על הרגליים הבריאות, גם על השבורות, גם על הפיזיותרפיה שהוא עובר, גם על הנפילה, גם על ההתקדמות המהירה - על הכול...

בתוך פחות משנה התרחש הנס, הילד חזר לעצמו לחלוטין והתחיל להלך כאחד האדם. אין לו צורך בפיזיותרפיה, הוא לא זקוק לעזרה, בוודאי שלא לטיפולים מכל סוג. הוא פשוט הלך, הלך על שתי רגליו, הלך והרבה בשירת הודאה, הלך ופיו מלמל שבח ותודה...

"ועל הכל ה' אלוקינו אנחנו מודים לך". גם כשהכל הולך 'חלק', כשאנו חוזרים לבית, ורואים שכולם בריאים ושלמים, עלינו להודות לבורא עולם, כי זה לא דבר המובן מאלי.

גם כשאנו חווים נפילות- תרתי משמע, איננו זקוקים לתזכורות, על מה ועד כמה עלינו להודות. אנו יכולים להתבונן סביבנו ולראות בעינינו את טובות ה' וחסדיו המרובים שגומל עימנו בכל רגע ורגע.

להלן סיפור, המעובד מדברי המשפיע הרב שלמה לוינשטיין שליט"א שסיפר במוסד 'לאור הנר' ששמע מפי המשפיע הגה"ח רבי אברהם מרדכי מלאך שליט"א ששמע את הסיפור מאביו של הילד עליו נסוב הסיפור.

בסיפור מופלא זה יש בו כדי לתזכר אותנו, עד כמה עלינו להודות לבורא העולם על כל הדברים הקטנים היומיומיים, שאנו עושים, וכן לדעת, כי שום דבר הוא לא מובן מאלי. וגם אם, חלילה, ישנה בעיה מסוימת, בכוח ההודאה ניתן לחולל מהפכה של ממש.

היתה זו שעת צהריים בהירה, בעיצומו של יום שגרתי. מושי חזר מהתלמוד תורה כמדי יום. הוא ירד לחצר הבניין לשחק. בעודו משחק בחצר, רגלו נתקעה במשהו והוא מעד ונפל ארצה כשהוא גונח מכאבים.

בתוך שניות אחדות התברר, כי לא מדובר במכה יבשה בלבד. הילד צעק וצרח, רגלו התעקמה והכחילה ל"ע. הוזעק אמבולנס למקום והוא הובהל לחדר מיון. הוא עבר מספר צילומים וכבר באותו לילה אושפז במחלקה האורתופדית, כשרופאים מודאגים מאוד ממצב הרגל.

"העצם התרסקה לחלוטין", אמר הרופא להוריו בבוקר יום המחרת. "למעשה אנחנו מאוד מודאגים ושוקלים את צעדינו בכובד ראש. נערוך התייעצות מיוחדת עם בכירי הרופאים, ונקבל החלטה מה כדאי לעשות".

לשמע דברים אלו חרד ליבם לגורל בנם. **הסתבר כי היתה זו נפילה קשה שהשלכותיה ארוכות טווח... אחר הצהריים נערכה התייעצות מיוחדת. לאחר מכן נקראו ההורים לחדר הרופאים.**

"אין לנו הרבה מה לעשות", אמרו הרופאים בייאוש, "אלא להמליץ על טיפולי פיזיותרפיה לתקופה ארוכה מאוד. כרגע, איננו רואים סיכוי לאחות את השברים ברגל".

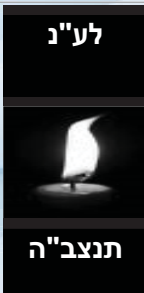
רופא אחר המשיך והסביר: "המצב לא פשוט... נראה, שאין מנוס מלקבוע, כי במשך שלוש שנים לא יוכל הילד להלך ברגליו, ולכל אורך התקופה יעבור טיפולי פיזיותרפיה קשים ומפרכים, ואולי, אולי, אולי בעוד שלוש שנים הוא יוכל ללכת מעט".

הבשורה הקשה הפתה את ההורים בהלם. עד אתמול מושי היה ילד בריא ומאושר, משתובב, מסתובב ומשחק על שתי רגליו.

והנה, ברגע אחד הגיע למצב, **ששלוש שנים לא יוכל ללכת, וייאלץ לעבור טיפולים קשים ומייסרים... ומי יודע אם לאחר מכן בכלל יוכל להתחיל ללכת...**

כששבו ההורים לביתם, הם החליטו לפעול בכיוון אחר

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירון ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל	הרב שבתי בן אסטריא טאון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה ריזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה לטיף בן פרחת ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה דוד יצחק בן פרחת ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיבה ז"ל חווה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל
--	--	--	---

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

או צרות הפרשה

פרשיות "בזר" - "בחוקותי"

"כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה" (בהר-כה, ב).

ושבתה הארץ שבת לה, להחזיק הבטחון והאמונה, וכשיש לכם אמונה ובטחון ותוכלו לעסוק בתורה (פני דוד). מסופר על בעל המגלה עמוקות, שרצה לעזוב את העיר קרקא, וכל בקשות תלמידיו שישאר בעיר לא הועילו. עד שבאחד הימים, לאחר שהשלים את כל ההכנות לעזיבתו, הודיע שהוא נשאר בעיר ואינו עוזב. שאלו תלמידיו, מעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר, מדוע חפץ היה לעזוב ומה עומד מאחורי החלטתו להישאר לבסוף? השיב להם: רציתי לעזוב את העיר מהטעם הכמוס עמי. אלא שאתמול, הגיע אלי דין תורה שגרם לי להישאר בעיר... וכך סיפר: אחד מתלמידי החכמים בעיר, הינו עני מרוד, ומתפרנס בקושי רב ממכירת כעכים (בייגלה) שהוא אופה בעצמו בכל לילה. יום אחד פגש אותו עשיר אחד, וראה את התלמיד חכם כל כך מתענה מחמת פרנסה. אמר לו: אני רוצה לחתום איתך על הסכם 'יששכר וזבולון', מהו הרווח הגדול ביותר שהרווחת במשך שבוע? השיב לו: חמישה דינרים. אמר לו העשיר: אני אתן לך בכל שבוע ששה דינרים, ותלך ללמוד כל היום בבית המדרש. לאחר כשלושה חודשים, ראה אותו העשיר שוב מוכר כעכים בשוק. תמה למולו: מה זה?! מדוע אתה מפר את ההסכם? השיב לו העני: אני חוזר בי מההסכם. טען העשיר: הרי יש חוזה חתום, ואיך אתה יכול לחזור בך? משכך - המשיך בעל המגלה עמוקות - החליטו השניים לבוא אלי לדין תורה. העשיר תבע: חתמתי עמו חוזה על הסכם 'יששכר וזבולון', לכל החיים, והוא חוזר בו. והעני השיב: אמת, חתמנו, אך אני חוזר בי, כי בהיותי אופה כעכים, הייתי מתעסק באפייתם בלילה, והייתי מבקש מהקב"ה שהעיסה תצליח, לאחר שהעיסה הצליחה ביקשתי מהקב"ה שהאפייה תצליח. לאחר שגם האפייה הצליחה, ויצאו הכעכים וטעימים, לא שרופים, לא קשים מדאי ולא רכים מדאי, ביקשתי מהקב"ה שיזמין לי קונים לכעכיי הטעימים. וכך הרגשתי קירבה להשי"ת בכל יום ובכל עת, אבל עתה, שאני מקבל משכורת קבועה מידי שבוע, חסרה לי השייכות הקבועה עם הקב"ה, ולכן אני רוצה לחזור בי! סיים המגלה עמוקות ואמר: בעיר בה יש כזה דין תורה, אני חפץ להישאר! (ופריו מתוק).

"וקראתם דרוור בארץ לכל יושביה" (בהר-כה, י).

גם במה שביניכם לבריות תעשו שלום, ותמחלו איש את רעהו בל תהיה ביניכם קנאה ושנאה ותחרות (האלשיך הקדוש). להלן מכתב שנשלח אל מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א מבחור אחד: לפני מספר שנים, פגעתי וביזיתי באופן נורא את אחד מחבריי ברבים, (אני מעדיף שלא לחזור כאן על פרטי המעשה, כי הדבר מאוד קשה עלי). לאחר אותו אירוע מצער, לא דיברנו במשך תקופה ארוכה, והדבר מאוד הציק לי. רגשות קשים של חרטה ותסכול ייסרו אותי. רציתי מאוד לגשת ולבקש ממנו מחילה, אך לא ידעתי איך וכיצד לעשות זאת. באחד הימים, נודע לי כי הוא עומד להתחתן באולם מסוים, והחלטתי שכעת, בערב שמחת ליבו, זה העיתוי המתאים לבוא לבקש ממנו מחילה. בערב השמחה, נכנסתי ברעדה לאולם, והמתנתי בצד עד אחר החופה, ואז, כשחברי החתן ניגשו לברכו ולנשקו, גם אני נכנסתי ביניהם, וכשהגעתי אל החתן בירכתי ונישקתי אותו, וגם הוא נישק וחייב אותי בחום... מאוחר יותר במהלך השמחה אף רקדנו יחד... בשעתו, חשבתי בלבי שאין שום מקום להעלות בפני ידידי את דבר הפגיעה, כי לאחר שקיבלתי ממנו נשיקה וחייב לבבי, מן הסתם שכבר מחל לי בלב שלם; אך עתה, לאחר שחלפו מספר חודשים, ליבי נוקפי, שמא עדיין אין בידי מחילה גמורה מהנפגע. יורני נא כבוד הרב - האם אכן מוטל עלי לגשת שוב אל ידידי ולבקש ממנו באופן מפורש מחילה על שעוללתי לו? השיב מו"ר שליט"א: בשו"ת רש"י (סי' רמ"ה) מופיעה השאלה הבאה: מעשה בראובן שהיכה את שמעון וביזה אותו מאוד. קפץ שמעון ונשבע: 'לא אמחול לראובן עולמית!'. לאחר זמן, עברה חמתו של שמעון, ובא ושאל האם מותר לו לנשק את ראובן ולנהוג עמו בחיבה? והשיב רש"י: אסור לשמעון לחבק ולנשק לראובן, כי אין לך מחילה גדולה מזו, והרי נשבע שלא למחול לו. וציין לפסוק בספר שמואל-ב' (י"ד, כ"ח) 'וישב אבשלום בירושלים שנתיים ימים, ופני המלך (דוד אביו) לא ראה', וזה היה מחמת שהרג את אמנון אחיו. ובשעת מחילת דוד לאבשלום כתיב (שם פס' ל"ג) 'ויבוא יואב אל המלך ויגיד לו ויקרא אל אבשלום ויבוא אל המלך וישתחו לו אפים לפני המלך, וישק המלך לאבשלום'. ולא מצויין בפסוק שדוד אמר לאבשלום 'הריני מחל', ומשמע מכאן, שנשיקה מעליותא היא! עד כאן דברי רש"י הקדוש. ויש להעיר, שמהכתובים בפרשת יוסף ואחיו, משמע לכאורה להיפך, שנישוק וחייב אינו נחשב למעשה מחילה, שהנה בפרשת ויגש, לאחר שיוסף התוודע לאחיו, אומרת התורה (בראשית מ"ה, ט"ו) 'וינשק (יוסף) לכל אחיו ויבך עליהם', הרי שיוסף נישק להם, ובכל זאת, נראה לכאורה מהמשך הכתובים, שלא מחל לגמרי לאחיו, כפי שמבקשים האחים בסוף פרשת ויחי (בראשית נ"ג, ט"ו): 'אנא שא נא פשע אחיך וחסאתם כי רעה גמולך, ועתה שא נא לפשע עבדי אלוקי אביך', (ומבואר במסכת יומא פ"ז, שסדר פיוס חבירו נלמד ממעשה יוסף ואחיו). וידועים דברי רבינו בחיי (שם): 'לא ראינו שיזכר הכתוב מחילה ביוסף, ולא שיוודה להם שישא פשעם וחסאתם, ואם כן מתו בעונשם בלא מחילת יוסף, ואי אפשר להתכפר עונם רק במחילתו, ועל כן הוצרך העונש להיותו כמוס וחתום להיפקד אחר זמן בעניין עשרה הרוגי מלכות'. ונראה לבאר, שנישוק יוסף לאחיו אינו נידון כמחילה, מכיון שהדבר אירע בשעת התרגשות וסערת נפש, כאשר נפגשו האחים לאחר שנים רבות, (וידועים דברי האור החיים שאפילו בזמן המכירה לא כהתה עין האחוה מיוסף), ומאחר שטבעי הדבר שאחים ינשקו זה לזה בסיטואציה שכזו, אין מכאן הוכחה שנישוק זה נחשב כמחילה. לעומת זאת, סתם נישוק וניהוג חיבה,

שלא בנסיבות מיוחדות, כגון בנידון הנשבע שלא למחול לחבירו, הוא גילוי לב שמביע התפייסות ומחילה, ולכן רש"י אסר על שמעון לנשק לראובן.

לאור הדברים, נראה שבנידון שאלתנו הפוגע עדיין לא קיבל את מחילת חבירו שנפגע, על אף שנישקו חבירו בחתונה, משום שנישקה זו היא כדוגמת נשיקת יוסף לאחיו, שכשם ששם הנשיקה היתה ברגע של התפרצות של רגש ואחוה, כך גם כאן, נהוג ומקובל שחונן מחבק ומנשק לכל מי שפוגש בעת חתונתו, ואין מכאן הוכחה שמחל לבחור שפגע בו. (ובשלמא אם היה מבקש את מחילת החתן בזמן השמחה, והלה היה משיב לו 'אני מוחל לך', היינו אומרים שחלה המחילה, כמבואר בגליוני הש"ס בקידושין מ"ט: שמהמייש את חבירו וכדומה, ומחל לו בפיו, אף על פי שלא מחל לו בליבו, אנו אומרים בזה שדברים שבלב אינם דברים. אך כאשר לא שמענו שמוחל לו בפירוש, עדיין חלה על הפוגע חובת בקשת מחילה).

לסיכום: הפוגע צריך לשוב אל חבירו ולבקש ממנו מחילה (ופריו מתוק).

"וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו" [בהר-כה, יד].

מעשה שסוחר יודאיקה ממוחל, שהיתה ברשותו גדולה של פריטי יודאיקה שכולם היו מזוייפים (בזיוף די משכנע). הלך האיש לשוק במקום מרוחק, ופרסם (בשקר) שמאחר ועומד לסגור את עסקו, החליט למכור את העתיקות הינדיות והיקרות של ברבע מחיר(!), בתקווה שימצא איזה קרוב תמים שיתפתה לרכוש את הסחורה.

עבר ראובן במקום, הבחין בסחורה, ומבלי לבדוק ולהתעניין הרבה, שאל את הסוחר: 'אתה בטוח שזה המחיר?', 'בוודאי השיב, 'אינך רואה שמדובר במבצע מיוחד?! אבל מחיר ההוזלה הנקוב תקף אך ורק להיום, ורק לתשלום במזומן!'. ראובן השיבו 'יתמתין כאן בבקשה, ותשמור עבורי את הסחורה, אני רץ להביא מזומנים!...

שמעון, יהודי טוב שעמד מן הצד והבחין במשא ומתן, ניגש אל הסוחר ותמה: 'אתה באמת מתכוון למכור לו במחיר המגוחך הזה?!'. לחש לו הסוחר: 'אל תדבר הרבה, הסחורה כולה מזוייפת!...

שמעון החליט שכעת מוטלת עליו מצוות 'לא תעמוד על דם רעך' (ששייכת אף בהצלה מהפסד ממוני, כמבואר בחפץ חיים' הלי רכילות כלל ט' סק"א), ומצוות השבת אבידה. נפרד אפוא מהסוחר, וחפש אחר ראובן כדי להזהירו אודות מעשה הנוכלות של הסוחר הערמומי. שמעון מוצא את ראובן ומודיע לו: 'אל תיפול בפת, דע לך שכל הסחורה שלו מזוייפת!'. שאלו ראובן: 'חצי מהמחיר שאני עומד לשלם הסחורה כן שווה?!'. שמעון חשב לרגע שראובן לא הבינו והוסיף לתמוה: 'אבל למה תשליך כסף כה רב לחינם, על סחורה מזוייפת?!'

וכאן לחש לו ראובן: 'ידעתי ידידי ידעתי, אך אבקשך לשתוק, גם הכסף שלי מזוייף!...

ומה השאלה שהתעוררה כעת אצל שמעון: האם מוטלת עלי חובת 'לא תעמוד על דם רעך' והשבת אבידה' כלפי הסוחר הנוכל?...

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: מבואר בחפץ חיים' (שם סק"ח), שחותן שמרמה את החתן ומבטיח לו בשקר ממון רב, מותר וצריך לגלות (באופנים מסוימים) את אוזני החתן שחותנו מרמהו; אולם, כל זה בתנאי שמצד החתן עצמו לא תהיה רמייה, כי אם גם החתן מרמה את חותנו באיזה עניין שיהיה (כגון שמספר לו שקרים כדי להוציא ממנו ממון רב) – אזי "יצא זה בזה" ואין לגלות לחתן!

ברם, אין מכאן ראייה לשאלתנו, כי דברי החפץ חיים מתייחסים למצב שהרמאות של שני הצדדים היא בערך שווה בשווה, ואילו כאן, כפי המבואר בשאלה, הפריטים שמוכר הסוחר שווים ממון (כמחצית מהסכום שדורש), והקונה ראובן עומד לרמות ולא לשלם מאומה, דהיינו לגנוב את הסחורה, ולכן, על אף שגם המוכר רמאי, ומן הסתם שאין מצווה להתעסק בהשבת אבידתו (כשימשיך לנסות לרמות עם הסחורה), מכל מקום צריך שמעון לגלות את אוזני המוכר אודות רמאותו של הקונה, כדי להפריש את הקונה שעומד לעבור על עוון גניבה (וככל הנראה מעוניין להשתמש בכסף המזוייף דווקא כאן, כדי לתעתע בנוכל).

ויתירה מזו, אף ללא עניין הרמאות והגניבה, הלוא כאשר מגלה שמעון שבידי ראובן שטרות מזוייפים, מוטל עליו להוכיחו על אודות העוולה בהחזקת כסף מזוייף, שאסור להשהותו ברשותו (אף מבלי להשתמש בו), כדכתיב (איוב י"א) "אל תשכן באהלך עוולה" (יעיניו בכתובות י"ט:).

ולכן, אם קיימת אפשרות, צריך שמעון ליטול את הכסף הזה ולהשימו, ואם לא, עליו לאיים על ראובן שיודיע ברבים שהוא מחזיק אצלו שטרות מזוייפים המזיקים לרבים ולניהול המסחר (ופריו מתוק).

"אם בחוקותי תלכו" [בחוקותי-כו, ג]. שתהיו עמלים בתורה (רש"י).

בבית קטן בקצה העיירה, לילה חשוך, רוחות משתוללות בחוץ, התריסים מוגפים, כולם ישנים, אך משה הקטן עדיין לא ישן. הוא יושב במיטתו, מכורבל בשמיכה, ומתנדנד בדביקות. על שרפרף קטן ליד מיטתו מונח ספר גדול, וידו הקטנה מונחת על הספר בערגה. קולו החרשי התנגן בחלל החדר, הוא חזר שוב ושוב על לימודו, כשגופו הקטן והחלוש נלחם בקושי רב בעייפות שלו. פתאום השתק ברע, דלת חדרו נפתחה, ואמו נכנסה. הסתכלה במבט עצוב על בנה הקטן. משה הסתכל על אמו ושתק גם הוא. ואז האם אמרה בקול רך "משה עליך לישון, השעה מאוחרת מאד". "כן אמא, מיד אני אשכב לישון, רק...". הילד לא ידע אם להמשיך ולבסוף החליט לשתוק. אך האמא לא ויתרה "מה רצית לומר בני היקר?". משה ענה בשקט: "רציתי רק לגמור לחזור על מה שלמדנו היום בחיידר...".

"אני יודעת, ענתה האם, אבל חזרת כבר על לימודך מאז שחזרת מהחיידר, כל הזמן אתה משנן". ומשה אמר "כן, אמא... אבל עדיין אני לא מבין את הגמרא...".

האם נאנחה, חשבה לרגע כמה קשה לו לבנה הקטן, הוא לא בעל כשרונות מבריקים, ואין לו זכרון טוב, לכן, למרות אהבת התורה שיש לו, ויש לו הרבה, אינו מצליח בלימודיו.... ואז אמרה: "בני, אתה חייב לישון, הרי אתה לא בריא וחזק כל כך ואם לא תישן מספיק, אתה עלול לחלות חלילה... לכן לך עכשיו לישון, ובעזרת ה' תזכה להבין את השיעור...".

משה היה ילד טוב. לא רצה לעזר את אמו, לכן ברח אותה ב"לילה טוב" ונשכב לישון. הוא לא הצליח להירדם מיד, הגמרא, ההסבר, הקושיה - מול עיניו. הוא כל כך רוצה להבין את הכל, כמו כולם. רק לאחר הרבה זמן נרדם.

למחרת בבוקר, הבחין יוסף, אביו של משה, בעננה של עצבות על פניה של אשתו. יוסף שאל את אשתו "מה קרה?", ואז סיפרה האם בדמעות: "ליבי נקרע לגזרים... אני לא יכולה לראות בעצרו של מיישי שלנו. הוא כל כך רוצה ומתאמץ ולא מצליח. תראה את חבריו, משחקים משתוללים וגם מצליחים בלימודים, ומוישי יושב כל היום חוזר ומשנן, לומד ולומד... ואינו מצליח...".

האב שמע, חשב וענה לבסוף: "עוד תראי בעזרת ה'... אם הוא ימשיך כך, בהתמדה כזאת, וגם עם התפילות והדמעות שלך, אין ספק שהוא יזכה להיות בין גדולי הדור".

וכך היה. משה הקטן המשיך בכל הכוח. כל יום היה חוזר מהחיידר ומתיישב לחזור ולשנן את לימודו, למד בלי הפסקה, רצה לדעת ולהבין הכל. חלפו ימים ולאט ולאט במשך השנים ראשו התחיל להפתח, כשרונותיו החלו לפרוח, הוא עלה והתעלה במעלות התורה והיראה, עד שזכה להיות בין תלמידיו של החתם סופר, ולהיות בין גדולי הדור ממש, הלא הוא המהר"ם שיק הקדוש, שהיה מגדולי הפוסקים בעם ישראל.

לימים סיפר על עצמו ואמר: "בילדותי היה לי 'תקו קאפי' [ראש דלעת] וה' עזר לי שהפכתי אותו לראש אנושי - והכל בכוח העמל והיגיעה..." (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליס בת סוליקה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אשר בן רגינה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ יעקב בן שפרה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ סעיד דוד בן מהין ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ רעיה (רחל) בת מיכל ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איטש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כו אייר תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 6:48 תל-אביב: 7:03 חיפה 6:56 מוצאי שבת: ירושלים: 8:04 תל-אביב: 8:07 חיפה: 8:07 ר"ת: 8:40

פרשת בהר בחוקותי

בטהון ושמה בחלקו

שלוות נפש הבוטח...

סיפר תלמיד מחו"ל שבא ללמוד בישיבת באר יעקב: "ערב אחד ניגש אלי ראש הישיבה הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל ושאלתו בפיו: האם יש לי להלוות לו כעת חמשת אלפים דולר... השבתי לו שאין אצלי כעת יותר ממספר דולרים בודדים.

"הוא סיפר לי שהתחייב לפרוע חוב של הישיבה בסכום זה, עד שעה עשר בלילה, ואמנם ניסה במשך היום להשיג את הסכום אך לא עלתה בידו, לכן חשב שיעשה השתדלות אחרונה וישאל גם אותי.

"החלטתי, מתוך סקרנות, לעקוב אחר מעשיו של ראש הישיבה. ולפליאתי הרבה ראיתי שאחרי תפלת מעריב לא עלה לביתו לטעום דבר-מה כדרכו, אלא המשיך את סדר לימודו בישיבה. אני שידעתי את העול שרובץ כעת על לבו, נדהמתי משלוות נפשו של ראש הישיבה ומלמודו במנוחת הדעת.

"והנה לתדהמתי הרבה, רואה אני כיצד ברבע לעשר, - רבע שעה לפני השעה שהתחייב לפריעת החוב - נכנס יהודי מחו"ל שבנו לומד בישיבה ואשר החליט באותו יום להפתיע את בנו מבלי להודיעו קודם על ביקורו. עם כניסתו לישיבה ניגש מיד לומר "שלום עליכם" לראש הישיבה, והניח על שולחנו כתרומה לישיבה, סך חמשת אלפים דולר בדיוק!

"לאחר כרבע שעה, בשעה היעודה, הגיע המלוה וקיבל בחזרה את חובו. מה שהפליא אותי ביותר הוא שעל פניו של רבי משה שמואל לא היה ניכר שום התפעלות מה"מופת" שנתרחש זה עתה (כשם שלא היה ניכר עליו "מתח" קודם לכן) מרוב פשטות בטחונו המושלם בבוראו, כאילו היה רגיל בכגון דא.

הלמות עמלים

עשיר ורש מייחלים להשי"ת...

סיפר הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל (בשיעורו על החומש) על כ"ק האדמור מסוקולוב ששאל: בשלמא מה שיש אוכל לעני מובן, שהרי כשקם בבוקר ורואה שאין לו מה לאכול שופך ליבו בתפלה להשי"ת והוא מזמן לו אוכלו, אבל העשיר, מהיכן יש לו אוכל, הרי הוא לא מרגיש צורך להתפלל על כך להשי"ת?!

אלא תירץ רבי יוסף דוב: הרי חז"ל אומרים שמי שיש לו מנה רוצה מאתים, נמצא שעל מה שאין לו הוא מתפלל להשי"ת, ובזכות זה שמתפלל על מה שאין לו, יכול לאכול מה שיש לו...

מתוך מאמר

הבוטח בה' שמספק לו כל צרכו, הריהו שמח בחלקו ואינו דואג דאגת המחר!

נלמד מהפסוק: "ואכלתם לשובע... וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... ועיויתי את ברכתי" (פרק כה-ט, כ, כא) והקשו המפרשים: וכי אם לא ישאלו "מה נאכל בשנה השביעית" לא יצוה הקב"ה את ברכתו ומדוע תלה את ברכתו ב"וכי תאמרו מה נאכל!!" ומפרש הספורנו, שאם לא ישאלו "מה נאכל" יקויים בהם "ואכלתם לשובע" - שיהיו הפירות רבי המזון כענין שהיה בעומר שהיה מספיק לגדול כמו לקטן כאמרם ז"ל "אוכל קמעה ומתברך במעיו" וממילא יספיקו פירות הששית גם לשביעית. ואולם אם "יאמרו מה נאכל" כלומר: כאשר יסופק הדבר אצלם ולא יבטחו שיהיה המעט מספיק באיכותו, או אז "ועשת את התבואה לשלוש השנים" באופן שתשבע העין מראות, ואז תספיק הכמות.

הגאון רבי פנחס הלוי הורוביץ זצ"ל כתב בספרו הפלאה (כתובות סז): לבאר את אמרת חז"ל "איזהו עשיר השמח בחלקו", כלומר, שאינו בוטח על ממונו, לפי שדרך הטבע האנושי לשמוח בדבר רווח שנתחדש לו וכשהורגל בו אינו שמח בו. אבל אדם המשכיל שיוודע כי מה שיש לו אינו שלו, וכל שעה ושעה הוא במתנה מאת השי"ת, הוא שמח בכל עת... וכן הוא בחיי האדם שנאמר "כל הנשמה תהלל י-ה", שאמרו חז"ל על כל נשימה ונשימה יש להלל ולהודות, כי אינו בטוח בחייו אלא על כל נשימה הוא נותן שבח כאילו נולד היום...

ובזה מובן מה שאיתא בזוהר הק': רב המנונא הוי מצלי על מזוני כד יהבין ליה למיכל [=היה מתפלל על מזוני כאשר הוגש לפניו לאכול], והיינו, אף שהיה מוכן לפניו, לא שם מבטחו עליו אלא בעת אכילתו הוא מקבל מהשי"ת. וזה שאמר יעקב "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש" שהיה לו לומר "ונתן לי לאכול וללבוש", אלא כוונתו היתה לומר שהלחם שמוכן כבר לאכול והבגד שמוכן כבר ללבוש, אעפ"כ באותה שעה שאוכל ולבוש כאילו אז נותן לו.

זהו שאמרו חז"ל "לא ניתנה התורה אלא לאוכלי המן". והיינו שבשעת אכילה מקבל מהשי"ת. הוא שנאמר "ואתה נותן להם את אכלם בעיתו" כלומר: בעת אכילה ממש... וממילא כשהקב"ה נותן פרנסה לכל אחד ואחד, אין להחזיק טובה אלא להקב"ה לבד. עכ"ד ההפלאה.

לעומת זאת, כותב החובת הלבבות (שער הבטחון): "ומי שבוטח בזולת ה', מסיר האלוקים השגחתו מעליו, ומניח אותו ביד מי שבטח עליו". ומבאר הגר"א דסלר זצ"ל: כלומר, מי שבוטח בכוחות הטבע, שמשתמש בהם בחכמתו מתוך מחשבה שכך יצליח, ואינו בוטח בהשי"ת שהוא יצליח דרכו, אזי השי"ת מוסר אותו להנהגה טבעית, וכו', ומי שבוטח בה' ומאמין שהשי"ת לבדו מנהיגו, זוכה לראות השגחת ה' גלויה עליו וס"ד מיוחדת, ולפעמים גם ניסים גלויים כפי רום מדרגתו.

קיבוץ וריבה פעלים לתורה...

בחודש העבר הסתלק מעולמינו דמות פלאים בזיכוי הרבים, אשר כמעט ולא נמצא בקרב עסקני היהדות החרדית, בחמישים שנה האחרונות, מי שקיבוץ וריבה פעלים לתורה בכאלו ממדים כמותו, שמו של אותו גאון וצדיק הוא **רבי ירחמיאל קראס ב"ר יעקב ליבר זצ"ל**.

כל מי שמעט הכירו, ראה שכל מעשיו הכבירים נועדו אך ורק להרבות תורה ויהדות בעם ישראל ובעולם, ללא כל טובת הנאה אישית. ואדרבה, הוא זה שמסר את כל כולו, זמנו, כספו וכוחו, כדי להרבות תורה ודעת, בשיעוריו ובדרשותיו, בהקמת מסגרות לימוד ומתיבתות לנערים. ישיבות למתחזקים. כוללים לאברכים, וקעמפים לימי בין הזמנים. לא נגזים אם נאמר כי רבבות משפחות בני תורה חבים לו את חייהם הרוחניים.

הרב ירחמיאל לא היה עוד אחד מהפעילים במוסד או ארגון כל שהוא להפצת תורה, אלא הוא עצמו היה המוסד. הוא היה "אירגון קירוב" בפני עצמו. הכל נשא על כתפיו. גם הרביץ תורה בפיו ובכתב. גם גייס את המשאבים והכספים להחזקת התורה, גם ערך ביקורי בית לקירוב רחוקים לתורה (כפי שנספר ב"נ בס"ד בעלון איש לרעהו פרשת במדבר) וגם הוציא יקר מזולל, והכניס רבים למוסדות תורה.

לא פלא שרבינו הגרא"מ שך זצ"ל העריצו ביותר, וכשהיה הרב שך מגיע לישיבת גרודנא באשדוד למסור את שיעורו השבועי והיו רבני הישיבה ותלמידיה מקבלים פניו, שאלתו הראשונה הייתה: היכן הרב ירחמיאל? ואז היה מוסר בידיו מעטפה ובתוכה סכום נכבד לסייע למפעליו. וכך היה כשהגיע להתייעץ עם הגאון **רבי חיים גריינימן זצ"ל** (אבי המתיבתות), היה רבי חיים יוצא מגידרו ומקבלו מיד למרות התור הארוך, בהעריכו את יקרת רגעיו של הרב ירחמיאל.

ואכן ניצול הזמן, ויכולת ההספק של הרב ירחמיאל היה מדהים ובלתי נתפס, כשמרא דכולא עלמא מסייע על ידו. זריזותו היתה כעין הברק כשהוא מנצל כל חלקיק רגע ושבריר דקה ללימוד התורה והפצתה, תלמידי ישיבת גרודנא באשדוד היו נהנים כל פעם מחדש לראות את הפלא שנגלה לעיניהם לעיתים תכופות, כיצד הרב ירחמיאל יוצא עם רכבו לאחר תפלת שחרית בישיבה, לעיר בני ברק, לטפל בעניני הילדים שהכניס שם למתיבתות, וכבר בתחילת סדר א' תוך שעה ורבע!! ראוהו יושב בכולל שבישיבה, (שבאשדוד) כשהוא שקוע בלימוד הסוגיא עם החברותא: פשוט לא יאומן!

כמה מתאים ואופייני לרבי ירחמיאל, השם שניתן לסדרת ספריו: "ותלמודו בידו", שכן בכל זמן ומקום ובכל פעילות שעשה היה הוא ותלמודו בידו. פיזר חידושי תורה בשפע באזני כל מי שרק היה מוכן לשמוע, ומי לא רצה לשמוע פה מפיך מרגליות! כשהיה נוהג ברכבו לנסיעות מעט ארוכות בערי הדרום לפעילותו השוטפת, היה מציב סטנדר בינו לבין החברותא שישב לצידו, והיו לומדים יחדיו כל הדרך בריחוק דאורייתא כאילו נמצא בבית המדרש, כשאת ההערות המתחדשות כותב בפניקסו על ההגה...

פעם שאלנו אותו לתומינו: היתכן? היאך אפשר עם כזו פעילות עמוסה ועניפה בערי השדה, להמשיך להיות שקועים ככה בלימוד התורה ולהספיק כה הרבה במסירת שיעורים ודרשות וכתובת אלפי דפים של חידושי תורה?!

וכך השיב לנו: יש לי "סיסמא" אחת חזקה שמלווה אותי תמיד בכל צעד, ובכל פעולת-קירוב שאני עוסק בה, והיא לשון הרמב"ם (בפ"ג מת"ת ה"ד): "היה לפני עשיית מצוה ותלמוד תורה, אם אפשר למצוה להעשות ע"י אחרים לא יפסיק תלמודו. ואם לאו, יעשה המצוה ויחזור לתלמודו". תבין שמרגע שאני יוצא למצוה שא"א ע"י אחרים ועד לסיומה, יש בי כוונה ומחשבה אחת: "לחזור לתלמודו"! הלימוד שאחזתי בו עומד לנגד עיני לחזור אליו בהקדם: זה שמסייע לי לא לצאת מהלימוד וגם לחזור מיד לשקוע בו מיד. בכל עשייה ועשייה, אינני מסיח את הדעת מ"ויחזור לתלמודו"!

למשמע דבריו הוספנו ואמרנו, שיתכן שלשון הרמב"ם "ויחזור לתלמודו" אינו רק הוראה, אלא גם הבטחה, שאם מפסיק תלמודו למצוה שחייב בה, על-מנת לחזור מובטח לו שזה לא יוציאו מהלימוד ח"ו, אלא יוכל בקלות לחזור לתלמודו!

לימוד התורה של הילדים מגינה עליהם....

בחורף שנת תשנ"א פרצה "מלחמת המפרץ", שנמשכה כחודש ימים. הצורך מבגדד התקין את היהודים בארץ הקודש בטילי "סקאד" ורק בניסי ניסים ניצלו התושבים ממות לחיים.

באותם ימי אימה וחרדה, כשכל הישוב בארץ ישראל נתקף בפחד נורא ומחדרים (האטומים) אימה, באו מנהלי וראשי ת"ת "סוכת דוד" בירושלים, ושאלו את הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** האם רשאים אנחנו להמשיך בלימודים כרגיל גם בימי החרום? האין זו סכנה להוציא את הילדים לעת כזאת מרשות הוריהם, ולטלטלם לת"ת?

הם סיפרו לו, שלמעשה כבר שאלו את פי גדולי ישראל איך לנהוג בשעה כזאת, והורו להם במפורש שלא לבטל תינוקות של בית רבן מלימודיהם, אבל מי מסוגל לקחת על עצמו אחריות כבירה זו?

הקשיב הרב צדקה לדבריהם וענה בהחלטיות: "אני לוקח על עצמי את האחריות!" בהוסיפו: "עליכם לדעת, כשהילדים ילמדו תורה, הם נמצאים במקום המוגן והבטוח ביותר! אין לכם בכלל מה לפחדו!"

וזאת ליהודה

ככל שירבה אדם בעצמו ובעם ישראל את לימוד התורה וקיום המצוות, כן ייטיב עם העם!

נלמד מהפסוק: "אם בהקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו... וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ" (פרק כו-ג, ד, ו)

נמצאנו למדים, כי מי שחפץ באמת ובתמים לתרום תרומה נכבדה ומכרעת להגנת העם והארץ. מי שחפץ באמת לסייע להדיפת האויבים ומיגורם ובהשגת שלום ובטחון. אין לו אלא למלא וליישם את אותם הוראות המפורשות בתורה: לעמוד בלימוד התורה ולקיים מצוותיה! כי רק על ידי אלו מובטח שלום ובטחון בארץ. וממילא, ככל שיותר יתרבה לימוד התורה וקיום המצוות בעם, כן תגדל ותתחזק רשת ההגנה והבטחון.

אמרו חז"ל (בתד"א): כל זמן שבני אדם מבטלין מן התורה, מבקש הקב"ה להחריב את העולם, וכדכתיב: "כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל", ואין מצוקין אלא תלמידי חכמים. ואמרו: בכל יום יוצאים מלאכי חבלה מלפני הקב"ה לחבל את כל העולם כולו, ואלמלא בתי כנסיות ובתי מדרשות, שתלמידי חכמים יושבין בהם ועוסקים בתורה, היו מחבלים את כל העולם כולו מיד....

על הפסוק "עת לעשות לה' הפרו תורתך" כתב הרמב"ם בפירושו המשנה (סוף מסכת ברכות) דברים נוקבים בזה הלשון: "יאמר כי כשיבוא העת להפיר מהם ולהנקה, יזדמנו סיבות לבני אדם להפר התורה, כדי שיבוא עליהם העונש במשפט, וזה הענין ארוך ורחוק עמוק עמוק מי ימצאנו". וכשהיה הגאון **רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל** מציג בפני תלמידיו (בישיבת סלבודקה) את דברי הרמב"ם הללו, היה מוסיף ואומר: אין לך "להפר תורה" יותר מאשר ביטול תורה ח"ל!

הגאון הנצי"ב (בפירושו הרחב דבר עה"ת) כתב (הביאו הגאון **רבי ראובן כץ זצ"ל** בספרו **דגל ראובן**) שכאשר מגיעה שעת החורבן ומלחמה על כח היהדות וקיום האומה, אזי נדרש לשרי ישראל המתחזקים על קיום האומה להשחיו את הסיף, היינו כח התורה שבעל פה ופילפולה. וההכרח להרבות תלמידים וזכות תלמוד תורה דברים.

וגם להעיר את המון ישראל להיות מקיימי התורה ע"י פריסת תופשי התורה, ונמצא כולם עוסקים במלחמתה של תורה, אלה עמלי התורה משיבי מלחמתה שעה ואלו יושבים על הכלים. כי רק זה דרך ההגנה בימי ישעיה ויחזקיה, וחובל עולו של סנחריב מפני שמן התורה שהיה בימיהם!"

מוסיף הדגל ראובן: "בימים אלו, יותר מבכל זמן אחר, חובת-זכות היא להחליץ במלוא האונים והעוצמה, לתמוך ולחזק את היכלי הישיבות, לקיים ולבסס את בתי האולפנא, לבצר ולייחד את תלמודי התורה, שבהם נלמדת התורה שבעל פה, ככתוב "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל".

כי רק בכח התורה וסמכותה מתחזקת ומתייצבת ההגנה וההצלה נגד הקמים עלינו. ורק במלחמה שעה של התורה מתחזקת ומתבצרת תקוות הנצחון להכנעתם של העמלקים". עכ"ד.

שלימות בגמילות חסד - כאשר נעשה באופן המועיל ביותר לזולת!

נלמד מהפסוק: "ונתתי גשמיכם בעתם" (פרק כו-ד)

ואמרו חז"ל: מהי בעתם? לא שכורה [שלא תשתה יותר מדין] ולא צמאה אלא בינונית. דבר אחר: בעתו - בלילי רביעית ובלילי שבתות. ופירש רש"י: שאין טורה על בני אדם דאין הולכים בדרכים (תענית כב:). עוד אמרו חז"ל (מד"ר לה-ט): בימי הורדוס המלך היו גשמים יורדים בלילות, ובשחרית נשבה הרוח נתפזרו העבים וזרחה החמה, נתגנבה הארץ והיו פועלים יוצאים ועוסקים במלאכתם, ויודעים שרצון אביהם שבשמים הם עושים כך צריכה להיות ההטבה מאדם לחברו, באופן הנוח ביותר לחברו.

כתב רבינו בחיי זצ"ל (בספרו כד הקמח): "וצריך אדם להזהר במדת החסד, שעם מדה זו יתמשל לבוראו יתברך וילך בדרכיו, כי המדה הזאת היא ממדותיו ובה הוא יתעלה, מנהיג עולמו. וכן אנו אומרים בתפלת יוצר, המנהיג עולמו בחסד, ובו נברא העולם שנאמר (תהלים פט-ג) אמרתי עולם חסד יבנה.

וכל הזהיר במדה זו - כותב רבינו בחיי - הוא מי שנפשו שפלה והוא הירא את השי"ת. והמדה הזו שהחזיק בה בחייו שואבת נשמתו לחיי העולם הבא, והיא מחופפת עליו כעטרה לראש. הוא שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קג-ז) וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצידקתו לבני בנים.

ומובא במעם לועז (אבות) בשם הספרים הק', שיש בשמים מלאכים הממונים על גמילות החסד שעושים ישראל למטה. וכשמדת הדין מקטרגת על ישראל מראים אותם המלאכים החסד שעושים ישראל, והקב"ה מרחם על ישראל, מפני שהוא יתברך חפץ חסד הוא. ואם כן, ראוי גם לאדם להתנהג במדה זו, שאפילו אם רואה בחברו דבר רע, אבל יש בו צד טוב, יסיר כעסו מעליו.

"כדי שיתחזק האדם בדרכי הצדקה והחסד" - כותב הגאון **רבי אליהו הכהן מאיזמיר זצ"ל** (בספרו **שבט מוסר פ"ל**) - "ישים לנגד עיניו, שהקב"ה מקור הצדקות והחסדים, ותמיד, בלי הפסק רגע, עושה צדקה וחסד בעולמו עם הכלל ועם הפרט. ומכיון שכן, כאשר יזדמן ביד האדם לעשות צדקה וחסד, נמצא שהקב"ה עושהו שלוחו, והשליח כמשלח, כדברי חז"ל (קידושין מא:): וא"כ כמה שמחה צריך האדם בעצמו, וכמה השתדלות וזריזות נמרץ לעשותו, כיון שנעשה שלוחו של בוראו.

דוד המלך אומר (בתהלים פו-ב): "לדוד שמרה נפשי כי חסיד אני". נשאלת השאלה: כיצד זה משבח דוד ומכנה עצמו בתואר חסיד, והרי אדם העושה מעשה חסד ומפרסמו, מנכים לו משכר המצוה שעשה?

וביאר הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל: כאשר מתפאר אדם ומפרסם שאיש חסד הוא, הרי רבים משכימים לפתחו ומבקשים עזרה. ובוודאי, כאשר תולה שלט על ביתו שדלתו פתוחה לכל מי שזקוק לעזרתו. הוא שאמר דוד "כי חסיד אני" הוא פרסם והודיע שדלת ביתו פתוחה בכל עת ובכל שעה לענות לשואליו ולהשיב להם דבר הלכה.

"לעזור ליהודי"

סיפר הגר"ר דניאל לוי זצ"ל (אב"ד ציריך): באחד הימים נכנסתי לביתו של הגאון **רבי משה פיינשטיין זצ"ל** שהייתי מקורב אליו. אמרה לי הרבנית כי הרופא אסר על רבי משה לדבר, ולכן עלי לשים לב שלא להטריח את רבי משה בדיבור. ואכן ישבתי אצלו והשתדלתי שהרב ימנע מלדבר.

והנה באמצע "שיחתנו" נשמע צילצול טלפון, רבי משה רמז לי בידו שארים את השפופרת. עניתי לטלפון וניסיתי להסביר את המצב שרבי משה אינו יכול לדבר. אך התברר לי שעל הקו היתה אשה גלמודה שכל בקשתה מרבי משה שיעשה השתדלות עבורה להשיג לה הנחה מסויימת בתשלום שכירות הדירה אשר גרה בה...

כשהבין רבי משה מתוך שיחתי עמה במה דברים אמורים, לקח ממני בעצמו את שפופרת הטלפון והחל לדבר עמה בכל חיותו בנושא שהציק לה, ניסה להרגיעה והתווה באזניה את האופן שמתכוון להשתדל בעבורה.

בתוך כך נכנסה הרבנית, וכשראתה אותו משוחח כרגיל נזעקה: "הראש ישיבה הרי יודע שהרופא אסר עליו לדבר!" רבי משה נעמד וענה לה בנחת בזה הלשון (תורגם מאידיש): "אנו נמצאים בעולם הזה כדי לעזור ליהודי..." **הלמות עמלים - ח"ב**

משכיל אל דל...

כ"ק האדמו"ר הקן מסטריקוב - רבי אלימלך מענדל זצ"ל התבטא פעם: "מילדותי אני נוטל כסף כדי להחיות יהודים". ואכן היה האדמו"ר מיוחד במדת החסד. משנזדמן לידו מעשה צדקה או חסד. היה עוסק בו בזריזות ובמסירות עד שנמצאה הישועה לאותו נזקק.

ומעשה באחד החסידים שתינה לפניו את צרתו. בעל הבית שאצלו עובד לפרנסתו פיטרו מעבודתו ובביתו אין פרוטה לפרוטה לכלכלת ילדיו הקטנים הסובלים עד כדי חרפת רעב.

מחוץ לחדרו של האדמו"ר המתין קהל גדול. אך לתדהמתו של אותו חסיד, הרבי לא השתהה אפילו רגע אחד. הוא קם ממקומו ויצא בחשכת הליל עם משמשו כשהוא מועיד פעמיו למעונו של אחד מחסידיו שהיה ברשותו מפעל גדול. הוא הקיש על דלתו וצויה על חסידו בעל המפעל, לשבץ את אותו יהודי עני בין עובדי המפעל...

כאשר שב הרבי למעונו עדיין המתין לו הקהל, כשהוא ממשיך בעבודת הקודש, שש ושמח על החסד שזכה בו להוציא עוד יהודי מצרה לרווחה ומאפילה לאורה.

מתוך מאמר לזכרו

חסד בגופו...

סיפר מגיד שיעור מאחד הישיבות בירושלים, שלאחר שינויים וצימצומים שנעשו בצוות הישיבה, קיבל הודעה כי כנראה יאלץ לעזוב את משרתו. הלה שהיה בעל משפחה גדולה, נפלה עליו ההודעה כרעם ביום בהיר, והיה דואג מאוד כיצד יפרנס את משפחתו.

הוא נכנס אל הגאון **רבי מאיר סולובייצ'יק זצ"ל** שהיה ידוע במסירותו להיטיב עם הזולת וביקש טובתו שיואיל להתקשר ולהשפיע על צוות הנהלת הישיבה שלא יפטרוהו. לפליאתו ענה לו: "אני לא מדבר בטלפון דברים כאלו". הוא הבין שכנראה אינו רוצה להתערב. אך מה רבה היתה פליאתו כשהתברר כי כבר למחרת לא חס רבי מאיר על כבודו ומעמדו והלך בעצמו למשרד הישיבה בכדי לשוחח עם מנהל הישיבה על כך. כמובן שבקשתו התקבלה והלה לא פוטר **מתוך מאמר לזכרו**

להתחסד ולהטיב זה לזה...

התקשר אדם להגר"א מן שליט"א וביקש להכניסו לפני הגאון **רבי חיים קנייבסקי שליט"א** כדי להציע שאלה הרת גורל: בתו התארסה עם בחור חשוב והחתונה נקבעה לעוד שלושה שבועות, והנה הודיעו הורי הבחור שגילו אצלו את המחלה. שאלו את רבם בענין החתונה, וענה שאין בכוחו להכריע. רק אדם אחד יכול לפסוק בענינים והוא רבי חיים קנייבסקי.

ואכן התייצבו שני הצדדים בחדרו של רבי חיים ושאלו: הבחור מקוה להבריא בס"ד, אבל בשנה הקרובה יאלץ לעבור טיפולים קשים ומרים, ואיך יגרור עמו את ארוסתו לשנה כה קשה. לפיכך אם תרצה הכלה להמשיך את הקשר, ידחו לפחות את החתונה. הכלה טוענת שאדרבה, זה תפקידה, להיות עזר כנגדו בתקופה הקשה, ועליהם להנשא מיד.

שמע רבי חיים את הנידון והכריע שהחתונה תתקיים במועדה בעיתה ובזמנה וברכס בבנין עדי עד. וביום החתונה נסע רבי חיים לחזק את בני הזוג והופעתו עוררה התרגשות רבה. השמחה הרקיעה שחקים כשרבי חיים רקד עם החתן כרבע שעה, ואח"כ ליווה בני הזוג והוריהם למכונית.

בדרכו חזרה, נשאל רבי חיים למקור פסיקתו לקיים את החתונה במועדה. והשיב, שלנגד עיניו עמד המדרש במלך קציא (ראה מדרש רבה בראשית לג-א) שכאשר כל צד התקש לצדד בטובת רעהו, העצה למלא רצון שניהם באם יתחתנו ויטיבו זה לזה. לכן הורה לקיים החתונה במועדה לבנין עדי עד. **תורת חיים**

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

אחריות-הורית / הרב נפתלי וינברג

בימינו החינוך לגבולות הוא ממש יסוד החינוך, שכן נושבות לכיווננו רוחות רעות של מתירנות מאמריקה ומאירופה. רוחות של אנטי-חינוך ששוללות את כל מעמדם של ההורים וסמכותם לומר לילד 'לא'.

ההפקרות הזו מתעצמת באמריקה ובאירופה, ולפי מה שאני שומע אפילו במדינות פחות מודרניות - כמו בדרום אמריקה - זה כבר גם מחלחל לאורך ולרוחב. כל אחד עם האגו שלו, הזכויות שלו והנוחיות שלו. השורשים נטועים עמוק ביון וברוחות הדמוקרטיה, אך על ההתעצמות של התקופה האחרונה לא חלמו אפילו הגויים בדורות קודמים.

* * *

לצערנו הרוח הזו לא עוצרת מחוץ למחננו. היא כבר מחלחלת גם לבתים של אנ"ש ולמוסדות החינוך. בשיחות ארוכות שאני מקיים עם מנהלי מוסדות, מפקחים חינוכיים, הורים ומורים, אני שומע שהתופעה כבר זועקת עד השמים. גם מחנכים שרוצים לחולל שינוי נרתעים ופשוט "שוחים עם הזרם" - וכי מה חסר להם שִׁפְטָרו אותם?

כמובן שהמצב אצלנו יותר טוב מאשר שם בחוץ, אך האם בזאת נתנחם? סוף כל סוף אנחנו לא חיים בבועה, והקלקול שסביבנו מקרין פנימה 24/7

מי יכול לגרום לתיקון המצב? רק אנחנו בעצמנו! כאשר נתעורר לשנות את החינוך בבית, וממילא גם נדרוש רוח זו במוסדות אזי יש תקווה לשינוי. ועד אז חובה על כולנו להשמיע את האמת לאמתה ללא מורא ופחד! ויהי רצון שנזכה לאמת ולגאולה השלימה, ויאמר לצרותנו די!

בספר ויקרא פרק כ' פסוק ט' נאמר: "איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו מות יומת". פסוק נורא. ללא ספק.

כאשר נתבונן נבחין שהמיקום של הפסוק לא מובן. פרק זה עוסק באיסורי עריות, כפי שהתורה מפרטת בהרחבה. לפני הפסוק שלנו מובאת (בפסוקים ז-ח) ההוראה "והתקדשתם והייתם קדשים... ושמרתם את חקתי... אני ד' מקדשכם" ולאחר הפסוק שלנו פירוט כל העריות האסורות.

נשאלת השאלה: מדוע "נשתל" הפסוק במקום שלכאורה אין לו כל שייכות? מה בין קללת הורים לעריות? ומה משמעות הפסוקים המקדימים של "והתקדשתם" וגו' לגבי חטא זה?!

* * *

לענ"ד מלמד אותנו המיקום של הפסוק יסוד מרכזי ביותר: הבה נתבונן איך מסוגלת נפש-יהודי להגיע לשפלות שכזו לקלל את אבא ואימא? ומאחר שהפסוק מדבר על עונש מיתה הווה אומר שזה היה בעדים ובהתראה. כלומר שני עדים מתרים בו שהמעשה החמור הזה יחייב אותו בלא פחות מאשר עונש-מוות! והוא בכל זאת מקלל. הייתכן? האם מדובר בכלל ביצור "נורמלי"?

כדי להבין זאת עלינו להבין את המושג "גבולות". הורים חייבים לחנך את ילדיהם לדעת ולהפנים שיש דברים שהם לא יכולים לקבל. ואין הכוונה כאן לדברים אסורים. מה שאסור - פשיטא שהוא מחוץ לתחום! הכוונה לדברים מותרים, לא כל מה שאתה רוצה - אתה מקבל. נקודה. כן. גם אם לחברים יש...

* * *

אבל לא כל ההורים מסוגלים לעמוד בלחץ. וכאשר הילד מנצח, אז הוא קולט שהוא בעצם יכול להשיג הכל, הן דברים מותרים ובהמשך גם דברים אסורים. ילד כזה מפתח אישיות בעייתית חסרת שליטה - של אדם שלא מסוגל להתאפק. כבר מגיל צעיר הוא התפתח ללא גבולות, והמצב שלו רק הולך ומחריף עם הגיל, גם בשנות העשרים והלאה.

כעת נתאר לעצמנו שהוא רוצה משהו. מאוד רוצה. ההורים נעמדים מולו ומורים שהדבר אסור. הוא מנסה להתווכח אך זה לא עוזר לו, הפעם הם לא מוכנים לוותר. אבל ברור שגם הוא לא הולך לוותר, וכיצד יוותר - אם מעולם לא התאמן לוותר? אם מעולם לא רכש גבולות?

אחד כזה ברור שלא ימנע מלקלל את הוריו ברגע של התפרצות. וגם לא יעזרו עדים והתראה, הוא בשלו! פורץ כל גדר אפשרי! הוא הרי "לא מסוגל להתאפק"!

* * *

כעת נבין בקלות מדוע "נשתל" הפסוק של מקלל אביו ואמו במקום שלכאורה אין לו כל שייכות. שכן יש שייכות - ועוד איך: מי שגדל בלי גבולות עשוי לפרוץ את כל הגדרות במשך חייו, שהוא הרי מעולם לא התנסה בגבולות!

בעקבות האסון הנורא באתרא קדישא מירון יש לומר, ההגנה החזקה ביותר נגד כל מיני פורענויות וסכנות היא האחדות!

לענ"ד הגיע הזמן שיתעוררו כולם לדעת שחינוך לדרך ארץ, כבוד הבריות, אהבת ישראל הוא לא איזה דבר 'שולי' אלא אחד מעיקרי הדת ורצון השם כמ"ש: "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ".

אם נהיה מאוחדים, מוותרים יותר, נוחים יותר, אוהבים יותר ודנים לזכות יותר, היינו גורמים קידוש השם עצום בכל העולם והיינו מוגנים לגמרי.

חיזקו ואימצו למעשה

נפתלי וינברג

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

איש לרעהו בריאות ורפואה

"חייב אדם לטרוח בדרישת טוב לעמו ולשקוד בעמל נפשו על תקנת חברו, אם דל ואם עשיר, וזאת מן החמורות ומן העיקרים הנדרשים מן האדם... וחייב אדם לחשוב מחשבות ולהעלות עצות הגונות ומתוקנות לחברו, וזה אחד מעיקרי דרכי גמילות חסדים..." (רבינו יונה שע"ת שער ג-יג,גנד)

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

הצטרפו אלינו למסע-נפשי מרתק!

להגדיר אותו.

שאלה: **מתי מוגדר אדם כסובל מהתמכרות?**

מעניין שהשאלה הזו מטרידה רבים. 'שיבה-בחורים' שאני מטפל בהם שואלים אותי תמיד את השאלה הבאה:

"אז מה, אני סובל מהתמכרות?!"

כדי להגיע לתשובה מקצועית צריך לערוך מבחן שמורכב ממדדים שונים. אך ככלל כל אחד יכול להרגיש אם הוא מכור אם לאו. אם בחור נמצא במשך כמה שעות במקום שאסור לעשן והדבר מטריד אותו - זה כבר אומר לנו משהו לגבי ההתמכרות.

שאלה: **'מרכז רוקח' מפעיל עבור בני הישיבות קו-יעוץ בנושאי עישון, התקשר צעיר אחד וסיפר "התחלתי לעשן כילד ירושלמי כבר מגיל שמונה - היום אני אוהז בארבע קופסאות ליום!" אם נקזז לו את זמני השינה והתפילות, זה אומר שהוא שולף סיגריה בכל 11 דקות בערך... "זה ביום רגיל" - סיפר אותו פונה - "אבל ביום שאני ב"קריזה" (ציטוט מדויק) אני מעשן הרבה יותר. השיא היה יום בו עישנתי סטוק שלם! כמי שמטפל בעיצוב התנהגות תוכל להגדיר במילה אחת מה עובר-עליו?**

בלי להכיר מקרוב את המקרה ולבחון אותו לעומק התשובה כמובן לא תהיה מקצועית. אבל המטרה בשאלה היא הרי לא לחפש תשובה עבור הצעיר, אלא הגדרה עבורנו. המצב אם-כן ברור ביותר:

המשך בעמוד הבא

מי שלא למד להתמודד עם

שולחן-עגול עם ד"ר אבידן מילבסקי, פסיכולוג משפחתי וחוקר בכיר למדעי ההתנהגות והרב מרדכי פינדרוס, מנהל 'משגב' בישראל, בכיר יועצי הרפואה בתחום הנפש בהכוונת מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א. שלושה מפגשים שְׁמֻגְלִים את סודות ויסודות הנפילה להתמכרות והיציאה ממנה; הצטיידו בארגז-כלים שיהפוך אתכם למוצלחים בחיים הן בגשמיות והן ברוחניות!

מפגש ראשון

הרב פינדרוס: כולנו מכירים את המושג "התמכרות", ו"התמכרות לעישון" במקרה שלנו. המטרה שלנו במפגש, הצטייד עם ארגז-כלים שווה לכל נפש שיעזור לנו להבין מה זו התמכרות, איך לא נופלים אליה ואיך כן נחלצים ממנה - ובעיקר: **מה הם הסודות שיאפשרו לכל צעיר לכוון את עצמו למקסימום של הצלחה הן ברוחניות והן בגשמיות!**

מטבע הדברים מתייחסים באכסניה זו יותר למעשנים, מאשר ללא מעשנים. אבל המטרה הפרקטית שלנו היא באמת להתרכז יותר בלא מעשנים, שכן מי שלא מעשן, לא מכיר מקרוב את החסרונות של העישון והוא עשוי להתפתות. בוא נאפשר לו להבין: **מה כל כך שלילי בהתמכרות?**

שאלה: **האם בגדול, התמכרות זו לא פשוט בריחה מהמציאות?**

ד"ר מילבסקי: זו ליתר דיוק בריחה מהתמודדות עם הרגשות, אדם שלא יודע לנתב רגשות עשוי למצוא את עצמו בורח להתמכרות. לדוגמא, ילדים שאין להם קשר טוב עם ההורים, עשויים לגלות נטייה להתמכרות במטרה למלא לעצמם חֶסֶר מסוים שהם חשים בו - אך לא מצליחים

עלון זה העוסק בהסברה בריאותית למניעת מחלות ריאה ועוד יוצא לאור בחסות הליגה למלחמה בשחפת ובמחלות ריאה בישראל - סניף ירושלים ע"ר

רח' שרי ישראל 5 ת.ד. 1008 ירושלים טל: 02-5380936 פקס: 02-5375618

הליגה פועלת בהסברה ומרחיבה את מודעות הציבור החרדי והכללי בסכנות העישון ומסייעת ברכישת ציוד רפואי לחולי שחפת וריאות מסוגים שונים

קפאין

קפה נמס, טורקי, תימני, פילטר, אספרסו, הפוד, מוקה, אייס – כל אלו מהווים רק חלק קטנטן מסוגי הקפה הנפוצים בעולם. האם קפה בריא? האם לגמרי לא? על זאת ועוד, במאמר הבא.

הזדקנות העור 'פֶּלְפִּיטְצִיּוֹת' (או 'פֶּעֶמֶת') היינו תחושה של דפיקות-לב מואצות וכן הפרעות שינה. לכן באמץ מומלץ שלא לצרוך קפאין סמוך לשינה. ולמי שבלאו-הכי סובל מהפרעות שינה מומלץ למעט בכלל בצריכת קפאין.

קפאין גם גורם להפרשת נוזלים מרובה, אך עם הזמן הגוף מתרגל ומתאזן

* * *

מקורות לקפאין הם לא רק כוס קפה, כי אם גם כוס התה, חטיפי אנרגיה, משקאות מתוקים, שוקולד כהה, קקאו, גלידות ומשפךי-פֶּאָבִים.

כאשר החלטתם למעט בצריכת קפאין, מומלץ לעשות זאת בתהליך הדרגתי ולא בבת-אחת.

כתחליפים לקפה ניתן להשתמש בחומץ תפוחי עץ עם לימון וקינמון. זה משקה בריא ביותר אבל גם כאן לא נשכח את הכלל: גם הבריא ביותר מזיק כאשר הוא מגיע בכמויות מוגזמות!

תחליף נוסף: מים עם מיץ מלימון טרי אחד סחוט, וכפית קינמון. מומלץ 3 כוסות ליום.

ניתן גם להמיר את אבקת הקפה/קקאו באבקות חרובים טחונים.

ככלל מומלץ לפתוח את היום, לאחר ברכות השחר, עם 2-3 כוסות מים ובאחד מהם מיץ מלימון טרי אחד סחוט. יש להרגל זה מעלות רבות אשר משפרות ומחזקות את איברי הגוף!

לבריאות לכולנו!

שימו לב אין כוונת מדור זה להפוך תחליף ליעוץ רפואי מוסמך, מדור זה נועד למידע בלבד וכל העושה בו שימוש, עושה זאת על אחריותו הבלעדית

לא משנה איך נראה כוס הקפה שלכם, קפה-נמס, קפה-טורקי או קפה-תימני (יש דבר כזה...) הצד השווה בכל סוגי המשקה שהוא מכיל 'קפאין' - הממריץ הידוע.

הקפה כל-כך פופולרי, שאם ננסה לחשב את כמות צריכת הכוסות השנתית של תושבי ישראל בלבד - נגיע למיליארדים רבים!

ה'קפאין' - כמו מוצרים רבים אחרים - מצוין כשצורכים אותו במינון נמוך, וגרוע בכמות גבוהה.

יש לו גם מעלות לקפאין: ראשית, הוא ממריץ ומעורר, מעניק תחושה טובה, ומאפשר להתרכז יותר במהלך לימודים. מסתבר שהוא גם ממריץ למי שעוסק לבריאותו בפעילות גופנית.

יתירה מכך, יש הטוענים שלקפה ישנה השפעה חיובית לגבי מניעת 'פרקינסון' (מחלה ניוונית של מערכת העצבים) 'אלצהיימר' (ניוון תאי-עצב במוח) ו'אפילפסיה' (כפיון, מחלת נפילה).

* * *

ומכאן לחסרונות...

נכון. הכל אינדיבידואלי, ותלוי בכמות הצריכה ובמצבו הפרטי של לוגם-הקפה. אך ככלל ניתן לקבוע שלרוב האנשים לא תהיה השפעה שלילית מצריכת שתי כפיות קפה ליום. בכוס קפה יש בערך 150 מ"ג, וצריכה יומית של עד 400 מ"ג לא מזיקה.

אם הצריכה היא מוגברת, כבר תתקנה לכך השפעה שלילית אפשרית בנוגע לרשימה הבאה:

העלאת לחץ-דם
הגברת קצב הלב

המשך - הצטרפו אלינו למסע-נפשי מרתק

האימא להחביא, אז בבוקר ניכרו סימני חפירה עמוקים בכלי הסוכר ואפילו בשקית ה...קמח! עד כדי כך.

למרות ההתמכרות הנוראית בה היה נתון הצעיר האומלל הזה, הוא לא נכשל במזון ללא כשרות. אנחנו מדברים על מי שהתנהגותו ביחס למזון בלתי שפויה, הוא למד תקופה במוסד בו היו מוצרים רבים לא מהודרים, אך למרות זאת הוא לא נכשל במוצר ללא 'סטעמפל' - חותם כשרות!

הענין הזה נחקר, ויש לגביו תיאוריות מרתקות - אך זה כבר נושא למפגש נפרד...

* * *

המפגשים הבאים יובאו בס"ד בהמשך, בינתיים תוכלו לפנות עם כל שאלה, וכן יעוץ בנושאי גמילה ומניעה מעישון לקו המידע: 072-3809008

שלוחות: 1- פנייה לנציג מניעה וגמילה מעישון 2- הרצאה בנושא 3- תכנים שונים

מצבי-לחץ מחפש לאן לברוח.

זה נושא שנרחיב בו בהמשך, מה מתרחש אצל אדם שסובל מהתמכרות, ואיך לטפל ברגשות. לפעמים אנחנו לא מבינים כמה הרסנית היא תופעה של התמכרות, ומה היא עושה לנו! היא משפיעה על כל התחומים בחיים, לימוד, חברים, שלום-בית, עבודה, הכל!

שאלה: **אגב, מה ההסבר לעובדה שגם למעשן שמכור לגמרי אין ניסיון של עישון בשבת ח"ו?**

כיהודי טוב תרשו לי לענות בשאלה...

מה ההסבר לתופעה הבאה: בעבר טיפלתי בחו"ל בצעיר שסבל מתסמונת 'פראדר-וילי'. מדובר בהתמכרות קשה לאוכל. הכוונה אינה שהוא אוכל הרבה, או הרבה מאוד. הכוונה שהוא לא מסוגל להפסיק לאכול כל-כל-הזמן.

אם אמא שלו לא החביאה לפני השינה את המזון שמונח בארונות מטבח, בבוקר כבר היה הכל מחוסל. ואם כן זכרה

כ"פ שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה ובר זיע"א

גליון מס' 1016

שבת פרשת בהר בחקותי מברכין החודש כ"ו אייר תשפ"א - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

ה האדם צריך לדעת ש"אין התורה מתקיימת אלא על מי שממית עצמו עליה".
המקור בפרשה: "אם בחקותי תלכו".
על דרך אומרם ז"ל (שם פרק ד משנה יד): "הוי גולה למקום תורה", שצריך לכתת רגליו ממקום למקום ללמוד תורה, וצא ולמד דבריהם ז"ל בגמרא (חגיגה דף ע"ב) כי כולן היו גולים ללמוד, ויש שהיה הולך ששה חדשים וחוזר לביתו ובשל כך בעצם היה עוסק

רק יום אחד בתורה. וזהו שכתוב: "אם בחקותי - שהוא עסק התורה - צריכים שתלכו ממקומכם אחריה, גם כדי שתהיו פנויים, אין נכון ללמוד והוא בביתו, כי יטרדוהו בצורכי הבית, לכן יעזוב איש את אביו ואת אמו, ויסע ממקומו ללכת אחריה". (אוה"ח הק'). הפסוק "אם בחקותי תלכו" מדבר גם אל מנהלי הישיבות: ישנם זמנים בשנה שמספר בחורים רוצים לצאת לימי נופש בבית, ואולם לעומתם

ישנם הרבה בחורים שאין דעתם נוחה מכך ורצונם הוא להשאר בישיבה - שזוהו מקום חיותם. צריכים אפוא מנהלי הישיבות לדאוג שבישיבה יהיו תנאי אש"ל (א - אכילה, ש - שתייה, ל - לינה) במשך כל השנה כולה כדי לאפשר לאותם הבחורים המעוניינים בכך, להשאר בישיבה בכל זמני השנה, ובשכר לימוד התורה - נזכה לגאולה שלמה על ידי משיח צדקנו.

נקי הדעת שבתוילים

"חייבים להגדיל את רחבת הציין ואת מקומות ההדלקה"

- כ** מו כל יהודי באשר הוא, כשנודע לי בעת שהותי בל"ג בעומר השנה במירון אודות האסון הכבד שאירע פה, הייתי (1) אחוז פלצות, (2) מוזע ממקומי (3) דהום (4) המום, (5) מבוהל (6) נסער (7) מבולבל (8) מופתע (9) מורטט (10) מתבהל (11) מוסער (12) נבוך (13) נדהם (14) נפחד (15) נרגז (16) נרגש (17) נרעש (18) מרוגש (19) מוחרד (20) מורעד (21) מתחלחל (22) מנוון (23) מונע (24) מעורער (25) מרוטט (26) מרופף (27) מונד (28) מונע (29) מטולטל (30) ממוטט (31) מעורער (32) הרוס (33) הלום (34) חבוט (35) לחוץ (36) מוכה (37) מולקה (38) מזועזע (39) הומה (40) מוסער (41) מורתח (42) מופעם (43) נרעש (44) מותסס (45) ותשוט.

המרא דאתרא של מירון הגה"צ רבי מאיר שטרן שליט"א משוחח השבוע עם עורך העלון הרב עדי יצחק ובר-ארליך שיחי

כהרגלו בקודש, הוא קיבל את פני בסבר פנים יפות ומאירות.

כשהתבוננתי בעיניו הקורנות אהבה של אבא רחימאי, הבחנתי בכאב וביגון מהתאונה שאירעה בממלכתו ואולם יחד עם זאת חיובו בר הקיימא, עדיין נסוך היה על שפתיו.

לאחר שהרעיף שבחים אודות מורי ורבי הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א אשר אותו הכיר היטב והעלה על נס את הקשר הנפשי שהיה בינו לבניו, אזרתי עוז לשאול את המרא דאתרא מה היא דעתו אודות התקרית הנוראה שקרתה בליל ל"ג בעומר לפני שני לילות.

לשמע השאלה, פניו הרצינו והוא התכנס לרגע בתוך עצמו. ואולם מיד לאחר מכן, פתח פיו ואמר: "אנו לא מבינים חשבונות של מעלה אבל יחד עם זאת ניתן לומר על דרך הסברה שאותם הנפטרים הם בעלי נשמות גבוהות שסיימו את תיקונם בעולם הזה ולכן התנא האלקי רבי שמעון ביקש לזכותם בכך שהעלה אותם לשהות במחיצתו וכעת נשמתן זוהרת בהיכלו במתיבתא דרקייע.

אבל יחד עם זאת עלינו להפיק מסקנות מעשיות מהאירוע הזה בכדי שחלילה הוא לא יחזור על עצמו בעתיד. בתור אחד שמכיר את הציין של רבי שמעון כבר 70 שנה, אני מצהיר נחרצות שכבר לפני 50 שנה גודלו של הציין היה קטן מלהכיל את כמות האנשים שהיו אז מגיעים אליו. ומכאן מובן שקל וחומר בן בנו של קל וחומר שכיום בשנת תשפ"א, בלתי אפשרי שהציין במתכונתו הנוכחית, יוכל לקלוט בתוכו את רבבות היהודים שפוקדים אותו בל"ג בעומר.

המשך בעמוד אחרון

להצטער בשבת, השתדלנו כולנו לקיים בכניסת יום השביעי את המאמר "כגוונא" המובא בזוהר הקדוש (פרשת תרומה דף קל"ה ע"א) ושאותו אנו אומרים על פי נוסח האשכנזים לפני תפילת ערבית של שבת: "וכל ישראל מתעטרים בנשמות חדשות הנמשכות מהארת השכינה" (כי "בשבת החיצונים השולטים מצד הרגוז ובעלי הדין והקטרוג, כולם בורחים ומסתלקים ממנה (מהשבת) ואין שום ממשלה אחרת בכל העולמות כי כולם מכירים במלכות השם יתברך").

ביום ראשון של מחרת השבת, סירכתי דרכי למעון המרא דאתרא המיתולוגי של מירון במשך השבעים השנים האחרונות - הגה"צ רבי מאיר שטרן שליט"א, בכדי לשמוע מפיו את מה שיש לו לומר בנוגע לפורענות שהתרחשה בל"ג בעומר בשנת (בשנה) זו.

למחרת ביום שישי נתעטף הר מירון דומיה והיה בבחינת "יודם אהרון".

בדומה למה שמסופר בתורה אודות אהרן הכהן שכביכול נעתקו מילותיו ונדם כשנסתלקו שני בניו - נדב ואביהוא, כך התנהלו אותם המעטים (יחסית) אשר שהו באותה העת במירון. אמנם בחצר המערה, הרקיד הרה"ח מאיר בלוי שיחי' מירושלים כדרכו בקודש את הקהל המצומצם שנדמה היה שדמם של ארבעים וחמשה הנפטרים, שתת מליבם באותה העת. ניכר היה שהפעם מדובר בסוג שונה של ריקודי ל"ג בעומר. הרמקולים העוצמתיים שבאמצעותם מהדהדים קולות השירה של "בר יוחאי נמשחת אשריך", שבתו ועל כן נדמה היה שזוהו ל"ג בעומר שחל בשנת תרפ"א ולא בשנת תשפ"א.

כיהודים אשר מצווים לקיים את ההלכה שאסור

בשורה טובה: ניתן להאזין ל"שמעו ותחי נפשכם" - קו שיעורי התורה והייעוץ היומי של עורך העלון שיחי' במס' הטלפון 03-3077715

המעוניינים להתייעץ עם עורך העלון הרב עדי יצחק ובר שליט"א בנוגע לזיווגים, פרי בטן, פרנסה, שלום בית ועוד על פי תאריך לדתם ושומם יתקשרו לטלפון 058-3268149

המעוניינים להפיץ את העלון בסביבתם יתקשרו לטלפון 058-3268149

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

ושבתה הארץ שבת לה'

פירש רש"י: "מה ענין שמיטה אצל הר סיני? מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני אף כולן נאמרו כללותיהם ודקדוקיהם מסיני". אפשר לומר על דרך הדרוש שמדמה כל התורה לשמיטה. כמו שמיטה אי אפשר לקיים רק מי שהוא עניו ושפל רוח ויודע שהוא וכל רכושו מקניינו של הקב"ה כמאמר הכתוב "כי ממך הכל ומיך נתנו לך" ורק מי שמתבונן בזה הוא יכול להפקיר משדהו וכרמו, וכמו שמבואר במדרש "גבורי כח עושי דברו אלו שומרי שביעית. דין חמי חקליה ביירא ושתיק כרמי ביירא ושתיק (זה שרואה שדהו וכרמו בור ושותק) יש לך גבור גדול מזה?"

וזהו הענין שנאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני על דרך שמבואר בספרים פירוש הכתוב "והאיש משה עניו מכל האדם" אף על פי שמה רבנו עליו השלום ידע שלא קם כמשה והתורה ניתנה על ידו, בכל זאת החשיב את עצמו שפל מכל האדם ולכל מה שהגיע, לא מעצמו הגיע אלא שהקב"ה בחר בו כמו שניתנה התורה על הר סיני דמכין מכל טוריא (שהיה נמוך מכל ההרים), וזהו הפירוש, "משה קיבל תורה מסיני", כלומר, מידת ענווה שהיא התורה שנמשלה למים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך, את זה קיבל, מסיני, כלומר, ממה שניתנה התורה על הר סיני דוקא.

וכמו שמצות שמיטה תלויה בענווה ובביטול ושותו כמו כן כל המצוות כללותיהן ודקדוקיהן הן נעשות רק על ידי ביטול עצמותו ושותו.

אני ה' אלוקים (כה, נה)

פירש רש"י: "כל המשעבדן מלמטה כאילו משעבדן מלמעלה". ואפשר שיש רמז לכך שעל ידי השיעבוד מלמטה, היינו שיעבוד הגוף בגשמיות, על ידי זה מטריד הנשמה מלעסוק בתורה ומצוות בשמחה ובטוב לב, וזהו כאילו משעבדן מלמעלה, ואת זה למד רש"י ממה שאמר הכתוב: "אני ה' אלוקים", שתמיד צריך להיות זה בזיכרון שאנחנו עבדים לו יתברך בלי שום טרדה מדברים אחרים.

אם בחקותי תלכו (כו, ג)

פירש רש"י: "שתהיו עמלים בתורה". ואפשר שרש"י למד כן מלשון "תלכו", כלומר שתלכו ותכנסו בתוך החוקים, וזהו לימוד התורה בעמל ועיון, שמוחו ושכלו נכנס בתוך הענין (עיון

בספר התניא), ומדה כנגד מדה, השכר הוא "והתהלכתי בתוכם" (פסוק יב) וכדפירש רש"י: "אטייל עמכם בגן עדן", וזהו העונג האלוקי שנכנס בתוך האדם העמל ומתיגע בתורה, וכמו שמפרש שם בתניא, שהתורה היא מזון וגם לבוש לנפש השכלית העוסקת בתורה, על ידי שהנפש מתלבשת בתורה בעיונה ולימודה וזהו "בחקותי תלכו", ועל ידי זה "והתהלכתי בתוכם", שהתורה מזון לנפש וחיים בקרבה מחיי החיים אין סוף ברוך הוא.

ואם לא תשמעו לי' (כו, יד)

פירש רש"י: "להיות עמלים בתורה וכו' להפרכם את ברית וגו' הרי שבע עבירות הראשונה גוררת השניה, לא למד ולא עשה, מואס באחרים העושים, שונא את החכמים, מונע את האחרים" וכו'. רואים מזה לאיזה דרגה יכול האדם להגיע על ידי שאינו לומד תורה, ומזה יש לפרש מה שמואס במסכת פסחים (קיב עמוד א): "חמשה דברים ציוה רבי עקיבא את רבי שמעון בר יוחאי כשהיה חבוש בבית האסורים. אמר לו: "רבי, למדני תורה". אמר: "איני מלמדך". אמר לו: "אם אין אתה מלמדני, אני אומר ליוחאי אבא שימסוך למלכות" (שימירו את תנאי מאסוך. מהרש"א). לכאורה המאמר מוקשה מאד: איך רבי שמעון בר יוחאי דיבר לרבו רבי עקיבא דברים קשים כאלו: (עיון בליקוטי הש"ס להאר"ז"ל ביאור נחמד מאד שם על כך).

ואפשר לבאר את דברי רבי שמעון בר יוחאי על פי צחות, שהכוונה בדבריו היא שאם רבי עקיבא לא יסכים ללמוד איתו, אזי עלול הוא להגיע למדרגה כזו שיהיה שונא את החכמים ומונע את האחרים, עד כדי כך שהוא גם ימסור אותו למלכות, ואת זה אמר לרבי עקיבא: אם לא תלמד איתי תורה, אגיע על ידי זה לאותה דרגה שאומר לאבא שימסוך למלכות.

וכמו שאמר דוד המלך ע"ה "כי גרשוני היום מלהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים" (שמואל א כו, יט). פירוש - דוד ראה שאם יגרשו אותו מלהיות בנחלת ה', יוכל לבוא עד לדרגה שיאמרו לו - לך עבוד עבודה זרה כי זה דרכו של היצר הרע - היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך עד שיאמר לו לך עבוד עבודה זרה.

ומידה טובה מרובה ממידת פורענות. לכן נאמר "אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה" וכו' עד "והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלוקים" ופירש רש"י: "אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם" וכו'.

שאלות קצרות ותשובות ביצדן על הפרשה:

א. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת פרשת אמור לתחלת פרשתנו פרשת בהר?

תשובה: הפסוק שחותם את הפרשה הקודמת מדבר אודות יציאה מהמחנה (בהקשר למקל) ואילו הפסוק שפותח את פרשתנו מדבר אודות הר סיני שבו קבלנו את התורה. ומכאן הרמז שבכדי ללמוד תורה, צריך לקיים את המשנה בפרקי אבות: "הוי גולה למקום תורה" (פרק ד' משנה יד), וכדיוקו של השל"ה הק' על האימרה "צא ולמד": בכדי ללמוד תורה, צריך לצאת למקום אחר.

ב. שאלה: מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: המספר 7 הינו הקשר בין תחילת הפרשה לסופה. הפרשה פותחת בשנת השמיטה שחלה בשנת השבע ומסתיימת בענין השבת שהינו היום השביעי של השבוע.

ג. שאלה: מה הקשר בין תחילת דבריו של רש"י בפרשתנו לסוף דבריו בפרשה?

תשובה: רש"י מדגיש בתחילת פרשתנו שהמצוות נאמרו בסיני בכללותיהן ודקדוקיהן. ואילו בסוף הפרשה כותב רש"י ש-ה' נאמן לשלם שכר. ומכאן המסר: בשעה שנקיים את המצוות בכללותיהן ודקדוקיהן, נוכל להיות סמוכים ובטוחים ש-ה' נאמן לשלם שכר על כך.

ד. מה הקשר בין פרשת בהר לפרשת בחקותי שבעטיי הן נקראות יחדיו בשנה פשוטה?

תשובה: הקשר בין פרשת בהר לפרשת בחקותי הוא המסר שכל מי שעמל בתורה יזכה לקבל שכר ללא שייכות להישגיו בלימוד.

בסוף פרשת בהר רש"י כותב ש-ה' נאמן לשלם שכר. ובתחילת פרשת בחקותי כותב רש"י שעלינו להיות "עמלים בתורה". היינו יכולים לחשוב שאם יהודי עמל בתורה ולא זכה להגיע לדרגת תלמיד חכם שביקא בכל מכמניה, הוא לא יקבל שכר. בשל כך רש"י שולל מחשבה זו בכך שסומך את העובדה שה' נאמן לשלם שכר לענין של העמל בתורה ללא שייכות לדרגת ההישגים בלימוד.

לחם עוני

העוני והמחסור נלווים קבועים היו בירושלים, וגם שכונת בית ישראל, כאמור, לא נגרעה. התושבים עלו על יצועיהם רעבים והשכימו לשחר של עוני ומצוקה. אבל החיים בירושלים פיצו. שמי תכלת מעל, שמש נעימה שולחת קרניים לשזף פנים מצומקות, וטל ומטר מחיים את הנבראים. ואם כי העוני אינו "בן יחיד" כי תושבי השכונה סובלים מהצוקותיהם של השכנים הערבים, מן השלטון הבריטי, וממחלות שונות שהן תוצאה של מחסור – אין הם מתלוננים. דיים שהם יושבים בפלטריין של מלך, בקרתא דשופריא, בעיר הקודש והמקדש, שלבו של כל יהודי, באשר הוא, נשוא אליה.

חלאקה שנערכה בביתו של הרב ברוך דב פוברסקי שליט"א ראש ישיבת פוניבז'

באותם ימים גברת גרינליכט ילדה כבת תשע. בבית אחים ואחיות, סובלים לעיתים מחרפת רעב. אם המשפחה, אשת החיל, מצליחה להכין מרק להשביע מעט את רעבון הטף, מקומץ עדשים וגבבא. הילדים לוגמים באיטיות מן הפנכות וכאשר מנת המרק נאכלת כולה מלקקים הם את שולי הצלחת, להאריך קצת את העונג של השקט הרעב. לחם – מאן דכר שמיה. עקרת הבית מצליחה לאגור לכבוד שבת קודש מעט קמח, יקר מזהב ומפנינים. מן הכמות הדלה היא אופה לחמניות לחם משנה, וכל אחד מבני הבית מקבל פירור מוגדל ל"המוציא". מן הלחמניות לשבת מותירה האם חמש לחמניות אותן היא מצפינה כאוצר. אלו מיועדות לאברהם'ל הבכור, בחור הישיבה שהולך ללמוד תורה מן הבוקר השכם ועד שעת ליל מאוחרת. את הלחמניות לחמניה ליום, מחלק אברהם'ל לשניים, מחציתה לוקח עמו לישיבה, לסעוד את לבו במשך היום, ומחציתה לערב. בשובו מן הישיבה נוטל הוא ידיים, אוכל את המנה השניה, ומכין עצמו ליום חדש של תורה ועבודה.

גברת גרינליכט, אז ילדה כבת שמונה, הביטה על הלחמניה שנופלת בחלקו של אחיה כעל דבר פלא. לחמניה שלמה שאפשר אפילו לחלקה לשניים! בדמיונה רואה היא את עצמה נוגסת באיטיות בלחמניה אמיתית, וטועמת בה טעם גן עדן עלי אדמות.

ביום עבות, כאשר הקור החודר לעצמות עורר גם את התיאבון ביתר עוז, עמדה הילדה הקטנה על יד מחבוא הלחם של האח. בעינים מפלבלות הביטה על חצי הלחמניה העטופה בשקית. היא הושיטה יד ונגעה במחצית הלחמניה, אחר כך רכנה להריח את הניחוח הנפלא של הלחם... כאשר החלה להצטער על שהתפתה להריח את הלחמניה לא יכלה יותר להתגבר, הסכין מונחת על המשטח הריק במטבח... רק לגשת ולקחת... היא אטמה את מחשבותיה בגישתה אל הלחם, לבה פעם בפחד בעת אשר חתכה פרוסונת מן הלחמניה...

כאשר שב אברהם'לה הביתה ניגס ליטול ידיים לאכול פת ערבית. הוא הביט בלחמניה המצומקת והבחין כי חסרה היא מן הרגיל.

"מי נגע בפת לחמי?" – הביט הנער בילדי הבית. גברת גרינליכט הסתירה את פניה בכפות ידיה.

"לאנשים אין ערך ללחם", אמרה בכאב, "לחם מאתמול כבר לא אוכלים, מניחים על הגדר. ואפילו נתחים של עוגות שהתיבשו, אוי, מי היה מאמין?". "אבל אמא", ניסו הילדים לשכנע אותו לחדול ממנהגה של איסוף לחם, "הלא הבית מלא כבר בשקיות לחם יבש ועבש, מי יאכל את כל זה?" "מי יאכל?" – מילמלה ברוגז ודמעות פרצו מעיניה, היו ימים שלא טעמנו לחם במשך שבועות, גם לא לחם ישן וגם לא יבש..."

כאשר הבית התמלא לאיטו בשקיות עם לחם ישן, החליטה הבת הבכורה לפנות עם האם לאיש מקצוע. הלה שמע את הבעיה והסביר: "אנשים זקנים, ובפרט בודדים, שקועים בזכרונות העבר ורואים אותו כהווה, כמשהו שמתרחש עכשיו. כנראה שוכן בראשה זכרון מר ממחסור ורעב, אלו מניעים אותה להשיג לחם בקלות, רק להושיט יד לגדר ולהביא את השלל היקר הביתה. האם היא חוותה את השואה על בשרה?" – שאל.

"לא" השיבה הבת, "היא דווקא נולדה בירושלים. אבל לפי הסיפורים ששמענו ממנה לעיתים, ידעה תקופות קשות של עוני ומחסור בימי ילדותה. אלו הסיפורים כנראה את רשומם הקשה בנפשה."

שכונת "בית ישראל" בירושלים עיר הקודש. תשעה קבין של יופי נטלה ירושלים, ואל קבין אלו צמודים ומלווים עשרה קבין של עניות. והלא כבר נאמר "נאה עניוּתא לישראל" – ושכונת "בית ישראל" משופעת בסממן נאה ויאה זה.

לכתחילה נקראה שכונה זו "מאה שערים החדשה" אך לאחר זמן שונה שמה ל"בית ישראל" על שם הפסוק (יחזקאל ל"א): "הרבותי עליכם אדם כל בית ישראל כלה ונושבו הערים והחרבות תבנינה". היה זה כאשר שכונת "מאה שערים" צרה הייתה מהכיל את האוכלוסיה המתרבה בלי עין הרע, מה עוד שזיהום אויר פשט בה מחמת בקעה סמוכה שהייתה כולה ביצה רוחשת זבובי קדחת וכל מרעין בישין. החליטו עסקני הקהל כי למען בריאות התושבים צריך לדלל את הישוב הצפוף ולבנות "מאה שערים" חדשה ומרווחת.

עכשיו, כשני עשורים לפני קום המדינה, איכלסו את השכונה בני ירושלים של מעלה, יראי ה' וחושבי שמו, שאיוותה נפשם לדור בשכונה זו.

כ אשר התאלמנה גברת גרינליכט מבעלה, לא הסכימה לעזוב את הבית, לא לביתו של אף אחד מילדיה וכמובן לא למוסד כלשהו כמו "בית אבות".

גברת גרינליכט הקשישה תיפקדה עדיין לא רע, לפי מצב בריאותה ושנותיה. היא התהלכה ב"ה על רגליה, בעצמה קנתה במכולת, הלכה אל הירקן והשתדלה עד כמה שכוחותיה הירשו לה, לשמור על סדר הבית ונקיונו.

למזלה גרו בני משפחתה בעיר מגוריה, ואלו לא זנחו את האמא שנשארה בבית המיתם לאחר פטירת ראש המשפחה. הבנים והבנות חילקו תורניות לביקור אצל האם, ושהיה בקרבתה מספר שעות ביום, שלא תרגיש כל כך בבדידות המציקה.

גברת גרינליכט המשיכה לכאורה בשיגרת חייה. ניסתה למלא את ימיה במעש, רק דוק של עצב נשקף תמיד מעיניה. עצב שלא אפיין אותה בשנים הקודמות.

בתחילה כיבדו הילדים את רצון האם ובאו להיות עמה בשבתות וחגים, אבל בהמשך הזמן הסבירו לה בדרך כבוד כי קל יותר שהיא תתארח בשבתות וחגים בבתי הילדים. והלא היא אדם יחיד, לעומת המשפחות שבאות להתארח בביתה ונאלצים לסחוב איתם תבשילים ושאר ירקות.

גברת גרינליכט נעצבה אך לא גילתה את מחשבותיה. היא תקל על הילדים למרות שתמיד היתה היא האמא המארכת, ראש המשפחה התומכת והנותנת, המבשלת ו"מצילה" את המצב בשעות דחק של ערבי שבתות וחגים, ובימי שמחה למשל.

היא היתה אישה עניינית, חכמה, ונבונה, ולמרות הקושי ידעה כי החיים אינם עומדים במקום אחד, והתקדמות בגיל כמו שינוי מצב, מחייבים שינויים. מהיותה תמיד עצמאית, אהבה את ביתה ואת השקט סביבה. הארכת צאצאים לחד, ומנוחה שקטה לחד. אבל רבבות הימים לאחר פטירת בעלה, החלה להרגיש אי נוחות ב"לבד", אבל עדיין לא הסכימה לעזוב את מפתן ביתה לטובת מגורים במקום אחר, יהיה מה שיהיה.

הימים זרמו להם חרישיים, שזורים בעצבות, לכאב לבם של ילדיה שלא ידעו במה לשמחה ולעודדה. בינתיים הרגישה לכאורה טוב. השינוי לא חל ביום אחד, אבל טיפין טיפין זרם לחייה, בתחילה כמעט לא מורגש, ומאוחר יותר כבר ניתן למישוש. גברת גרינליכט מיטעה בדיבור, הסתגרה יותר בתוך עצמה. עד שביום בהיר הופיע הניצן הראשון. בתה שבאה אליה בתרונות השבועית הבחינה בשקית ניילון מלאה למחצה בחתיכות לחם ישנות בגדלים שונים. "מאין הלחם הזה?" שאלה הבת, והמשיכה מיד: "לזרוק לפח או להניח על הגדר?".

"חלילה!" – צווחה חדה, כלל שלא כהרגלה, פרצה מפי האם, "אוי, למה שהגעתי", המשיכה, "בתי שלי מציעה לזרוק לחם – לחם" – היא הדגישה את המילה משל אמרה "זהב טהור!"

ככל שנקפו הימים, מצב הלחם החמיר, כלומר הנטיה לאסוף לחם מן הגדרות ולהביאו הביתה.

"חייבים להגדיל את רחבת הציפון ואת מקומות ההדלקה" - המשך מעמוד ראשון

להביע בפני המשפחות הללו את כאב לבי ולומר להן שאני משתתף בצערן ומתפלל להשי"ת שלא יוסיפו לדאבה עוד. אני רוצה גם להצהיר בפניהם שיקיריהם הנפטרים היו צדיקים נשגבים וכעת הם בודאי מעתירים לפני כסא הכבוד של ארון העולמים בהיכלו של התנא רבי שמעון, שתבוא כבר הגאולה השלימה בחסד וברחמים ואז מיד הם יקומו לתחיה בציפון של "זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות שרבונו משתבח בו בכל יום".

לכבוד רבי שמעון ואולם בכדי שההדלקות יתנהלו כראוי מבלי לסכן את חייהם של המשתתפים, צריך להכשיר מקומות מיוחדים בהר מירון עבור טקסים אלה. ובנקודה זו פסק לרגע הרב שטרן מלהרצות את דבריו. ניצלתי איפוא הפוגה זו בכדי לשתוח בפניו שאלה רבת משקל: "מה הוא המסר שהרב רוצה להעביר למשפחות האבלות בפרט ולעם ישראל בכלל? בשמעו את השאלה, המרא דאתרא הישר את מבטו אלי והשיב: "קודם כל ברצוני

דואב הלב שעד עתה שום גוף או אירגון לא נטל על עצמו את היוזמה להרחיב את המקום ולהכשירו עבור רבוא המתפללים שבאים להשתטח עליו בל"ג בעומר.

אותם הדברים אמורים גם כלפי ההדלקות של האדמורי"ם. אני סבור שחשוב מאד להמשיך את המסורת הנפלאה הזאת של חסידויות שונות המגיעות בל"ג בעומר למירון ומדליקות מדורה

מבט לאירועי השבוע

אריאל צדיק - הצדיק

אחד מהקדושים שעלו בסערה השמימה בל"ג בעומר בליל שישי האחרון בציפון של קודש הקדושים - התנא הא-לוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א, היה הרה"ח

הרה"ח רבי אוריאל צדיק זע"ל מוכה כדרכו בקודש מדי יום יהודי בהנחת תפלין

אריאל צדיק זע"ל משכונת בית וגן שבירושלים. את רבי אריאל הכרתי לפני שנים רבות בשריד בית מקדשנו - הכותל המערבי. הוא הצטרף אז לצוות מניחי התפלין בדוכן התפלין של חב"ד לזיכוי הרבים בכותל

לזכור שקדושי מירון נפלו זה על זה וכך נפחו את נשמתם. המסר מכך עבורינו הוא שעלינו (על דרך החיוב) ליפול זה על צווארו של זה ולהרעיף אהבה איש על רעהו.

ב. בדרך הטבע, עלינו לנקוט את הצעדים הבאים: 1. להקים צוות של אנשי מקצוע בלתי תלויים, שיבדוק את פרטי האירוע בכדי שאותם האחראים במישרין או בעקיפין, יטלו על עצמם את האחריות ויפנימו את טעויותיהן. בדרך זו נקווה שבעזרת ה' יתברך אסונות כגון אלה לא יחזרו על עצמם. 2. עלינו להימנע מלהקלע לאירועים המוניים שעלולים לסכן את חייו ואת חיי ילדינו. אסור לנו לטמון כבת יענה את ראשינו בחול, לסמוך על הנס ולהגיד "שהכל יהיה בסדר".

ויהי רצון שבזכות שליבנו נשבר כעת בקרבנו מהאירוע המצמרר הזה, יקויים בנו הפסוק מתהילים (פרק נא): "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבוזה" ובורא עולם יקבל על ידי זה את תפילתינו - שתבוא הגאולה בקרוב ממש.

מחאה נמרצת

בשם רבבות יהודים יראי ה', ברצוני להביע מחאה נמרצת על כך שבלי ל"ג בעומר בציפון של התנא הא-לוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א, הושיבו על בימת הכבוד פוליטיקאי מסויים שמפרסם קבל עם ועדה כיצד הוא מכעיס את ה' יתברך ורומס בשאת נפש את הפסוק והאזהרה הכתובה בתורתנו הקדושה (פרשת אחרי, פרק יח פסוק כח) "ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם".

המערבי אשר ייסד מורי ורבי המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א. רבי אריאל ידע לסלול מסילות לרבבות הלבבות שהגיעו לכותל מדי יום והצליח בכך לדובבם להניח תפלין. גם בשעותיו הפנויות, הוא היה מסור לזיכוי הרבים. מדי שבוע היה מגיע רבי אריאל לבתי רפואה שונים על מנת לזכות חולים במצוות תפלין.

קשר מיוחד היה לו לתנא הא-לוקי רבי שמעון יוחאי זיע"א. במהלך השנה הוא היה פוקד פעמים רבות את ציפון במירון. והנה למגינת ליבם של אשתו וילדיו היקרים, רבי אריאל עלה בסערה השמימה יחד עם ארבעים וארבעה הקדושים האחרים בהיכלו של רבי שמעון ביום ההילולא שלו בל"ג בעומר.

בטוחני שאף בשמיים הוא ממשיך לזכות את הרבים בכך שמפציר בנשמות של הנפטרים שיעתירו לפני בורא העולם - שיחיש את הגאולה השלימה ויביא את משיח צדקנו בקרוב ממש.

הפן הרוחני - להתאחד, הפן הגשמי - להפנים טעויות

לאחר שקיבלנו עלינו באהבה גזירת שמיים, ברצוני להעלות כמה תובנות שמרצדות במוחי בנוגע לשריפה אשר שרף ה':

א. עלינו להתחזק בענין של "לנהוג כבוד זה בזה" כי הרי בשל סיבה זו נסתלקו בתקופה זו עשרים וארבע אלף מתלמידי של רבי עקיבא. עלינו לשרש את שנאת החינם מתוכנו ואת המחיצות המפלגות אותנו. עלינו

לחם עוני - המשך מעמוד קודם

השיעור שיביא בס"ד, ישועות

המעוניינים להזמין את עורך העלון ראש כולל "ירים משה" הרב יצחק עדו ובר שליט"א שימסור שיעור מספרו של מורו הגה"צ רבי משה ובר זיע"א "ילקוט אמונה וביטחון" אשר הבטיח שבזכות הלימוד בספר זה יזכו עם ישראל לישועות יתקשרו לטלפון 058-3268149

אמידים שתרמו לכלכלת הארץ. לאחר השואה הנוראה זרמו הנה עשרות אלפי פליטים, וביום מן הימים "אישרו" אומות העולם הקמת המדינה לעם ישראל.

הארץ התרחבה והתפשטה ואיכלסה את כל העולים ארצה. המצב הכלכלי אף הוא השתדרג, וכל תושב בארץ אכל לחם לשובע.

אבל מאלו שחוו על בשרם את המחסור בלחם, לא השתחררו מן התחושה ההיא גם לאחר עשרות שנים. זו חרטה חריץ עמוק בנפשם.

גברת גרינליכט, הילדה פייגלה דאז, נשאה בלבה זכרון צורב מאותה פרסונת לחם גנובה. ובערוב ימיה צפו הזכרונות כמו חיים. אגירת הלחם הייתה רק ביטוי לימי הרעב בילדותה שהשאירו רושם עמוק נכפשה, רושם שלא התפוגג לעולם.

"הבנתי, זאת את", הביט בה האח בפנים זעומות, והוכיח את אחותו הקטנה אשר דמעוניה זלגו מבין אצבעותיה המכסות את פניה מתוך בושה וכלימה, מתוך חרטה וצער.

"פייגלה", אמר אברהם'ל בתוכחה לאחותו המכורכמת, "אני לא נמצא בבית במשך כל היום! ולכם הילדים הנמצאים בבית, מבשלת אמא בודאי תבשיל חם... צריך אני ללמוד תורה, פייגלה, ללא תורה אין קיום לעולם! אבל כדי ללמוד, חייב אני לאכול משהו, כי באין קמח אין תורה... ספק אם הוא כיוון את דבריו אל אחותו הצנומה, או אל לבו שלו, על שבצוק העיתים חייב הוא לשמור על פת הלחם לעצמו, ולא להתחלק בו עם אחיו המורעבים... מהפכים ושינויים עברו מאז על ארץ הקודש. הגעת רבבות יהודים מארצות הפזורה, ביניהם יהודים

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זע"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

קבלת שבת

שנה חמש עשרה - עלון שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בסיעתא דשמיא, כ"ה אייר התשפ"א. שבת מברכינן.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219.

בהר-בחוקותי

"וישבתם על הארץ לַבְּטַח" (כה, יח).

מפרש רש"י: שבעוון שמיטה ישראל גולים, שנאמר: 'אז תרצה הארץ את שבתותיה וגו' והרצת את שבתותיה, ושבעים שנה של גלות בבל כנגד שבעים שמיטות שביטלו, היו".

מה נשתנה לאו זה של שמיטה משאר הלאוין שבתורה, שדוקא עליו נענשו בעונש החמור של גלות?

מפרשי התורה האריכו בענין זה (עיין רמב"ן, אברבנאל ועוד). ביאור נוסף על כך, אמר הגאון רבי יעקב חי זריהן זצ"ל, אב"ד טבריה בספרו 'שופריה דיעקב':

השביעית מהווה הוכחה לכך שה' יתברך משגיח על עולמו, שהרי אף שהארץ נעבדת בכל שש השנים ובאופן טבעי צריכה היתה להיות חלושה בהוצאת התבואה - ואדרבה, היא מוסיפה לתת כוחה לשלש השנים, וזהו מופת על השגחת הקב"ה בעולמו.

הוכחה נוספת להשגחה זו - מהווה עם ישראל, שלפי חוקי הטבע לא היה יכול להתקיים מול כל העמים שקמו עליו לכלותו, ומכל מקום הוא חי וקיים לנצח על אדמתו. אין זאת אלא הוכחה לקיום ההשגחה האלוקית שמכוחה נותר עם ישראל על ארצו, למרות הרדיפות ועל אף שבכל דור ודור עומדים עליו לכלותו.

כאשר ישראל מבטלים, חס ושלום, את השמיטה, הרי שאינם בוטחים בהשגחתו יתברך, ואינם מאמינים שיצו להם את ברכתו וכפי שהבטיח בתורתו טבועה, אלא חושבים שעולם כמנהגו נוהג בדרך הטבע. ומכיון שבהנהגה טבעית הם חפצים - הרי בדרך הטבע אינם ראויים ומסוגלים לשבת לנצח על אדמתם, ועל כן עונשם הוא גלות.

זאת ועוד: הרי רש"י מביא (בתחילת פרשת בראשית) שהטעם שפתחה התורה בבראשית הוא שאם יאמרו אומות העולם: 'ליסטים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים', הם אומרים להם: "כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו. ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו", עד כאן דברי רש"י.

אולם, תשובה זו תוכל להועיל רק למי שמאמינים בהשגחתו יתברך ובבעלותו על הארץ, אבל המבטל שמיטה ובכך ממאן להאמין בהשגחתו יתברך, אלא חושב שהקב"ה עזב, חלילה, את עולמו למי שלקחה, אם כן בדין הוא שהזוכה הראשון זכה בה ובאיזו זכות לקחה משבעת עמי כנען?!

אין זכות טענה על הארץ - אלא לשומרי השמיטה!

(כמוצא שלל רב)

"וכי ימוך אחיה ומִטָּה ידו עִמָּו וְהִחֲזַקְתָּ בוֹ" (כה, לה).

מה פשר סמיכות ענין זה - לפרשת שמיטה, שבה עסקה פרשתנו לפני כן? אמנם, בגמרא (ערכין ל: דרשו, שסדר העניינים בפרשה רומז לעונשו של אדם הנושא ונותן בפירות שביעית, שבתחילה מוכר את מטלטליו, שנאמר "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך" - דבר הנקנה מיד ליד, ואם לא חזר בו - מוכר את שדותיו, שנאמר "וכי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו", לא חזר בו - מוכר את ביתו, שנאמר "ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה", לא חזר בו - מוכר את בתו, שנאמר "וכי ימכור איש את בתו לאמה", לא חזר בו - לווה ברבית, שנאמר "וכי ימוך אחיך וגו' אל תקח מאתו נשך ותרבית", לא חזר בו - סופו שמוכר את עצמו, שנאמר "כי ימוך אחיך עמך ונמכר לך".

אולם **הגאון רבי תנחום גרשון בליצקי זצ"ל בעל שו"ת "גת ביתן"**, הוסיף לקח מוסרי נפלא, העולה מסמיכות הפרשיות:

הלא ידענו כי מצות השמיטה מלמדת לאדם את מידת הביטחון, לבטוח תמיד בה' ולהאמין שברכת ה' היא תעשיר, ואף אם לא יזרע בשנה השביעית - יהיה בטוח שיצו ה' איתו את הברכה ולא יחסר לו.

וכך ראינו בפסוקים (לעיל ט-כא), שבתחילה הבטיחה התורה שכאשר ישמרו את השמיטה: "ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשובע וישבתם לבטח עליה", ואחר כך נאמר: "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו' - וצוית את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלש השנים", וכתבו המפרשים (עיין ספרונו ועוד) שההבטחה של "ואכלתם לשובע" היא ברכה מעולה, וכפירוש רש"י: 'אוכל קמעא ושבע והוא מתברך במעיו', מה שאין כן הברכה של "וצוית את ברכתי בשנה השישית ועשת את התבואה לשלש השנים" - היא ברכה פחותה, כי באופן זה נדרשת גייעה רבה ועבודה בשדה, קצירה, טחינה ואחסון כל התבואה, בעוד באופן של 'מתברך במעיו' אין צורך בכל זה, ובלי כל גייעה ישבעו מאכילה מועטת.

הלימוד ברור: כפי בטחונו של האדם בה' - כן גדול ההשגחה וההשפעה מן השמים אליו, ולכן כשיבטחו בה' ולא ישאלו "מה נאכל בשנה השביעית" - יזכו להשפעה המעולה של 'אוכל קמעא ומתברך במעיו', אך אם לא יהיה בטחונם שלם, אלא יבואו בטענת "מה נאכל בשנה השביעית" - לא יזכו אלא להשפעה הפחותה של "ועשת את התבואה לשלש השנים", ויצטרכו לטרוח ולעמול על כמות תבואה גדולה שכזו.

ומאחר שמצות השמיטה מלמדת את מעלת מידת הביטחון, חששה התורה שלאחר שתתחזק מידה זו בקרבם - ישתמשו בה גם כלפי אחרים, שלא ידאג איש לחבירו לגמול חסד ולהחזיק יד עני ואביון, אלא יבטחו בה' שלא יעזוב את העניים ובודאי יפרנסם, לכן הסמיכה התורה את הציווי "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו", ללמדנו כי מידת הביטחון ראויה לאדם **כלפי עצמו**, שעל ידה ישא ויתן באמונה ויקבע עיתים לתורה ויבטח בה' שיזמין לו פרנסתו, אבל "כי ימוך אחיך ומטה ידו" - אל תסמוך על הבטחון, אלא "והחזקת בו!" (ושלל לא יחסר)

"אם בחֲקֵתִי תִלְכּוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (כו, א).

מפרש רש"י: "שתהיו עמלים בתורה".

משל נאה המטיל מרן רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זצ"ל, בעל ה"חפץ חיים" על עוון ביטול תורה:

אבא אחד קנה לבנו שעון יד יקר לכבוד בר המצווה שלו והזהירו חזור והזהר שישמור על השעון לבל ייזק או יאבד חלילה.

לשמחת הבן לא היה גבול, והבטיח לאביו כי ישמור את השעון מכל משמר. והנה פעם אחת חצה הילד את הגשר מעל הנהר שבעירו, וכשעבר נשבה רוח חזקה והגשר התנדנד בחזקה, ובעודו מחזיק במעקה הגשר נפל השעון למימי הנהר...

רץ הילד אל אביו וסיפר בבכיה: אבא! כאשר עברתי על הגשר שמעל הנהר נשבה רוח חזקה ובעודי מחזיק...

אמרו גא - הפסיקו האב - האם השעון בידך או שמה אבד? השעון אבד... - השיב הבן בבושת פנים.

אם כן - אמר האב - מה משנה כיצד היה ומה אירע העיקר שהשעון אבד ואיננו, ומה יועיל סיפורך?...

כן הוא גם הנמשל - **אמר מרן ה"חפץ חיים"** - היהודי מצווה על לימוד התורה הקדושה כדכתיב: "והגית בו יומם ולילה", ואולם סיבות שונות ומשונות וטרידות היום יום מונעות מהאדם לקיים את חיובו זה. ואף על פי שבחלקן הסיבות מוצדקות אבל בסופו של דבר - תורה לא למד! מה יועילו סיפורו ותירוצויו?...

"וְהֶעֱמִיד אֶת הַתְּהַמָּה לִפְנֵי הַפְּתָן... וְהֶעֱרִיף הַפְּתָן אֹתָהּ" (כו, יא-יב).

מונא בספר 'השרף מבריסק': בני ביתו של הגאון רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל שכרו סבל שיוביל לביתו סחורה מהשוק. כאשר הגיעה הסחורה לבית ורבי יהושע לייב ראה את כל החבילות, הוא שאל את הרבנית כמה היא שילמה לסבל עבור עבודתו. כשהרבנית נקבה לו את הסכום ששולם, הוא אמר שעבור נשיאת חבילות כה רבות מגיע לו סכום גדול יותר. הוא ביקש מן-ביתו לאתר את הסבל עוד באותו לילה, כדי לקיים את המצוה של 'בימות תן שכרו', ולא לעבור חלילה על הלאו של 'לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר'.

לדעת הרבנית, הסבל קיבל שכר הגון, וגם היה מאד מרוצה ומאד הודה לה על התשלום, לפני שהלך לדרכו. היא פנתה לרב ושאלה "הרי הרב יושב ולומד יומם ולילה, ומנין לו לקבוע מה גובה שכרו של סבל בשוק עבור חבילה כזו או אחרת?"

חיך הרב והשיב לה: כאשר אדם מישראל מקדיש בהמה טמאה שאינה ראויה להקרבה, כתבה התורה 'והעמיד את הבהמה לפני הכהן, והעריך הכהן אותה'. וכן כתוב לגבי מקדיש בית 'ואיש כי יקדיש את ביתו קדש ה' והעריכו הכהן כאשר יעריך אותו הכהן כן יקום'. וכי מאימתי נעשה הכהן שמאי של נכסי דלא גידידי! הרי הכהן משרת את ה' בבית המקדש ומורה את משפטיו ליעקב ותורתו לישראל, ומנין לכהן ידיעה בערכו של גמול, חמור או בית? אלא כשהדבר נוגע להלכה, מעניקים לו מן השמים חכמה ותבונה. ואף כאן הדבר נוגע להלכה, ומן השמים מאירים את עיניו של אדם.

(ליקוט מאיש לרעהו, מאת הרב יצחק שקופ)

העלון נתרם לזכות אלימלך שלמה בן משה יצחק וזהבה גולדה, לפרנסה טובה בשפע ובקלות ובריאות והצלחה לכל המשפחה.

היה זה בשעות הערב המאוחרות. מִן הַגֵּאוֹן רַבִּי עוֹבְדֵיהָ יוֹסֵף זצ"ל ישב על תלמודו, היה עסוק ברמ"ח איברייו בכתובת תשובה חשובה מאוד בהלכה. לרב עובדיה זצ"ל יש בביתו מאגר אדיר של ספרים, כארבעים אלף במספר, הוא נצרך לספר שו"ת 'מעגל חן', הרב בביתו לא היה את הספר הנ"ל. אך עובדיה קרא לבנו רבי משה ואמר לו שהוא זקוק לספר הנ"ל, ושניתן להשיגו רק במקום אחד - בספרייה של מוסד הרב קוק, אך הספרייה כעת סגורה. הספרן גר בטלז-סטון. בנו רבי משה אמר לאביו: "אבא, הספרייה כעת סגורה, מחר בבוקר אני אגש ואביא לך את הספר".

אמר לו הרב עובדיה: "אני כעת כותב תשובה בהלכה ואני חייב את הספר. המחבר כתב שם סברא שעליה אני רוצה לבנות את כל התשובה שלי". הרב עובדיה פונה בתפילה נרגשת מעומק הלב ואומר: "ריבוננו של עולם, תעזור לי שגיגע אלי הספר מעגל חן".

והנה דפיקות בדלת. רבי משה פותח את הדלת, והנה בפתח עומדים שני שוטרים, הם מבקשים להיכנס. הם הגיעו כדי לשאול את הרב עובדיה לגבי אדם שעשה פשע מסוים וכביכול הרב ידע על כך ולא דיווח עליו לרשויות.

רבי משה אמר להם שהרב עובדיה עסוק כעת מאוד בלימוד, אך השוטרים היו קשוחים ואמרו: "יש לנו צו, ואותנו זה לא מעניין, אנו חייבים לשוחח עם הרב".

השוטרים נכנסו ושאלו את הרב שאלות, הרב

עובדיה אמר להם שהוא לא זוכר על מה מדובר, אמר להם: "אני זוכר ספרים שלמים כאילו הם מצולמים לפני, אך כאן אני לא זוכר. אם אני אומר לכם שאני לא זוכר, אז לא היה כלום".

השוטרים המשיכו לשאול שאלות נוספות, אך הם ראו שהרב עובדיה צודק. באמת לא היה לו מושג לגבי המקרה הנ"ל. הם אמרו תודה רבה והתכוננו לצאת מביתו של הרב, הרב פונה אליהם ואומר: "דעו לכם שאני לא מוחל לכם לעולם על מה שעשיתם לי". אמרו לו השוטרים: "הרי הרב יודע שאנו ביצענו את התפקיד שלנו".

אמר להם הרב: "ביטלתם לי תורה, אני כותב כעת תשובה מסובכת בהלכה ובזבזתם לי את הזמן על שטויות ושאלתם אותי שוב ושוב שאלות סרק, אני לא מוחל על כך".

אחד השוטרים (שאחר כך התמנה למפקד משמר הגבול) נבהל מאוד. הוא ידע שאם הוא יבוא הביתה ואשתו ואמא שלו ישמעו שהרב עובדיה לא מוחל לו, אז הן לא יתנו לו להיכנס הביתה, במקרה הטוב...

שני השוטרים נחרדו ונלחצו, הם פנו לבנו רבי משה ואמרו לו: "אביך הרב לא מוחל לנו, מה נוכל לעשות כדי שהרב ימחל לנו?".

אמר להם רבי משה: "לא יעזור לכם כלום, אתם ביטלתם לרב תורה והוא מאוד כועס עליכם, יש לכם מושג מה זה ביטול תורה? יש לי רק עצה אחת בשבילכם. אם אתם רוצים שהרב ימחל, אז תשיגו לו את הספר שו"ת מעגל חן".

שאלו השוטרים: "היכן ניתן להשיג את הספר?".

אמר להם רבי משה: "הספרן גר בטלז-סטון בכתובת הזאת והזאת".

השוטרים מיד נכנסו לניידת המשטרה ונסעו לטלז-סטון לביתו של הספרן. הם דופקים בדלת, הספרן פותח את הדלת ומבחין בשני השוטרים. כשהוא לחוץ כולו הוא שואל אותם מה קרה, והשוטרים אומרים לו: "יש לנו איזשהו ספר שאנו צריכים אותו לצרכי חקירה והוא נמצא בספרייה שלך".

שואל אותם: "איזה ספר אתם צריכים?". הם עונים לו: "אנחנו צריכים את הספר מעגל חן".

הספרן נותן להם את המפתחות ומסביר להם היכן הספר נמצא, הם הבטיחו להחזיר את הספר מחר. הם לוקחים את הספר ומגישים אותו לרב עובדיה. כשראה הרב עובדיה את הספר אורו עיניו. הוא החל לברך את השוטרים ואמר להם: "אני מברך אתכם בכל הברכות הכתובות בתורה שיחולו על ראשכם ואני מוחל לכם מחילה גמורה".

רואים אנו מסיפור נפלא זה, את ההשתוקקות של מִן הַגֵּר עוֹבְדֵיהָ לתורה, בבחינת "כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה". וכמובן, 'רצון יראיו יעשה'.

ומספרים, שמאז בכל פעם שהרב עובדיה היה מחפש ספר, ולא היה אותו בנמצא, אז הרב עובדיה היה שואל: "איפה השוטרים, תביאו לי את השוטרים, אני צריך את השוטרים שיביאו לי".

(מהספר החדש 24/7, מאת ר' צבי נקר)

פנינה לשבת בענייני הלכה ואגדה

האם מותר לברך ברכת-הלבנה תחת עץ?

הדרכי משה (או"ח סי' תכו) הביא שמצא כתוב בהגהות האלפסי החדשות (פ"ה דברכות) שאין לקדש את הלבנה תחת גג, ואינו יודע טעם בדבר. ע"כ. ופסק כן בהגהת השו"ע (סעיף ד').

ובביאור הגר"א ציין, שהמקור לדין הרמ"א הוא ממה שמסופר בגמ' בסנהדרין (מב) על האמוראים מרימר ומר זוטרא, שהיו 'מכתפי אהדדי' כשביכרו ברכת הלבנה. ע"כ, וביאר בדמשק-אלעזר את הרמ"א, שלשון 'מכתפי' היינו כנגד הלבנה, כיוצאים להקביל פני מלך. וכן מצינו בשבת (קט"ט). שר' נחמן היה מכתף ועייל מכתף ונפיק לקראת שבת, והכונה היא יוצא כנגדה.

ויש להבין בדבריו. א. פירושו שמכתף הכונה יוצא, פירוש הגמ' בשבת הוא: ר' נחמן היה יוצא ויוצא, יוצא ונכנס. וזה אין לו ביאור.

ב. בכל הש"ס, פירוש תיבת 'מכתף' הוא מלשון משואות, היינו משואות [ע' שבת (ה)], ביצה (כה סו"ט), כתובות (לב), ב"מ (לא), ב"מ (פח), סנהדרין (ט:)], וכמו שפירש שו"ת שם, שר"ג הרים משואות על כתפיו, ונכנס ויוצא להביא עוד פריטים לכבודה של השבת. וזה א"ש כהאור זרוע שפירש, שהיו עבדיהם נושאים אותם על הכתף מרוב שמחה [וברבינו מנוח (על הרמב"ם, ברכות ז, ז) פירש, שהיו נושאים אותם על הכתף כדי שיראו את הלבנה. ויש עוד פירושים בזה, ואכ"מ].

ויש מצינו בראיית הגר"א באופן אחר, שאין הראיה ממרימר ומר זוטרא עצמם, אלא מכך שעבדיהם היו צריכים לשאת אותם על כתפיהם, ש"מ שיצאו חוץ לבית, דאילו היה תחת גג, היו יכולים להישען על הקיר וכד' ולברך. וע' בשו"ת אגרות משה (ח"א, או"ח סי' קמד) שביאר את הראיה באופן דומה, ע"ש.

והנה, מצינו ב' טעמים עיקריים לדין זה, שאין לקדש הלבנה תחת גג: א. הב"ח, הלבוש ועוד אחרונים ביארו, שהוא מצד שאין זה דרך חשיבות וכבוד לקדש הלבנה תחת גג, ולכן צריך לצאת לתוך הרחוב כדרך שכשבים להקביל פני מלך יוצאים לקראתו, שמראה בכך הערכה וחיובות למצוה, שאם לא יוצא נראה כאילו רוצה שהמלך יבוא אליו. וכ"כ האגודה (ח' מסכת סו"ט, פ"ט, סוף ההגה).

והוסיף הב"ח, שלמדים זאת מדברי הגמ' הנ"ל, שהכונה היו ש'נתחברו יחד כתפיהן להדיד ומברכין יחד, שזהו דרך חשיבות להקביל פני שכינה'. ולפירושו, 'מכתפי' הכונה שהתחברו בכתף.

וסיים הב"ח, דאין זה לעיכובא, ובאופן שאינו יכול לצאת תחת כיפת השמיים, כגון מי שיש לו מיהוש וכד', מותר לברך אף תחת הגג. ע"כ, לדין זה הסכימו רבים מהאחרונים, ביניהם: יוסף אומץ (יוזפא, סי' תטס), ט"ז, מ"א, חסד לאלפים, שלמי חגיגה, משנ"ב ועוד אחרונים.

ב. במהר"ל (מנהגים, סוף הל' ר"ח ע"מ ז' בנד"מ], וע' שו"ת מהר"ל החדשות [סי' מוז' דו"ק] בשם המהר"ל אור זרוע (דעות, הוצ' לגנה עמ' 66 בשם ר' משה פולדא) נבאר טעם אחר, שהוא כתיב שלא יאהיל עליו שום דבר טומאה, והביאו המג"א (סק"ד) ועוד. וברכתי יוסף (סק"ד) כתיב, שזו כוונת השלטי' גיבורים במסכת ברכות (פ"ח אות א, דף גב), שכתב א"ל לעמוד תחת גג אלא ברחוב או בחצר במקום טהרה, והתוס' כתבו שלא נודע אצלנו טעם המנהג. ע"כ. לדברי השלטי' ג, כתב האליה רבה (סק"ד) שבעירו פראג שלפעמים מקדשים את הלבנה בבית הקברות, צריכים לזהר להתרחק ד' אמות מהקברים.

וכתב הגבירי, יוסף, שהמהר"ל לא חשש לדין זה, לפי מה שכתב תלמידו המובהק בספרו מטה משה (לרבי משה מ'ת מפרעמסלא, סי' תקלז) שהמהר"ל ישב בחבורה שמח וטוב לב, והגיע עת קידוש לבנה ולא היה רוצה לצאת לחוץ, וצויה לפתוח החלון נגד הלבנה ויברך ברכת הלבנה וקידשה. ע"כ. ולא כתב שהיה אונס שלא יכל לצאת, אלא ש'לא היה רוצה'. וביאר הברכ"ל, שלכן הוצרכו ל'לא חש לצאת לבחון' דס"ל כ'תוס' שלא

משולחנו של העורך

נודע לנו טעם המנהג.

וכתב הגאון המקובל רבי עובדיה הדאיה זצ"ל בשו"ת ישיכיל עבדי (ת, או"ח לה, ג), שהנפקא-מינה בין הטעמים היא: האם ראוי לברך ברחובה של עיר מתחת לאילן; לטעמים של הב"ח הלבוש יש להתיר, כיון שיצא לרחוב ונחשב לדרך כבוד, אך לטעמו של המהר"ל, אין זה ראוי, שתחת האילן שייכת טומאה. והכריע הישיכיל עבדי כטעם א', שמותר לכתחילה לברך תחת האילן, אחר שרוב האחרונים תפסוהו לעיקר. וכן נראה מהאחרות רבינו (ח"א, ע"מ קעח) שהביא על מִן הַגֵּר חו"א, שהיה יוצא למרפסת מקורה ומקדש משם את הלבנה, שבעצם היציאה הוא מראה שיוצא לקבלת פני שכינה, דהעיקר הוא כטעם א'.

והנה, בטעמו של המהר"ל יש להבין, מה הקפידא בכך. ואכן, הגר"מ פינשטיין זצ"ל בשו"ת אגרות משה (שם) כתב, שלא ידוע איזה קפידא יש בזה לברכת הלבנה יותר מכל מצוה ודברי קדושה אחרים, ובפרט בסתם בתים וגגות שכהן מותר להיכנס לשם, ואין לחשוש לטעם זה על טומאה, שנראה שהוא חומרא בעלמא. והניח בצ"ע.

וביאר בשו"ת משנה הלכות (ח"א, סי' שמב), שהגם שלישראל אין נפ"מ בדין טומאת אהל בזמננו מאחר וכולנו טמאי מתים, מ"מ יש יתרון ועדיפות להדר במצוה ולקיימה בקדושה וטהרה, כיון שברכת הלבנה היא כהקבלת פני שכינה (סנהדרין שם). ועוד, שאפשר לעשות כן בבקל, והוסיף, שמכאן נראה, שמי שאינו טהור ממקרה-לילה, שלא יקדש הלבנה קודם שיטבול, וכעין מה שמצינו בקבלת התורה שכיון שכל ישראל הלכו לקבל התורה, כולם טבלו לכבוד השכינה, וסיים, שהוא ראוי לכתחילה [וכ"כ הב"ח ועוד]. וכן ביאר בספר שאלת שלום (ח"א, סי' כה).

דא עקא, דלאו מילתא פסיקתא היא שתחת האילן שייכת טומאה, דיש כמה חילוקים בזה, וכגון כשאין הענפים סמוכים זה לזה (ע' ב"ב דז סו"ט, תו"ט אהלות ה, ב ובישיכיל עבדי שם ואכ"מ), ולענין הלכה קשה לחלק בזה דאין הכל בקיאים. וכן לטומאה הטמונה בקרקע שתחת העץ, ועל ידי כך יאהיל עליו העץ, לא חוששים, דטומאה בארץ ישראל לא מחזקין (כתובות כ:), וע"ע נוסף להקל בדין טומאת האילן, בספר לבנה בחידישוה (ע"מ נה).

והנה, רבינו יוסף חיים זצ"ל בספרו בן איש חי (ש"ב, יקרא, כד) כתב, 'וטוב לעמוד על מקום דחלול מתחתיו, אם אפשר לו בכך'. ויש להבין, מה כוונתו בזה. ומצינו בספר 'אוצרות חיים' מכתב יד קודשו של רבינו הרי"ח הטוב, ושם (מע' ר"ח, ע"מ כו אות לה) נתבארו הדברים בהרחבה, וז'ול: "מרכת הלבנה יזהר במקום שיש תחתיו חלל, כי כבר אזהרה הנזכרת במהר"ל ז"ל בברכת הלבנה לעמוד לברך תחת אויר השמים מפני חשש טומאה של קבר התהום, ושם לא נתפרש דבר זה היטב, אך הטעם הוא אחר, כי הוא הדין שצריך לזהר לעמוד על מקום חלול כדי שלא יאהיל בבגדו על קבר התהום, ומהו הטעם היו נזהרין במי חטאת של פרה אדומה שמביאין שוורין ועל גביהן דלתות, ותינוקות יושבין על גביהם וכוסות של אבן בידיהם, והטעם כדי שלא יהיו רגליו של תינוק מאהילות על הארץ משום קבר התהום, כי אדם המאהיל על המת טמא הוא ע"ש, לכן יזהרו בזה". ע"כ.

מדבריו אלו עולה ביאור חדש, שלעולם החשש הוא מצד טומאה, אך אין הכונה מצד שיאהיל אהל הטומאה על האדם (כדאייתא במהר"ל), אלא שהאדם לא יאהיל על הטומאה. ויוצא, שאין הכונה בדוקא לברך על-גבי אדמה שהיא חלולה מבפנים כגון בור וכד', אלא לברך על מקום שאין מתחתיו דבר טמא (וכמו מפרט ע"ג עמודי ברזל וכד'). ובקובץ אליבא דהלכתא (גליון פ"א, ע"מ קלז) הביאו ממנו הגר"ח קניבסר שליט"א, ששאלוהו האם צריך להקפיד שלא לברך מתחת לקורות היוצאות מן הבנין, כשיש להן אהל טפה, והשיב: 'אם יכול להקפיד'. ומשמע, שחשש גם לטעמו של המהר"ל. והורה עוד מִן הַגֵּר שליט"א, שאפשר לברך ברכת הלבנה תחת מטריה, הגם שאין זה תחת כיפת השמים. וכ"כ בספר אשי ישראל (ז, ע"מ תמה). ויש להאריך עוד.

לעילוי נשמת דניאל הכתם בן דוד, אליהו בן חנה יונה, יהודה בן יוסף ז"ל, מאיר בן מרדכי ז"ל, אליהו בן דייז"ל, הרב שמואל בן שפרה, נתן יעקב בן ליהו, שושלת פורת בת טאוס, תנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסניגא, ושלמה חוה בת הר"ר רפאל ז"ל, יעל בת רבקה.

לזיווג הגון שרה בת אלה, רבקה בת דבורה

לרפואת אימור שריה בן עדיה, ראובן בן שרה, נסים בן חיים, רפאל בן תנה, מנוחה בת פרבין נמכי, אביעזר מאיר יהודה בן עדיה, יוסף בן מלוי, יצחק בן ליהו בתושת

לעלון מוקדש-ההצלחת ברו"ג ישי בן אלה, רחמים בן מנוחה, עידן וילך בני מרים, מנצור וכל התורמים והספיעים בהפצה. אליהו בן אלה

"ונל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'" - גיליון מיוחד לזכר נספי אסון מירון ז"ל

אור השבת

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

כניסת השבת: 18:50
שקיעה: 19:12
צאת השבת: 19:49
דבנו תם: 20:26

הגיליון יו"ל בעיה"ק נתיבות

האלון נרכש לפני שנים: מנהל בית נתיבות - איתן לוי וסמחה בת נתיבות - אביית כהן. בן אלון נתיבות מקפאל בן אלון לוינסקי.

דיון הלכתי בשולחן-השבת
שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

מעשיות בפרשה

"ידבר ה' אל משה בהר סיני לאמור"

מה עניין שמטיה אצל הר סיני? מבארים צדיקים כי בשנת השמיטה אדם עלול להפסיד תבואה וכסף משום כך מבטיח הקב"ה: "וציותי את ברכתי לכם בשנה השישית ועשתה את התבואה לשלושת השנים". השמיטה אם כן היא הוכחה לחיזוק האמונה בה' ובקיום מצוותיו משום כך נסמכה שמטיה אצל הר סיני.

"כי ימוך הגביר"

פעם אחת הגיע הצדיק רבי אברהם יהושע העשיל מקופשיניץ אל ביתו של אחד מחסידיו שהיה ידוע כגביר גדול והקיש בדלתו. פתח החסיד את הדלת - ומה רבה הייתה תדהמתו כאשר ראה את הרבי עומד בפתח ביתו. מדוע הטריח הרבי את עצמו אלי? - שאל הגביר - הן הרבי היה יכול לקרוא לי אליו והייתי בא מיד.

אני הוא שזקוק לך - אמר הרבי - ומשום כך באתי אני אליך. במה אני יכול לעזור? שאל הגביר.

ידוע לי - פתח הרבי ואמר - על משפחה אחת הזקוקה לעזרה באופן דחוף הבעל נותר ללא עבודה והאישה מטופלת בילדיה הרכים ואינה עובדת בנוסף לכך אחד הילדים חולה ומשום כך רבו ההוצאות למעלה ראש...

אבל רבי - אמר הגביר - בשביל זה טרח כל כך? יכול היה לשלוח שליח אלי ומיד הייתי משלם את כל צרכיהם!

המדובר - אמר הרבי - בבקשה חשובה מאוד עבורי ומשום כך באתי בעצמי מוכן אני לתת כסף ככל שידרשו - אמר הגביר - לאן עלי לשלוח את הכסף? שלח את הכסף - ענה הרבי - לאחיק...

האם מותר להשתתף בניסיונות רפואיים בשביל פרנסה

שאלה: האם מותר ליהודי להשתתף בניסויים רפואיים הכרוכים בסיכון חיים בשביל פרנסה. כמו"כ האם מותר לרופא להכנס לספק סכנה להדבק בנגיף עבור נסיון למצוא תרופה?
תשובה: בספר החשוב חשוקי חמד (ב"ק ע' מ' תקז) צידד בזה להתיר וראיותיו ו לכך הם: א. משר"ת אמרי אש (ור"ד סימן נב) שדן על מה שנהגו בפולין והונגריה למצוא אדם שתמורת כסף יחפוץ וירצה ללכת לצבא בעת המלחמה, האם אין בזה איסור והשיב שמוותר ואין זה בכלל "המאבד עצמו לדעת" שהרי דוד המלך הרבה לצאת למלחמת הרשות ולא חשש ל"ונשמרתם מאוד לנפשותיכם". ב. איתא בגיטין (מז.) מי יריש לקיש שמכר עצמו ללודאי [אומה האוכלת בני אדם] ובתחבולה הרגם וניצל מידם, וכתבו שם התוס' שמעשה זה קרה לפני שריש לקיש חזר למוטב שאילו זה קרה אחר כך מסתמא לא היה מזלזל בעצמו כל כך ומשמע שאין בזה שריש לקיש הכניס את עצמו לסכנה איסור כלל אלא זלזול גרידא.

ג. בנודע ביהודה (מהדורא תנינא י"ד סימן י) נשאל האם מותר ליהודי להתעסק בציד חיות, והשיב שמי שצד לשם שעשוע יש בו איסור של "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" אלא שצייד עני העוסק בצידה למחייתו והתירה התורה וכמו שמוותר לסוחרים לעבוד אורחות ימים.

לומדים. מנציחים. וזוכים בפרסים

בעקבות האסון הנורא 'אור השבת' יוצא במבצע ענק ללימוד כל הש"ס משניות לעילוי נשמותיהם של 45 הרוגי אסון מירון. כל מי שיקח על עצמו לפחות מסכת אחת, ייכנס להגרלה ייחודית על:

2 שוברים בפרסטר | 2 נגנים איכותיים | 2 כרטיסי ספר | 2 ספרי 'אור השבת'

ניתן להרשם למבצע עד י"ז בסיוון - יום השלושים (גם לסיים את המסכת)

ניתן להשאיר הודעה בקו 0774103900 - שלוחה 5

או במייל: alon089945291@gmail.com

העלון להצלחת הגביר היקר: מר תומר סגרון רעייתו ובנו לביא
להצטרפות לרשימת התפוצה: alon089945291@gmail.com
מייל המערכת (לתגובות, הערות והארות בלבד): alon7148454@gmail.com
טלפון: 052-7148454 | קו התוכן: 079-5904730
פקס: 08-9941870 | מען למכתבים: חזני' 1133/4 נתיבות

דדני מירון אכלות

הרשימה המלאה של 45 הרוגי אסון מירון, ילדים לצד מבוגרים אבות לצד ילדים ואברכים לצד בני עלייה ■ יבנו את השריפה ■ פרויקט מיוחד!

הר"ר שרגא גשטטנר ז"ל - בן 35 ממונטריאל-קנדה, חסיד סקווירא | הר"ר מנחם אשר זקבן ז"ל - בן 24 ממודיעין עילית, למד בכולל עטרת שלמה | הר"ר דוד קרויס ז"ל - בן 33 מבית שמש, חסיד תולדות אהרן, אב לתשעה | הר"ר ישראל אלנקווה ז"ל - בן 24 מבית שמש, אב לשניים | הב' חיים ראק ז"ל - בן 18 מבית שמש, תלמיד בשיעור ב' בשיבת מיר במודיעין עילית | הב' יוסף עמרם טאובר ז"ל - מניו יורק תלמיד ישיבת יד הלוי (בריסק) | הב' אליהו נהן למד בשיבת היכל אברהם, חסיד ברסלב ז"ל - בן 16 מבית עילית, | הר"ר שמעון מטלון - חסיד ברסלב ז"ל - בן 37 מבית עילית מחנך בת"ת נתיבות שלום, אב לעשרה | הר"ר שמחה בונים דיסקינד ז"ל - בן 23 מבית שמש, חסיד גור | הר"ר אליעזר צבי יוזעף ז"ל - בן 26 מניו יורק, חסיד סאטמר | הר"ר חנוך סלוד ז"ל - בן 52 מאשדוד, חסיד גור | הב' פנחס מנחם קנטלוביץ' ז"ל - בן 22 מניו יורק, התארס לפני שבועיים | הר"ר אלעזר מרדכי גולדברג ז"ל - בן 16 מבית עילית, חסיד ביאלה שידלובצא, מחנך בת"ת אדרת אליהו, אב לארבעה | הר"ר יהונתן חברוני ז"ל - בן 27 מגבעת שמואל, תלמיד בית המדרש גבעת שמואל, אב לשלושה | הר"ר יהודה לייב רובין ז"ל - בן 27 מבית שמש, אב לשלושה | הב' משה בן שלום ז"ל - בן 21 מבני ברק, תלמיד ישיבת פוניבז' | הב' ידידיה אשר פוגל ז"ל - בן 22 מירושלים, למד בשיבת 'רמת גן' | הר"ר חיים עוזר סלר ז"ל - בן 24 מירושלים, אב לילדה בת שבועיים | הר"ר שמואל צבי קלגסבלד ז"ל - בן 34 מבית עילית, ראש כולל רחמטטריווקא ומרביץ תורה בשיבת מאור עיניים בעיר | הב' נחמן קירשנבויס ז"ל - בן 16 מבית שמש, חסיד ברסלב | הב' משה לוי ז"ל - בן 14 מבני ברק, למד בת"ת אמרי דוד | הב' דוב שטיינמן ז"ל - בן 21 ממונטריאל - קנדה, למד בשיבת מיר בירושלים | הב' שמעון נתן נטע אנגלרד מירושלים, למד ז"ל - בן 14 בשיבת מאור עיניים | הב' יהושע אנגלרד ז"ל - בן 9 מירושלים, למד בת"ת באבוב | הב' דוב שטיינמן ז"ל - בן 21 ממונטריאל-קנדה, למד בשיבת מיר בירושלים | הב' יוסף מסטורוב ז"ל - בן 17 מרמלה, תלמיד שיעור א' בשיבת רינה של תורה בכרמיאל | הב' יוסף יהודה לוי ז"ל - בן 17 מרכסים, בן זקונים להוריו | הב' משה מרדכי אלחדד ז"ל - בן 12 מירושלים, חסיד ברסלב | הב' יעקב אלחנן סטרקובסקי ז"ל - בן 20 מאלעד, למד בשיבת באר ישראל בירושלים | הב' ישי מועלם ז"ל - בן 17 מרכסים | הב' אברהם דניאל אמבון ז"ל - בן 21 מארגנטינה, למד בשיבת באר יצחק (לנדא) בירושלים | הר"ר יוסף גרינבוים ז"ל - בן 22 מחיפה, חסיד וזניץ, אב לילד בן שנה | הב' אלקנה שילה ז"ל - מירושלים, בן 28 למד בשיבת תפארת הלוי וישיבת קיבוץ חנניה | הר"ר אלעזר גפנר ז"ל - בן 52 מירושלים, חסיד דז'יקוב | הב' אליעזר יצחק גולטי ז"ל - בן 13 מירושלים | הר"ר אריאל צדיק ז"ל - בן 56 מירושלים, חסיד חב"ד | הב' ידידיה משה חיות ז"ל - בן 13 מבני ברק | הב' שלמה זלמן ליבוויץ' ז"ל - בן 19 מצפת, למד בשיבת כנסת יחזקאל באלעד | הב' אריאל אחדות ז"ל - בן 21 מירושלים, תלמיד ישיבת יסודות התורה | הב' דניאל מוריס ז"ל - בן 19 מניו גרז'י, תלמיד שיעור א' במסלול בני חו"ל בקרית חינוך שעלבים | הר"ר משה צרפתי ז"ל - בן 65 מירושלים, תלמיד הרב שלום ארוש שליט"א | הב' חן דורון ז"ל - בן 41 מחולון, מקהילתו של הרב חיים רבי שליט"א, למד לימודי תורה | הר"ר משה ברגמן ז"ל - בן 24 מירושלים, בוגר ישיבת מיר | הר"ר מרדכי פאקעטע ז"ל - בן 24 מירושלים, חסיד סאטמר, אב לשניים | הב' יוסף קאהן ז"ל - מקליוולנד, יתום מאב, למד בשיבת מיר בירושלים. תנצב"ה.

אספורה

סיפור לשבת

לאור השבת

סיפורי חכמה ותחסינים!

מאמר מערכת | דניאל ח. אלפסי

אסון באור של אמונה

להקים בית נאמן בישראל ויצמח ויהיה לגדול הדור. אריאל ז"ל היה יד ימיני בהכל, כל דבר שהיינו צריכים עזרה בבית גם אם אחרים לא רצו אריאל תמיד נתן את עזרתו והושיט את ידו בשמחה, אך כעת אנו יכולים לומר בפה מלא, לה' יתברך יש תוכניות אחרות, ה' יתברך קוטף את הטובים שבטובים ולכן לקח את אריאל שלנו. ה' תמיד הוא טוב, וכשם שחייבים להודות על הטובה כך חייבים להודות על הרעה, יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם.

עם מילים כאלה כל השורות שתקראו מיותרות לחלוטין, אבא שאיבד את בנו מחמדו עומד וזועק בשעות הקשות ביותר עבורו שבורא עולם עושה רק טוב לעם ישראל, שכל מה שקורה זה הכל לטובה מי אנו שנבוא ונטען אחרת.

יותר מזה. במסע הלוויה היה אחד מחבריו של אריאל ז"ל יושב ונשנק בבכי, אמו של אריאל ניגשת אליו ואומרת לו במילים האלו: 'אני אמא שלו ולא בוכה כמוך, אריאל לא היה רוצה שתבכה קום תתעודד ואל תצטער יותר'. פשוט אין מילים להוסיף.

קוראים יקרים, כל זה אירע אצלנו בתוך הבית פנימה, עולם התורה והישיבות ספג מכה קשה ביותר מאי פעם. כל אחד ואחד צריך לפשפש ולחקור על מה באה הצרה הזאת ומצד שני לקבל קבלות שימנעו חלילה את האסון הבא. לא צריך להיות חכמים בכדי להבין שמידת הדין משתוללת בכל הכח ברחובותינו, זה התחיל ממגפת הקורונה שנסתלקה ברובה מאתנו ועברה לאסון המחריד במירון.

ה' יתברך צועק אלינו שובו בנים שובבים, בורא עולם רוצה שניקה את מידת הדין ונתקן אותה למידת הרחמים. כמה כואב זה שבמקום קבורתו של רשב"י הקדוש שמסמל את כל העניין של מידת הרחמים לפתע הכל נהפך למידת הדין ואירע מה שאירע.

ושכל אחד יחדיר לליבו, ארבעים וחמש הרוגים זה לא מסתיים במספר הזה, לכל אחד ואחד יש משפחה ויש מכרים שנחרב עליהם עולמם ברגע אחד, וללא שום הודעה מוקדמת. אנשים הלכו להשתתף בשמחתו של רשב"י ופשוט לא חזרו.

ונתעב בכמה עדויות של ניסים מהמקום שזרמו למערכת מאת ניצולי האסון הנורא:

"יצאנו מירושלים לכיוון מירון באוטובוס פרטי",

מספר משה ל'אור השבת' (הפרטים המלאים שמורים במערכת), 'הגענו בסביבות השעה שתיים עשרה וחצי בלילה לרחבת הציון הרשב"י. איתי היה ||| << ההמשך המצמרר בעמוד הבא |||

העולם עצר מלכת. בזמן השמחה והריקודים, ביום השמח ביותר בשנה ביום הילולתו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, ברגעים בהם כל אחד ואחד מעם ישראל בכל מקום שהוא נמצא בהדלקת רבו, ובעת בה העלו רבים את זכרו של רבי שמעון בר יוחאי על נס.

ברגעים בו אנו מתחברים לאורו הגדול של רבי שמעון הקדוש ונדבקים בתורתו ולומדים ממידותיו הנאצלות של אותו מלאך אלוקים באותם רגעים קורה אסון. לב מי לא יחרד למשמע הבשורות האיוב הקשות לשמוע וכל שכן קשות למראה.

מי היה מאמין שתהפך השמחה לאבל בתוך דקות אחדות, מי היה מאמין שאנשים יסתלקו מן העולם במיתה כה מחרידה ומצמררת של סקילה וחנק. אנשים בחורים וטף כאחד הועלו כקורבן ציבור לפני ה' יתברך.

קוראים יקרים, אסור להמשיך כך לסדר יום רגיל. חז"ל אומרים 'והחיי ייתן אל ליבו', אדם ששמע על האסון הנורא הזה ואת מימדיו חייב לשאלות את עצמו לא רק מה קרה באותם רגעים אלא בעיקר למה זה קרה ודווקא בדור שלנו למה אנו היינו צריכים להתברר בבשורות הרעות הללו.

מי אנו שניתן מוסר לרבבות קוראינו בזמן ובמצב כה קשה, אך לעלות את הנקודות חייבים גם חייבים.

שגדולי ישראל זועקים אחד אחרי השני שעם ישראל חייבים להתחזק בניצול הזמן של לימוד התורה הקדושה, ולהשקיע כל רגע בחיים עבור לימוד התורה הקדושה בשמחה ובעמקות ולרדת לעומק של סוגיה הם יודעים מה הם אומרים.

את הלוויות המרטיטות וקורעות את הלב היהודי הטהור שאירעו במוצאי שבת הייתה של הבחור החשוב אריאל אחדות ז"ל בחור ישיבת 'יסודות התורה' בן עשרים ואחת שנים שנהרג באסון המחריד.

ההלוויה בה זכיתי להשתתף התקיימה למרגלות הר המנוחות שבירושלים. ושם הספידו אותו רבותיו, האווירה הנוראית והכואבת שהייתה במעמד הלוויה אי אפשר לתאר ולו במעט, כולם עמדו שם אנשים נשים וטף, מדרים ושאינם מכרים (שהיית נמנה על שורותיהם), ידידים וחברים לשעבר כולם בכך את לכתו באסון המחריד של אריאל.

באותו הזמן נתנו את רשות הדיבור לאביו שהיינו ספר מוסר מהלך בפני עצמו שאמר, "כל הזמן דברנו על יום הנישואים של אריאל, דברנו תמיד על תפילתנו לבורא עולם שאריאל יזכה

'אני אמא שלו, ולא בוכה כמוך, אריאל לא היה רוצה שתבכה קום תתעודד ואל תצטער יותר.'

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל מאמץ! אם אירע אתכם או מכיריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח חזני 3346 תל אביב ולצ"ל עבור 'אור השבת' או במקסי: 08-9941870

אספורה

סיפור לשבת

אור השבת

בתוך הצלמוות

לילה של חשבון נפש

את השורות המצמררות הבאות שתקראו כתב הרב אליהו לפין מרבני ישיבת מיד המעטירה באותו לילה קשה ||| התחושות, הדאגות, התפילות והבכיות עד למציאת תקווה על אור חדשה ||| מאת השם הייתה זאת

בס"ד

לילה ארוך ונורא עבר על כולנו. ברגע אחד התהפכו השמחה והששון לאבל ויגון, ומחזות צהלה ורוממות של ריקודי כיסופים ודבקות עברנו אל מחוזות של אובדן ואימה. פסוקי קבלת עול מלכות שמים שנאמרו בהתעוררות רבה לפני ההדלקה על ציון הרשב"י היו בעצם קריאת 'שמע ישראל' האחרונה של עשרות יהודים קדושים וטהורים שנחנקו ונרמסו למוות כמה דקות לאחר מכן. חרדת מוות נפלה בכל כך הרבה בתים בישראל. דאגה מצמיחה מן הלא נודע, חרדה לשלומם של מאות ואלפי הבעלים/הבנים/האחים, שהקשר עמם נותק. ובוקר איום ונורא עם בשורות איוב שעושות את דרכן לפתחן של עשרות משפחות.

עוד טרם נודע ממדי האסון והשלכותיו, כמה אלמנות, יתומים הורים ואחים שכולים מצטרפים בשעות אלו למעגל השכול הנורא.

מי עשה לנו כל זאת?

התיעוד המזעזע והמצמרר של הרגעים האחרונים במסדרון המוות, שמיעת הזעקות הנואשות של עשרות הלחוצים הכמהים לטיפת אוויר ומתחננים בידיים פוכרות לשחרר את החסימה הטראגית שהוצבה בפתח המסדרון, והמחשבה על עשרות הנרמסים שפתיחת המחסום הייתה מאוחרת מידי בעבורם, כל אלו עלולים להסיט אותנו מהתייחסות נכונה לטרגדיה הנוראה הזאת. היכולת 'למצוא אשמים' שהטכנולוגיה כביכול מציעה לנו, מנתבת אותנו למקום הלא נכון. בורא עולם היה שם! הוא זימן לשם את כל מי שנגזר עליו להימצא שם. הוא קבע מי לחיים ומי למוות, מי יצליח לגשום למרות הלחץ העצום, ומי לא ישרוד את הדחיפות ויהי למרמס. הכול התנהל לפי תכנית, נוראה, איומה, 'מידת הדין' שאין בן אנוש מסוגל להכילה. כך לימדנו רבי ירוחם ממיר: לפני שנים רבות, בנהר הסמוך לעיירה מיד שבאירופה, נפל טקסי מהגשר אל תוך הנהר וכל נוסעיו טבעו למוות. המשגיח רבי ירוחם אמר בשיחתו לתלמידי הישיבה כי במבט של אמונה לא אומרים שכל מי שהיה ברכב טבע, אלא שאסף הקב"ה שבעה אנשים שנגזר עליהם למות בטביעה והביאם למכונית אחת. זהו המבט שבורא עולם מבקש מאיתנו - אל תרדו לרמה הטכנית, אל תתעסקו עם ה'איך', הביטו אלי, כי אני ממית ומחיה, מחצתי ואני ארפא. ובתוך המסדרון הארוך והצר, על פתחו של שאול, נתקיים הפסוק מפרשת השבוע "ונקדשתי בתוך בני ישראל". ויהי החיזוק באמונה תמימה ופשוטה זכות לעילוי נשמת הקדושים הטהורים בני היכלא דרשב"י, ולרפואת הפצועים הרבים בתושה"י.

פסוקי קבלת עול מלכות שמים שנאמרו בהתעוררות רבה לפני ההדלקה על ציון הרשב"י היו בעצם קריאת 'שמע ישראל' האחרונה של עשרות יהודים קדושים וטהורים שנחנקו ונרמסו למוות כמה דקות לאחר מכן.

היצילים מדברים לראשונה! אסון באור של אמונה

להגיש לראשונה שהתפילה נקראת סתם ככה באמצע השנה. "מי יחיה ומי ימות... וכולם יעברו לפניך כבני מרון", מילים פשוטם כמשמעם פשוט מצמרר להפליא. ולא רק זה, סיפור נוסף אליו נחשפנו בדרכנו להלוויתו של הבחור אריאל אחדות ז"ל. "גם אני הייתי באותו מקום באותם רגעי אימה", סיפר לנו הרב דודי רוזנברג חסיד הנמנה על חסידות מוכרת בירושלים, "בשביל להדגים לכם את הזוועות עולם שהתרחשו שם רק שתבינו שאני נשכבתי מעל שלושה אנשים ומעלי היו עוד שבעה אנשים ומתוך כל אותה פרמידה רק שלושה יצאו בחיים ועוד שתיים.

"והנס הגדול ביותר הוא שהפנים שלי היו מחוץ לכל אותה מלחמה ואף אחד לא עלה עליהם ממש בניסי ניסים, ואני לא יודע אילו היה קורה שמהו בטעות היה נופל עוד כמה סנטימטרים יותר לצד שמאל אני לא יודע אם הייתי כאן כדי לספר על ניסוי של השם יתברך. אני איש מאמין ברמ"ח אברי ושס"ה גידי, אני מבקש מכל אחד בקשה אישית קטנה פשוט לקחת לצומת לבכם את כל האסון המחריד הזה שאירע. ואני מאמין שה' יתברך יראה את כל החיזוק האדיר שנקבל על עצמנו בימים הקרובים ובוודאי שיוריד מעלינו את מידת הדין המתוחה במידיות".

רבים הם הסיפורים, ולעולם לא יגמרו. במערכת ישנם עוד כמה וכמה סיפורי השגחה והצלה המדהימים אחד יותר מקודמו המראים עד כמה ה' יתברך אוהב את בניו, אך כיוון שהשורות שעליהם אנו כותבים את מה שיש על ליבנו הינם קצרות נפרסם עד שאר הסיפורים בשבועות הבאים. וכאן המקום, בשלהי המאמר שוב להזכיר שחובה עלינו להתחזק לפחות בשני דברים עיקריים הטעונים חיזוק כל אחד במצבו שהוא מרגיש.

הראשון הוא, להתחזק בלימוד התורה ובניצול של כל רגע בלימוד התורה בלא בטלה חלילה וכמובן ללמוד ולהגיע לחקר האמת. והחיזוק השני, הוא בבין אדם לחבירו שכידוע תלמידי רבי עקיבא הלכו לעולמם רק בגלל עוון שלא יהיו מכבדים אחד את השני. אחים יקרים, בואו ונתחזק דווקא מתוך הצרה ואסור לנו לבוא לידי צער או יאוש להיפך זמן של צער הוא זמן של חשבון נפש למה אנחנו נמצאים שם. מאמין שאם נחקור היטב נגיע לתשובה האמיתית. בשורות טובות!

||| >> ההמשך המצמרר מעמוד קודם ||| עוד חבר שרצה ישירות לרדת לכיוון ההדלקה של תולדות אהרון שהתחילה באותם רגעים. אבל עצרתי אותו בטענה צודקת של היום התעכבנו בנסיעות, וגם ארוחת צהריים לא אכלנו קודם, העדפתי שנלך לאכול קודם בהכנסת אורחים ואחר כך נלך למעמד ההדלקה. הוא נותר בשלו ואני נותרתי בשלי. עד שהגיע שלב שהחלטתי שאני הולך לבד להכנסת אורחים ויהיה מה, אני מתקדם וכמה דקות אחרי אני רואה את חבר שלי גם כן מאחורי וישבנו לאכול.

"סיימנו לאכול ויצאנו לכיוון ההדלקה", מתאר משה כשכולו נרגש ונפעם, "באנו לרדת במדרגות ולהכנס למעבר לכיוון הציבור המשתתפים אנו באים להכנס ולפתע שמענו את הזעקות ההצלה. חשבנו שמדובר בעוד מקרה סטנדרטי של אדם מעולף אבל לאחר כמה רגעים אנו רואים אנשים נמצאים על הרצפה נטולי דופק ונשימה, אנשים שצועקים בגרון חנוק 'שמע ישראל' והצילו רבי שמעון, ראינו את כל מראות הזוועה למול העיניים. וכאן אני רוצה להדגיש שאני לא יודע מה היה קורה אילו דקות ספורות קודם לכן היינו דורכים באותו מקום".

ה' יתברך פשוט יודע להצביע את מי לקחת ואת מי לא, מי מתאים לקורבן נדבה ומי לא. חובה לציון, דבר שאולי תחשפו אליו לראשונה כאן מעל גבי הגיליון. כידוע בעולם הישיבות ראשי הישיבות נהגו לאסור על תלמידיהם לנסוע למירון בל"ג בעומר בעקבות הביטול תורה האדיר שנובע כמה ימים קודם לכן וכמה ימים לאחר מכן בעקבות אותו אירוע ענק ומרשים במירון. אחת מהם היא ישיבת באר התלמוד בירושלים. כל שנה נוהגים שם לערוך הדלקה מיוחדת לכבודו של הרשב"י הקדוש עם תזמורת וניגוני מירון עד לאמצע הלילה בכדי להאדיר את כבודו ונשמתו של רשב"י הקדוש ביום הילולתו. ואז זה קרה.

כחמישים דקות לאחר חצות הלילה נעצרה בסיבה לא ברורה ומפתיעה בעליל כל הניגונים, ראש הישיבה הגאון הגדול רבי חנוך כהן שליט"א נטל את הרמקול וביקש מהבעל מנגן את תפילתו של רבי אמנון ממגנצא שאומרים בראש השנה במנגינה המוכרת בהיכל הישיבה. "מי יחיה ומי ימות, מי בסייף ומי בחנק, מי במים ומי באש...", אומר רבי אמנון ממגנצא בתפילתו שבאותם רגעים שנאמרה בזמן הריקודים אף אדם לא היה מודע ומעודכן לגבי מה שאירע במירון. חשוב

"מי יחיה ומי ימות, מי בסייף ומי בחנק, מי במים ומי באש...", אומר רבי אמנון ממגנצא בתפילתו שבאותם רגעים שנאמרה בזמן הריקודים אף אדם לא היה מודע ומעודכן לגבי מה שאירע במירון.

מדור תמיהות וקושיות אשכול יוסף

הרה"ג רבי יוסף חי סינק טוב שליט"א

חזרה סיפורי אהבה

היאך רבי חייא בר אשי קפץ לתוך התנור בעד באש?

בגמרא בקידושין (פא): מסופר על רבי חייא בר אשי שהיה רגיל להוסיף בנפילת אפים הרחמן יצילנו מיצר הרע, יום אחד שמעה אותו אשתו אומר כן, אמרה בליבה הלא כבר כמה שנים שפרש ממני מחמת זקנותו, ולשם מה עדיין חושש מיצר הרע, לימים כאשר רבי חייא בר אשי למד בניגתו, הלכה וקישטה עצמה והלכה ושבה לפניו, ותבע אותה לדבר עבירה, השיבתו אסכים לדבר בתנאי שתביא לי רימון זה הנמצא בראש האילן, קפץ רבי חייא לראש האילן והביא לה. כשחזר רבי חייא בר אשי לביתו הבחין שאשתו הבעירה את התנור לאפות בו, קפץ ועלה לתוך התנור וישב בתוכו מרוב צער שנכשל בעבירה, ופירש רש"י שרצה לשרוף את עצמו. נהרדה אשת רבי חייא בר אשי למעשהו והביעה את תמיהתה בפניו, השיבה רבי חייא את כל המעשה. ביקשה להניח את דעתו והסבירה שהיא בעצמה היתה בעלת המעשה, ולאות ראייה הראתה לו את הרימון שנתן לה. ומכל מקום השיבה שאע"פ שלא עבר עבירה בכך, עדיין צריך כפרה כיון שכוונתו היתה לאיסור. ומסיימת הגמרא, כל ימיו של אותו צדיק היה מתענה, עד שמת באותה מיתה.

ותימה היאך רבי חייא בר אשי ישב בתוך התנור להמית את עצמו, והלא אסור לאדם לסכן את עצמו, ועל אחת כמה וכמה לאבד עצמו לדעת?

ולולא פירוש רש"י ניתן היה לבאר שאין הכוונה שרבי חייא בר אשי ישב בתנור להמית את עצמו, אלא רק כדי לצער את עצמו, שו"ד שביאר כן בחידושי מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל (שם). אולם גם לפירוש זה עדיין צ"ע היאך נכנס לתנור וסיכן את עצמו?

יישוב א'

דינה לבדוק אם נתקבלה תשובתו

לפענ"ד נראה ליישב שרבי חייא בר אשי מיד אחר אותו המעשה עשה תשובה גמורה, ועל כן בבואו לביתו כשראה את התנור בוער באש רצה לבדוק אם תשובתו שלמה ונתקבלה לפני יודע תעלומות, על ידי שישב בתוך התנור בוער באש, שהרי אם האש לא תשלוט בו ולשרוף הרי זו ראייה שתשובתו שלמה ונתקבלה, ועוד שהרי כבר כתב הרמב"ם (פ"ב מהל' תשובה ה"א) שכל אדם נידון לפי רוב מעשיו, ולכן רצה לבדוק אם הכרעתו לטובה כצדיקים. וכמו שמצינו כיצא בזה בגמרא בבא מציעא (פה). שרבי זירא ישב מאה תעניות כדי שלא תשלוט בו אש גיהנום, כל שלושים יום היה בודק את עצמו, היה מעביר את התנור ועולה ויושב בתוכו ולא היתה האש שולטת בו, והנה אע"פ שר' זירא לא היה סומך על הנס כמבואר בתוס' חולין (מו). ד"ה ערוקאי) נראה שהיה עושה כן כדי לבדוק את מעלתו וצדקתו, אם עומד בצדקתו ואש גיהנום אכן לא תשלוט בו, וכמו שמצינו בניטין (מה). שמי שאין האש שולטת בו זה ראייה שהוא צדיק, כמבואר ברש"י שם (ד"ה בחשן). ודלא כמ"ש בעין אליהו (כתובות קיב). שרבי זירא עשה כן לפי שסבר שמתור לסמוך על הנס, דודאי רבי זירא לא היה עושה כן אלא רק כדי לבדוק אם יינזק מהאש, ואם יראה שחש שולטת בו מיד יצא, כדורה עובדא כמבואר שם. וכיצא בזה אמרתי לפרש במה דאיתא במסכת מגילה (ז): קם רבה שחטיה לרבי זירא, כמבואר בפרס יוסף שם. והנה לא נזכר בגמרא כמו כן לענין רבי חייא בר אשי שניזוק מהאש באותו זמן מועט שישב בתנור, ומשמע שאכן האש לא שלטה בו. אלא שלפי זה קצת צ"ב למה כל ימיו של אותו צדיק היה מתענה מפני שכוונתו היתה לאיסור, עד שמת באותה מיתה, והלא כבר עשה תשובה ובודק עצמו באש וראה שתשובתו נתקבלה. ושמא יש ליישב שמתחילה שסבר שחטא בעוון חמור יותר, נשבר ליבו בקרבו ולכך עשה תשובה גדולה, ועתה שנודע לו שלא חטא בפועל אלא רק כוונתו היתה לחטא, התיירא שמא מעתה לא יהיה ליבו נשבר בקרבו על אותו החטא, מפני הוראת ההיתר, לכך התיירא יותר וכל ימיו היה מתענה עד שמת באותה מיתה, כלומר בתשובה גמורה.

בכולל בהוד השרון ברשותו של הגאון רבי עזרא ברזל זצ"ל, נכנסה אישה אחת בבוקרו של יום כולה מתייפחת ובוכה. הרב פנה אליה והסבירה לו- שבתה חלתה במחלה קשה והרופאים אומרים שאין מזור למחלתה, ואני מבקשת רק לנקות את בית הכנסת כי מקובלני מאבי במרוקו שזהו דבר גדול, ואולי בזכות זה ירחם ה' וישלח רפואה שלימה. כמובן שהסכימו לה וכשהגיעו האברכים לבית המדרש לא הכירו את הכולל מרוב הניקיון המושלם. ואחר כמה ימים באו האם והבת בשמחה ובישרו שהרופאים נדהמו לראות בבדיקה שהמחלה חלפה כלא הייתה... (עונג שלחן שבת) לכן הזקוק לישועה זיווג או כל דבר יתקיים בו הפסוק ונקא לא ינקה "ונקה"- המנקה בכהכ"נ "לא ינקה" כלומר יתבטל מעליו מידת הדין כך אמר בבא סאלי להורי חייל שנעלם במלחמה שבזכות שהיה מנקה בסתר כל שבוע את הבהכ"נ יחזור לביתו ואכן בזמן קצר חזר.

מעשה בחסיד אחד שצוה לבנו שלא יהנה יותר מדאי מן העולם ושלא יעברו עליו יותר משלשים יום בלא תענית וכשמת הוציאוהו מקברו והכוהו ונצטערו מאד על הדבר ובא בחלום בלילה לאחד ואמר לו מפני כשהייתי רואה ספרים נמחקים קרועים עם דפי ספרים לא הייתי קושרם יחד ומצניעם.

מעשה בנכרי אחד שהיה יושב ועצב א"ל חברו למה פניך זועפים א"ל שראה בחלום שהיה רוכב על סוס אדום והסוס אצל בהמה טמאה א"ל חברו זהו שימות מהרה [יוריבוהו] במיטה, אמר הפותר אם יתן לו לשתות ויקנה חלומו ממנו א"ל על מנת כן אתן לך שיהא חלומי מכור לך וקיבל עליו ונתן לו לשתות ומת פותר החלום ביום השני. אחד היה חולה עד מות והיה אחד מתלוצץ א"ל תקנה לי החולי שלך תן לי כך וכך א"ל אתן לך מיד עמד החולה וזה חלה ומת.

מסופר, שפעם הלכו תלמידי ישיבת ראדין להקשיב איך לומד החפץ חיים מוסר, ושמעו אותו עורך את חשבון השעות של היום. בעודם עושים אוזנם כאפרכסת, שמעו לפתע איך שהרב צועק על עצמו ואומר בזו הלשון: "ישראל מאיר הכהן, מה עשית מעשר דקות לפני ארבע עד השעה ארבע", וכך היה חוזר ותובע את עצמו, ושוב היה צועק: גדלן! מה עשית באותן עשר דקות? ממעשה זה נלמד לקבוע עיתים לתורה ולא לבטלם בשום פנים להגיע למדרגת החפץ חיים הוט מן הנמוע אבל לפחות לא נותר לעולם על קביעת העיתים לתורה ואז זוכה לעולם הזה ולעולם הבא.

סיפר אדם העובד למחיתו הנוסע כל ערב ראש חודש לרשב"י ולהתנאים שבצפון כבר מעל 50 שנה ואף פעם לא ויתר על הנסיעה יום אחד נסע בנתיב איילון ונגעל לו ההגה במהירות גבוהה והרכב נסע בכביש מצד לצד כל הנהגים לפניו עצרו את הרכבים ואז הוא צעק יא רבי שמעון ומיד נעצר רכב בצד ימין של הכביש וכן סיפר שפעם אחד שכח וקבע ניתוח להסרת משקפיים בערב ראש חודש ופתאום קרה לרופא דבר לא שגרתי ששכחו לקרא לו למרות שזומן וגם לאחר שהעיר להם שוב פעם שכחו אותו הגיעה שעת צהרים והוא נזכר שהיום לא הלך כמנהגו לרשב"י ומיד נסע לרשב"י, הרשב"י לא ויתר עליו.

סיפור מדהים שאירע השנה האחרונה באתרא קדישא מירון. באהל הכנסת האורחים של המקובל הרב בניהו שמואלי שליט"א חלקו אוכל לציבור הרחב ככה בצורה רגילה ללא סגירה ואריזה כפי שהחוקים אמרו. והנה באחד הלילות באו אליו כמה וכמה פקחים ובקשו ממנו שיפסיק ואם לא יקבל דו"ח. אמר להם הרב שמואלי שהוא הולך להתפלל מנחה על הציון, וכבר בדרכו לשם כל רכבי הפקחים לפתע התפוצרו להם לנגד עיני ההסון המשתאות. וכבר שחזר בקשו ממנו סליחה ובטלו כמובן את הדו"ח המתוכנן.

גם מצילים את הישיבה וגם זוכים בפרסים ימים אחרונים ומכריעים להשתתפות בהגולת התרומה הגדולה שע"י ישיבת 'תורת משה'

הישיבה הקטנה 'תורת משה' הממוקמת בשכונת רמות שבירושלים מאירה את אורה לכל תושבי הברירה. בראשות הישיבה עומד הגאון רבי יורם מימון שליט"א.

לאחרונה עת נכנסו כלל המוסדות בארץ לחובות אדירים נכנסה הישיבה לחובות גדולים ועצומים בעקבות כן הוחלט בהנהלת הישיבה לצאת להגולת התרומה מיוחדת על פרסים יקרים, שבפרס הראשון נמצא רכב יוקרתי בשווי 170,000 ₪, פרס שני 10,000 ₪ מזומן, רהיטים בשווי אלפי שקלים וכן זהב ומוצרי הלבשה לבני תורה בשווי אלפי שקלים. והכרטיס?

במחיר מוזל וגם מכספי מעשרות.

לפרטים ולרכישת כרטיסים: 052-7148454

ההגולה תיערך אי"ה בר"ח סיוון ה'תשפ"א

פניני ביה"לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח" יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

פרנסה בשפע בלי שאלות

אומרת התורה הקדושה, "וַיִּתְּנָה הָאֲרֶץ פְּרִיָּהּ וְאָכְלָתֶם לְשֹׁבְעֵי וַיִּשְׂבְּתֶם לְבֶטֶח עֲלֵיהֶן" (ויקרא כה ט). הבטחה נפלאה, היבול יהיה בשפע, יאכלו כולם לשובע ויגורו בארץ בבטחון. אבל הפסוקים הבאים נראים תמוהים, "יְכִי תֵאמְרוּ מִה נֶאֱכַל בְּשִׁנְיָה הַשְּׂבִיעִית, הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת תְּבוּאָתֵנוּ", אם תשאלו מה נאכל אם לא נזרע, אומרת התורה "וְיִצְיִיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם בְּשִׁנְיָה הַשְּׂבִיעִית וְעִשְׂתֶּם אֶת הַתְּבוּאָה לְשֵׁלֶשׁ הַשָּׁנִים". אלו שישאלו מה נאכל, עונה התורה ואומרת שתכפיל התבואה את עצמה בשנה השישית לשלוש השנים. השאלה זועקת. הרי כבר בתחילה הבטיחה התורה שהארץ תתן פריה ותהיה ברכה, מה צריך לשאול שאלות? ולמה התורה מבטיחה שוב "וצייתי את ברכתי", משמע מהתורה שאלו ששואלים מה יאכלו בשביעית להם התורה מבטיחה ברכה בשישית, וכי מי שלא ישאל לא תהיה לו ברכה?

אומר הרב אליהו מלופיאן יסוד גדול, יש כאן שני סוגי בטחון. האחד בעל בטחון מושלם, אוכל ושבע ואין לו שום שאלות וקושיות, מרוצה ושמח. השני אמנם אדם עם בטחון, המאמין שהכל מבורא עולם, אבל יש לו קצת שאלות, 'איך יתכן שבמשך שנה שלמה לא נעבוד בשדה ולא נתעסק בפרנסה, בלי השתדלות ועמל, מה נאכל?', זה דרגה פחותה בבטחון, עונה התורה, שגם לו תהיה ברכה.

ההבדל הוא גדול, הבוטח ומאמין בקב"ה ללא שאלות, אוכל ושבע מבלי לעבוד קשה ולטרוח, האוכל מתברך במעיים. כשיש ברכה האדם לא זוקק לחפש דברים מיותרים, אבל לבעלי השאלות והקושיות, אומרת התורה הקדושה בגלל ששאלתם שאלות מיותרות תצטרכו לעבוד ולטרוח קשה יותר. אמנם התבואה שתספיק לשלוש שנים, אבל תצטרכו להשקיע ולעמול וזה לא יהיה פשוט.

אדם יצטרך לעבוד ב-3 שנים הללו קשה רק בשביל לשמור את כל התבואה העודפת. אם נתאר לעצמנו בשנה אחת שפע לשלוש שנים, צריך לאחסן את התבואה ולשמור שלא תרקב, לדאוג למקררים ומחסנים, טרחה מרובה שתבטל את האדם מישוב דעת ולימוד התורה, והכל מתחיל משאלות. מי שיש לו שאלות על הקב"ה, אומר לו ה' "אתה שואל? תעבוד!", אבל מי שלא מקשה קושיות על ה', אומר ה' "אתה מאמין? אצלך הכל ילך חלק!", הכל יתברך ולא תצטרך לדאוג, יהיה שפע ולא יחסר דבר.

כשיש לילד אבא מאחוריו, האם הוא קם בבוקר ושואל 'אבא מה נאכל היום?' האם היום תחזור מהעבודה עם כסף?, זה כלל לא עולה בדעתו. כך מי שמאמין שמפתחות הפרנסה הם מה', לעולם לא שואל שאלות המראות על חוסר אמונה ובטחון בקב"ה. ההשתדלות היא ודאי גזרת ה', אבל השאלה היא על הבטחון בו יתברך. מי שמאמין שבשנה השישית ה' נתן, צריך לידע שגם בשביעית ה' ידאג לו.

היה פעם יהודי עשיר וסוחר גדול, שעם הזמן צבר חובות גדולים ועסקיו הלכו מדחי אל דחי, אנשים לקחו סחורות ולא שילמו, וכמעט

הגיע לפשיטת רגל והיה ממש בצרה גדולה. יום אחד הלך להתאוורר בגן יפהפה בארה"ב, נשם אויר עמוק וניסה מעט להרגע, ועשה חשבון נפש עם עצמו. לפתע הוא רואה גוי שנראה כסוחר אמיד, שנעצר לצידו ושואל לשלמו, הוא כנראה שם לב שהיהודי נראה מודאג, וכך היהודי פתח את פיו וסיפר על כל הקשיים ומצבו הדחוק.

הסוחר הגוי השתתף בצערו, ותוך כדי הדברים הוציא פנקס צ'קים, רשם המחאה ואמר, 'בעוד שנה מהיום נפגש כאן, ותגיד לי איך התעשרת בחזרה'. היהודי לקח את הצ'ק בשמחה והלך, כשפתח את הצ'ק וראה את הסכום הוא התחלחל. מיליון דולר! למתנה כזו הוא לא ייחל! ומי בעל הצ'ק? הסתכל וראה שמדובר באחד מהמיליארדרים הגדולים והידועים בארה"ב למשפחת רוקפלר.

למחרת מיד ניגש לבנק עם הצ'ק. כולם נדהמו למראהו כשהבינו מי בעל הצ'ק. 'מה תרצה? הלוואה. אין בעיה! אם לך יש קשר עם מיליארד כזה ודאי יש לך כיסוי', וכך לקח הלוואה והתחיל לשקם את עסקיו ותוך זמן מה הכל התייצב, הוא פרע את החובות, הרווחים חזרו, והוא חזר להיות עשיר כבימי קדם, והצ'ק? עדיין בכיסו, והכל בזכות האמון שנתנו לו.

עברה שנה והוא חזר לגן לקיים את הבטחתו. לאחר כמה דקות ראה את אותו עשיר עם בנו הגדול. אך בטרם הספיק להודות לו על שהציל את חייו, בנו של העשיר לקח אותו הצידה, ואמר לו בסוד, 'דע לך, לפני שנה וחצי אבי יצא מדעתו והשתבש, והחליט להוציא צ'קים על שמו ולפזר לכל מי שצריך בסכומים ענקיים, הבנקים היו צוחקים והיו קורעים את הצ'קים למי שקיבל, הם היו ללא כיסוי ולא שווים דבר. אבל מה אתה עשית עם הצ'ק?'. ענה לו היהודי, 'נהנה הוא, אפילו לא פדיתי אותו!', ומיד הביק, שאם היה מנסה לפדות את הצ'ק, וסומך על בשר ודם, מצבו היה נהיה גרוע יותר. מה בעצם גרם לו להצליח? עצם האמונה שהיתה לו במטרה, ושהרגיש שיש לו משהו חזק ביד. זה מה שנתן לו את החשיבה והמוטיבציה וכך הוא שגשג.

אמנם זה סיפור, אבל אפשר לקחת אותו לחיי היום יום, לכל אחד יש צ'ק כזה מהקב"ה, השאלה איך משתמשים בו, אם סומכים על בשר ודם לצ'ק כזה אין כיסוי ואפשר לקרוע אותו מראש, אבל אם יודעים שהצ'ק הזה נותן חיים תקווה ופרנסה, אז נדע איך לעבור את הגלים. על הצ'ק של הקב"ה צריך לשמור היטב, לצ'ק הזה קוראים 'אמונה', צריך לאחוז תמיד באמונה ובטחון, וכך נוכל לשרוד את כל מהמורות החיים בקלות.

השלק על ה' יתברך והוא יכלכך, מי שמשליך הכל על הקב"ה, הוא מכלכל אותו ונותן לו. מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה, התקציב נמצא ושום דבר לא יזיז אותו, אם עובדים קשה מידי הטרחה לחינם. לא צריך להשתגע בעסקים, מה שבורא עולם נותן זו הברכה, וכך בעצם אפשר להתקדם ע"י אותו צ'ק של אמונה, ולעבור את החיים בשקט ובשלמה ובמנוחת הנפש, ללא שום דאגות וקושיות.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה.

על הצ'ק של הקב"ה צריך לשמור היטב, לצ'ק הזה קוראים 'אמונה', צריך לאחוז תמיד באמונה ובטחון

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים	ר"ת	מוצ"ש	הדלקת נרות	לע"נ יוסף מנחם אליהו בן מסיעדה ואהרון ז"ל	לע"נ יוסף חיים בן עזיזא ז"ל	לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל
	20:53	20:00	18:48			

פתק קטן שהציל חיים רבים

קריאת שמע של שחרית בזמן הראשון, מהיום ב' טבת תשע"ד, ולעת עתה עד ליום ט"ו טבת תשע"ד, לזכות רפואת חברנו... חתמנו שמנו אור ליום ב' טבת, זאת חנוכה תשע"ד, פה, מירון... ברטט של התרגשות ובדמעה סוררת. ומתוך תחושות מרוממות אלו - נכנסו בני החבורה למערת הרשב"י להתפלל.

כשסיימו את תפילתם - בשעת לפנות בוקר מוקדמת - נכנסו אל הרכב בדרכם חזרה. גשם זלעפות הכה בחלונות, ערפל סמיך מכל הכיוונים... הנהג נסע באיטיות ובזהירות - אלא שזה לא עזר להם כשמולם הגיח רכב שזרם המים השוצף הסיט אותו לעברם והוא התנגש בהם קלות. הם חשו את הטלטלה ולרגע נבהלו, אך הבהלה התחלפה כמעט מיד באנחת רווחה - כשהבינו שלא מדובר בתאונה קשה... אבל בעוד הנהג ניסה לבלום לנוכח הנסיבות, החוא לא הצליח - בגלל שטף המים. כך הם החלו להיסחף עם המים, כשהנהג מנסה להשתלט

היה זה בליל 'זאת חנוכה' תשע"ד, שהיה לילה חורפי גשום וסוער מאוד. חמישה אברכים יצאו מירונו, אחד מהם הוא הרה"ח רבי יוסף דב לפקוביץ' שליט"א, שסיפר לנו את הסיפור. הם ביקשו לנצל את עת הרצון להתפלל בציון הקדוש על אחד מחבריהם, שהיה חולה מאוד ונזקק לישועה גדולה. הם הגיעו לחצר הציון, ואז שמעו קול מוכר. אחד האברכים פנה לראות מי המברך, וחיש קל נזכר כי הוא מכירו... היה זה מגיד המישרים הרה"ג ר' מאיר מיכאל גרינוולד שליט"א, המזכה את הרבים בדבר חשיבות הברכות וזכות קריאת שמע, שניצב בסמוך וביקר על כוס שתיה. הם פנו אליו והחלו לשוחח אתו, תוך שהם מספרים שהגיעו להתפלל על חברים החולה במחלה קשה ועובר טיפולים קשים ומייסרים...

הרב גרינוולד נאנח, אולם חיש מהר ניצת זיק בעיניו. 'אתן לכם מתנה! - אמר, וציטט מדברי הרמ"ק, רבי משה קורדבירו זיע"א, בספרו 'אור החמה', פנינה יקרת ערך, מרוממת ומרטיטה. וכך נאמר שם: 'אף על פי שהשכינה קופצת בשבועה וגוזרת גזירה רעה על בן אדם, עם כל זאת היא נותנת לו זמן קצוב עד הבוקר, שאם הוא יכוון בקריאת שמע של שחר... מתבטלת הגזירה של השבועה!' לא יאומן! יכול להיות גזירה קשה שכבר נגזרה ונקבעה בשמים. אולם ממתנים עד הבוקר, לרגע בו האדם יקרא קריאת שמע. אם יכוון ברגעי ההזדמנות של קריאת שמע ויקראנה כהלכה - הגזירה תיקרע מעליו, הוא יזכה להינצל ממנה!

ואז, הרב גרינוולד הוסיף וסיפר להם את שסיפר לו נהג אמבולנס. ביום מן הימים הוא ניצב ברמזור, ואברך צעיר חצה כביש לצידו ברמזור ירוק. כעבור רגע, הגיחה מכונית מהרחוב הסמוך. בקול רעש נורא פגעה המכונית באברך שהועף לגובה, נחבט בעמוד חשמל, וצנח על הרצפה חסר הכרה. הוא מיהר לזנק מהאמבולנס, והתחיל במאמצי החיאה, עם צוות טיפול נמרץ שהגיע מהר למקום. המאמצים להצלתו נמשכו בקדחתנות, אבל לכולם היה ברור שאין הרבה תקווה. פגיעת הראש נראתה חמורה וקשה, נראה היה שמדובר ברגעיו האחרונים. אחד המתנדבים נחרד לגלות שמדובר באדם כבן שלושים, אב לילדים רכים, שעומדים להישאר יתומים אומללים.

לאחר ניסיונות החיאה ממושכים, בחסד ה' חזר לבסוף הדופק. האברך הפצוע הוכנס בזהירות לאמבולנס ומשם לביה"ח. המתנדב שעמד ברמזור, קיבל על עצמו את השליחות הקשה להודיע למשפחה, בתקווה שכאשר יבשר עוד יהיה אביהם בחיים, ואולי הבשורה תתקבל אצלם טיפין טיפין... הוא מגיע אל בית המשפחה, אשה צעירה פותחת את הדלת. הוא מתחיל לספר שהיתה תאונה, ועל כך שבעלה היה איכשהו מעורב בה. הוא מנסה להסביר לאט לאט, שהמצב אינו פשוט, והאשה החלה רועדת וחוששת מהגרוע מכל. הוא ביקש ממנה להתלוות אליו לבית החולים, כשבדרך הוא מנסה להסביר מה ואיך קרה, ולרמוז על הצפוי, לבל תתקבל הבשורה כרעם ביום בהיר ממש...

ואז זעקה האשה: 'ריבוננו של עולם, בעלי אומר תמיד, שמי שמקפיד כל ימיו לקרוא קריאת שמע בזמנה וכהלכתה, לא ימות מיתה משונה. אני יכולה להעיד עד כמה בעלי מקפיד על כך, לא עובר עליו יום בלי שהוא קורא קריאת שמע כהלכתה, כראוי, ככוונה, ובזמנה. לא ייתכן שיקרה לו דבר כזה, זה לא יתכן!' בינתיים הם הגיעו לבית החולים. כשהגיעו - כבר היה הפצוע בתוככי חדר הניתוח, בעיצומו של ניתוח חירום בראשו. גולגולתו היתה מרוסקת כמעט לחלוטין, דבר המרמז על האיברים הפנימיים.

12 שעות ארך הניתוח, ואחריו הוא הורדם לשלושה ימי התאוששות. רק אז העירו אותו הרופאים כדי לבחון את מצבו, ואז זה קרה: הוא פשוט פקח את עיניו! עברו כמה שעות, והנה הוא מכיר את בני משפחתו, וזכר מה עבר עליו, מבין היכן הוא נמצא, כלומר - המוח לא נפגע! וכעבור כמה שבועות - יצא מבית החולים מהלך על שתי רגליו, בריא ושלם, מחייך ומאושר, מודה על נס הצלתו! את הסיפור הזה סיפר הרב גרינוולד לאברכים שבהזדמנות של רגע הפכו לשומעי לקחו, שהחליטו על אתר: לצד תפילתם כאן הלילה, בציון הרשב"י, על חברים הנתון במחלה הקשה, הם יוסיפו עוד משהו. לקחו פתק קטן, ועליו רשמו וחתמו חמשת החברים: 'אנו הח"מ מקבלים על עצמנו להקפיד לקיים מצות

אף על פי שהשכינה קופצת בשבועה וגוזרת גזירה רעה על בן אדם, עם כל זאת היא נותנת לו זמן קצוב עד הבוקר...!

על הרכב שהיטלטל ללא הרף כאחוז טירוף, ואז - הועף הרכב

אל הנתיב הנגדי, נחבט בחוזקה בגדר הברזל. ושוב חבטה נוראה זעזעה את הרכב, שתי מכוניות שהגיעו מולם התנגשו בהם חזיתית, ורכבם הועף בעוצמה אל גדר אבן שחצצה בין הכביש לתהום שבצידו, כשגלגליו מתנתקים ממנו!

כל יושבי הרכב חשו שאלו הרגעים האחרונים שלהם - כל תנועה קלה עלולה להפוך את הרכב, אש עלולה לפרוץ מן המנוע, מכונית יכולה להגיח מתוך הערפל, ועוד... אולם למרבה ההפתעה, שום דבר כזה לא קרה. כשזיהו כי מצבם מאפשר תזוזה, כיבה הנהג את המנוע, והיושב לצידו הצליח לפתוח את הדלת ולצאת מהרכב, כשהנהג מזדחל אחרי החוצה. גם שלושת חבריהם יצאו מהרכב בכוחות עצמם.

כולם חיים! כל החבורה חצתה בריצה טרופה את הכביש, ועמדה המומה. הגרוטאה בה ישבו זמן קצר לפני כן, הרוסה ומעוכה לחלוטין, עד כי קשה להאמין שמישהו מהנוסעים בה היה יכול לצאת בחיים. לאחר כמה דקות התאוששות - הם פנו לעבר גרוטאת הרכב המעוך. הם מתקרבים אל הרכב, מחפשים את הפריטים האבודים, ביניהם גילו עוד פתק אחד קטן מקופל אך שלם, אותו פתק עליו חתמו וקיבלו על עצמם קריאת שמע ככוונה!

הם רק קיבלו על עצמם, טרם הספיקו לקיים! ועיניהם הרואות! אמבולנס מגיע, כוחות ההצלה המומים. הרכב מרוסק, אולם נוסעיו - חיים וקיימים, בריאים ושלמים. השחר עולה, ולנוכח קרני שמש ראשונות המנצנצות בין הרי הגליל - חמשת הניצולים פוצחים בקריאת שמע של שחרית, נרגשת, מרטיטה, מרוממת. הן בעיניהם ראו את ניסי ה' הגלויים בזכות קריאת שמע. (הרב אשר קובלסקי שליט"א)

אם בחוקתי תלכו. אין הולכים ולאן?

ואומרת התורה הקדושה, "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (ויקרא כו, ג), ואומר רש"י, "יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר ואת מצוותי תשמרו הרי קיום המצוות אמור (כלומר על קיום המצוות דיברה התורה במפורש כשאמרה 'ואת מצוותי תשמרו'). הא מה אני מקיים אם בחוקתי תלכו? שתהיו עמלים בתורה". יוצא מדברי רש"י הקדוש, שללכת בחוקות ה' משמעו העמל בלימוד התורה והעמל בקיום המצוות בדקדוק. אבל צריך להבין, מה משמעות הלשון "תלכו"? משל למה הדבר דומה, לאחד שציווהו הרופאים ללכת למען בריאותו כמחצית השעה בכל יום. אותו אחד קיים את מצוות הרופאים נאמנה, ובכל יום צעד מביתו עד לעיר הסמוכה, מהלך של מחצית השעה. באחד הימים פגשו ידידו כשהוא יוצא מביתו, ולשאלת ידידו לאן פניו מועדות, השיב: הנני מתכוון לצעוד כעת לעבר העיר הסמוכה. פנה ידידו בשמחה ואמר, הנה אנכי יוצא כעת ברכבי לעבר העיר הסמוכה, בא תעלה לרכב ואקחך תוך מספר דקות, ואחסוך לך את המאמץ של ההליכה הרגילה... ענה אותו אחד ואמר לו: אין לי חפץ בעיר הסמוכה אלא דווקא במאמץ להגיע אל העיר הסמוכה, על פי ציווי הרופא, בכדי לחזק את גופי.

והנמשל הוא פשוט אבל מדהים, בלימוד התורה העיקר זה "הדרך" והיא התרופה לחוליו דהיינו העמל והיגיעה לקנות את התורה הם עצמם הדרך. אמנם ודאי שרצון ה' מכל אדם שתהיה לו ידיעת התורה, אך העיקר הוא "שתהיו עמלים בתורה", שכל אחד יעמול כמיטב יכולתו ללמוד את תורת ה' וללכת בדרכיו, והעמל הוא הביטוי הטוב ביותר של האדם לכך שהוא חפץ בתורת ה' ושמח בה. בדרך רמו אפשר להבין כוונה זו בפסוק: אם בחוקתי "תלכו", שהדרך וההליכה מסמלים את האמצעי להגיע אל המטרה כאמור, והתורה אומרת שהעיקר הוא "תלכו".

עכשיו מובן, יש 'ידיעת התורה' ויש 'יגיעת התורה'. במבט שטחי נראה שיגיעת התורה היא האמצעי, להגיע אל המטרה שהיא 'ידיעת התורה'. אמנם ההיפך הוא הנכון, 'יגיעת התורה', כלומר העמל, הוא עיקר בפני עצמו אצל ה' יתברך, והזוכה להיות עמל בתורה ובמצוות זוכה לכל הברכות בהמשך הפסוקים, "וְנַתַּתִּי גִשְׁמִימִים בְּעֵתָם וְנִתְּנָה הָאָרֶץ יְבוּלָה... וְאֶכְלֶתֶם לְחֶמְקֵם לְשִׁבְעַת יָשָׁבְתֶם לְבִטָּח בְּאֲצִבְכֶם... וְנִתַּתִּי שָׁלוֹם בְּאָרְצְךָ וכו'.." (ציוני תורה)

הטלפונים שלא הפסיקו לצלצל

ומקדשי תיראו (ויקרא כו, ב), המקומות המוקדשים בגלות, והם בתי הכנסיות ובתי המדרשות, כאמרו: "ואהי להם למקדש מעט" (ספורנו)

שאלה: סוחר בשם שלמה הגיע אל בית הכנסת, והניח שני טלפונים ניידים על גבי השולחן שלפניו. לקראת תפילת שמונה עשרה ניגש שלמה להתפלל ממול ארון הקודש, והשאיר את מכשיריו על השולחן. לפתע, באמצע תפילת הלחש, החל אחד מהם להשמיע שיר חסידי בקול גבוה ביותר, והפריע למתפללים, ולאחר דקותיים, התחיל המכשיר השני לשיר ולזמר בקולי קולות במקומו... עוברת עוד דקה ועכשיו הראשון חוזר לנגן יחד עם השני.

המצב היה בלתי נסבל, הטלפונים המשיכו לצלצל ללא הפסקה, הגבאי הזועם החליט לקום ולעשות מעשה. הוא נטל את הטלפונים בעודם מנגנים, לא טרח בכלל לחפש אחר בעליהם, אלא פשוט יצא אל מחוץ להיכל בית הכנסת, הניחם על ספסל הרחוב וחזר לתפילתו... (ציון שמדובר בגבאי ישיש שאינו יודע להשתמש בטלפונים מסוג זה, ולכן לא ידע כיצד להשתיקם). לאחר ששב שלמה אל מקומו, הבחין מיד שמכשיריו נעלמו. "היכן המכשירים?" שאל בחרדה. השיבו לו שהגבאי הוציאם לחוץ, והוא מיד יצא לחפשם אך היה זה כבר מאוחר מידי... המכשירים כבר אינם על הספסל!

כעת תובע שלמה את הגבאי לשלם לו את דמי המכשירים היקרים, "מדוע לא חיפשת היכן אני עומד? ואם כבר החלטת להוציאם, מדוע דוקא אל הרחוב?...". אך הגבאי לא עמד מנגד וטען כנגדו: "וכי רצית שבאמצע שמונה עשרה אלך לחפש אחריהם? הולכתי את המכשירים אל מקומם הראוי - אל הרחוב!". עם מי הדין?

תשובה: המתפלל שלמה התנהג בפשיעה, אבל עדיין ממונו לא הופקר. אמנם כאשר המכשירים מפריעים יש רשות להוציאם אל הרחוב, אבל מי שהוציאם חייב לשמור עליהם כדין.

רק במקרה שהגבאי היה מקבל תחילה רשות אב בית דין (או רב מקומי) להניח את המכשירים ברחוב היה מקום לפטור אותו מתשלום, כמבואר בשולחן ערוך (ח"מ ב, א): "כל בית דין, אם רואים שהעם פרוצים בעבירות, ושהוא צורך שעה, דנים בין מיתה ובין ממון, בין כל דיני עונש", כי לבית דין יש את הסמכות להפקיר (לפי צורך השעה) את ממונם של חוטאים, כדן "הפקר בית דין הפקר".

לסיכום: לגבאי לא היתה רשות להפקיר את ממונו של שלמה, ועליו לשלם את דמיהם!

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

וזנתי את בריתי

בעיצומם של התוכחות והקללות בפרשת בחוקתי, מוצאים אנו פסוק מפליא: "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יַצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזַכֵּר וְהָאָרֶץ אֲזַכֵּר". כיצד נכנס פסוק כה מעודד ומנחם, באמצע כל אותם קללות, שיהי רצון שלא יבואו, למי שימאס במצוותיו ויעברו על חוקיו ומשפטיו?

כתב בספר 'דרכי מוסר', להגאון הצדיק רבי יעקב ניימן זצ"ל: פסוק זה הזכירה התורה בעיצומן של הקללות במכוון, כדי ללמדנו יסוד גדול בדרכי הנהגת ה' יתברך בעולם; לפעמים נגזר משמים על הכלל או על הפרט לסבול חלילה צרות ויסורים, אם בגלל עוונות וחטאים, אם בגלל חשבונות שמים אחרים, ומטבע הדברים עלולים אנו לתהות ולחשוב שמא הקב"ה שכח אותנו, או הזניח והפקיר אותנו חס ושלום, וכך ליפול אל זרועות היאוש ורפיון הידים".

"לזאת באה התורה ואומרת בקול רם בעיצומן של הקללות: "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יַצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזַכֵּר וְהָאָרֶץ אֲזַכֵּר", ללמדנו כי גם בעת שהחושך יכסה ארץ, וצרות רבות ורעות יקיפו את הכלל והפרט, אין

אין הקב"ה שוכח אף לא לרגע את בריתו אשר כרת עם אבותינו, ולעולם אינו מסלק את השגחתו מאיתנו

הקב"ה שוכח אף לא לרגע את בריתו אשר כרת עם אבותינו, ולעולם אינו מסלק את השגחתו מאיתנו, ומי שעניינים לו יכול להבחין גם בעת 'הסתר פנים' באהבה ובחיבה העצומה שלו כלפינו".

זהו מוסר השכל עצום לאדם, לאיש איש וביתו. עלינו לזכור היטב כי גם בעת שהכל נראה חשוך ומעורפל, על פי האמת מסביבו הכל אור ה'. כי גם בעת שזוכה לקבל תוכחת שמים זה בא עם מלוא האהבה והחיבה של השם יתברך כלפיו.

נוראות אומר מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, בספרו ענף עץ עבות (עמ' רכ"ב), כשאדם מקבל יסורים בעולם הזה, הוא מצטער עליהם מאוד, ואין לו רצון לסובלם כלל, אך כשיבוא אל עולם הגמול ושם יקבל שכר הרבה על כל יסוריו, ישמח למפרע ויודה לקב"ה עליהם. כמו שנאמר "יסור יסוני י-ה ולמוות לא נתנני", ואמרו במדרש רבה, אמר להם הקב"ה לישראל, כל יסורים שאני מביא עליכם בעולם הזה, זכרו כמה טובות ונחמות עתיד אני לשלם לכם לעתיד לבוא. אז יחשוב האדם, הלואי והיו לי יותר יסורים שבהם אזכה בעולם הבא. הרי לנו שהחושך הוא סיבת האורה, והוא האות שהקב"ה לא שכחנו אלא להיפך חפץ בטובתנו הנצחית.

רבי סעדיה גאון זצ"ל

השבת יום פקודתו של רבי סעדיה גאון, שחי לפני למעלה מ-1000 שנים בבבל, והיה ממנהיגי יהדות בבל והעולם כולו. מסופר שלילה אחד בא אצלו אחד מתלמידיו, ומצא אותו שהיה מתגלגל בשלג בקול בוכים. והיה התלמיד עומד משתומם ונחרד. ואמר לו: רבי, רבי, כלום אתם צריכים לתשובה ביסורים וסיגופים גדולים כאלה? ואם כבודו, שמעולם נשמר מכל לכלוך והרהור עברה, מסגף עצמו כך; מה נעשה אנחנו אזובי קיר? הלוא לא יספיק לנו כל מיני צער ויסורים בסיגופים גדולים ומרים.

השיב לו הרב: תדע, שמעולם לא עשיתי כזאת, ידעתי בנפשי שלא עברתי על עבירה כזו חס ושלום שאהיה צריך לסיגופים אלו. אך למדתי מוסר מבעל הבית אחד, שבאתי למלונו ונתאכסנתי אצלו, והוא לא היה מכיר בי, וכיבדני כיאות בערך הכבוד שעושין לכל אדם. ואחר כך יצא הקול בעיר שאני באתי לשם, ונתאספו כל בני העיר אנשים נשים וטף, ובאו כולם לכבודי, וכולם מכבדני אותי למאוד. ובראות בעל הבית שכן הוא, התחיל גם הוא לכבדני ביותר, בכבוד גדול ונורא מאוד, ולעשות לי כל מיני יקר וגדולה כפי השגת ידו, מה שלא עשה עד כה.

וכשרציתי לצאת משם לשום לדרך פעמי, נפל בעל הבית לפני רגלי ויבך ויתחנן לי לאמר: ימחל נא לי כבוד תורתו. ואמרת לי: הלוא כל הכבוד הזה עשית לי מאשר היה בידך ובכחך לעשות, על מה לך להצטער? והשיבני: על השעה הראשונה, שלא הייתי יודע במעלת גדולת הרב, ולא כיבדתי בכבוד הראוי לכבודו, אלא רק כפי שמכבדן שאר אנשים, על זה אני נופל לפני רגלי כבודו ומבקש מלפניו, יסלח אדוני לעבדו על מעט הכבוד שעשיתי לו בתחילה.

אלה הדברים נכנסו בתוך מעמקי לבי: אם בשר ודם נפל בכבי ובתחנונים שאסלח לו על העבר, מכל שכן יוצר בראשית, אשר עתה נתרבה הדעת וההכרה אצלי על גדולת ה' יותר מאשר ידעתי בעבר, וגדלה עבודתי ויראתי ואהבתי אליו ביתר שאת. על העבר אני מתחנן ומבקש מלפניו ומסגף עצמי בסיגופים האלה, שימחל לי על מיעוט עבודתי וקטנות יראתי ואהבתי בימים שעברו, לפי ערך העבודה שראוי לעבדו בפחד ובאימה, כאשר עתה אני מכיר בו. ולא תשובה רק על העבר אני עושה, אף גם בעזרת השם יתברך בכל יום ויום אני מכיר יותר ויותר בגדולתו, ובכל יום אני מתחרט ועושה תשובה שלמה על יום אתמול שעבר במיעוט הכבוד הראוי, לפי אשר ידעתי ביום זה.

ניצוד מייצרים גבינות

אנחנו נמצאים בעיצומם של ימי העומר, כשחג השבועות כבר סמוך ונראה, וכידוע נוהגים עמך בית ישראל לפאר את שולחן החג במאכלי גבינה. ובכן, גבינה זה לא דבר פשוט כל כך להכנה כמו שזה אולי נראה. הגבינה היא מוצר חלב מוצק שמייצרים לרוב מחלב של פרות, כבשים ועזים, ובימינו מחלב מפוסטר, העובר תהליכים רבים ומגוונים עד שהופך למגוון סוגי הגבינה המוכרים. ישנן בעולם אלפי גבינות שונות. הידעתם שרק בצרפת לבדה יש יותר מ-400 סוגים של גבינה צרפתית?

השלב ראשון בהכנת הגבינה הוא הפרדת הגבן (שהוא המרכיב המוצק בחלב) ממימי הגבינה והקרשת החלב, תהליך זה נעשה בהוספת מחמצת חלב ואנזים להגבנה (חומר

המיוצר על פי רוב ע"י תאים חיים וגורם לשלל תגובות כימיות בחלב).

מחמצת החלב היא למעשה לבן, יוגורט או שמנת חמוצה, שהם למעשה תרבות חיידקי חומצתית (כן כן, חיידקים). חיידקים אלו גורמים ללקטוז שבחלב (סוכר החלב), להפוך לחומצה לקטית ולהוריד את רמת ה PH (חומציות), דבר הנחוץ להקרשת החלב. תהליך זה מתרחש בטמפרטורה שבין 45-20 מעלות ונמשך בין 30 דקות בלבד ל-36 שעות, תלוי בסוג הגבינה ורמת ההתיישנות שלה. החיידקים מהווים גורם מרכזי בקביעת מרקם וטעם הגבינה. הוספת אנזים הגבנה גורמת לפירוק חלבון החלב, הקזאין, ולמעשה יוצרת את המרכיב המוצק על ידי כך שהיא גורמת לחלבון החלב לשקוע, ניתן לייצר גבינה גם ללא שימוש באנזים הגבנה, אך בתהליך זה נוצרת גבינה במרקם רך יותר.

בחלב פרות בין 90-80 אחוז הופך לגבן ויתרת הנוזלים הם מי גבינה, על מנת לנקז את מי הגבינה חותכים את הגבן לגושים בגדלים שונים על פי סוג המרקם הנדרש, גושים קטנים, המנקזים יותר מי גבינה ישמשו להכנת גבינות קשות וגושים גדולים יותר ישמשו להכנת גבינות רכות.

לאחר הפרדת הגבן ממי הגבינה מעבירים את הגבן למכלי דחיסה. ביצור גבינות קשות עובר הגבן מספר שלבים: הוא מוכנס לתבנית בצורת גלגל הגבינה הרצוי, נלחץ במכש לניקוז נוסף של מי הגבינה ומוטבל במשך מספר ימים במשרה של מי מלח ותבלינים אשר במהלכם מתגבש טעמה האופייני ונוצרת קליפת הגבינה.

השלב הבא הוא שלב ההבחלה בו מתיישנת הגבינה במשך מספר חודשים אשר במהלכם נקבע טעמה ומרקמה הסופי של הגבינה. ישנם תהליכי יישון שונים, חלקם אותנטיים וחלקם משלבים חומרים כימיים שונים כדי לזרז את תהליך ההבחלה, וכמובן שאינו בעל אותם איכויות מהיישון המסורתי והארון.

בס'ימ' אולם האירועים המחודש של בית הכנסת "בית לוי"

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערון את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ: ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // נסיעות והרצאות ההנסות קודש להחזקת הכולל • לתחזוקת המקוה • לנזקקים

רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום שכונת מדורגי בית וגן ירושלים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות: 02-6540906 // 054-3551383 // 054-422931

בית לוי

מקוה בתכלית הנשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

נבנה ברמה גבוהה ובייפוי מיוחד, ועובר נקיין יסודי מידי יום ע"י חברת נקיין

לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

מקוה בתכלית הנשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

נבנה ברמה גבוהה ובייפוי מיוחד, ועובר נקיין יסודי מידי יום ע"י חברת נקיין

לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

הארץ שובתת לשם ה'

"כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה" (כה ב)
"שבת לה" - לשם ה', כמו שנאמר בשבת בראשית (רש"י).

פרש רבי נתן גשטטר:

בדבריו פון רש"י לישב תמיהה העולה מלשון הפסוק: "ושבתה הארץ שבת לה" - וכי לארץ יש דעת שתשבת "שבת לה" - לשם ה'? ועל פן הסביר: "לשם ה', כמו שנאמר בשבת בראשית". שהנה האבודרהם (שחרית של שבת) באר את נסח התפלה: "יום השביעי משבת ואמר מזמור שיר ליום השבת" - אחר ששתי ימי בראשית השבת עצמה שבתה ושורה: "מזמור שיר ליום השבת", ווד ברוח קדשו שבץ את שירתה בספר התהלים. אמר מעתה, כפי שלשבת הקדושה היה דעת לשבת לבוואה, כך לאדמת הארץ הקדושה יש דעת לשבת לשם ה'.

להציל מהתפלה את שנתן להציל

"והיו לה ימי שבע שבתת השנים תשע וארבעים שנה" (כה ח)
"מגיד לה שאף על פי שלא עשית שמיות, עשה יובל לסוף מ"ט שנה" (רש"י ע"פ תורת כהנים כה טז).

דרש ה'חפץ חיים:
לעתים עומד אדם בתפלה ושפתיו מרחשות כמאליו בשעה שמחו מוטט בעולמות אחרים... עד שלפתע הוא ננער ונחרד לגלות כי את רב התפלה אמר ללא פונה כלל. אך טבעי הוא כי תינאש ויאמר גלבו: הלא בין כף ובין כף את רב התפלה אמרתי בלא פונה, ומה תועלת תצא לי אם אכון מאן ואילך?! עליו לדעת כי אין זו אלא עצת הציור, ואף פתי יגיש מרצונו את פרוטותיו האחרונות למי שגזל ממנו את צורו כספו. אדרבה, יתאמץ להתפלל את שארית התפלה בכונה, ולו תהא זו אך ברכה אחת - יחטף אותה מידי היצר ויכון בה.

כדרכו בקדש תבל ה'חפץ חיים' את דבריו במשל נפלא:

אשה אחת עמדה ומכרה פרות בשוק, ולפתע הגיח מאי שם אדם נבל והחל חוטף פרות מסלה. בוכיה וחסרת אונים עמדה האשה וצפתה בעינים

וצוית את ברכת אמן!

"וצוית את ברכתי לכם" (כה כא)

כתב רבי יעקב חיים בנן יחידו וממלא מקומו של ה'בן איש חי':

המלה 'לכם' [עם הכולל] היא בגימטריה 'אמן'. נתן אפוא לדרש את הפסוק כף: "וצוית את ברכתי לכם" - הקדוש ברוך הוא מצוה אתכם שבכל עת שתשמעו ברכה תענו אחריה אמן. כפי שפסק הרמב"ם (ברכות א ג): "כל השומע אחד מישראל מברך ברכה מפל הברכות כלו, אף על פי שלא שמע הברכה כלה מתחלתה ועד סופה, ואף על פי שאינו חיב באותה ברכה, חיב לענות אמן".

ציצים ופרחים'

קמות בפרות הנגזלים מתחת ידה, עד אשר איש פקח שצפה מרחוק במעשה צעק לעברה: "עד מתי תעמדי ותבכי מבלי לעשות מאומה, התמתיני עד שיגזל הבכור את כל פרותיך?! התעשתי וחספתי מהפרות שבסלף ככל שתוכלי והמלטי עמם למקום מבטחים, כך לכל הפחות המעט יתור בדיך!"

החפץ חיים בנתיבות התפלה עמ' כט

ברכות השבת מכניעות את כל המזיקים

"ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו ונפלו איביכם לפניכם לחרב" (כו ח)

דרש רבי יעקב רייזר בעל השבות יעקב:

חכמים תקנו לברך מאה ברכות מדי יום, כדי שבאמצעותן יסורו מעלינו רבבת המטטרגים הנמצאים מימינו, ככתוב (תהלים צא ז): "פל מצדך אלף ורבבה מימינך אלף לא יגש". כאשר יסורו מימינו רבבת המטטרגים תוכל השכינה לשרות עלינו. זאת משום שמקום השראת השכינה הוא לימין האדם, ככתוב (שם טו ח): "שיתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט". לכה רמז הפסוק שלפנינו: "ומאה מכם" - מאה הברכות שאתם מברכים בכל יום, "רבבה ירדפו" - ירדפו ויכניעו את רבבת המטטרגים הנמצאים בימינו.

הוסיף ודרש רבי אהרן וינטרוב כי בדרך זו נתן אף לפרש את דברי הזר הקדוש (תרומה קלה ט) שיש נוהגים לאומרים לפני תפלת ערבית בליל שבת: "כד

עיל שבתא [בשעה שנוכנסת השבת]... וכל דינין מתעברין מנה [כל הדינים עוברים מפנה]."

כאמור, מאה הברכות שאנו אומרים בכל יום מסלקות מעלינו רבבת מזיקים. בימות החל נתן להגיע נזקל למאה ברכות, אולם בשבת חסרות שבע עשרה ברכות. על פן פסק השלחן ערוך (או"ח רפד ג) שנתן להשלימו באמצעות עניית אמן על ברכות העולים לתורה.

אם נחשב את ברכות העולים לתורה [שתי ברכות לכל אחד מאחד עשר העולים בשחרית ובמנחה] בתוספת חמש ברכות ההפטרות תצטרף בדיני עשרים ושבע ברכות, ונמצא אפוא שבשבת מברכים מאה ועשר ברכות. מעתה, אם מאה ברכות מכריעות את עשרת אלפים המזיקים שגרמו בפסוק: "ורבבה מימינך", הרי שעשר הברכות היתרות יכריעו אף את אלף המזיקים הנוספים שגרמו בפסוק: "פל מצדך אלף". ולכן נאמר: "כד עיל שבתא... וכל דינין מתעברין מנה" - בימות החל נופלים רק רבבת המזיקים שפיימו, אולם בשבת נופלים גם האלף שמשמאל.

'עיון יעקב' מנחות מג ב (וראה 'אור החיים' ויקרא כו א); 'דברי אהרן' עקב

תפלות שאינן מתקבלות - לטובתנו

"ונתתי משפני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם" (כו יא)

האמנם, אם ילכו ישראל בחקות התורה יזכו רק למעלת "לא תגעל נפשי אתכם", והלא בגנים אהובים הם לה' אלקיהם?

כך פרש זאת מהרא"ל צינץ:

אמרו חכמים (שמו"ר לא ה) שכשחנף שלמה המלך את בית המקדש בקש: "רבונו העולם, אם יש אדם שיתפלל לפניך שתתן לו ממו, ואתה יודע שרע לו, אל תתן לו". מכך נזכר להסיק שבראותנו אדם המבקש דבר מה בתפלתו ובקשתו אינה נענית, אין זה אלא משום שידוע הקדוש ברוך הוא שאם יקבל את מבקשו תגרם לו מכה רעה.

זוהי אף פגנת הפסוק: "ונתתי משפני בתוכם" והתפלות שתתפללו לפני תתקבלנה. ואולם, אם תבקשו דברים שיגרמו לכם להרע את דרככם ולעבר על מצוות התורה, לא תקבלם, וזאת כדי ש: "לא תגעל נפשי אתכם".

מלא העמור'

ביום חמשי הבעל"ט, ב' בסיון, יחול יומא דהלולא של הרבי בעל המנחת אלעזר' ממונקאטש ז"ע. בספר 'דברי תורה' (מהדורה ט אות יח) כתב על מעלת עניית אמן כה:

עניית אמן אחר הברכה מעוררת ומקרבת את לב האדם לעבודת בוראו, יותר מאמירת הברכה. ולכה כונו חכמים באומרים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך". ענין זה אף נרמז בפסוק (שה"ש א ד): "משכני אחריה נרוצה" - שראשי תבואתי הם 'אמן'.

ברכות השחר בחברותא - לזכות לתפלה כהלכה.

הפיוט 'גדל' (ד): העקר השלישי - אינו גוף

לתארו, אף פאָשר היא נעשית במטרה לזכרו (ר"י בכור שור שמות כז).

אין לנו השגה בקדשת הבורא

את המלים: "לא נערף אליו קדשתו" מבאר פרוש 'באר חיים' כפ: בל נטעה לחשב שכפי שבני ישראל מכנים קדושים ביחס לאמות העולם, על דרך זו אף הבורא נקרא קדוש ביחס אלינו. אין הדבר כן! הבורא הוא מקור הקדשה ואין לנו שום אפסרות להעריך את קדשתו. כפי להטמיע בנו הבנה זו אומר הפיוט: "לא נערף אליו [אל הגוף] קדשתו" אל תמדדו את קדשת הבורא בהתאם לקדשת הגופים, שכן קדשת הבורא נפלאה היא מאתנו. אין לנו השגה בה ולא נתן להעריכה ביחס לכל משג קדשה המכיר לנו.

לכך כגון חכמים בדרךשם (ב"ר ז א: "דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אלהם קדשים תהיו" ויקרא ט ב), יכול כמוני? תלמוד לומר: "כי קדוש אני ה' אלקיכם" - קדשתי למעלה מקדשתכם. בל תחשבו שקדשת הבורא היא מעין קדשתכם, רק שהיא במדרגה גבוהה יותר, אלא 'קדשתי למעלה מקדשתכם' ואין לכם כל השגה בה".

לכך כגון חכמים בדרךשם (ב"ר ז א: "דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אלהם קדשים תהיו" ויקרא ט ב), יכול כמוני? תלמוד לומר: "כי קדוש אני ה' אלקיכם" - קדשתי למעלה מקדשתכם. בל תחשבו שקדשת הבורא היא מעין קדשתכם, רק שהיא במדרגה גבוהה יותר, אלא 'קדשתי למעלה מקדשתכם' ואין לכם כל השגה בה".

העקרים שנגזרו בשם אדם הארה נפלאה בהקשר לשלש העקרים הראשונים, אמר רבי יהושע באב"ד רבה של טרנופול: אם נשים לב ונבט השולש העקרים הראשונים הנוגעים להבדל שבין הקדוש ברוך הוא לברואיו - מציאות ה', אחדות ה', דמותו, ראשי תבותיהם הם 'אד"ם'. עבדה זו באה להדגיש לנו שאף על פי שנגבר האדם בצלם אלקים, אין שום מקום להשוות חלילה, בינו לבין בוראו.

שטעם זה אף תקנו לנו לשלש 'בקדשה' - קדוש קדוש קדוש; שכו 'קדוש' משמעונו 'מבדל ומפרש' (רש"י ויקרא ט ב), ובגילוש תבות אלו מצהירים אנו כי הקדוש ברוך הוא מבדל מאתנו בשלושה עקרים מרכזיים: בהיותו בורא ומנהיג, בהיותו יחיד ונבדל שאין לו דמות הגוף (ש"ת ספר יהושע בהקדמה).

מקורו של עקר זה

על עקר אמונה זה נצטיינו בתורה בפסוק (דברים ט טו): "ונשמרתם מאד לנפשתיכם כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר ה' אלקיכם בחרב מתוך האש". משה רבנו מזהיר את בני ישראל לאחר ששמעו את קול ה' מדבר אליהם מהר סיני, לבל יטעו לחשב שישנו גוף שמוננו יצא הקול, שכן הקדוש ברוך הוא אינו גוף ואין לו דמות הגוף (רמב"ם שם; רמב"ן דברים ט טו).

מטום כפ בצויו (שמות כ ד): "לא תעשה לך פסל וכל תמונה" לא תכלי רק האסור לעשות פסל לעבודה זרה, אלא נאסרה עשיית כל פסל, גם כזה הבא להיות סמל וזכרון לבורא עצמו. לקדוש ברוך הוא אין גוף ולא דמות הגוף, ולכן אין לעשות דמות גשמית כפי

אין לו דמות הגוף של אחד מהנבראים הגשמיים, ואף לא דמות של ואינו גוף - נברא רוחני. לא נערף נערף ונבחס אליו - אל הקדשה המקבילת במשגי הגוף, את קדשתו של הקדוש ברוך הוא, שהוא מקור הקדשה ואין לנו השגה בה.

כלבים שהשיבו בתשובה

עולם התשובה זכה לתנופה עצומה בעשרות השנים האחרונות. אלפים ורבבות מעמך ישראל, בני למשפחות תועות, זכו להגאל ממאסר היצר ולשוב לדרך ישראל סבא לאחר שנות נתוק ארכות. עולם זה הוא עולם אפוף תעלומות. המתבונן באלפי המשפחות שהוקמו על אדני התשובה, וכיום הן כבר מבשרה של היהדות החדשה, לא יוכל להבין בנקל את תחלת הספור; הכיצד נוטש אדם ביום בהיר עולם נוצר ומשחרר מכל רסן, ומשעבד עצמו מרצונו תחת על התורה והמצוות, לעתים אף מתוך הסכמה לחיי דחק בעולמה של תורה?!

כל ספור של חזרה בתשובה כרוך בהשגחה פרטית מיוחדת. פעמים רבות תחלתו במפגש אקראי ומפתיע שהוביל להתעניינות ולחפוש דרך, כמו בספור הנפלא שלפנינו, שנסמע מכלי ראשון מפי בעל המעשה:

"גדלתי בבית מנחם משמירת תורה ומצוות", פתח האיש וספר, "תורה וצדקה חיי, יצא לי לא פעם לעבד בקרבת שומרי תורה ומצוות. מעולם לא התעניינתי יתר על המדה בארחות חיים, אולם דבר אחד תמיד תפס את תשומת לבי וגרם לי להתפעלות יתרה: נפעמתי תמיד להתבונן באותם יהודים, שבטרים הנכסו דבר מאכל או משקה לפיהם, היו עוצרים ומבצרים, ורק לאחר מכן משיביעים את רעבונם. עבדה זאת גרמה לי להעריך את אותם אנשים עד מאד. כשילעצמי, בכל פעם שגלתי דבר מאכל כדי להשביע את רעבוני, מחשבתי היחידה היתה נתונה למאכל שבדדי. עצם היכלת של בן אנוש, לבלם את תאונו לרוע קל, להתבונן ולהפיר מי ברא את המאכל שבדדי ולהודות לו על כך בברכה לפני האכילה, היתה בשבילי התגלמות של נצחון הרוח על החמר - נצחון האנושיות על הבהמיות.

אמרת לעצמי שרק מי שמוסגל לנהל את חיי בארץ זה, פאָשר הרוח שולטת על החמר, וכאי בישר לחאר 'אדם'. אולם למרות הכל לא הייתי מסגל עדן לעשות את הצעד המתבקש ולכלל הפחות לנסות ללמד ולהבין את התמונה המלאה. חששתי מהמחויבות שתוצר אצלי בעקבות הבנה זו.

המשכתי בשגרת חיי, תוך שמפעם לפעם לבי נוקפני, מדוע אינני 'נאה דורש ונאה מקים', אולם כפי הנראה שטרם הגיעה השעה...

המפנה התרחש באמצעות ספור מפתיע. היה זה כאשר ביום מן הימים הצרכתי לבקר במסגרת עבודתי בחנה חקלאית גדולה. רק כשהגעתי למקום התברר לי שבעליה הוא ידיד מנער שבשנים האחרונות החל לשמר מצוות. שמחנו לפגוש זה את זה, שוחחנו בידידות, ובקיום פניתי ללכת הציע לי חברי לחזות בתופעה מעניינת ביותר.

הגבתי בשמחה, וידידי הובילני מיד אל דיר העזים ששוכן בירכתי החנה. בפתח הדיר רבצו חמשה כלבים אמיתניים שהפקדו לשמור על הצאן מפני 'גנבות חקלאיות' - 'שם מכבס' לתופעה אימה שכבר הספיקה להחריב את מקורו פרנסתם של חקלאים רבים.

הכלבים נראו מרעבים, וידידי שלף מתוך שקית שאחו בקינו פסות בשר והשליכן לעבר הכלבים. ציפתי שהילוו יעוטו מיד על מזונם, אך הפתעתי כשראיתי שהכלבים לא נגעו כלל במזון הטרף שהשליך לפניהם. הם קמו מרובצם ונגשו אל האכל, לשונם נטפה ריר, אולם הם לא העזו לגעת באכל.

אז שלף ידידי מכיסו בקבוק מים קטן, ברוך בקול ובכונה רבה: "ברוך אתה... שהכל נהיה בדברך", וברגע שסיים לומר את הברכה, כבר עטו הכלבים על מזונם וכן רגע לא הותירו ממנו זכר.

המחזה המפלא הזהים אותי. אם עד כה ראיתי בני אדם דתיים שאינם אוכלים בלא ברכה, לפתע גליתי

קול ברמה יסו משפ"א

ומקדשי תיראו

רבינו עובדיה ספורנו ז"ל מפרש פסוקי קודש הללו כהמשך אחד עם הפסוקים הקודמים, ומתייחסים אל ימי הגלות. - כאשר בפסוקים קודמים דברה תורה מישראל שנמכר והשתעבד לעכו"ם, ולזה הסמיך תיכף הכתוב: "לא תעשו לכם אלילים ופסל וגו', את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, אני ה'". כלומר: "שאף על פי שתשתעבדו לאומות, כמו שעשה זה שמכר עצמו לגויים, לא תמירו כבודכם בלא יועיל וכו'. 'את שבתותי תשמורו. אף בימי השעבוד, אף על פי שהמנוחה בהם זכר לחירות. ומקדשי תיראו. המקומות המקודשים בגלות, והם

בתי כנסיות ובתי מדרשות אף על פי שחרב בית המקדש. כאמרו (יחזקאל יא, טז) 'ואהי להם למקדש מעט', ואמרו ז"ל (מגילה כט.) אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות" ע"כ. נמצינו למדין ביסוד דין "ומקדשי תיראו", שהוא אמור גם על 'בתי מקדש מעט', אלו הם בתי כנסיות ובתי מדרשות. לפי דרכו בקודש יש לפרש טעם סמיכות שתי מצוות הללו יחדיו, מצות שבת ומצות מורא מקדש בהדי הדדי, ובחידא מחתא מחתינהו. - משום שבכל ימות החול כשבא האדם לבית הכנסת, אין הזמן פנוי בידו להאריך שהותו בו, מחמת עיסוקי הטרדות של ששת ימי המעשה, שכל אחד ממנה לצאת לדרכו.

לא כן בשבת קודש, יום מנוחה ושביתה זכר לחירות, הרי ממילא מאריך אדם את שהותו בביהכ"ל וביהמ"ד. כמו שנהגו ישראל קדושים להאריך בתפילות שבת, בקריאת התורה ובשיעורים שונים, וכן בסעודה שלישית וכדומה. ומתוך כך עלולים להקל בקדושת בית הכנסת, בדיבורים מיותרים ומפוקפקים ח"ו.

לפיכך חיברם הכתוב יחדיו, להזהיר ולהזכיר דוקא בשבת קודש את חומרת דין "ומקדשי תיראו", להיזהר שלא לזלזל חלילה בכבוד בית הכנסת.

וכתב מוהר"ח וויטאל ז"ע בספר "שער הכוונות" (דרושי כוונת הברכות): "ראיתי למוזי [רבינו האר"י] ז"ל, נזהר בתכלית הזהירות שלא לדבר כלל בבית הכנסת, אף שלא בשעת התפלה. וכמעט שאפילו בדברי מוסר ותוכחות ותשובה, לא היה רוצה לדבר, כדי שלא ימשך מזה איזה דיבור של חול" עכ"ל.

ואם מרן האר"י הקפיד אפילו על דברי מוסר ותוכחות ותשובה, מה נענה אנו. וכבר נודע ומפורסם בשער בת רבים גדול חומרת זה העוון שהחמירו בו שלא לדבר כלל מאדון עולם עד אדון עולם, גם לא בין גברא לגברא.

מה נאמר ומה נדבר בענין הזלזול בשיחה בטלה בבית הכנסת ח"ו, בפרט בעת התפלה וקריאת התורה, שעל זה נפסק (א"ח סי' קכד ס"ז) שגוערים בו, כי גדול עווננו מנשוא! ועל כך ידוע כל הדוויים.

ובזה הענין כבר האריך רבינו הגה"צ שליט"א בספרו היקר "טיב ההתחזקות - תפילה", הנדפס בשלוש שפות: לשון הקודש אנגלית ורוסית, ושם מבאר רבינו בארוכה כי ה' הטובה, עיין שם ותרווה נחת.

ויהא רעוא שנזכה לקיים כדין "ומקדשי תיראו" ביתר שאת ועוז, בפרט בימא דנשמתא שבת קודש! ובכך נזכה להחיש את גאולתנו, ואת פדות נפשנו, בבנין בית קדשנו, ובית תפארתנו, במהרה בימינו, אמן.

[על פי ספר "טיב התורה" פרשא דידן]

• § • § •

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

מוכן ומזומן

נסעתי עם משפחתי וחמותי לטייל בצפון הארץ. לקחתי אותם לכל מיני אתרים לחילוף עצמות. באחד מהאתרים אמרה חמותי שצריך גם לנסוע לרבי שמעון בר יוחאי. שמעתי אך לא הגבתי. אלא שחמותי המשיכה לבקש מאוד ואף לדרוש לנסוע לרבי שמעון. השבתי לה בכבוד שבעזרת ה' נקבל הזמנה מרבי שמעון וניסע אליו. אשתי שאלה אותי בצד מה בכוונתי לעשות? השבתי לה שיש לי דלק בדיוק לחזור הביתה ואין לי פרוטה נוספת בכיס, אבל לא רציני להגיד שאין אפשרות אז השבתי בצורה כזו ובאמת שאני מאמין שאם תהיה הזמנה של הצדיק הוא כבר ידאג להביא אותנו אליו.

לא חלפו כמה דקות וראיתי את בני מתווכח עם עובד של הפארק. מיהרתי לשם והתברר שהבן שלי מצא שלוש מאות שקלים בצד הדרך והעובד קלט את בני ממהר לפינה להרים את הכסף והישמעאלי החליט שזה הכסף שלו... הוא אפילו לא ידע את הסכום שהיה שם. אמרתי לו: "זה לא שלך ולא שלו זה של רבי שמעון!!!"

לקחתי את הכסף נסעתי לתחנת דלק תדלקתי את הרכב. קניתי ממתקים לכל המשפחה כל אחד מה שבחר לעצמו ואמרתי שזה בזכות הרשב"י שרוצה שנבוא אליו במצב רוח טוב, משם עלינו ישר לרשב"י להתפלל לשמחת חמותי אשתי וכל המשפחה. מיני אז למדתי שהרשב"י משלם במזומן.

כעבור תקופה נסענו כמה חברים ברכב גדול של חבר למקומות הקדושים באזור צפת. בקשתי מחברי הנהג שיואל בטובו לקפוץ לרשב"י להתפלל אבל הוא לא כל כך שמח על הרעיון מכיוון שזה היה בסוף היום ובכדי לחמוק שאל: "אבל מי ישלם על הדלק?" תיכף השבתי שהרשב"י ישלם במזומן!!!

הוא המשיך לשאול אודות הדלק ואותה תשובה קיבל כבראשונה והתחייבתי שיקבל מהרשב"י במזומן. ירדנו מהציון חזרה לרכב והוא שוב שואל בנימה מציקה היכן המזומן שהובטח... בקושי ירדנו את ההר והוא מקבל הודעה: "מי שנמצא במירון, שכחתי תפילין על הבימה מוכן לשלם 200 ₪ למי שיביא לביתר" באותו שניה הוא עשה פרסה ואסף את התפילין והביאן לכתובת של כמה בניינים מהבית שלו. כאשר כל הדרך חזר אני מציק לו בשאלה: "נו!! הרשב"י משלם מזומן?!" והיה לנו חיזוק עצום מזה. ישנם עוד סיפורים רבים אך בחרתי באלו למען ספר ניסיון ונפלאותיך.

בעל המעשה: ג. ב. ה.

הרה"ק רבי פנחס מקוריץ צוק"ל היה נזהר מאוד במידת הקדושה, והיה מרבה לעורר ולהזהיר על כך את אנשי שלומו.

כשנפגש פעם עם רעהו הרה"ק רבי ייבי מאוסטרהא צוק"ל, דיבר עימו על כך שיש להעיר ולעורר לשמירת הבחורים והאברכים בקדושה וטהרה!

אמר לו הרבי ר' ייבי: אצלי בבית המדרש נוהג אני להקפיד ולהזהיר תדיר על מצות "ומקדשי תיראו", שיש לשמור היטב על קדושת בית הכנסת! זומני שבדורנו אנו יש בכך יותר זלזול, ולכן צריך יותר

את השמרו ומקדשי תיראו אני ה' (כ"ב)

להתריע בזה הענין. בין שני הצדיקים החל מעין ויחזיק קטן, על מה צריך יותר להזהיר את ישראל, אם כדרכו של זה, או כדרכו של זה. החליטו אפוא לפתוח את החומש, ובמקום שייפתח תימצא תשובה בדבר. והנה נפתח לפנינו הפסוק בפרשת וישלח (בראשית לד, לא): "וַיֹּאמְרוּ הַכּוֹזְנֵה יַעֲקֹב אֶת אַחֲזַנְגִּי, שמח רבי פנחס שנהג הוכח בעליל צדקת דרכו. אך תיכף הראה לו רבי ייבי, לפירוש יונתן בן עוזיאל על אתר: "ענין שמעון ולוי לא יאי למהוי מתאמר בכנישתהון דישראל וכו'" עכ"ל, הרי שעל הדיבורים בבית הכנסת גם כן יש לעורר ולהזהיר!

ללמדנו עד היכן מגעת מצות "ומקדשי תיראו" דנו, שנראה מעומק דברי הצדיקים הללו, דהתך תרתי מיתלא תלי וקאי זה בזה. ושתי השיטות קשורים ומחוברים יחדיו, אלו ואלו דברי אלקים חיים, דין הניא לדין. כאשר שניהם מתפרשים ועולים בפסוק אחד, הן שמירת הקדושה כפירוש הפשוט "הכזונה יעשה את אחותנו וגו'", והן שמירת קדושת בית הכנסת כפירוש יונתן בן עוזיאל, והינם תרי רעין דלא מתפרשין, והנשמר מזה נשמר מזה, ברית המעור כנגד ברית הלשון ודו"ק, ודי למבין.

[מתוך שיחה במעלה קדושת בית הכנסת]

• § • § •

הגאון הצדיק המפורסם רבי חיים חזקיהו מדיני ס"ט צוק"ל [המכונה חח"מ] בעל "שדה חמד", נולד בעיר הקודש ירושלים ת"ו, ולימים שימש ברבנות בק"ק קראסוב בזאר' שבמדינת קיר"ה.

רוב אנשי הקהילה היו ממוצא ספרדי, אבל היו גם לא מעט אשכנזים. הרב הגדול היה מקובל מאד על כל שכבות הציבור, והנהיג את קהילתו בהדר תפארתו בטוב ובנעימים. צורתו ההדורה והופעתו האצילית השפיעה בכל מקום קדושה וטהרה ומידות טובות וישרות. ועוד בחיי חיותו יצא שמו לתהילה בכל קצווי ארץ, והרבה שאלות שונות נשלחו אליו מכל מקומות אחינו בני ישראל שבפזורות הגולה, והיתה מצודתו פרוסה על פני כל הארץ.

בזמנו החלה תנועת ההשכלה לתקוע יתדותיה בין ישראל קדושים רח"ל, מדי פעם היו משנים ממנהגי ישראל קודש. - כאשר ידועה ומפורסמת דרכם העקלקלה, שמתחילה היו מקילים ומבזים את המנהגים, באומרם שהרי אין זה אלא 'מנהג' בעלמא ולא מעיקר הדין, ואין צריך כל כך למסור נפש בזה, עפרא לפומייהו. ועל ידי כך היו מושכים את לב ההמון מאדיקותם במסורת בית אבות, וגוררים ומדחים אותם מדחי על דחי, "עד שאומר לו לך עבוד עבו"ז" (שבת קה), השם ישמרנו מהם ומהמונם.

מנהגים רבים שניסו המשכילים | הפך בעוד ד' <

המזרח, ולא יתנגד לעשות המצוה כמנהגו. לפיכך העמידו אפוא את כלונסאות החופה בתוככי בית הכנסת פנימה, פרסו מעליהם את הידיעה המקושרת, והמתינו לבוא הרב כדי לסדר החופה וקידושין כדת וכדין.

כשהופיע הרב בהדרו וראה את החופה העומדת במרכז בית הכנסת חרה אפו מאד, הוא הכיר היטב את המחותנים שהינם מבני עדות האשכנזים הנהוגים לערוך החופה בחוץ, וציווה על אתר לפרק את החופה ולהעמידה מחדש בחוץ תחת כיפת השמים, אל תוך המטר הסוחף...

בני המשפחה נעלבו מן הדרשה, והחלו לבקש ולהתחנן שזה בלתי אפשרי בכפור שכזה להוציא את כל הקהל החוצה, אל תוך הסופה המשתוללת במלוא עוזה. הלא כך נוהגים כאן רוב בני העיר, טענו בלהט, וגם הרב עצמו נוהג כן, ומדוע יש להתעקש כל כך בדבר שאינו אלא מנהג בעלמא, והחופה והקידושין שפיר תופסים לכולי עלמא ב'חלות' שלמה וגמורה גם בתוך הבית.

אבל הרב לא שעה להפצרותיהם כלל וכלל, והתרה בבירור, שאם לא תיערך החופה בחוץ לא תהיה פה הערב חתונה! אני עם הרמ"א זצוק"ל לא מתעסק!! - חתם הרב את הוויכוח.

בתוקף כח רבנותו היה ביזו לעכב את כל מהלך הנישואין, שכן מלבד מה שכיבוד 'סידור הקידושין' היה שייך לרב ולא ניתן לכבד בו אדם אחר ללא רשותו, גם עצם הנישואין של בני הזוג היה נצרך ל'הכשר' מן הרב שיאשר נישואין אלו. - לא נותרה אפוא למשפחה שום ברירה אחרת והם נאלצו להתקפל ולהעמיד מחדש את החופה תחת כיפת השמים, כדרישתו הנחרצת של הרב.

ואכן ערך להם הרב את החופה כדת וכדין, בשמחה גדולה ועצומה על ביצור חומת הדת וקידוש שם שמים שהיה באותה חתונה, שהמעשה התפרסם בכל גלילות העיר. וכבר נודע גדול עת הרצון של עריכת חופה תחת הגשם, שמוסוגל מאוד לעשירות!

צא ולמד, כמה היו גדולי ישראל הצדיקים מוסרים נפשם למען קדושת בית ה', 'בית מקדש מעט', שלא תתחלל קדושתו חלילה, ובשמירה בעוז ותעצומות על קיום מנהגי ישראל קודש, שלא לזוז מהם כמלוא נימה!
ואת מקדש תדא - אני ה'!

[פרסיה, שיחה בענין שמירת מנהגי ישראל]

• § • § •

דורשי רשומות רמזו בסגולה טובה לאריכות ימים ושנים, בשמירת קדושת בית הכנסת, והשתיקה בשעת התפילה. בתיבת "שיבה" שיש בה נוטריקון: ש'תיקה יפה ב'שעת ה'תפילה! וכן ראשי תיבות: ש'תיקה יפה ב'בית ה'כנסת!
ואת מקדש תדא - אני ה'!

האולם בתפאורה נוצצת המושכת את העין, ועם הרבה כלי זמר, ומקהלות בערבוביא רח"ל וכו'. והיו הרבה מאחינו בני ישראל שנהו אחריהם, שהיה נראה כמו חופה מפוארת, ובפרט הצעירים שנמשכו אחר הקדמה...

רבינו ה"שדה חמד" כמו כל גדולי ישראל נלחם בהם כארי בכל כוחותיו הקדושים, בעוז רוחו והשפעתו הגדולה טרח וייגע על שמירת כבוד 'בתי מקדש מעט', וקים מצות "ומקדשי תיראו" בשלמות ובהידור רב. - בין שאר מלחמותיו כנגדם עמד בגאון בפרץ שלא להתיר לערוך החופה בשום אופן לא בבית, ובוודאי שלא בבית הכנסת. וכפי שהאריך בזה יפה בספרו הק' "שדה חמד" (ח"ז מערכת חתן וכלה ס"ק א' ע' 400 ואילך), עיין שם הרבה חלופות מכתבים עם גדולי דורו בזה.

באחת ההזדמנויות נקרא השדה חמד לסדר חופה וקידושין בעירו, כאשר בתור רב העיר היה כיבוד זה שייך לו, בכל החתונות שנערכו בעיר. המחותנים היו אומנם שייכים לעדת האשכנזים, אבל בהיות שהיה זה יום חורפי מאד, ובחוץ התחוללו סופות כבדות של גשמים ושלגים קשים, העמידו בני המשפחה את החופה בתוך בית הכנסת. - שכן כך לא יירטבו האורחים, ולא יתלכלכו בגדיהם החגיגיים בבוצ ובטיט, וגם יתחממו בהסקה הנעימה שבפנים.

הם חשבו לתומם שהרב בוודאי לא יקפיד על כך, כאשר בין כך רוב החופות הנערכות בעיר הינם מן הספרדים העושים החופה בבית, וכך רגילים בני העיר שחופה נעשית בפנים. וגם הרב עצמו הלא הוא מבני עדות

לשנות בזמנם היה בעיניי "קדושת בית הכנסת", בהיותם רחוקים מיראת שמים כרחוק המזרח מן המערב היתה מצות "ומקדשי תיראו" לצנינים בעיניהם. וחיששו דרכים רבות לשנות סדרי עולם ומנהגי קודש שנהגו בכל תפוצות ישראל בחרדת קודש מדורות עולם, וניסו בקלקלתם להפוך את 'בית הכנסת' למקום מפגש חברתי ולעריכת פעילות חברתית... גם את התפילה עצמה הפכו למעין 'הופעה' של שירה וזמרה חיצונית, רחמנא ליצלן.

אין כאן המקום להאריך בכל אותם שינויים שניסו המשכילים להכניס בבתי כנסיות של ישראל, שכינו אותם בלשונם: "טעמפל"... ומכניסים כלי עוגב ומקהלות נערים וחזנים למיניהם... שינו את מקום התיבה שעמדה באמצע ההיכל כדי שלא תפריע לקהל... שינו את המחיצות... שינו את סידורי התפילה, ועוד, ובעקבותיהם המשיכו הרפורמים למיניהם בכל בתי התפילה שלהם.

[כבר האריכו האחרונים בכל עניינים אלו, ראה נא לדוגמא בשו"ת "יהודה יעלה", למרן המהר"י אסאד זצוק"ל (ח"א א"ח ס' לט) בתשובה אריכתא שהעלה: "אל שלומי אמוני ישראל, כבוד ידידי הנכבדים אפרתים תורנים מופלגים ריעים האהובים,

נוטרים את כרם ה', שומרים משמרת ה' בתורה ובמצות בלב ונפש ומאד, ה"ה עדה קדושה בקהל עם ה', ישמרם ה' וכצנה רצון יעטרם אמן. - על דבר שאלתכם מאתי, להורות לכם דעת תורה הק' בענין בית הכנסת אשר זה חדשים מקרוב בקרב שנים באו באיזו עיירות, באוות נפשם שאפו רוח הזמן, רוצים להרוס ולנתוץ, ולעקור הרבה מהישנות המקובלת בידינו, ולעשות כוונים ולהתדמות ממש בנימוסי שארי הדתות והעמים. גם בצורת בנין בתי כנסיות, כדמות היכליהם קאהר טעמפל, ובדרכי שיר ומלבושים וכיוצא בזה, עד שהרבה אנשים משארי הדתות מעידים שהם כדמות כנסיה שלהם שוה בשוה ממש. - ונפשכם חשקה לדעת האם בית הכנסת כזה מותר או אסור, לאנשים אשר קרבת ה' יחפצון" עכ"ל, יעוין שם באורך דברי קדשו בזה, ועוד הרבה באחרונים].

בטיב המעשה שלפנינו נספרה נא על אחד המנהגים הנפוצים שהיו המשכילים נלחמים לשנות ולעקור, והוא בענין מקום עריכת החופה. כאשר ידוע חילוקי המנהגים בזה, שאחינו הספרדים בני עדות המזרח נהגו לערוך החופה בתוך הבית, ואילו האשכנזים יוצאי אשכנז עושים החופה תחת כיפת השמים. [עיין היטב דעת המחבר והרמ"א בשולחן ערוך אבן העזר (סימן ס"א) ובנושאי כלים על אתר].

ואלו המשכילים שיצאו מארץ אשכנז וגרמניה, שינו את מנהגם של ישראל קדושים, והחלו לערוך את החופה בתוך הבית 'טעמפל' שלהם, שם היו מקשטים את

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון בכייל (דוא"ל) נא לשלוח לכייל המצוי"ב

לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחסיא רבי ישראל יצחק נלביץ יחנסלו תנצבה.

לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביץ יסיון תנצבה.

שרה שיינדל בת טילה רחה להצלחה בכל העניינים

האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים

יוסף בן טילה רחה לרפואה שלימה

לע"י מרת הינדל בת משה ירסיווה ובלומה

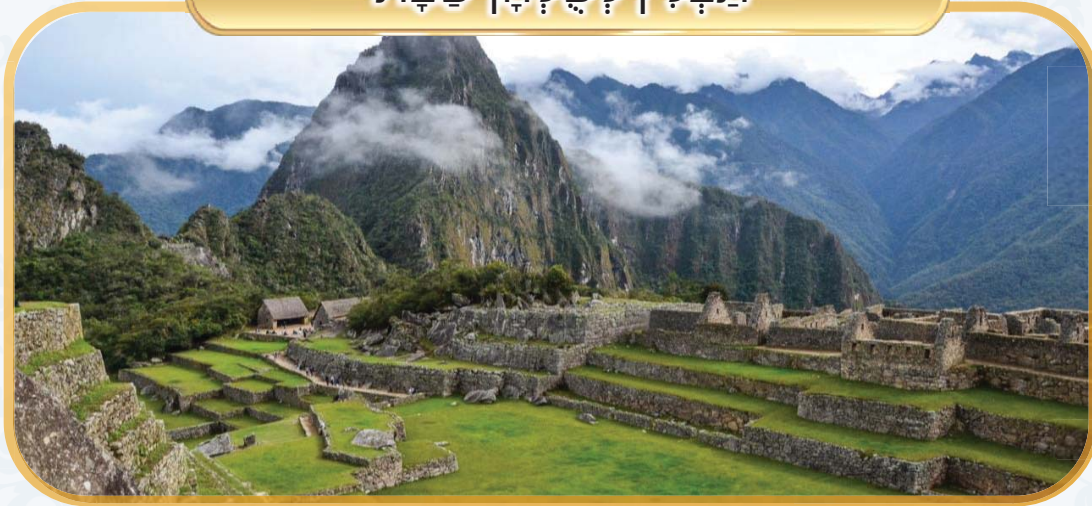
לע"י יעקב צבי בן ישראל

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקרו! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוגינים יקבלו את העלון בכייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

תבלין לשלחן שבת

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פי אלף מיום חול.

כניסת השבת:
6:56
יציאת השבת:
8:07
רבנו תם:
8:50
חזנים לפי אופק חיפה

עלון מספר: 251

העלון לעלוי נשמת: כבוד חי' בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, תמרה בת יעקב - **תנצב"ה.**

ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת: משה בן מזל-טוב, פורטונה, משה בן מנדל, נפתלי בן דבורה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה - **בתוך שאר חולי עמו ישראל**

פְּרִשְׁת׃ בְּהַר-בְּחֻקְתִּי

נקודה בפְּרִשְׁתָּה

הרועה ואֲנַחְנוּ

ישב הצדיק רבי יששכר זב מקלז צ"ל סקף בחסידיו, וספר: מעשה בשני אפרים, שכנים וידידים, שעבדו חלקות קרקע וגדלו עצים. חלבו את העצים וחצצו את חלקו, ומדי שבוע הלכו לעיר ביום השוק למכר את תוצרתם: מעט ירקות וחריצו גבינה. פעם, ביום קיצי, השכימו קום ונטלו את מרכלתם. הלכו לעיר הגדולה ומכרו אתתוצרתם ברוח נאה. נטלו את צרורות כסףם ופנו לשוב לכפרם.

השמש קפחה בעז, והאפרים עיפו. חצו בקעה, ואמרו זה לזה: "הנה עץ ענף, הבה נניח תחתיו בטרם נמשיך". אבל מה יהא על צרורות הכסף שבידי? הביטו סביב, ואין נפש חיה. רק פרות רועות בפרחק. אמרו: "לא נשקפת לכספנו כל סכנה".

"האמנם?" שאל האחד בחשש. "ואם תבוא פרה ותרחח, ואם תבלע את שקית הכסף על קרבה ועל קרעיה?" רחוק החשש, ובכל זאת. החליטו לקשר צרותיהם לענף העץ. פרות, כידוע, אינן מטפסות על עצים. משעשו כן נחה דעתם, ושקעו בשנה ערבה.

ולא הבינו, שהיכן שיש פרות יש גם רועה. נער רועים ישב בצלם של שיחים שחצצו בינו ובינם, ולא ראוהו. אך מששמע את קולם עקב אחריהם בעד חרפי העלים, וראה את מעשיהם. משנגדמו קם בלאט, והתיר את השקיות. נטלן עמו למחסה השיחים. משסקר את תכולתן ברקו עיניו. עשיר הוא, מטמון בידו. ואז, נבעת. הן יקיצו בקרוב, ומשיראו שהשקיות אינן יחפשו אחר הגנב, ולכטח ימצאוהו. מה יעשה? עלה בלבו רציון, לא יזיק לנסות. טמן את הפעות בכיסו, ומלא את הצרורות בגללי הפרות ששיבבו. שב חרש לעץ, ותלה את השקיות על הענף. חזר לאחורי השיחים, ועקב בדריכות.

הינשים געורו, ונשאו מטב מבהל אל על. נרגעו, השקיות במקומן. חלצו עצמותיהם, ובקשו להמשיך בדרךכם. הושיטו יד

"ואם בזאת לא תשמעו לי, והלכתם עמי בקרי" (כו, טו) פעמים רבות מחברות פְּרִשְׁתֵּי בְּהַר וּבְחֻקְתִּי (וביניהם גם השנה), ולא בכדי. הנה לנו לקח אחד והוא נשנה בשתי הפרשיות. לכאורה המדבר בשני מצבים - מקטבים, שיא הטובה וההום הרעה, ועם זאת הלקח זהה, ומכר כל כך...

נתחיל מפרשת בהר. נצטוינו בה על שמירת שנת השמטה, "שבת שבתון יהיה לארץ, שבת לה". נסיון עצום הוא לחקלאי. ואמר הכתוב: "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית..." ופרש הרמב"ן: "וכי תאמרו בשנה השביעית מה נאכל בשנה השמינית, אל דאגה, כי בשנה הששית תגדל תבואה עבור כל שלש השנים. וכבר הקשה ה"קלי יקר", אם גדלה תבואה בשפע כה רב, מדוע שישאלו, וקרי יש להם די והותר.

אבל קשיתו מתרצת בפרשת בחקתי מאליה. הזרנו בה, שאם חלילה נחטא תבוא התוכה הנוראה. מקבץ של אסונות, רחמנא ליצולן. "ואם תלכו עמי בקרי", פרש הרמב"ם (הלכות מענית א, א): מלשון מקרה, אם נאמר שהצרות באו במקרה גרידא, "והלכתי עמכם במת קרי", שביבוא ענש כפול, גם על החטאים וגם על ההתעלמות מהענשים, ותלייתם במקרה.

המתבונן יראה, שכאן ושם - בפרשת בהר ובפרשת בחקתי - הש רש אחד. עלולה לבוא מכה אחר מכה, והאדם יראה בהן צרוף מקרים אמלל, חסר מזל. ויכולה הארץ להניב בשנה אחת יבול של שלוש שנים, והאדם יאמר: "אמת, שהיתה אשקתך שנה סצלחת. אבל איך צוה הבורא על שמירת השמטה, האם סמר על... הפזל?!" וחיבים לגלות לו, לפקח עיניו, שלא היה זה מקרה ולא סתם מזל, אלא ברכה מרומם לשומרי תורה! נפיק את הלקח לגבינו, ונקדים לו ספור.

לשקיות - והן רפות למגע... תמהו: נסו להתייך, והן קלות.
תמהו: פתחום - והגרים הכה באפם. גללי פרות. הביטו
במחנה סביב, ולא ראו נפש חיה. רק עדר פרות רועה בשלנה.
התיקו מבטם מהפרות אל הצורות, ונסו להבין את המתרחש.
אמרו: "אין כל ספק. פרות שם, גללים כאן - הפרות עשו זאת!"
תהה האחד: "אף מאימתי מטפסות פרות על עצים?" הוסיף
השני: "ואיך התיירו את הצורות?"
השלים הראשון: "ומדוע, לאחר שאכלו את המעות, מלאו את
השקיות בגללים?"
סקמו: "פרות מוזרות", והשלימו עם האבדה...
חיכו השומעים לתמימותם ולסכלותם. כלם, מלבד אחד -
בנו בכורו וממלא מקומו, הצדיק רבי אהרן מקעלז'צ'ל, עמד
לצד אביו ופניו חזרות, והוא רותת בכל גופו. ממורא האב, ודאי.
פנה אליו אחד השומעים: "ראה, כלם מחיכים - מדוע אתה
כה רציני?"
"מדוע אני רציני?" תמה לשאלה, "איני מבין כיצד אתם
מחיכים. קשאבא אומר דברי מוסר כה נוקבים, איך אפשר לחייך?
הרי זה קורה לכלנו: אוצר קטן בידינו - תכניות שאנו חושבים

למשש, עסקים שאנו רוצים לבצע, רוחים שאנו סבורים לנחל...
רוקמים תכניות ופועלים פעלות, והנה מתהפך הגלגל. ולא אחת,
לא די שאין רוחים, עוד יש הפסדים. פתחנו שקית מטבעות, והנה
היא מלאה גללים... תמהים אנו, משתאים. תוהים מה ארע.
מביטים סביב, ומאתרים את הפרות... אהה, עקשו הכל מוכן.
כלומר, לא בדיק. כי פרות אינן מטפסות על עצים ואינן אוכלות
מטבעות. אינן מתירות קשרים ואינן ממלאות בגללים. אז אלו
פרות מוזרות, מה לעשות. והפרות הן רק משל. המתחרים גרמו,
והשפתים אשמים, תנאי השיק והאשראי, הבנקים והספקים,
אויבים ויחברים... כבר נמצא במי לתלות את הקולר, למרות שלא
הכל מוכן, ולא הכל מסבך.
ולא מבינים, שהיכן שיש פרות יש גם רועה. ולא מבינים,
שהרועה צופה, והוא שפועל. עשה, עושה ויעשה לכל המעשים.
ומשתמש בפרות כהסוואה גרידא, ואוצרנו בידי.
עד מתי נתרץ הכל בדרך הטבע ובמקרה. מתי נבין שהכל
מסווג: תבדוק, אם תבואה לשלש שנים ואם תוכחה נוראה, הכל
מעשה ידיו של הבורא! תבדוק... (מעין השביע)

ספור לשבת

הדירה חיכתה שנה

אני גר במונטריאול שבקנדה. לפני חמש שנים התכוננתי
לחתונתו של בני בכורי. ביקשנו לשכור דירה ממול ביתי עבור
הזוג הצעיר, אך התברר שבעל הדירה מכר אותה, ומישהו כבר
גר בה. כאשר התעניינו אצל הקונה אודות הדירה, הוא אמר כי
קנה אותה על מנת למכרה.
כרגע הוא מוכן להשכיר לנו את הדירה למשך שנתיים בלבד,
כי אחרי כן הוא מתכוון לממש את הנכס במחיר גבוה מדי
בשבילנו.
הדירה התאימה לנו מאוד. החלטנו שגם שנתיים הן תקופת
זמן יפה לתחילת החיים, וחתמנו חוזה עם הגבלת זמן. כעבור
שנתיים וחצי התקשר המשכיר להזכיר שתקופת החוזה תמה,
והוא עומד למכור את הדירה. עדיין לא נמצא קונה, אבל ברגע
שימצא על הזוג לצאת מיד.
הסכמנו ואמרנו לו שבינתיים נמשיך לשכור את הדירה, ומיד
כאשר הוא ימצא קונה נצא מהדירה.
עברה עוד חצי שנה, ועדיין לא מצאנו דירה. בתשרי, אחרי
החגים, הודיע לנו בעל הבית שהוא מכר את הדירה והקונה רוצה
להיכנס בעוד כמה שבועות. בשבילנו כמה שבועות היו זמן קצר
מדי בשביל להתארגן, אבל ניסינו להסתדר עם זה איכשהו. ב"ה
באותו זמן בני חגג את הולדת בנו השני למזל טוב, כך שלעת
עתה היו הזוג עם ילדיו אצל ההורים.

המשכנו לחפש ולחפש דירה מתאימה, אבל היא לא הגיעה.
הקונה הלחיץ אותנו לפנות את החפצים מהדירה, ואנו גם ידענו
שהצדק איתו, וכך התחלנו לארוז את התכולה בלי לדעת לאן
הולכים וציפינו לישועה.
החלטתי להשתדל וסיפרתי לכולם שאני מחפש דירה עבור
בני. עיקר ההשתדלות היתה, שהרמתי יד לשמיים וביקשתי
מהקב"ה שישלח דירה מתאימה. באחד הימים, בהיותי מלמד
בחיידר, ישבתי ליד מגיד שיעור בהפסקה ואמרתי לו: "אתה גר
ברחוב הסמוך לי, אולי יש לך מושג על דירה להשכרה באזור?"
הוא אמר שליד הבית שלו ישנן שתי דירות ריקות, אין יוצא
ואין בא.
יתכן שאוכל לשכור אותן, אך אין לו מושג מיהו בעל הבית.
ביקשתי מחבר שמתמצא בחיפוש כתובות שימצא לי את בעל
הדירה לפי הכתובת, וכך השגתי מספר טלפון. התקשרתי והוא
לא ענה.
המשכתי בהשתדלות עד כמה שלא ידי. הלכתי לבנין שבו
שתי הדירות הריקות. ראיתי אור באחת מהן, אך כאשר דפקתי
איש לא ענה. דפקתי גם אצל הדירות הסמוכות, ושאלתי את
הדיירים אם הם רוצים למכור את הדירה שלהם. אף אחד לא
רצה.
ירדתי למטה, הוצאתי דף ניר ורשמתי בכתב ידי: אנו מעוניינים
לקנות את הדירה שלכם. ציינתי את הפרטים שלי ומספר טלפון
בתקוה שבעל הבית יחזור אלי.

שאלתי את הגוי: מתי ראית את המכתב שלי בתיבת דואר? ענה לי הגוי: האמת היא שהיום איני גר כלל כאן במדינה, וכבר לפני שנה רציתי למכור את הדירה. הגעתי לכאן לכמה ימים בשביל לטפל במכירה, אבל אז קיבלתי הודעה שאבי חולה ונסעתי להיות איתו.

לפני כמה ימים הגעתי לכאן שוב כדי לטפל במכירה של הדירה, ואז מיד ראיתי את המכתב שלכם. רגע אחרי שראיתי את המכתב התקשר עוד מישהו להתעניין בנכס, אבל אתם הייתם ראשונים. לכן הקדמתי אתכם.

הדירה הזאת צמודה מצידה האחורי לצד האחורי של הדירה שלי. גם סידרנו עירוב כדי שנוכל לטלטל בין הדירות בשבת. בקיץ האחרון, עם התפשטות הוירוס ברחבי המדינה, לא אפשרו לנו כל כך לצאת מהבתים.

בתי מדרש והמקוואות היו סגורים, והמקום היה לנו למשיב נפש, שעה שהקמנו מקוה בדירה. מים חמים משכנו מהדירה שלי לדירה ההיא על ידי צינור, שנוכל לטבול ולהתכוון לתפילה כדבעי ובנחת. עתה התברר שבשעת קניית הדירה עוד לא ידענו איזו מתנה מיוחדת קיבלנו מן השמים. (השגחה פרטית ויחי- שמות תשפ"א)

כעבור יומיים עברתי שוב ליד אותו בנין, בדקתי בתיבת הדואר וגיליתי שהמכתב שהנחתי שם כבר איננו. מישהו לקח אותו. יומיים אחר כך התקשר אלי גוי שהיה בעל הדירה. הוא אמר שהוא נמצא כאן ומחכה לנו.

הגענו ושמענו ממנו שיש לו כאן בבנין שתי דירות והוא מעונין למכור את שתיהן במחיר טוב. הסכמנו.

נותרו לנו שתי בעיות. האחת - מרגע שמסכימים לקנות דירה עד שקונים אותה בפועל אחרי כל הברוקרטיה עם הבנק עובר זמן, ואנחנו לחוצים מאד, והשניה - הגוי מתגורר בדירה והבית מלא בחפציו, ואורך זמן לפנות הכל.

לשתי הבעיות היה פתרון מידי - הגוי אמר שהוא מוכן להראות לנו את הדירה השניה, הריקה, בקומה התחתונה, ואם נרצה, הוא מסכים שניכנס לגור בה מידי.

הוא פתח בפנינו את הדירה, והנה פלא - דירה נאה, נקייה, מרווחת ונעימה מקדמת את פנינו, כאילו היא רק חיכתה לבני ולמשפחתו היקרה. נשאר רק להכשיר את המטבח. זהו זה.

נושענו. ביום המחרת כבר נכנסה המשפחה הצעירה לגור בדירה.

מעשיהם של גדולים:

עונה אמיתית

ספר יש לו ביד, תראה איזו תשובה, תנסה להיזכר איזו תשובה שלפני כן, תשאל אותו ותראה מה יהיה! הספר היה "נדע ביהודה". הוא הסתכל באיזה סימן, זכר סימן שלפני כן והחל לשאול את אבא: 'מה דעת כבודו בעניין זה וזה?'

אבא אמר לו: 'כן, יש פה תשובה', וציטט לו את כל התשובה בעל פה. הרב בענגיס היה כולו מלא התפעלות. 'מאיפה צילם את הכול? איזה אדם זה, איך הוא ציטט את הכול, מאיפה הוא ידע את הכול?... זה אבא שלך! אבא שלך היה לוקח ממני ספר בלילה ומחזיר לי אותו בבוקר, לאחר שכבר גמר את הכול! צילם את כולו! זה אבא שלך!'

חזרתי הביתה ובאתי לספר זאת למו"ר אבי, והוא השתיק אותי ואמר: 'מה אתה מדבר שטויות? תלך מפה!...' הא לא רק ברח מהכבוד, אלא גם כשהיו קצת מפארים אותו הוא היה מצטער צער אמיתי. ראו על הפנים שלו איך שכואב לו מכל הדיבורים האלה. זו הנהגה. גם בהיותו ענק שבענקים, תמיד היה נחבא אל הכלים בצניעותו. תמיד ברח מכל הפרסומות, ברח מכל ההתרברבות - אלא אם כן היה זה לתועלת. (הפותר-הניזו היומי

של דרשו)

סיפר הגאון רבי אברהם יוסף שליט"א, בנו של מרן הגאון רבי עובדיה זצ"ל: פעם אחת שלח אותי אבא זצ"ל להחזיר ספר לבית מסחר לספרים "העור".

בית מסחר זה היה ממש בסוף רחוב זוננפלד בירושלים. החזרתי את הספר ושאלתי איפה נמצא בעל הבית, והוא ניגש אליי ואמר לי:

"זה אני". אמרתי לו: "אבא שלח אותי עם הספר". הוא שאל: "מי זה אבא?" אמרתי לו, ואז הוא אמר לי: "אתה לא מכיר את אבא שלך?" חייכתי. אני לא מכיר את אבא שלי? "כן, בוא ותשמע."

והוא התחיל לספר: "אתה רואה את הסולם הזה?"

אבא שלך היה עומד ליד הסולם הזה עם הספר ביד ולומד. נכנס לכאן הרב בענגיס מהעדה החרדית, ראה את האברך הצעיר, שכל כמה דקות הופך דף בספר שבידו, ואז אמר לי: 'תגייד לי, אין לכם מה לעשות? (אז כל ספר היה בעל ערך, כי הנייר היה מתפורר. לא היה קל למצוא ספרים, וכל ספר היה יקר מאוד). ככה אתה נותן לו לדפדף? אמרתי לו: 'כבוד הרב, לך תראה איזה

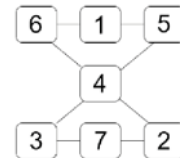
חידות:

חידת הגיון:

כדור את המספרים מחדש יחד עם ה"ועוד" וה"שווה", והגיעו לתוצאה מדויקת!

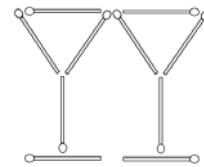
$$= + 5 4 3 2$$

פתרון לחידה מהעלון הקודם:

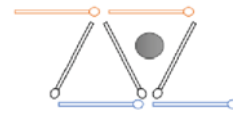

חידת גפרורים:

כיצד ניתן ע"י הזזת 5 גפרורים בלבד ניתן להפוך את שני הגביעים לבית?

פתרון לגפרורים מהעלון הקודם:

כל החידות באדיבות חיים כץ a0533180118@gmail.com

בדיחות:

היה כל כך חם, שהקרקעות המוקפאות הופשרו לבניה.

שמתי עוף בתנור. באתי להוציא אותו. איך שאני פותח הוא צועק עלי: "סגור מהר! איזה חום נכנס!".

נהרתי מאוד לא לומר בקול כמה מעלות בחוץ, לא רציתי לפספס ספירת העומר בברכה.

שמעתי בת-קול: "עקב בעיות שיפוץ בגהנום, החום יעבור לכדור הארץ. עמכם הסליחה, והמשך יום נעים".

זוג זקנים ישבו ושתו להנאתם. לפתע האישה אמרה: "אני לא יודעת מה הייתי עושה בלעדך, אתה היחיד שמביא אור לחיי!..." בעלה המופתע, שלא האמין למשמע אוזניו שאל: "זה את מדברת, או היין?" אשתו פנתה אליו עצבנית: "ודאי שזו אני מדברת, אל היין..."

"שלום, אני רוצה להזמין 2 מגשי פיצה!"
 - "טעית במספר!"
 - "טוב, תביא 13!"

זה איש עם אוזניות, או משהו אחר?

פתגם:

אם אתה מרזיש שרזלך
 באויר - יתכן שאתה באמצע
 אטות מרזלה.

הידעת ש:

הרבה מכיל 22% מים,
 75% סוכר, וכמות לסירה של
 חלבונים, מינרלים וויטמינים!

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבָת: 19:05

יְצִיאַת הַשָּׁבָת: 20:06

ר"ת: 20:38

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 500 7.5.2021 - כה' אייר תשפ"א

וְהוּא הַמְשִׁיעַ לָהּ צְדִיקִים וְבוֹא בָּהּ

פְּרִשֵׁת - בְּהַר - בְּזוֹקָתִי

וְיֵרֵאת מְאֹלֶהֶדְךָ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם (כה,יז)

סיפר הגאון רבי אליהו הכהן זצ"ל (מח"ס דרכי אליהו: כששהיתי פעם עם הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל בבית הכנסת בירושלים. נכנס לפתע המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל ושאלה בפיו: "זה שלושה חודשים שהתמנתי להיות משגיח בפוניבז', ועדיין לא קיבלתי משכורת. ואמנם בחודשיים הראשונים הבלגתי, אבל עתה בחודש השלישי הגיעו מים עד נפש, ואין לי פרוטה.

באתי להתייעץ עם רבי שמואל האם מותר לי לעשות השתדלות ולהעיר להנהלה, או שמדת הבטחון מחייבת להמשיך ולבטוח בה' ולא לעשות כל השתדלות?"

השיב לו רבי שמואל הומינר: "מצד דין תורה וודאי מותר לעשות השתדלות. אבל לפי מדריגתו העליונה של המשגיח בעבודת ה', ראוי לו שלא להשתדל אלא להמשיך לבטוח בה". ואכן עשה רבי יחזקאל כדבריו ולא העיר מאומה.

והנה לאחר יום אחד, הגיע שליח לרבי יחזקאל ומסר לו את המשכורת לכל שלושת החודשים! השליח התנצל ואמר: "קיבלתי כל חודש מהנהלת הישיבה למסור את המשכורת בזמן למשגיח, אלא שהייתי זקוק מאוד לכסף וחשבתי לעצמי כי בוודאי קיבל המשגיח פיצויים משיבת מיר לפני שעבר לפוניבז' ולא חסר לו כעת כסף, והשתמשתי בנתיים בכסף כהלוואה ועכשיו שנתרווח לי ב"ה, הנני מחזיר..."

כששמע זאת המשגיח שמח מאד על ששמע לעצת רבי שמואל הומינר. הוא חזר במיוחד להודות לרבי שמואל על עצתו וכה אמר לו: "אילו הייתי מעיר להנהלה על עיכוב המשכורת הרי הייתי גורם בזה שיפטרו את השליח מעבודתו והייתי גורם נזק לפרנסתו ועכשיו שנמנעתי לפי עצתכם, ניצל יהודי זה מהפסד. (אוצרות רבינו יחזקאל)

יהודי עד הסוף – הרב אפרים שרבני שליט"א – מתוך 'מחנה אפרים'

"אם בַּחֲקוֹתַי תֵּלְכוּ" כותב ר' יעקב בעל הטורים, אם בַּחֲקוֹתַי תֵּלְכוּ הוא ראשי תיבות אַבְת, לומר, שאם תלכו בדרכי האבות תזכו לכל הברכות כולם. הראשון שמסר את נפשו לבורא יתברך, הוא אברהם אבינו. כבר בגיל שלוש הכיר אברהם אבינו את בוראו. ילד קטן שחוזר מהגן ושואל את השאלות הכי פשוטות: "אמא, מי מוזי את השמש?", "אמא, מי הביא את הירח?". כך מגיל שלוש עד גיל ארבעים ושמונה אברהם אבינו 'חיפש' את הבעלים של העולם. ומאותו הרגע שהכיר אברהם בדעתו, בלב שלם, שאי אפשר לעולם בלא מנהיג, הוא קבע בלבו נחרצות 'אני אלך אחריו, ואפילו בחושך'!".

והוא באמת עבר הרבה חושך. אנשים כל הזמן שאלו אותו: "אם אתה צודק, אז איפה האלוקים שלך?", "אם הוא קיים, אז למה הוא לא עוזר לך? למה הוא לא נותן לך יד?". אבל המשפטים העוקצניים הללו לא עצרו את אותו צדיק, ואפילו לרגע. התורה מכנה אותו: 'אברהם העברי', שכל העולם כולו בעבר אחד והוא בעבר שני. הוא עזב הכל-בתים, כסף, זהב, עסקים ועלה לארץ, הכל לכבוד הבורא יתברך, ודווקא שם הוא מצא את עצמו נקלע לבעיות פרנסה וחובות כספיים, וכמו שמספרת התורה: "וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ, פְּתָאוּם שׁוּם דָּבָר לֹא הוּלָךְ, לֹא מִ'חֲלִיק', הַכֹּל מִמֶּשׁ פּוֹעֵל הַיַּפֵּךְ הַשְּׂכָל וְהַהִיגוֹן.

ואנשים המשיכו לשאול שאלות: "כבוד הרב, עזבת את העבודה זרה שלך, באת לכאן, נו, מה קיבלת? חובות וצרות! מה היה רע לך שם בצד השני, הכל היה לך? לך תראה את כל החברים שלך שנשארו שם, כל אחד איך 'מסודר'. אבל הוא המשיך במסירות נפש מבהילה, הוא תמיד מלמל: "אבא שבשמים, אחרי שהכרתי אותך, אף אחד לא יצליח לקחת לי אותך!".

וכך הוא חי את הקושי, העקיצות וההצקות האלו עד גיל שבעים וחמש, ששם כבר נגלה אליו ה' יתברך, וכלשון המדרש: "הציץ עליו בעל הבירה". "די, עברת הרבה, הנה אני, מעכשיו אתה כבר לא תצטרך לחפש אותי, אני שלך ואתה שלי".

ועל המסירות של כל השנים הללו, על העקשנות היפה הזאת, 'בשיניים' כמו שאומרים הוא זכה לכל, הוא זכה לעושר רב, אברהם אבינו היה אחד מעשירי עולם: "וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בְּמִקְנֵהוּ בְּכֶסֶף וּבְזָהָב", הוא זכה להיות 'אברהם אבינו', האבא של עם ישראל, והוא זכה שהבורא יתברך ייחד את שמו עליו, 'אלוקי אברהם', הוא זכה לכל! קוראים לסיפור הזה 'מסירות נפש'.

אנשים שואלים אותי: "מה היא מסירות נפש?", "איך מוסרים נפש?". ואני תמיד עונה להם משפט אחד: "וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֵלֶּהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִי". להגיד לבורא יתברך מילה אחת 'הנני', הנה אני, מה שתבקש אני כאן. "קשה לי מאוד, רק אתה יודע כמה!". יש אחד לא קל לו לשמור שבת, כמה קשה לי בלי סיגירות בשבת, השני לא קל לו לשמור על העיניים, כמה זה קשה, כמה זה מפתה, האחר קשה לו להיות הדתי היחידי במשפחה, בלי תמיכה ובלי סיוע של אף אחד, "אבל עם כל הקשיים אני אקפוץ למים בשבילך, את השבת שלך אני לא אעזוב עד הנשימה האחרונה שלי, ועם העיניים שלי ועם כל הקשיים אני אעשה משהו, כל יום אני אתפלל על זה ואלמד כמה זה חשוב, ואם אני היחידי שעושה קידוש בבית וצריך להיכנס לחדר כשהטלוויזיה דלוקה, 'הנני'. רבוננו של עולם, אני פה ואני תמיד אשאר כאן!" – זה מוסר נפש.

אני מאמין שכל אחד בתקופה הזאת עובר איזה ניסיון שמצריך מסירות נפש, אחד בבית עם האשה, אחד עם הילדים, אחד בתפילות, אחד בלימוד, אחד בקדושה, ואתה נותן את עצמך ולא יודע אם כבר מחר יהיו לך הכוחות. שני דברים אני רוצה להגיד לך, אחד, שבזמנים האלו שאתה עובר 'בשיניים', אלו הזמנים שמעריכים אותך בשמים יותר מכל זמן אחר, גם אם אתה לא מרגיש את זה. ולמה? כי אתה כבר משתייך להיכל אחר, היכל מוסרי הנפש'.

וכמו שסיפרו על האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל לאחר שעבר את השואה ועלה לארץ ישראל, שפעם תרכו לו סכום כסף אדיר להעמיד את בית החולים שבנה ואת הישיבה שלו. ושאל האדמו"ר את התורם, איזו תמורה הוא רוצה על תרומתו. מה לרשום? איפה להזכיר אותך? התורם לא חשב פעמיים ואמר: "אני רוצה חלק מהעולם הבא של הרב".

השיב לו האדמו"ר: "את הכל אני מוכן לתת לך, אבל את אותם השנים שאני הייתי במחנות ההשמדה ולא אכלתי מאכלות אסורות בתנאים של רעב וגוויעה, ששמרתי שבת למרות שכמעט יצאה נשמת, כשאכלתי מצה בפסח עם חתכים בידיים, הכל במסירות נפש, בתופת, את הנשמה שלי נתתי שם, תסלח לי, את זה אני לא נותן לך, רגעים שכל רגע הוא כמו נצח ולא עזבתי ולא חדלתי אפילו לשנייה, אלו לא למכירה! זה הולך איתי לשם".

זה דבר ראשון, אתה לא יודע כמה אתה חשוב וכמה את חשובה, חבל שאין לי תמונות להראות לכם. והדבר השני, אני רוצה שזכור, שיהודי שמוסר נפש עד כלות הכוחות, הקב"ה יקרע בשבילו את הים. אם אתם זוכרים, היה אדם שקראו לו נחשון בן עמינדב, שקפץ לתוך המים הקרים באמצע הלילה בחושך, עד שהמים התחילו לחנוק אותו, ובזמן שהוא בלע מים הוא התחנן לקב"ה: "הושיעני אלוקים כי באו מים עד נפש", אני נחנק, רבוננו של עולם, תראה עד לאן הגעתי, זהו, אין לי עוד אויר, עשיתי כל מה שאני יכול. ובאותה שעה, בדקות האלו, שהוא נשאר ללא כוחות, נקרע הים לגזרים, הקב"ה חצה לו את הים, בדקות האלו התחילה קריעת ים סוף. ממה נקרע ים שלם?

מיהודי שעבד את ה' בלי חשבונות, שעם כל הקושי הוא לא חשב פעמיים, הוא קפץ למים. תזכור! אתה תעשה מסירות נפש בשבילו – הוא יקרע בשבילך את הים, הוא יזיז את האוקיינוס בשבילך

כותב ר' נחמן מברסלב: "יש בני אדם עובדי ה' שאין ה' מראה להם מה שהם פעלו כל ימי חייהם, רק אחר מותם בעולם הבא, אז יראו מה שהם פעלו". לפעמים אדם מרגיש: "אולי זה לא חשוב מה שאני עושה, מי מתייחס בכלל לניסיונות שלי? יש צדיקים לומדים כל היום תורה עושים לו נחת". אומר ר' נחמן, אולי חשבת שאתה משעמם, שאתה מיותר, בעולם הבא אתה תראה איזה תענוג היית, שהתעסקו רק עם התמונות שלך.

כבר אמר ר' ירוחם ממיר, מי שמנצל את כל מה שיכול בטבע, זוכה לדברים למעלה מן הטבע. רק אל תעצור, תלך קדימה, על כל תנועה שלך הוא יחזיר לך. יוסף הצדיק איזה ניסיונות של קדושה הוא עבר, כולכם יודעים, אך על כל רגע קשה, על כל שניה, על כל תנועה, הקב"ה החזיר לו. המדרש אומר: "הפה שנשמר מעבירה, נאמר לו: 'ועל פיך ישק כל עמי'". הצוואר שנשמר מעבירה: "וישם רביד הזהב על צווארו". היד שלא נגעה בעבירה: "ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אותה על יד יוסף". הגוף שנשמר מעבירה: "וילבש אותו בגדי שש". הרגל שלא עלתה לעבירה: "וירכב אותו במרכבת המשנה". המחשבה שלא חשב בעבירה, נאמר עליו: "נבון וחכם לב". על כל תנועה שלך הוא יחזיר לך, אנשים חושבים שאין מישהו שרואה מה הם עוברים, מה הם מקריבים, זה לא נכון! הכל רואים, ובזכות מגדלת!

לא משנה אם זה גבר או אישה, ילד או ילדה, את כולם הקב"ה רואה. אומר המדרש, לא נקרא ספר מ-כד' ספרי הקודש על שם אישה חוץ משני ספרים - 'דות' ו'אסתר', מה טעם? מפני ששתיהן מסרו את נפשן. אישה שקשה לה בתשובה שלה, בבית שלה, עם הילדים שלה ומחזיקה מעמד, את התורה הקב"ה יכתוב על השם שלה.

מסופר על הבבא סאלי זצוק"ל, שפעם אחת נתכסו השמים בעבים ולא הייתה אפשרות לברך על הלבנה, כך חלפו להם הימים ועדיין כיסו העננים את הרקיע, ואף צל צילה של לבנה לא נראה בלילה האחרון שבו הייתה אפשרות לברך, יצא הבבא סאלי עם מניין מאנשיו לרחוב, הניף הבבא סאלי את מקלו שבידו נופף עמו לעבר העננים אנה ואנה, ותוך רגעים ספורים התפזרו העננים לשני צדדים והלבנה נתגלתה ביניהם. בשמחה רבה בירך ברכת קידוש לבנה ובדיוק כאשר סיים הרב את תפילתו שבו העננים למקומם וכיסו את הלבנה.

במקום נכח הצדיק רבי מאיר אבוחצירא זצוק"ל, בנו של הבבא סאלי, הוא פנה לאביו ושאל: "הן אמרו חז"ל, שמי שנעשה לו נס מנכין מזכויותיו, אבא לא חושש?". השיב לו אביו: "מה שחזו עיניך איננו מעשה נסים כלל וכלל, כי אם מעשה של מסירות נפשי. היה זה כשהייתי צעיר, כשניטשה מלחמה קשה ועקובה מדם במרוקו והוטל איסור חמור על האזרחים לצאת מבתיהם, חרב דמים השתוללה ברחובות וקיפחה את חייהם של מאות שיצאו מבתיהם ונפלו קרבן לאש וליריות.

הגיעה אז עת ברכת קידוש לבנה ובזמן העוצר הכבד לא חשבתי פעמיים ויצאתי לרחוב לברך את הברכה תחת כיפת השמים בתוך האש והיריות. תזכור לך תמיד, מעשה שאדם מוסר נפשו עליו יעמוד לו לעד ולנצח נצחים ויתן בו כוח לחולל דברים למעלה מדרך הטבע". ה' יזכנו לעבדו כל הימים מתוך מסירות נפש אמיתית, אכי"ר. שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

לרגל הגיליון ה-500 אני רוצה להודות לבורא עולם שזיכני בכוחות להתמיד בהוצאת העלון מדי שנה ושנה, וגם תודה לאישתי היקרה, ומי שיכול להתפלל עלינו שנזכה לזרע בר קיימא, שיכוון על מורן בת רותי, תודה רבה לקוראים היקרים, שנזכה להתבשר בבשורות טובות וישועות.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 631 במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 527 שנה י"א העלון מוקדש לע"נ הרה"ג רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל כ"ב באיר תשפ"א

999 פ 91099

בְּהַר - תוכן ענייני הפרשה

- א. מצות שביתת הקרקע ממלאכות השדה בשנת השמיטה.
- ב. מצות ספירת השנים עד היובל, ומצוות היובל: שופר, (כמו בתפילת ראש השנה) שחרור עבדים, ושביתת הקרקע.
- ג. מצוה לקנות סחורה אצל יהודי דוקא ולא אצל גוי, ואיסור אונאת ממון.
- ד. השבת השדות לבעליהן ביובל, וברכת ה'.
- ה. דיני מכירת וגאולת שדה אחוזה, בתים, וערי הלויים.
- ו. מצוה להחזיק ביד ישראל - מך, ואיסור ריבית, הלכות עבד עברי ועבד כנעני, וגאולתו של עבד עברי הנמכר לגוי (וברש"י - איסור חילול ה').
- ז. דיני עבד עברי ועבד כנעני, ואיסור להעביד יהודי שלא ברצונו, וגאולתו של עבד עברי הנמכר לגוי.
- ח. איסור השתחוויה לה' על [רצפת] אבנים.
- ט. מצוות שמירת שבת ומורא מקדש.

בְּחֻקְתִּי - תוכן ענייני הפרשה

- א. אם בְּחֻקְתִּי תִלְכוּ - והשכר על כך (כו, ג-יג).
- ב. ואם בְּחֻקְתִּי תִמְאָסוּ - שבע דרגות בחטאים, ועל כך רח"ל - שבע דרגות עונש, ובכל דרגה שבעה עונשים (כו, טו-מו).
- ג. הלכות המקדיש עצמו ואומר: עלי לתת ערכי למקדש.
- ד. דיני המקדיש והממיר בהמת קדשים בבהמה אחרת.
- ה. דיני פדיון הקדש: בית, שדה שירש, ושקנה (כו, ט-ל).
- ו. הלכות בכור שור ושה, והקדש בהמה טמאה למקדש.
- ז. הלכות פדיון מעשר שני מהתבואה, ומעשר בקר וצאן.

"קִדְשׁ תִּהְיֶה לָכֶם..." (כה יב)

מִרְן הֵרַב חַיִּים קִנְיִבְסְקִי שֶׁלִּיט"א סִיפֵר, שְׁדוּדוֹ, ה"חֲזוֹן אִישׁ", אָמַר לוֹ פֶּעַם, כְּשֶׁעָבַר בֵּין פְּרָדְסִים: "כֹּאֵן עָבְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשׁוּחָחוּ בְּדַבְרֵי תוֹרָה, אֲנִי מֵרְגִישׁ כֹּאֵן קְדוּשָׁה יִתִּירָה!" כִּיּוֹם שׁוֹכֵן שֵׁם בֵּית הַכִּנְסַת 'לְדַרְמָן'... וְכִבֵּר הַדְּבָרִים מִפּוֹרְשִׁים בְּזוּהַר (פְּנַחֵס דָּף רִיט, תְּרֻגוֹם): "בֵּן אָדָם שִׁיּוֹשֵׁב בְּעִיר שִׁיּוֹשְׁבִים בָּהּ אֲנָשִׁים רַעִים, וְלֹא יִכּוֹל לְקַיֵּם מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא מִצְלִיחַ בְּתוֹרָה - עוֹשֶׂה שִׁיּוּנֵי מְקוֹם וְנִעְקָר מִשָּׁם, וְנִשְׁרָשׁ בְּמִקְוֵם שְׂגוּרִים בּוֹ אֲנָשִׁים טוֹבִים, בְּעֵלֵי תוֹרָה, בְּעֵלֵי מִצְוֹת". וּמִבְּאֵר הַזּוּהַר הַקֵּד: "הַתּוֹרָה נִקְרָאת עֵץ, וְהָאָדָם הוּא עֵץ, וְהַמִּצְוֹת שְׁבַה דּוֹמוֹת לְפָרִי, וְלִכֵּן צָרִיךְ לְעַקְרוֹ מֵאוֹתוֹ מְקוֹם, וַיִּטַּע בְּמִקְוֵם אַחֵר, בֵּין צְדִיקִים". בְּדַבְרֵי הַזּוּהַר הִלְלוּ נְבִיִּם מֵהוֹשֵׁעַ לְצִים לֹא יֵשֵׁב - וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עָלָיו פְּלָגֵי מֵיִם וְגו', שֶׁפִּירוּשׁוֹ הֵעֵבֵר עֵץ מִמְּקוֹם לְמִקְוֵם. וְבַהֲמִשְׁךְ שֵׁם: "שְׂכַל מְקוֹם שְׂצָדִיק חִידֵשׁ בּוֹ דְּבָרֵי תוֹרָה, כְּשֶׁהוּא בָּאוֹתוֹ הָעוֹלָם פּוֹקֵד אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם וּבֹא אֵלָיו, וְכֹל שֶׁכֵּן כְּשֶׁרְוִיִּים בּוֹ צְדִיקִים אַחֵרִים לְחַדֵּשׁ בָּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂאוֹמְרִים דְּבָרֵי תוֹרָה".

בשבת זו קוראים שתי פרשיות בהר ובחוקתי, ובכך מסיימים את חומש ויקרא - תורת כהנים.

פרשתנו פותחת במצות השמיטה, ומפורש בתורה שנאמרה מצוה זו "בהר סיני", והקשה רש"י במקום: "מה עניין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצות נאמרו מסיני?" וה"אלשיך" הקד' מבאר: הטעם שהזכיר הר סיני בהקשר למצות שמיטה, הוא לומר שכשם שבהר סיני חלה קדושה על המקום עצמו, עד שנאסר לעלות בהר ולגעת בקצהו, כן הארץ עצמה מתקדשת בקדושה מיוחדת בשנת השמיטה - "שבת לה'", וכנ"ל שישנו מושג של חלות קדושה על המקום. ונראה לבאר עוד כעין זה, שבא הכתוב ללמדנו שכשם שבהר סיני היתה חלות קדושה על המקום עצמו, כך ארץ ישראל קדושה בקדושה עצמית עולמית, ולכן שייכת בארץ ישראל 'שבת הארץ', כיון שאינה ככל הארצות, וכשם שישראל, עקב קדושתם התמידית, הם שמצווים על שמירת השבת בזמנה. וכשם שחלות הקדושה על הר סיני היתה הודות למידת הענווה, שהיה הר סיני שפל מכל ההרים, שבא ללמדנו לדורות שאין התורה שוכנת אלא במי שדעתו שפלה, כך חלות הקדושה בארץ ישראל הינה הודות להנהגת ישראל אשר עליה במידת הענווה, כדאיתא בחז"ל (מדרש ילקוט חבקוק): מדד הקב"ה את כל ההרים ולא מצא הר שתינתן עליו תורה אלא הר סיני, מדד הקב"ה בכל הארצות ולא מצא ארץ שראויה לינתן לישראל אלא ארץ ישראל. בארץ ישראל יש גם עניין ענווה, שמידותיה שפלות, וכפי שפירשו: 'ארץ כנען' - שמסוגלת למידת ההכנעה, 'טובה הארץ מאד מאד' (במדבר יד, ז) - למידת 'מאוד מאוד הוי שפל רוח'. שורש הגאווה הוא כפירה, 'פחית ועצם ידיו עשה לי את החל' (דברים ה, ז) - וזו מצוות השמיטה של שבת הארץ. מובא בגמרא (מסכת סנהדרין ל"ט), שתלמיד אחד שאל את רבי אבהו: מאי טעמא דשביעתא? פירש רש"י - למה ציווה הקב"ה על השמיטה? ענה לו רבי אבהו: אמר הקב"ה לישראל, זרעו שש והשמיטו שבע, כדי שתדעו שהארץ שלי היא, ופירש רש"י - ולא ירום לבבכם בשבח ארצכם - ותשכחו עול מלכותו.

וב'חינוך' (מצוה פ"ד) הוסיף בטעם מצוה זו, וזו לשונו: ציווה הקדוש ברוך הוא להפקיר כל מה שתוציא הארץ בשנה זו מלבד השביתה בה, כדי שיזכור האדם כי הארץ שמוציאה אליו הפירות בכל שנה ושנה לא בכוחה וסגולתה תוציא אותם, כי יש אדון עליה ועל אדוניה, וכשהוא חפץ (הקב"ה) - הוא מצוה אליו להפקירם, ע"כ.

אם כן, מבואר, שטעם מצות השמיטה: זה לא רק להשריש בנו את ההכרה כי 'לה' הארץ ומלוואה' (תהלים כד, א), אלא כאשר האדם אינו מעבד את אדמתו במשך שנה שלימה, ומפקיר את פירותיה, הוא מחזק בכך את אמונתו, שכל אשר יש לו - זה מאיתו יתברך - הקב"ה.

ולפי זה מובן, מדוע זוכים שומרי השביעית לפרנסה אף בשנה זו, כפי שנאמר: "וְצִוִּיתִי אֶת בְּרִכְתִּי לָכֶם בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעָשִׂיתָ אֶת הַתְּבוּאָה לְשָׁלֹשׁ הַשָּׁנִים" (ויקרא כה, כא).

מכאן, שמצוות השמיטה באה לחזק את האמונה והבטחון בהקדוש ברוך הוא שהכל מאיתו יתברך, ולסלק מאיתנו את מידת הגאווה - "כוחי ועוצם ידי".

”אם בחקתי תלכו...” (בחקותי כו, ג)

וברשי: ”אם בחקתי תלכו” - שתהיו עמלים בתורה...
אומרת המשנה באבות (ו, ד): ”כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל, אם אתה עשה כן, (תהלים קכח) אשריך וטוב לך. אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא”.

ורשי שם מפרש: **פת במלח תאכל**. לא על העשיר הוא אומר שיעמד בחיי צער כדי ללמד תורה, אלא הכי קאמר, **אפילו אין לאדם אלא פת במלח וכו' ואין לו פר וקסת לישן אלא על הארץ, אל ימנע מלעסק בה...**

בהקדמה לספר ”ברכת ארץ”, שחיבר הגאון רבי יהודה לייב מאשבוים הי”ד, מרבני ליטא בשנים האחרונות לפני השואה. הוא נספה בשואה ולאחר המלחמה אביו הזקן הוציא במהדורה שנייה את ספרו של בנו, ובפתח הספר הוא מספר על תקופת ילדותו של בנו, מחבר הספר.

דבריו מרתקים ומפעימים, אין צורך לשכתב אותם, הרי הם ככתבם וכלשונם: בשנת תרע”ה השלטון הרוסי גירש את כל יושבי העיר בריסק, והלכנו בגולה לעיר קארטו בערעזי, שם בגולה הרבה הרפתקאות ומכשולים היו ועברו על ראשנו. סבלנו בחומר וברוח. שבועות שלמים עברו עד אשר העוללים שאלו לחם יבש ממש, ופורש לא היה להם. אבל הוא מחמד, לא חדל לעסוק בתורה. דרש מזקנו, הוא חותני, מחסידי קוברין, הרב ר’ ברוך ב”ר מאיר יואל הלוי ז”ל, כי ילמד איתו.

זכורני, ביום חמישי אחד, באו מים עד נפש, כי לא יכולתי להשיג פת לחם להחיות את נפש עוללי, אשר נשארתי יתומים מאימם לא עלינו.

ביום ההוא בלילה, בשעה שתים עשרה, הקיצה זקנתו, היא חמותי ע”ה, הביטה על המשכב והנה נכדה הנחמד, אשר אהבה אותו כנפשה, איננו במיטה. נתנה בקולה: איה חמדתי?! יצאנו החוצה וקראנו - לייבלע, איכה!... ואין עונה. הלכתי וקראתי - בני! בני! עד אשר הגעתי לבית המדרש הישן אשר בעיר ההיא. נכנסתי שמה והשתוממתי לראות - הנה הוא יושב יחידי אצל ארון הקודש וגמרא קידושין לפניו, ומרנן בקול נעים - בדברי גמרא 'תא שמע'...

על שאלתי, מדוע לא ישנת? ענה - לא יכולתי לישון, כי מצוקת הרעב הציקני, אמרתי אלך ואלמד, אולי על ידי זה לא ארגיש את הרעב. האב מסיים את דבריו: ”יותר מ’דרכה של תורה’ רכש לו את תורתו, לא ’פת במלח תאכל’, כי אפילו לחם יבש לא היה לו. מפעים ומרגש.

”וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקתו בו...” (בהר כה, לה)

הגאון רבי קאפיל רייך זצ”ל רבה של העיר בודאפשט שבהונגריה היה מגיד מחונן, במיוחד היתה מפורסמת דרשתו שהשמיע כל שנה ביום ז’ אדר בבית הכנסת המרכזי ברחוב קאיזנצי. כשהוא מספיד ומקונן על צדיקים ואנשי מעשה שנפטרו בשנה החולפת באוסטריה - הונגריה ובעולם היהודי. הוא בכה בדמעות וכל הקהל בכה עמו.

היה מקובל שאחרי כל דרשה קיבל מטעם ה”חברה קדישא” שלושה מטבעות זהב. כשנתיים לפני פטירתו לא אמר דרשה בשל חולשתו, בכל זאת החליטו ראשי ה”חברה קדישא” לתת לרב את המטבעות. כשמסר הגבאי של ”חברה קדישא” את המטבעות לרב אמר לו רבי קאפיל: כפי שאני רואה נכון הוא הפתגם כי ”שתיקה שווה זהב”...

רוח סערה לעושה דברו, לגיבורי כח עושה

דברו – לשומרי שמיטה

בפרשת בהר בתחילתה מופיעה מצות השמיטה, השבתת כל עבודות בשנה השביעית שנאמר (בהר כה, ד): ”ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה’ שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר”.

אומר המדרש (ויקרא רבה א, א): אמר רבי יצחק בשומרי שביעית הפתוב מדבר, בנהג שבעולם אדם עושה מצוה ליום אחד, לשבת אחת, לחדש אחד, שמה לשאר ימות השנה, וזה השומר שביעית רואה שדהו שוממה, פרמו שומם ושוחק, יש לך גבור גדול מזה. ואם תאמר אינו מדבר בשומרי שביעית, נאמר כאן: עשי דברו, ונאמר להלן (דברים טו, ב): וזה דבר השמטה, מה דבר שנאמר להלן בשומרי שביעית הפתוב מדבר, אף דבר האמור כאן בשומרי שביעית הפתוב מדבר. כלומר השווה המדרש את שומרי השביעית למלאכים.

אומרת הגמרא (מסכת סנהדרין ט:): מהו הטעם במצוות שביעית? אמר הקב”ה לישראל: זרעו שש והשמיטו שבע, כדי שתדעו שהארץ שלי היא!

אומר דוד המלך ע”ה: ”ברכו ה’ מלאכיו גברי כח עשי דברו, לשמע בקול דברו”. מי הם גיבורי הכח עושי דברו? אומרים חז”ל אלו הם שומרי שביעית.

לקראת שנת השמיטה תש”מ, במסגרת ביקור שערך רבה של קוממיות, הרב מנדלזון זצ”ל, במושב ”תלמי אליהו”, מחליטה קבוצה מחברי המושב לשמור שמיטה כהלכתה. ליהודה פיוניר, אחד החברים, מטע גדול של פרחי סיפנים (פעמונים) הגדלים בחממה מוגנת ומיועדים ליצוא.

בהגיע עת הקטיפה, בתקופת האביב, מגיע יהודה לחממה בלוויית צוות פועלים - וכתמים לבנים בוהקים מול עיניו מעל העלים. עיניו חושכות, הוא בודק ומממש ואינו מוצא כל הסבר לתופעה בעלת המשמעות האחת - הפרחים פגומים, ואינם ראויים כעת לשיווק. לבסוף לאחר חקירות ובדיקות, מתבררת התעלומה. מטוס ריסוס חלף על שדות המושב הסמוך, ניר יצחק, ברססו חומר המונע גדילתם של עשבים רעים. בסיימו את מלאכתו פלט את כמות החומר שנותרה מעל לשטח שומם, ברגעים אלו בדיוק התחוללה סופה עזה שרוחותיה הוליכו את החומר המרוסס - היישר לפרחים שבחממה הסמוכה...

”עמדתי בחממה”, מספר יהודה ”ראיתי בעיניים כואבות את עמלי שיגעתי בו שנה שלימה - יורד לטמיון. יבול תשל”ט אבד. השנה הבאה, הרי ’שמיטה’ היא והחלטתי שלא לעבוד בה. מה איפוא אוכל, ממה אתפרנס?...”

חולפים שבועיים, ויהודה מקבל מחברת ”כימאור” - לה השתייך המטוס - המחאה על סך 84,000 לירות ישראליות (”שמונים וארבע אלף לירות”), סכום גבוה מאוד באותם הימים...). החברה חששה שמה תפגום הפרשיה בשמה הטוב של החברה, העדיפו להסתירה ע”י מענק גבוה כפיצוי.

כך - ללא דיונים ומאבקים - קיבל יהודה סכום נכבד שהספיקה לו, כעדותו, לכסות חובות משכנתא מעיקים, ולהתפרנס בכבוד במשך השנתיים הבאות.

מטוס טועה, סופת רוחות המתחוללת בדיוק ברגעי שגגת הטייס, והם בעצם שלוחי ההשגחה העליונה שציוותה מראש בתורה את הברכה לאותו חקלאי שומר השביעית מ’תלמי אליהו’.

"והתנחלתם אתם לבניכם אחרים לרשת..."

(בהר כה, מו) – מה מסתתר מאחורי הצוואה

סיפר הרב אהרן מרגלית שליט"א: באחד הימים מסרתי הרצאה, ומשהסתיימה - השבתי לשאלות שהופנו לעברי בעקבותיה. בצאתי מהאולם, הבחנתי מרחוק בזוג שעומדים תחת העץ וממתינים לי. בני הזוג התמודדו עם סוגיה כואבת מאוד, ופנו אליי, בתקווה שאוכל לעזור להם בנושא.

הבעל, יהודי חסידי כבן 65, תלמיד חכם על פי חזונו, פתח את פיו וסיפר לי את סיפורו: הוא בן בכור למשפחה בת שמונה ילדים. אביו, שהיה אדם אמיד מאוד, נפטר לפני כחודשיים. האב היה אדם מסודר, מאורגן ומחושב. באחרית ימיו הוא השאיר צוואה בידי רב בית הכנסת, מסר לו מעטפה חתומה, ואמר לו: "כבוד הרב, צוואתי נמצאת במעטפה, יש לה שמונה עותקים כמספר הילדים, כל אחד מהם חתום בחתימת ידי. בבקשה ממך, לאחר אריכות ימי תכנס את הילדים שלי, פתח את המעטפה בנוכחותם, תקריא להם את הצוואה ותן לכל אחד מהם עותק".

"לאחר השבעה", ממשיך ומספר הבכור, "בתיאום מראש הגיע הרב, וסיפר לנו שבידו מופקדת הצוואה. הוא פתח את המעטפה, והחל להקריא. ובעודו מקריא, חוורו פניו... תוך כדי שהאיש מספר לי את הסיפור הוא שלף את הצוואה של אביו המנוח והראה לי אותה. הצוואה כתובה היתה בכתב יד בסדר מופתי, בכתב נקי וזורם, על דף חלק ללא שורות. גם מבלי להיות גרפולוג היה ברור לי כי מדובר באדם מסודר ומאורגן, ושהצוואה נכתבה לאחר מחשבה רבה ולא בסחף ספונטני או מתוך פיזור הדעת. בצוואתו, מפרט האב את נכסיו, בסך הכל הוא משאיר אחריו עיזבון בהיקף של כ-11,000,000 ₪. הוא מחלק את העיזבון כולו בין ילדיו, ליתר דיוק בין שבעת ילדיו. לבן הבכור הוא לא מוריש מאומה! "היינו בהלם מוחלט", מספר לי היהודי. "לא רק אני, אלא גם האחים והאחיות שלי. אני עצמי הרגשתי שהאדמה רועדת תחת כפות רגליי. מה?! למה?! איך זה ייתכן??? אחת האחיות שלי הציעה שנתעלם מהצוואה ונתחלק ברכוש שווה בשווה, אך אני לא הסכמתי. אם זה היה רצונו של אבא נעשה כרצונו, אך אני רק לא מבין למה זה היה רצונו. מה היה לו נגדי? וכי עשיתי לו משהו רע? אדרבה, אני הייתי הבן הכי אהוב עליו, תמיד הייתי קרוב אליו יותר מכל האחים והאחיות. למה הוא עשה לי דבר כזה?!? במשך שעה ארוכה השיח היהודי את לבו בפניי. הוא מספר לי על הביזיונות שהיו מנת חלקו, המשפחה המורחבת כבר החלה לדבר על כך, ואט-אט זה מתחיל לזלוג החוצה. "אבל אני בטוח שכבר יש בחוץ אנשים 'טובים' שהתחילו לעשות חשבון שאם אבא נישל אותי מהירושה, בטח היתה לו סיבה טובה לעשות זאת... ועדי בשמים שלא אני ולא אחים שלי מצליחים להבין איזו סיבה היתה לו! לא אכפת לי מהכסף בכלל, אני מוותר על הכסף. אבל אני רוצה להבין למה. למה, למה, למה? אני יודע שצריך ללמד זכות, תאמין לי שניסיתי, כבר חודשיים שאני מנסה. ירדתי עשרה קילוגרמים, אני לא מצליח לאכול, מנסה למצוא היגיון, שיהיה לי איך ללמד זכות, אבל מאז שהייתי בן שש או שבע, אף פעם לא הכעסתי את אבא, אף פעם לא היתה בינינו אי הבנה". "ב'שלושים' של אבא הרגשתי כי אני לא מסוגל לעלות לקבר שלו", הוא ממשיך לספר כשדמעות בעיניו. "אני כועס על אבא. אני גם לא רוצה להיות שם בנוכחות בני המשפחה, אך שניים מאחיי הפצירו בי, ויצאתי. כשכולם התפזרו, נשארתי אני. לא יכולתי להתאפק, פרצתי בשאגות, אבא! למה? תסביר למה! אבא, אתה מחויב להסביר לי! אני מבקש, אני מתחנן, אני לא יודע איך תעשה את זה אבא, איך שאתה רוצה, אבל אתה לא יכול להשאיר אותי ככה. אם לא תבוא אליי, אני אבוא אליך לשמוע את התשובה, בין כה וכה כבר אין לי טעם בחיים, אני לא יכול לחיות ככה. לא רוצה כסף, מוותר על זה, אבל אני כן רוצה הסבר, את זה

אני רוצה לדעת". עמדנו תחת פנס רחוב, שעת לילה, אוויר קריר נשב, ואני עומד שם עם בני זוג מבוגרים ונשואי פנים. המילים נעתקו מפי. מה אומרים לאדם שנמצא בכזו מצוקה, בכזה מצב לא פשוט? לאחר שהשתתפתי ברגשותיו והזדהיתי בכל לבי אתו ועם מצבו, אמרתי ליהודי: תראה, אני באמת מתנצל, אני בטוח שכבר חשבת על השאלות האלו אלפי פעמים במהלך השבועות האחרונים, אבל אני יכול לומר לך דבר אחד: אתה אומר שאבא שלך היה אדם חכם. כתב היד מראה שהוא היה אדם מאוד מסודר. הוא השאיר אחריו צוואה יצוקה בסלע, חתומה בשני עדים, וניכר עליה שהיא נכתבה ביישוב הדעת. רבותיי לימדוני, שכלל שהסיפור מוזר יותר, צריך להציב סימן שאלה גדול יותר. אולי הלימוד זכות אינו קל לאיתור הפעם, אבל הוא קיים. האם אתה רוצה שננסה יחד למצוא את הסיבה - "כן בשמחה", הוא משיב לי. - "אבא היה במצב מיטבי מבחינה קוגניטיבית"? - "כן. עד שעה לפני פטירתו". "הוא היה אדם מוסרי"? "מאוד". "מחושב"? - "מאוד". "אדם ישר"? - "מאוד מאוד". "במה אתה עוסק"? - "אני אברך כולל, היחיד מבין אחיי שנשארת בין כותלי בית המדרש. זה גרם לאבא הרבה מאוד נחת. כשהיו לי ארבעה ילדים חשבתי אולי לצאת לעבוד, הילדים גדלים ויהיה צורך לחתן אותם, ואז שוחחתי על זה עם אבא, והוא אמר לי: אל תצא מבית המדרש, אני אעזור לך, אני אתן לך מלגה קבועה וגם כשיגיע זמנם של הילדים להתחתן אני אעזור לך. שב תלמד". כמה ילדים יש לך? "12 בלי עין הרע. כולם כבר נישאו, ברוך ה'. לפני שלוש וחצי שנים התחתן צעיר הבנים". "כשהגיעו החתונות אבא עזר לך כמו שהבטיח"? - "בוודאי. אבא התעקש שאני אחפש שידוכים טובים, לכל חתונה הוא נתן לי \$50,000. מלבד זאת, נתן לכל נכד מנכדיו \$10,000, אבל לי, רק לי, הוא גם עזר באופן אישי עם \$50,000 לכל ילד, מכיוון שאני היחיד שנשאר בכולל והוא גם הבטיח לי זאת". "גם כששער הדולר היה 4.92 אבא נתן לך \$50,000 לחתונת כל ילד"? - "כן". מתי אבא כתב את הצוואה? "לפני 3 שנים. היתה לו צוואה קודמת, הוא כתב כאן שהצוואה הקודמת בטלה ומבוטלת, זו הצוואה הקובעת". כאן קיבלתי הדגמה אישית מה זה "אלוקים ניצב בעדת א-ל". אני מנסה להשכין שלום בין יהודי כאוב לבין אביו המנוח, והנה, באורח פלא, אני שואל אותו את השאלות שמובילות אותו בדיוק לנקודה הזאת... חיוך החל להסתמן בזווית פי, ושאלתי אותו: "תגידי, \$50,000 כפול 12 זה \$600,000, נכון? מה שאומר שלפי שער ממוצע, קיבלת יותר מ-3,000,000 ₪, בזמן שיתר אחיך התחלקו כולם יחד ב-11,000,000 ₪. לפי החשבון שלי, אתה קיבלת בדיוק קיבלת יותר מפי 2 מכל הילדים האחרים...". היהודי החל לנוע באי נוחות, מחשב חשבונות ולפתע חיוך רחב ננסך על פניו: החשבון צודק, הוא קיבל פי 2 מכולם! אך הוא לא רגוע. "עדיין נשאלת השאלה, למה אבא לא כתב את זה בצוואה, למה הוא לא אמר את זה בצורה ברורה? למה הוא היה צריך ככה לבזות אותי לפני כולם, שיחשבו שהוא נישל אותי מהירושה"? אני לא ויתרתי: "אבא היה בטוח שאתה תבין. לאדם יש הכרת הטוב, הוא זוכר שאבא שלו עזר לו, הוא יודע שאבא שלו נתון לנו סכומי כסף עצומים פעם אחר פעם. הנה תראה, הוא שינה את הצוואה לאחר שסיימת לחתן את ילדיך, לאחר שנתן לך את מלוא חלקך ברכושו, כפי שמורה התורה - פי 2 מהאחרים! אולי לא רצה שהאחים האחרים יקנאו בך"... מי שלא ראה את האנשים האלו בשמחתם ובאושרם, לא ראה שמחה מימיו. לפתע פנה ואמר לאשתו: "בואי נעשה מלווה מלכה, נזמין את כל בני המשפחה ונספר להם על ה'תגלית', יהיה בזה כיבוד אב גדול ושלא חלילה ידברו עליו או עליו לשון הרע. ונזמין ר' אהרן שישתתף בחגיגה הגדולה"... מחשבות רבות היו לי לאחר הסיפור הזה. אך המסקנה החשובה היא, שתמיד יש נקודת זכות. לעיתים עלינו להשקיע מאמצים רבים כדי למצוא אותה, ואם לא הצלחנו זה רק בגלל שלא חיפשנו מספיק...

"וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו" (בחוקותי כו, לו)

כל ישראל ערבים זה לזה

אומרת הגמרא (סנהדרין כז:): **"וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו"**, ודרשינן: **איש בעוון אחיו, מלמד שבני ישראל כולן ערבים זה בזה, ונענשין איש בעוון אחיו, ע"כ.**

וכתוב (תנא דבי אליהו רבה פרשה י"ב): שכל ישראל נקראו נפש אחת... ואם חטא אחד מהם - כולם ערבים זה בזה. למה הדבר דומה? לבני אדם שהיו שטים בספינה, נטל אחד מקדח והתחיל קודח תחתיו. אמרו לו: שוטה! אתה קודח תחתך, והמים נכנסין וכולן אבודין!

קשה להסביר לאדם אגואיסט מהי ערבות הדדית, הוא לא בדיק מבין מדוע צריך לכאוב לו כששלשני רע, הוא גם לא מצליח למצוא סיבה טובה לצאת מגדרו ולנסות לסייע למישהו שהוא לא בדיק מכיר.

המונח **"כל ישראל ערבים זה לזה"** נשמע לו כהמלצה בלבד, ללא כל קשר למציאות היומיומית, הוא חי לו את חייו השלווים מסתגר בקונכייתו ומתעלה מעל למצוקות הסביבה, "העיקר שאני בסדר" הוא אומר.

לך ותסביר לאדם כזה, שאנחנו באמת קשורים זה בזה, כל אחד משפיע על כולם וכולם משפיעים על כל אחד, הן כבני אדם בעולם אחד החיים יחד, ובפרט כיהודים הערבים זה לזה מבחינה רוחנית פנימית.

לפניכם קוראים יקרים משל הבא מעולם החי יוכל לעזור ולחדד גם למי שלא מבין את נושא הערבות ההדדית, המובא מתוך **"ניצוצות"** (עמ' תלט): באחד הכפרים בסין, בתוך בית כפרי שבחוה גדולה הציץ עכבר קטן דרך סדק מאחורי הארון וראה את האיכר ואשתו פותחים חבילה גדולה. ליקק העכבר את שפתיו בתאוותנות, בודאי יש משהו טעים בחבילה הזאת. למרבה חרדו הוא רואה את האיכר מוציא מתוך החבילה מלכודת עכברים גדולה ומשוכללת. הוא עושה אחורה פנה, נכנס לסדק שבקיר ויוצא החוצה אל מרחבי החווה. נסער ונרגש הוא מספר לכל מי שרק שומע: **"יש בבית מלכודת עכברים, יש בבית מלכודת עכברים!"**

התרנגולת שמעה אותו צועק ובקשה קצת שקט: **"ממש לא מעניינת אותי המלכודת, זו לא בעיה שלי, אני לא מתכוונת אפילו לחשוב על זה, זה לא קשור אליי ולא אכפת לי, אז בבקשה תפסיק לצעוק לי באוזן!"**

עזב העכבר את הלול ורץ לדיר שם פגש את הכבשה לועסת בשלוה את מזונה: **"את יודעת, יש בבית מלכודת עכברים!"** הכבשה היתה קצת יותר סימפטית מהתרנגול: **"אני ממש מצטערת בשבילך, עכבר יקר, אבל זה לא בדיק מטריד אותי, אני לא חושבת שאני יכולה לעשות משהו בנידון!"**

העכבר לא ויתר. **אולי אצל הפרה ימצא יותר הבנה.** הוא רץ אליה וקרא: **"יש בבית מלכודת עכברים, יש בבית מלכודת עכברים!"**

והפרה צחקה עליו: **"ממש מעורר דאגה... טוב שאמרת לי, אני אדע להיזהר שלא להיכנס למלכודת העכברים שלך, ועכשיו תלך מפה ותן לי להתעסק בעניינים יותר חשובים..."**

עצוב, מאוכזב ומתוסכל מההתעניינות של ידידו בחווה למה שמטריד אותו כל כך, נכנס העכבר לחור שבקיר, הסתתר שם ולא יצא.

בלילה נשמע קול מתוך מלכודת העכברים, האשה שמעה את הקול ורצה לראות אם העכבר נתפס במלכודת, היא לא חשבה על אופציה נוספת.

היה זה נחש ארסי שהסתובב בבית וזנבו נתפס במלכודת המשוכללת. כשהאשה התקרבה בחשיכה הכיש אותה הנחש

והחדיר בה את ארסו. האיכר שהתעורר מקול צעקותיה של אשתו מיהר להרוג את הנחש ולהוביל את אשתו למרפאה האזורית, הרופא המקומי נתן לה טיפול ראשוני של נוגדי ארס ושלח אותה הביתה למנוחה ולהתאוששות.

למחרת היום כשהשמועה על ההכשה התפשטה בכפר הגיעו השכנות המסורות לטפל באשה החולה, הם האכילו אותה במאכלים בריאים ומשובחים, והגיעו לכלל הסכמה שהדבר הטוב ביותר עבורה יהיה מרק עוף משובח.

הלך האיכר אל הלול, תפס את התרנגולת, שחט אותה והכין מרק עוף משובח. למרות זאת מצבה של האשה לא השתפר, הארס פעפעע בה וגרם לה לחולשה ולתחושות לא טובות.

כולם באו לבקר ולדרוש בשלומה של האשה, הקרובים עמדו סביב למיטתה וניסו לסייע, הבית מוצף היה באנשים טובים שבאו לעזור והאיכר נאלץ לשחוט את הכבשה כדי להאכיל את כולם. מספר ימים חלפו ומצבה של האשה הלך והתדרדר, מערכות הגוף שלה קרסו והיא נפטרה.

האיכר ערך לאשתו הלוויה המונית, מאות קרובי משפחה חברים ושכנים באו להשתתף בהלוויה.

כמנהג המקום ערך הבעל סעודה גדולה לכבודם, כדי שיוכל להגיש מנה עיקרית שחט הבעל את הפרה.

מוסר השכל: בפעם הבאה שאתה שומע על צרה של אחר, אל תלגלג. האיום הכי קטן על מישהו, עלול להתפתח לסיכון גדול לכולם... ואנחנו רק נחזור ונפנים את הידוע, שבעולם אחד כולנו מחוייבים זה לזה, וכעם אחד המחויבות שלנו גדולה עוד יותר. **כי הרי "כל ישראל ערבים זה לזה".**

חזק חזק ונתחזק

בברכת התורה

רוץ ברינה

"לְאָדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמֵה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מ"ה אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עזיה: כותן בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה ועל בני פאולה **זיווג הגנוז:** זרבה בת אטו: גימי שמואל בן אסתר: רחלי בת זרבה עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס: בתיה בת אסתר: נעמה בת אסתר

קול ששון וקול שמחה - ברכת מול טוב שלוחה לאריאל יוסף עב"ל הדס הודיה למשפ' ברינה

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: זרבה בת הודיה: גלית בת רות
מרים קרן בת רבקה: אילה לאה בת ציפורה
פיבי בת חביבה בן חמו: שושנה בת שדרה
רחל בת נטרה: חת בת לינה: נטרי בת רחל

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לילי: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - **050-3828752**
או במייל: **Ronbarina@gmail.com**

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

גליון מס' 281

פרשת בהר - בחוקותי ה'תשפ"א

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפנה"צ
כולל אברכים לחודא - אחו"צ
רוכז מרש"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
מתוך גני יהודים * קטבי אברכים
רח"ו רש"י 5 אלעזר
מתוך כיתות התלמוד תורה
רח"ו רש"י 9 אלעזר
מתוך המבנה לשיעור קטנה
הכלל תפילות - אלעזר
רח"ו רש"י 3 אלעזר

בית שטפנשט - נבנתים
קבר הרבניק שטפנשט
כולל אברכים * בית נפת * מרדכי
* מרדכי מתנדבים לנתיקים

הנסות אורחים ואש"ל ברומניה
למנוחה ויחידים - בחינת מראש
מתוך קבר האדמו"ר וראשון שטפנשט
רח"ו אלעזר 2 שני מקורות אישי - חומניה

מפעל קמחא דמספא
קמחא דמספא
עוד וסיוע למשפחות ברוכות בימי
התנאים ושבתות השנה.

אור תורתנו
שיעורי תורה ברחבי הארץ, לנתיקים
ועבריי יחידות לעם בשבתות, בהשתתפות
גורמי המשפיעים ומכובדים רבים

הספירה התורנית ומנוחא
להצדקת הדת הנוכחית
וזכר הרבניקים שטפנשט.

מזמור תורני
"תורת אמת - שטפנשט"
לחודא חסדי רבנותי הקדושים
לבית שטפנשט - רח"ו וחכמי רומניה.

מפעל האנגליקולדיה
החכמי רומניה
מספרי המכון לתורה להשיג
מבשרי המבולות

אנגליקולדיה
אנגליקולדיה בית רח"ו ביה
שטפנשט
* משפחה - רח"ו
* סגולה לנתיקים - נתיקים
על ידו:

ה"א עניני ברות מילה,
חי' עניני תורה,
חי' עניני עניניו ונתיקים מאני.
לימוד עניים - בדרת הלימוד
כבודו של משה - נתיקי שטפנשט עניקים
אלעזר עם שני ירמיהו

יז"ל על ידי מכון
"תורת אמת - שטפנשט"
הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע
בדוא"ר: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר הפרוה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זיע"א בפרשת השבוע

פרשת בהר

ובי תאמרו מה נאכל

כל-כך שלם באמונה, רק שהוא רגיל לתקן מידת האמונה הנ"ל כמו בשמירת שבת ושביעית, יכול הוא גם כן להמשיך מידת האמת אל האמונה.
וזהו ויקרא כה. (א) "וכי תאמרו" שבפרשת שביעית, ר"ל שאפילו שלא תהיו במידת אמונה שלמה ובטחון, שהרי תאמרו 'מה נאכל', עם כל זה בהיותכם משמרים שביעית שהיא מידת האמונה, תוכלו לגרום שפע, וזהו (שם כה, כא) "וציותי את ברכתי". אך מפני שאינו אמונה אמיתית, אצטרך לצוות את ברכתי כביכול ולא מאלוהי, מה שאין כן אם תהיו מאמינים בשלימות (שא) יבוא השפע מאלוהי, ע"כ דבריו הקדושים של המגיד הגדול ממעריטש זיע"א.

לאכול מפריה

ובי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית (כ"ה כ)
על הרה"ק רבי אברהם דוב מאבריש זיע"א בעל ה"בת עין" מסופר, כי כאשר עלה לארה"ק והתיישב בצפת קיבל על עצמו קבלה טובה שלא לאכול כי אם מפרות ארץ ישראל. מעשה הוללה שנת בשרת והיו בני צפת מפתושים בקמח שהובא מחוץ לארץ, אבל רבי אברהם דוב סירב להביא לתוך פיו מתנובת ארץ העמים, ואמר כשמזכרת בתורה לקושיית "מה נאכל בשנה השביעית" מדוע הפסוק אינו משיב בפשטות שביבוא תבואה מחוץ לארץ? משמע איפוא כי לא זו הדרך...

לכל אדם יש צינורות שפע לכל צרכיו

ובי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וצינוריות את ברכתי לכם בשנה הששית. (כה-כ"א)
ידוע ומפורסם דברו של הרה"ק הרבי ר' זושא מהאג"פ זיע"א, המובא בשמו בספרו הק' של אחיו הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זיע"א - "נעום אלימלך", על המילים את ברכתי לכם בשנה הששית. שואל הרבי ר' זושא זיע"א מפני מה כתבה התורה את הקושיה האמורה להישאל זיע"א בני ישראל "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית" והרי התורה, המקצרת בדרך כלל, יכלה לכתוב רק את הבטחת הקב"ה "וציויתי את ברכתי לכם בשנה הששית", וממילא להפסיק וליי. אולם כשראת נופל ממדרגתו ואין לו בטחון מתרץ, כי כאשר ברא הש"ת את העולם, השפיע מטובו צינורות מושכים שפע לצורכי בני-אדם, ודרך השפע שלא להפסיק מפליה של מעלה ר"ל, והשפע נפסק חלילה, ואז צריך הש"ת לצוות מחדש את השפע שירד כמו מתחילת הבריאה.
באמורה "וכי תאמרו מלמד התורה לאדם את דרכי ה', שיהיה שלם בבטחונו באלוקיו ולא יאמר כלל 'מה אוכל', כי כאשר חלילה יפול מן הבטחון לחשוב מה יאכל, הוא גושה פגם חלילה בשפע וטרחו כלפי ציותי מחדש... "אלא לא תתנהו כן וחבטו בה' בכל לבבכם, ואז ילך השפע בלי הפסק כלל תמיד לא יחסר כל בה'.

שפע מעל דרך הטבע

הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זיע"א מביא את דברי הוזהר (יתר פה) "לא אשתבח מנא בימא שביעאה, משום ההוא יומא מתברכאן מיניה שיתא יומין עילאין" (לא ירד מן ישראל ביום השבת, כיוון שמיום זה מתברכים ששת ימי השבוע). וכתוב

זכר צדיק לברכה

כ"ק אדמו"ר מספינקא ב"ב זצ"ל למנוחות

אבל כבר ירד על עולם התורה והחסידות עם הגיע הידיעה המרה על הסתלקות זקן האדמו"רים הגה"צ רבי משה אליקים ברע"ה כהנא זצ"ל מספינקא ב"ב, ביום כ"א אייר התשפ"א, צדיקים הקב"ה ממלא שנותיהם, הולדתו של האדמו"ר זצ"ל ב"ב סיון בעיר יוקסלסבורג שבברומניה, נין וכנד להרה"ק האדמו"ר יוסף מספינקא גם הוא עיר ברומניה, את חק לימודיו קנה בישיבת אראד שברומניה.
עוד רבות יסופר ויתואר לרוד צדיק מה פעל ואתה כל מסכת תלאותיו והנהגותיו הפלאיות בקלות וטהרה החל ממדינת הולדתו רומניה, עבור דרך נתיבי בריחתו לארה"ק דרך גלות קפריסין, בהיותו כהן מוסקמ דור אחד דור עם כתב יוחסין עד לאהרן כהנא קדישא זכה ופדה אלפי בני ישראל.

בתמונה: האדמו"ר זצ"ל משתתף בפדיון הבן לנכד יליד העיר שטפנשט ברומניה השחקן האידישי המפורסם מר יעקב בודו ג'ו, בהמלכה סיפר ותיאר לנוכחים עובדות קורש על זכרונותיו מהרה"ק מטשפנשט זצ"ל הצדיק הנודע שכל רומניה חדרה לשמעו, מעמד פדיון הבן הזה עורר התרגשות עצומה בקרב משתתפי הסעודה רבים מיוצאי רומניה, שהתפרקו יחד עם האדמו"ר על זכרונת העבר, ואחד מהמשתתפים זכה להתקרב ולשוב לכור מחצבתו בזכות נועם שיחו של האדמו"ר זצ"ל באותה שמחה.

זכור יגן ועליו ועל כל ישראל

בחסד ארוך ע"פ דברי הוזהר הק' מסביר המגיד הק' זיע"א כי השם יתברך קידש את כל השביעיות, כמו שבת ושמיטה. וכמו שמלך בשר ודם שמח בבוא לפניו בנו, כן להש"ת נגרותו ממשה יתירה מהאמונה שמאמינים בו בני ישראל ומזהו הם זוכים להשפעה ללא מצרים והגבלות. ומי יכול לגרום לכל הנ"ל על ידי תיקון הנ"ל? מי שהוא מאמין באמונה שלמה בהש"ת מפני שירדע את האמת שמלוא כל הארץ כבודו והמשכת שפעו יתברך בכל מקום. נמצא שמידת האמונה נתלכט בתוכו מידת האמת וגורם פועלתו, והאמונה נעשה כלי קיבול למדת אמת... אך גם מי שאינו

תמים תהיה וברכת ה'

היא תעשיר

הגה"ק בעל ה"שם משואל" מסוכטשבו זיע"א מביא את דבריו של הרבי ר' זושא ומוסיף על כל מה שאמר אביו הקדוש, בעל ה"אבני נזר" זיע"א. כי כל דבר שבא מהעולם העליון מתרבה בעולם הזה, והנה כששראל עושים בתמימות, כמו שכתבו 'תמים תהיה ופירש רש"י ז"ל שלא תחקור אחר העתידות וכי אז תהיה עמו ולחלקו', ולכן ההשפעה ממילא תתרבה. אבל כשתאמרו 'מה נאכל' ולא תהיו בתמימות, אזי אצטרך לצוות את ברכתי. לפי זה מפרש בעל ה"שם משואל" את דברי חז"ל בסוף קידושין "הרעתי את מעשי וקפחתי את פרנסתי". מלשון הגמרא 'קפחתי' משמע שניתנה לי פרנסה אלא שהיא נגולה ממני ע"י החיצונים. לפי זה אפשר להבין את מה שנאמר בשם הרה"ק ר' בונם מפשיסחא זצ"ל, שכל עני יצטרך לתת דין וחשבון מדוע הוא היה עני. בדברים אלו, לכאורה, סתומים, אבל לפי הנכתב לעיל אפשר לומר, שהעני יצטרך לתת דין וחשבון מדוע נמסר בסביבתו השפע לחיצונים.

השפע מגיע דרך ברכה

הגה"ק בעל ה"שפת אמת" מבאר את מאמרו של הרה"ק הרבי ר' זושא דקשה מה היא בכלל השאלה מה נאכל, והלא מאן דיהיב חיי השבוע, ויד ה' לא תקצר, אולם לפי זה יוצא שקוים חיייהם ומזונם של בני ישראל רק על פי נס. ויקשה שהרי אין כל הדורות ראוים לניסים, והתירוץ הוא שהשפע יבוא בדרך ברכה "וציויתו את ברכתי" וברכה צריך שתהיה על מה לחלוק או"כ היא קצת בדרך הטבע. והאמת היא שעל בני ישראל לדעת כי גם הניסים וגם ההשפעות הטבעיים כולם אחד הם, דהיינו אין לנו נס גדול מנפילת א, הטבע, וכאשר נחיה בהרגש זה הרי שאין הבדל בין אם ההשפעות באים ע"פי נס או בדרך הטבע.

אז תהיה עמו ולחלקו, ולכן ההשפעה ממילא תתרבה. אבל כשתאמרו 'מה נאכל' ולא תהיו בתמימות, אזי אצטרך לצוות את ברכתי. לפי זה מפרש בעל ה"שם משואל" את דברי חז"ל בסוף קידושין "הרעתי את מעשי וקפחתי את פרנסתי". מלשון הגמרא 'קפחתי' משמע שניתנה לי פרנסה אלא שהיא נגולה ממני ע"י החיצונים. לפי זה אפשר להבין את מה שנאמר בשם הרה"ק ר' בונם מפשיסחא זצ"ל, שכל עני יצטרך לתת דין וחשבון מדוע הוא היה עני. בדברים אלו, לכאורה, סתומים, אבל לפי הנכתב לעיל אפשר לומר, שהעני יצטרך לתת דין וחשבון מדוע נמסר בסביבתו השפע לחיצונים.

ההוסיף ה"שם משואל", נמצאנו למדים כי כשישראל מקיימים את מצוות השמיעה בתמימות הם נעשים "עמו ולחלקו" - עם ה' וחלקו, ואז ניתן להם השפע בלי אמצעים אלא מיד ה' לידם. אמנם אם הם "מה נאכל" יעבור השפע דרך אמצעים, אך לעומת זאת כשיקבלו ישר מידיו של הקב"ה, יתיקיים בהם הסוכר "ברכת ה' היא תעשירי ולא יוסיף עצב עימה". כל כפי מגיע מהס"א, אך כשיש על השפע חותם של ברכת ה', אזי אין שום עצב עימה וברכת ה' עצמה היא השמירה.

מלאכתם מתברכת

שש שנים תזרע שדך וגו' ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ (כה. ג.)

הקשה הגה"ק רבי שלום תאומים ז"ע אב"ד שטפנשט (י"ד ט"ו א"י) בספרו "אור התורה", דמלשון הפסוק "שש שנים תזרע שדך וגו' משמע שהש"ת מצווה לעבוד שש שנים בשדה, וצריך ביאור מדוע צריך ה' לצוות על העבודה בשש שנים ולא יצוה ה' רק על השביתה בשביעית. ומתפרש: שבא להורות שענין השמיטה הוא כמו קדושת שבת בימים אשר מיניה מתברכין כל שיתא יומין (וה"ק ח"ב סג), כאשר יקדישו את השבת, הרי שמלאכתם מתברכת בימי החול, דהיינו שיהיה להם מה לעבוד בימי החול, ואם לאו, שיחללו את השבת ח"ו אין להם מה לעבוד בימי החול, כמו כן בקדושת השמיטה בשביתה הארץ, כאשר יקיימו השמיטה בקדושתה אז יתברכו ימי העבודה בשש שנים שיזרעו ויקצרו, משא"כ כאשר יחללו השמיטה גם בשש לא יהיה להם מה לקצור. ולזה הזהיר ה' שש שנים תזרע וגו', אימתי, כאשר בשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ.

מהו חסיד

ולא תנונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך (כה. יז)

שאל הגה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחא זיע"א את אנשי שלומו: חסיד מהו? וענה: חסיד הוא לפי הרמב"ם מי שעושה ונוהג בכל עניניו לפני משורת הדין. ואם כן מה שנאמר "ולא תנונו איש את עמיתו", הכוונה שהחסיד אפילו את עצמו הוא אינו מרמה.

בעון שמיטה באה הגלות

וישבתם על הארץ לבטח. (כה. יח)

ברש"י הק' כתב: "שבעון שמיטה ישראל גולים שנאמר אז תרצה הארץ את שבתותיה וכו'. ויש להבין אמאי גורם חטא זה דייקא גלות ישראל. ונראה דהנה איתא במדרש דכשרוב בית המקדש השליך הקב"ה גט פטורין לכנסת ישראל. וכתב **"בני יששכר"** דלכאורה לא היה מקום להגט לחול, והלא כל הארץ של הקב"ה היא והיו כמו נתן הגט בחצרו של בעל שאינה מגורשת. והנה השמיטה מורה שכל הארץ של הקב"ה והאדם הוא רק כמו אריס ופועל בשדה של האחר, ועל כן מחויב לשבות כשבעל השדה מצווה על כך. ובכן אם שומרין שמיטה יען ל' הארץ אז לא מצי לחול הגט דהוי בחצרו, ואזי "וישבתם על הארץ לבטח", אולם בעון שמיטה שמחזיקין שהארץ שלהם היא ולא של הקב"ה, על כן הודאת בעל דין כמאה עדים וחייבין גלות, שהרי לשיטתם חל הגט כי הוא חצרו שלהם, ולכן גולין.

(אמרי יצחק)

גר אנכי בארץ

כי גרים ותושבים אתם עמדי (כה. כג)

הרה"ק רבי אפרים מסדליקוב ביאר בדרך רמז את הפסוק "כי גרים ותושבים אתם עמדי", כי מדרך העולם, שהגרים לא מוצאים לעצמם ידידים וחברים כלבבם, לא בין ישראל ועאכו"כ בין הגויים, ומשום הכא כאשר הם נפגשים בגרים אחרים הם מתקרבים מאוד ופותחים ליבם אחד לשני. ומובא בזה"ק שקוב"ה הוא כמו גר בעולם הזה שאין לו על מי להשרות שכינתו כבודו יתברך. וזהו מה שהתפלל דוד המלך עליו השלום "גר אנכי בארץ", היינו, דגם הוא אינו רוצה להיות תושב בעולם הזה ורוצה להיות רק כגר בעוה"ז, ולכן "אל תסתר ממנו מצותיך" שמבקש שיהיה עם הקב"ה כמו החביבות והידידות שיש בין שני גרים שנפגשים. ואפשר לומר שזה מרמז בפסוק "כי גרים ותושבים" כשתהיו בבחינת גר בעולם הזה ותושב בעולם הבא או "אתם עמדי" כי גם אני איני רק כגר בעולם הזה, וממילא לא אסתיר מצותיך מאתכם.

(דגל מחנה אפרים)

וכי ימוך אחיך... והחזקת בו

אל הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מקאפיטישניץ הגיעה אשה אחת והחלה לבכות לפניו שהיא חולה מאוד וימיה ספורים, והיא רוצה שיבטיח לה הרבי שתהיה בריאה. האדמו"ר בירכה בברכה הגונה, אך היא התעקשה שאינה זזה מן המקום עד כי יבטיח לה שתהיה בריאה. בליט בריה - הבטיח הרבי. אך יצאה משם החולה, והרבי התבטא: מה עשית? כיצד יכולתי להבטיח לה שתירפא?! אך לאחר מכן אמר: אם היא אכן תבריא - מצוין. ואם לאו, מוטב יבואו עלי בזיונות והעיקר שבניתיים היא תירגע. לא עברו ימים מועטים והיא החלימה לחלוטין. כשנודע הדבר לצדיק, אמר שבזכות אמונת החכמים העזה שלה - זכתה לישועה. את הסיפור סיפר הרה"ק ה"בית ישראל" מגור בעת שבקר בבית"ח בטבריה, וניגש לציונו של הרבי מקאפיטישניץ, וסיים "בית ישראל" ואמר: אני סבור, שהיא נושעה ממחלתה רק בשל הבזיונות שהיה הצדיק מוכן לקבל על עצמו...

טעם איסור הריבית

אל תקח מאיתו נשך ותרבית (כה. לו)

איתא בחז"ל שעיקר טעם איסור הריבית הוא לפי שהוא מסיר מדת הבטחון מן האדם, כי כל סוחר ובעל משא ומתן עניו נשואת אל ה' לפי שהוא מסופק אם ירויח או לא. אבל הנותן בריבית הרווח שלו ידוע וקצוב וסומך על ערבונו שבידו, דהיינו הריבית שקצץ מראש על ההלוואה, ואז מן ה' יסיר לבו ובטחוננו. והטעם שגם הלואה עובר בלאו לפי שהוא מחטיא את המלוה ומסירו ממדת הבטחון, וידוע הוא כי כל לאתם אנשים המלוים בריבית רובם מקטני אמנה ולבם אטום מלתת מצדקה, ואין

פרשת בחוקותי

הנותן בעין יפה נותן

ונתתי גשמיכם בעתם (כו. ד)

על הפסוק "ונתתי גשמיכם" וכו' הקשה הרה"ק ה"חיה" מלובלין אמאי לא כתוב ואוריד גשמיכם או והמטרתי. ותיירך כי הכתוב בא ללמדנו כי אמנם כתב "אם בחוקותי תלכו וכו' ונתתי גשמיכם וכו' אך זאת לדעת כי ירידת הגשמים לא תהיה התשלום על שמיית התורה והמצוות דהיי שכן מצוה היא עלמא ליכא, אלא הגשמים יהיו בדרך נתינה "ונתתי גשמיכם" דהיינו שהקב"ה ישפיע להם בדרך מתנה, והרי אמרו "הנותן בעין יפה נותן", ויהיה בנתינה בריחוק ובשפע.

(החוחה מלובלין ז"ע)

תפילת רבי הנינא בן דוסא

יש לדקדק על לשון הכתוב "גשמיכם" בלשון רבים, דלכאורה היה מן הראוי לומר ונתתי הגשם. וביאר הרה"ק רבי צבי מליסקא בעל "אך פרי תבואה" דהנה אמרו חז"ל (יבמא נג) שהיה ר' חנינא בן דוסא הולך בדרך וירדו הגשמים ואמר כל העולם בנחת וחנינא

בטחונם בה', וזה הוא גם הביאור למה מותר להלוות ברבית לגוי, שכיון שהלוה גוי אין המלוה בטוח לא בקרן ולא ברבית...

(כלי יקר)

לא "לנשך"

את כספך לא תתן לו בנשך (כה. לו)

בכתוב זה מרמז ההנהגה הטובה שעל האדם לנהוג בבואו לתת צדקה לעני או גמילות חסדים לנצרך שיתן בחפץ לב ובסבר פנים יפות, ולא "לנשך" אותו עם דברים חדים וקשים אשר ידקרו אותו כחרב.

(פרדס יוסף)

אל תרבה בהוצאות

ובמרבית לא תתן אכלך (כה. לז)

יש אנשים שמתרצין עצמם שמוכרחים ליקח הלוואות ריבית לפי שהם בעלי הוצאות גדולות לפרנסה, להכי כתבה תורה "ובמרבית לא תתן אכלך", לא תרבה בהוצאות גדולות על אכלך והוצאות הבית ממילא לא תצרך ליקח נשך.

(פרדס יוסף)

בסוף יפשוט את הרגל

את כספך לא תתן לו בנשך (כה. לו)

הגה"ק מטשעביץ היה אמר שמו של אביו בעל ה"כוכב מעקב" אב"ד הרמילוב דלכאורה קשה דהו"ל "את כספך לא תלוה לו בנשך", מהו לא תתן? אלא בא הכתוב ולימד כי כך הוא דרכם של מלוי בריבית, שלכסוף הם פושטים את הרגל. כמה שאמרו חז"ל נכסיו מתמוטטין ונמצא שהכסף שנמסר ללוה נתינה היתה ולא הלוואה, וזה שאמר הכתוב "את כספך לא תתן לו בנשך", שהתורה מבטיחה שהכסף של כספו שיהיה נתון ביד הלוה.

(שר התורה)

אם יתן צדקה לכולם לא ידקדקו עמו

וכל מעשר בקר וצאן... לא יבקר בין טוב לרע... ואם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו קודש (כו. ב)

(לב-ל)

כאשר אדם מפרש צדקה ומעשר מנכסיו כפי שצוותה לנו התורה אל יתחכם לומר כי ימתין עד שיודמנו לפניו עניים בני טובים ומהוגנים, או שממתין עד שירויח כסף רב ורק אז יתן צדקה ביד רחבה. אלא עליו לדעת כי לא זו הדרך, וזה מרמז בפסוק "וכל מעשר בקר וצאן... לא יבקר בין טוב לרע... שלא יבקר ויבדוק את העני אם הוא טוב או רע, או ראוי או שאינו ראוי לקבל, כפי שאמרו חז"ל "אין בודקין למוזנות" וממילא כאשר יתן צדקה באופן שלא ידקדק ויבדוק בצניעות המקבלים, גם משמים לא ידקדקו איתו ולא יבחנו את מעשיו, כי אם חלילה "המר ימירנו" דהיינו שימיר ויבדוק וידקדק אזי "והיה הוא ותמורתו קודש" דהיינו שמשמים ידקדקו עמו.

(אמת ליעקב - הגה"ק רבי יעקב יצחק מבלענרוב ז"ע)

ע"י האמונה יקבל כל ההשפעות

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם בעתם (כו. ג-ד)

אמר הרה"ק האדמו"ר מסאדיגורה: הכתוב תפש בלשון "בחקתי" שבוה מרמז לנו על בחי' אמונה, דהיינו כל דבר שהוא 'חק' וגזירת המלך אין לך רשות להרהר אחריה.

וזהו הכוונה "אם בחקתי", שהוא בחי' אמונה, "תלכו", שתעשו מן נקודת האמונה 'דרך' ללכת בה מדרגה לדרגה, דהיינו שע"י אמונה ילך ויתעלה לידי יראה, אזי "זאת מצותי תשמרו ועשיתם אותם", יכולים לבוא עי"ז לכל המדות טובות, ואז "ונתתי גשמיכם בעתם", שבזכות זה ישראל יקבלו כל השפעות טובות הבאים עליהם מן המדות העליונות.

(אמת ליעקב)

בצער, ופסקו הגשמים. ושוב כשבא לביתו אמר כל העולם בצער וחנינא בנחת, וחזרו הגשמים לירד. וחז"ל דנו ושאלו מאי מהניא צלותיה דכהן גדול לגבי ר' חנינא בן דוסא. ולכאורה צריך לדעת למה באמת היה כך, הלא בודאי נתקבלה תפילת כהן גדול. וליישב זאת י"ל דאיתא בגמ' (חולין פו.) שיצאה בת קול כל העולם גיוון בשביל חנינא וכו'. וכתבו המפרשים ז"ל דהיינו על ידי ה"שביל" שלו - דהיינו שרבי חנינא עשה שביל וצנינו לקבל השפע. ולכן כיון שהגשם ירד בשבילו, - ב'שביל' שלו, לכן היה יכול לצוות על הגשם אימת ירד ואימתי יעצור. ותפילת כהן גדול היתה פועלת רק אצל שאר בני אדם, שאין הגשם יורד בשבילם ובזכותם. והנה על יד מה זכה ר' חנינא לזה, ע"י התורה שקיים, ולכן כתבה התורה "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ונתתי גשמיכם", דהיינו הגשם שלכם, "בעתם" דייקא - אימת שתצאו.

(אך פרי תבואה)

ואילו הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש אמר על המעשה דרבי חנינא בן דוסא שרואים כי הגשם פסק

בגין תפילתו של הצדיק, שזה בא התורה ללמדנו כי "אם בחוקותי תלכו", דהיינו שתהיו כולכם צדיקים, ואז לא תועיל תפילת היחיד נגד הרבים ויורד הגשם בעתו ובזמנו.

(לקוטים יקרים)

ע"י תלמוד תורה עם דרך ארץ יקבל ס"ד

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשייתם אותם ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו (כו, ג-ד),

הגה"ק מבוטשאש היה לומד מפסוקי פרשתינו דרך מוסר ותוכחה למי שיוצא לעסוק בפרנסה לכל יונח את סדרי לימוד התורה. וכן אמר: כידוע "חק" הוא לשון של מזון כדכתי' (משלי ל: ח) "הטריפני לחם חוקי", וכוונת הכתוב "אם בחוקותי תלכו" דהיינו שתעסקו במשא ומתן להשלמת חקכם, ומכל מקום 'תשמרו' מרמז על שינון ולימוד כדאיתא ברש"י (דברים ד, ו) "ושמרתם, זו משנה", דהיינו שיחד עם עיסוקכם בפרנסה תהיו עמלים בתורה הקדושה, על דרך (אבות ב, ב) "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ", ואז בזכות זה "ונתתי גשמיכם בעתם ועץ השדה יתן פריו וכו'" - דהיינו שיהיה סיעתא דשמיא, שהצטרפותם ופרנסתכם, תגיע לכם תמיד בנקל, בלי יגיעה בשדה וצער, ועל ידי כך תוכלו ללמוד וללמד לשמור ולעשות בהרחבת הלב, בלי שום טירדא כלל, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, ושכר מצוה גם כן מצוה.

(מחזה אברהם - הגה"ק מבוטשאש)

ע"י מצוה כראוי יקבל כל הברכות

כותב הרה"ק בעל ה"באר מים חיים" מטשרנוביץ: דכשאתם מקיים מצוות ה', ואינו יודע אם קיימה כראוי אזי סימן מובהק הוא, אם ליבו בוער בקרבו אחר עשיית המצוה לשיעור עז ועוד יותר שאת ועזו, כגון: להשתוקק אחר התפילה אל התורה, ומן התורה אל התפילה, וכן בכל המצוות, הרי זה סימן שעשה המצוה כראוי.

כי חיות המצוה והתפילה והתורה נקרא אש, כמ"ש הלא כה דברי כאש (ירמיה כג), וטבע האש היא כל כמה שמלהיבים בה עולה ובעורת יותר ויותר, וכן המצוות אם נעשים בחיות ובערת ברשפי אש שלהבת-קה אז משתוקק וחומד עוד יותר ויותר לעשות מצוותיו ית'. אבל אם לא עשה המצוה בחיות והתלהבות לבבו לשם ה', הרי שהוא מרגיש יגע ועייף אחר קיום המצוה ואבריו כבדים עליו ונדמה לו שכבר עשה די והותר ולמה לו לחפש ולעשות עוד.

וצריך לדעת כי המצוה שנעשית כתיקונה לשמו יתברך, יש בה כח הברכה במאוד מאוד, להשפיע ולברך את האדם בכל ברכות הרוחניות והגשמיות. וזה אומרו "אם בחוקותי תלכו", כלומר כשתעשו מצוות ותתאוו ללכת בהם יותר ויותר מחיל אל מחיל, ממצוה אל מצוה, הנה זה הוא סימן שנעשית כמצותה, ואז כל הברכות מונחין בה, ועי"ז ודאי "ונתתי גשמיכם בעתם ועץ השדה יתן פריו וגו'" ונתתי משכני בתוכם והייתי לכם לאלוקים וגו'. כי כל ברכות הגשמיות והרוחניות הכל תלויין ועומדין למי שעושה מצוותיו ית' כראוי באמת ובלבב שלם.

(באר מים חיים)

מצוה גוררת מצוה

ונתתי גשמיכם בעתם (כו, א).

הקשה הרה"ק מברדיטשוב על הכתוב "ונתתי גשמיכם בעתם" (כו, א) איך מבטיחה התורה שכר על קיום המצוות והלא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. ונראה לתרץ מהא דאיתא ב"פרקי אבות" שכר מצוה מצוה, פירוש כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אלא שכר המצוה היא שגוררת עוד מצוה אחרת, וזהו "ונתתי גשמיכם בעתם" ומחמת הגשם תהיה שפע וברכה בעולם ותוכלו להרבות בצדקה והיינו שכר מצוה מצוה, שמצוה גוררת מצוה.

(קדושת לוי)

עליית הניצוצות

וישן מפני חדש תוציא (כו, ו).

משמו של מרן הרה"ק האדמו"ר מסאדיגורה נאמר דהנה ידועה לעובדי ה' העבודה הגדולה להעלות ניצוצות קדושות שנפלו בעומקי הקליפות בחטא אדם הראשון (עי' ספר הלקוטים פר' בראשית), ניצוצות קדושים אלו מצויים במאכלים, ועל ידי שאדם מברך על המאכל הוא מעלה הניצוץ הקדוש, כי כשמברך בכוונה נוצר ניצוץ קדוש ועי"ז הוא מצטרף אל הניצוץ הקדוש הטמון במאכל ומעלהו. וזה מרומז בפסוק "וישן מפני חדש תוציא" (כו, ו). "וישן", היינו, ניצוץ הקדוש שכבר נתיישן בהמאכל, "מפני חדש", היינו בברכתו שיוצר ניצוץ קדוש חדש, על ידי זה "תוציא" הניצוץ הקדוש הישן.

(אסיפת דברי חכמים)

זכות הרבים

ורדפו מכם המשיה מאה ומאה מכם רבבה (כו, ח) איתא בספה"ק, דבעת עשיית המצוה צריך האדם לכלול עצמו בתוך הרבים, ולכן נכפלה תיבת 'מכם', להדגיש לנו, שדווקא באופן שיכללו עצמם בתוך הרבים, יפלו האויבים שלא כדרך הארץ, שאלו שכוללים עצמם בתוך הרבים, כחם גדול, כי זכות הרבים גדולה ויש בכחה לחולל נפלאות, שאי אפשר לפעול בדרך הטבע.

(הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע)

ראשו לשמים

ואולך אתכם קוממיות (כו, יג)

ברש"י מפרש "קוממיות, בקומה זקופה" אמר המגיד הגדול ממעזריטש, הנה מדרך העולם אשר הבהמה מהלכת וראשה מושפל לארץ. ולכן יראה האדם לכל יהיה נוהג מנהג בהמה. דהיינו, שלא יהיה ראשו מושפל אל הארציות. ברם, אם איננו נוהג מנהג בהמה, הרי שהוא מהלך בקומה זקופה וראשו מופנה לשמים. וזה אומר לנו הכתוב "אם בחוקותי תלכו" - ממילא תהא לכם קומה זקופה.

(המגיד ממעזריטש)

גם הקללות הם ברכות

ואם לא תשמעו לי (כו, יד)

אומר היה רבינו הק' האדמו"ר משטפניטש בדרך צחות לשונות הטהור: חז"ל אמרו (יומא עו, א) 'מידה טובה מרובה ממידת פורענות'. וא"כ כיצד יתכן שבפרשת בחוקותי הדברים הטובים מופיעים בסוף הפרשה בשני פסוקים בלבד, בעוד דברי התוכחה והקללות באים בארוכה, אלא שצריך לומר כי גם 'הקללות' ברכות הם.

*

מסופר על הרה"ק רבי שניאור זלמן "בעל התניא" זי"ע"א שהיה נוהג לקרוא בתורה בכל שבת ומועד. פעם צריך היה לנסוע אל מחוץ לעיר סמוך לשבת פרשת בחוקותי, כשהגיע מועד הקריאה בתורה באותה שבת, עלה אחד החסידים על בימת בית הכנסת וקרא את הפרשה, וכשסיים לקרוא את פסוקי התוכחה בפרשה, נראה בנו של הרבי הרה"ק רבי דוב בער ה"אדמו"ר האמצעי" זי"ע"א כשהוא נתון במצב של עילפון. מיד התניו המתפללים מים קרים על פניו והשיבו את רוחו, אחר כך אמר: היתה זאת הפעם הראשונה ששמעתי בשעת הקריאה בתורה קללות נמרצות בפרשת התוכחה, כי כשאבא הקדוש קורא בתורה בכל שנה, שומעים רק ברכות בפרשה זו.

ישׁוב הדעת

אף אני אעשה זאת לכם ופקדתי עליכם בהלה (כו, טז).

הרה"ק ה"בית אברהם" מסלונים היה אומר כי הבהלה וחוסר ישׁוב-הדעת היא ראש לכל הרעות, והיה מדייק מפרשתינו דהנה הקללה הראשונה שבתוכחה היא "ופקדתי עליהם בהלה", כי ראשית הקללות כשהאדם מבוהל ואין לו ישׁוב הדעת, ומיד עי"ז מצליח היצ"ר להתגבר על האדם, שמכניסו לפזיזות ובהלה לעבור על האיסור, אך אם ידע האדם בשעה זאת להתגבר ניצל מידיו. ולא רק זאת אלא אפילו דבר המותר לא יעשה בהלה, כמאמר צדיקים מה

שאסור הרי אסור, ומה שמותר לא תמהר, וכן אפילו בעניני מצוות שצריך לעשות בזריזות צריך גם כן ישוב הדעת, ובפרט בדבר שאינו מצוה העיקר הוא ישוב הדעת.

ובספר דברי שמואל (לקוטי אמרים ג) מובא, שהרה"ק רבי משה מקוברין ז"ל היה פעם במז'בוז, והיה אצל בתו הצדקנית של הרבי ר' ברוך ממז'בוז, וכשרצה לנסוע אמרה לו, יש לנו בקבלה מאביו הק', לא למהר (מ'זאל זיך ניט הייליק), שהעיקר הוא ישוב הדעת, לאור דבריה לא מיהר נסיעתו, ואירע לו נס, כי התנפלו שודדים על עוברי הדרך, ועל ידי שנתעכב ניצל מידם. וסיים ה"דברי שמואל" "בשובה ונחת תושעון" (ישעיה ל, טו), בישוב הדעת, בנחת ובמתינות באה הישועה. (יגדיל תורה)

*

בהקשר להאמור לעיל אפשר להסמך מה שמובא בספר "בקדושתו של אהרן" להרה"ג ר' אהרן פרלוב שליט"א: "בעת שבא הרה"ק מבעלזא זי"ע לביקור אצל הרה"ק (רבי מרדכי שלמה) מבאיאן זי"ע (בביקורו בארה"ק) בשנת תשי"ג, בתוך שיחתם פנה הרה"ק מבעלזא להרה"ק מבאיאן ואמר לו: "ביאנער רבי, איך וועל אייך זאגן א זאך וואס איך האב נאך קיינעם

נישט גיזאגט [אומר לכם כעת דבר שעדיין לא אמרתיו לאף אחד]. בעת שברחנו לעבר בודפסט מאימת הרשע, והיינו באויטא (באוטו), ביקשתי על אם הדרך לעצור. המלווים חשבו בוודאי 'א גרויסע נחיצות', ויצאתי מהאויטא ונתיישבתי על אבן משך כעשר דקות. כשנכנסתי לאויטא היה למלווי קושיא עלי, אבל לא אמרתי להם סיבת העצירה, אבל לכם אני אומר: נתיישבתי בדעתי בעת הבריחה, מה כבר יכול היצר לרצות ממני לעת כזאת? רק להכניסני לבהלה. אמרתי בליבי: דאס נישט! ויצאתי מהמכונית להתבונן. (מרשימות הרה"ג ר' שלמה זלמן שניאורסון)."

שתקבלו חיות ודעת דקדושה

והשלחתי בכם את חית השדה. (כו, כב)

דרכם של צדיקים לבאר את הקללות שבתוכחה לטובה וברכה. וכך ביאר הרה"ק רבי מרדכי המגיד מטשערנאביל זי"ע (יומ"ד כ' איר) את כוונת התוכחה לטובה "והשלחתי בכם את חית השדה", היינו, שאשלח בכם חיות מוחקל תפוחין קדישין, "ושכלה אתכם", שאתן לכם שכל צח בעבודת ה', "והכריתיה את בהמתכם", שאכרית מכם חלק הבהמיות שבכם, "והמעיתה אתכם", שתבואו למדריגת שפלות ענוה שלא יהיה להם שום גאווה וגיבנות, "ונשמו דרכיכם", שכל דרכיכם יהיו "נשמה"יג" בבחי' נשמה.

(הרה"ק רבי מרדכי המגיד מטשערנאביל זי"ע)

שתקלו תענוגים מהבשורות הטובות

ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם תאכלו (כו, כט)

כתב הרה"ק בעל ה"אורח לחיים" ששמע בשם הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש, שידוע שהצדיקים מצאו כי בכל דברי התוכחה מכוונים וטמונים ברכות, ומה היא כוונת הברכה ופסוק ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם תאכלו (כו, כט) וביאר דהכוונה היא, "ואכלתם" שיהיה לכם תענוג, כי כל התענוגים נקרא על שם אכילה, כלומר שיהיה לכם תענוג מבשר בניכם ובנותיכם, דהיינו מן הבשורות טובות שיאמרו לכם מבניכם ובנותיכם.

(אורח לחיים - להרה"ק ר' אברהם חיים מולאטשוב זי"ע)

קניה מיד ישראל

או קנה מיד עמיתך (ויקרא כה יד)

שחנתו מרוחקת יותר והוא מצות גמילות חסד שבגופו (ש"ת מהר"ם שיק סי' ל"א[3]), וכל שכן כאשר אין טירחה בדבר והמחיר בשתי המקומות שווה.

מחיר מוזל

ד. אם המחיר אינו שווה, יש מתירים לקנות אצל הגוי כשנותן מחיר מוזל במיוחד[4].

ישראל על פני מוכר גוי[1].

מחלל שבת

ב. ויש אומרים להעדיף יהודי מחלל שבת רח"ל על פני גוי[2].

שומר ת"מ

ג. ובוודאי יש להעדיף שומר תורה ומצוות על פני מי שאינו שות"מ (עיין אהבת חסד פ"ד ס"א), גם

כאשר הדבר כרוך בטיחה מועטת נוספת כגון

מוכר ישראל
א. בכל קניה יש להעדיף לקנות אצל מוכר

על שפת הבאר

* לע"ב בן אחותי האברך החשוב שלם בתורה ויראה וחסידות הרה"ח ר' יוסף ז"ל בן יבדלח"ט הרה"ח ר' ברוך צבי גרינבוים, בחד קטירא אתקטר בהינה בקב"ה בהילולת רשב"י דהאי שתא יחד עם עוד מ"ד נפשות טהורות, תהי נשמתם צרורה בצרור החיים.

עכ"ד, ראשי פאג"י פנו אל החו"א שיערוך בשמם מכתב אל הגר"א וסרמן, שנדפס בגניזת ושו"ת החו"א (ח"ה עמ' של"א) ושם הבחירו ראשי פאג"י שפרנסתם של ישראל תלוים זה בזה, ועבודה עברית יקרה יותר משום שהוצאות של יהודי רבים יותר עי"ש, והגר"א וסרמן השיב ע"כ במכתב נוסף. ובספר פאה"ד (ח"ב ע"ב) (עו) מסופר שזמן קצר אחרי עלייתו של החו"א ארצה הובאה לפניו שאלת "עבודה עברית", שהיתה אקטואלית באותם הימים והזכירו לפניו את חוות דעתו של הגר"א ואסרמאן, אולם החזון איש התקומם נגד דעה זו במלוא התקיפות בקבעו שגם פועל חילוני יש להעדיפו על פני פועל ערבי וגימיקו עמו: יהודי שיש לו בנים מחוייבים ב"ד שבערי או במדינה לדאוג שיתפרנסו אם משל אב ואם אין לאב אזי משל צדקה ואפילו אם ברי ב"ד שהקטנים האלו לכשיגדלו יהיו מחללי שבת, מכאן שהחייב לדאוג לפרנסת כל נפש מישראל נובע מדיני צדקה ולא מצינו בצדקה מעולם אפליה כלשהי בין נפש לנפש, ע"כ, יש לציין שבמכתבו של החו"א לא מופיע נימוק זה וצ"ע בגוף הדברים.

בספר הזכרון "זכור לדוד" (עמ' שעא) מסופר על החו"א שנהג לשלוח לקנות בחנות רחוקה של שומר מצוות כדי לקיים בכך 'או קנה מיד עמיתך' ואע"פ שעולה אצלו יותר וטורח וזמן רב לקנות להביא שוה לשאר החנויות, והרי זה מפורש בתורה והנהגות (ח"א סי' תתה) כתב חו"ל ויש להצטער מאד שבעו"ה לא מקפידים היום לקנות משומר שבת דוקא אפילו אם המחיר אצלו שוה לשאר החנויות, והרי זה מפורש בתורה להקדים הישראל שהוא עמיתך, ושעמית מעד נאמן שרבינו החו"א וצ"ל הקפיד מאד לקנות דוקא אצל שומר שבת, וכששלה להביא לו תרופות מאד מרקות הזוהר לקנות אצל שומר שבת, אף שהיתה החנות רחוקה יותר ובלבד לא לקנות אצל מחלל שבת וכו', ולא מצאתי השיעור עד כמה חייב אדם לטרוח לילך לקנות משומר שבת דוקא, ואולי השיעור הוא כדי הילוך מיל כמו בתפילה או לגבל יעסה בטהרה וביותר מזה נקרא טרחא מרובה, גם כאן חייב לילך עד שיעור מיל, ומ"מ מסתבר דחוב זה דהיינו דוקא לקנות בקביעות או קניה חד פעמית גדולה והשוכה, אבל באקראי או דבר מועט, אין חוב להקפיד אצל שומר שבת דוקא, ומותר לקנות משכן אף שאינו עמיתך, וכן לא נהגו להקפיד בזה, עכ"ל.

בשו"ת תשב"ץ והרמ"א הנ"ל סי' דאף אם העכ"ם מוזיל טפי חייב לקנות מן ההש"ב, אמנם האחרונים הביאו דממשעות התוס' (ע"ז כ, כ, ד"ה רובי, וחוליק קיד, ב ד"ה עד) לענין הקידים תנינת נבילה לגר תושב ממכירה לנכרי, דדוקא בדבר הנכיר אבל לא הישראל מוקיר בדבר מועט אכתי חייב לקנות מישראל, וכ"כ בשו"ת חקרי לב הנ"ל, עיין בדברי הגאונים (ככל ע"ז אות ח'). וכ"כ בספר שלום בית (סי' ס"ו) דרק באופן שהישראל עני מצוה להקדים מתורת צדקה. ובספר אהבת חסד (פ"ה מהל' הלוואה) מיקל רק אם העכ"ם מוכר בפחות משמות מהישראל (שהוא שיעור אונאה), עי"ש שאם יש להמקח שער ידוע והישראל מוסיף על השער אף דבר מועט אי"צ לקנות אצל הישראל עי"ש, ובמכתבי הגר"א ואסרמאן (שם) כתב חומש, ובשו"ת באר משה (ח"ב סי' ק"ב) נקט דאם הפרש דבר מועט יש לקנות או למכור לישראל דייקא.

וע"ע תשובות והנהגות (שם) שתמה שעמולם של שמעון שנוהרין בחומרת הרמ"א והתשב"ץ לקנות אצל הישראל אפילו ביוקר, וכל אחד מחפש וקונה במקום הכי זול, וזה ודאי לא שמענו מעולם שפיסיד שנות על כך, ושעמית ליישב מנהג העולם שאין מקפידין בזה דיעקב דין הת"כ למכור לעמיתך דוקא הוא בנדר גמילות חסד לדאוג לפרנסת הישראל, אבל כשהמכור יש לו כדי פרנסתו ורק מוכר ייקר כדי להתעשר אין חוב לקנות ממנו ביוקר, ואדרבה חייב קודמין למהר ציין לדאוג שבחבירו יתעשר על חשבון הוא ופסיד, ולפי זה כאן שרוב המוכרים יש להם כבר פרנסה ב"ה כדי צורכם, אין חוב בזה, וע"כ אין מקפידים לקנות אצלם אלא אפילו אצל נכרי בול יותר, עכ"ד.

ידנו תקיפה לעשות כפי תורתנו, מ"מ לא נניח את שלנו ולומר שכל ישראל וזי שבשם ישראל יכונה לא יקנה שום ספר מיימוני החזשים רק מאותן היוצאים מתחת יד הגאון הנ"ל או באי כחו, והוא מארבעה טעמים וכו' היסוד הגדול השלישי, הנה הוא בקדש תורת הכתובים פרשת בהר וכו' ומכור ממכר לעמיתך או קנה וגו' למה תורה דאם באת לקנות קנה מיד עמיתך, וכן למכירה. הנה הוא בהדיא מפורש, שאילו לא היה הגאון הנ"ל רק כאחד מבני עמי הארץ וכה בדין והדין הוא, כ"ש וק"ו עתה.

ואם יטעון בעל דין לומר, הנה לכל אדם ידוע שאלו המדפיסים הרביעו מירא בישראל ולולא זאת כבר ח"ו היתה התורה משתכחת משה ישראל, ולכן ראוי להכריז לדבר שלא תיפוק חורבא. זה אינו כלום, שהרי כבר פירשתי שבדבר מקח אין שייך בו איבה, כי נוכל לומר המספרים כדרך שעוסקים בשאר דברי סחורות, ולכן גם אם יפסידו בעץ אחת לא יבשרו מחמת זה מלדפוס ואדרבא יהיו בהולים למלאות חסרונם, ואם יוסיף השואל לשאול, סוף סוף מחמת שלא לשמה בא לשמה וזכיה את ישראל, והאין נשלם לו רעה תחת טובה, אף אתה אמור לו היא הנותנת, מדרגסינן בב"ב פ"ק: איפרא הורמינן אימיה דשבור מלכא שדרא ארבע מאה דינרי לקמיה ד'אמי לא קבלינוהו ושדרתנינוהו לקמיה דרבי אבא וקבלינוהו. שמע רבי אמי ואיפסק אמר ליה ביבוש קצירה תשבונה פירש לנו רש"י ז"ל: כשיבוש וכות שבידים ולחלוחית צדקה שבידיהם שברו ופריץ רובא, ומשני משום שלום מלכות. א"כ ש"מ שבדולין רבנן לא קאמרי אלא משום שלום מלכות. והואיל ובבבלי דידן ליכא תשעא משום שלום מלכות כדפירשתי לעיל בשם הגהות, ודאי ראוי ונכון הוא לנוע מהם וכות וטובות כל יזכו בהם.

נקצי למילין שהגאון הנ"ל זכה בדינו לנקוט לו שוקא ברישא למכור ספריו ראשונה, ושלא יקנה שום אדם ספר מיימוני הנדפסים מחדש מקורב באו כי אם היוצא מתחת יד הגאון הנ"ל או באי כחו. לכן תלמיד לזמור ולקטוע במקטע דפרולא על כל מי שיעבור דרכו ודינו. גם אנתנו מסכימים מנדין ומשמתינן ומחרימין בנידוי חרם שמתא בגזירת עירין ובמאמר קדשיתין על כל תלמיד לזמור ולקטוע במקטע שלא יקנה שום אדם במדינתנו מן הנדפסים החזשים א"ל מאותן היוצאין מתחת יד הגאון הנ"ל או מב"כ וכל מי שפורץ יפגענו חויה דרבנן צוניה ופריץ, וכל המחזיק בהם הם בחרם כמותם. ומחוייבים כל ישראל לנדות החטאים האלה בנפשותם, ולא יכופר להם על ימותן וקבר תמור תהא קבורתם והוראה אל הנה"ש וחי יקבל במוות מאל שדי, עד שיבלו שפתותיו מלומר די נעשה יום א' ארבעה ימים בחדש אלול שנת ש"י נאם הקטן הרוצה להתאבק בעפר של ת"ח ולשתות בצמא את דבריהם, ולא דבר עד כה אלא כדי להתלמד להרגיל עצמו בתוך מדותיהם, להיות כעבד אחד מן הקטנים שבהם. אלה הדברים אשר דבר משה בן לא"א ישראל שלי"ש המכונה משה אסרלש מקראקא, עכ"ל[1].

בשנת תרצ"ד פורסם במכ"ע שראוניו פועלים יהודים בארה"ק ביניהם פאג"י היצבו שמרנות מחאה אצל פרדסים בכפר סבא שהעסיקו פועלים ערביים, ולאצמם להעסיק רק פועלים ישראלים, וע"כ פאג"י אלתן וואסרמאן ה"ד במכתב נוקב לראשי פאג"י והדריבם פורסמם כרבים בעיתונות התקופה ובגליונות מיוחדים, שמכיון והדבר ידוע אשר חלק גדול מהפועלים ב'הסתדרות' אינם בכלל עמיתך, א"כ נמצאו כופין אותן ליקח יהודים שיעצאו מכלל עמיתך וע"פ תוה"ק אין להם שום יתרון על הפועלים הערבים, ומקור כפייה כזאת איננה נובעת מתורת ה' אלא מתורת הבלשביקים (עיין אור אלתן ח"ב עמ' ע"ו ובקובץ מאמרים הנדפ"ח עמ' קלג ואילך).

אולם גיסו הרגח"ע גרונינסקי וצ"ל (אגרות ח"א קפ"ד קפ"ה) התרעם על פסק זה וכתב שהיה לה לפרסם הוראה זו והוסיף גם הספיק על המידה ואין ענייני הישוב בארה"ק דומים לעניינים פרסיים בגולה מכמה טעמים ונימוקים,

בתו"כ פר' בהר (פר' ג) שנינו מנין כשהוא מוכר לא תהיה מוכר אלא לעמיתך תלמוד לומר וכו' תמכרו ממכר לעמיתך, ומנין כשהוא קונה לא תהיה קונה אלא מיד עמיתך ת"ל או קנה מיד עמיתך אין לי אלא קרקעות שבהם דיבר הכתוב מנין לרבות דבר המטלטל ת"ל ממכר לרבות דבר המטלטל, והוא ברש"י עה"ת (שם ס"ח ד), ובספר החינוך (מצוה של). וכבר העירו שהרמ"ם והשו"ע השמיטו הלכה זו, עיין שו"ת חקרי לב (ח"מ סי' קלט) דס"ל שוהו רק עצה טובה. אמנם מאמר חו"ל זה הובא לדינא בחשב"ץ (ח"ג סי' קנא) ובשו"ת רמ"א (סי' י), ולבוש (י"ד סי' קנט ס"א) ובמשנ"ב (סי' תרמח בשע"צ סק"ח), וע"ע שו"ת חת"ס (ח"מ סי' ס"ט) (סי' קט) ושו"ת מהר"ם (ח"מ סי' לא) ושו"ת מנח"י (ח"ג סי' קנט) וראה קובץ אור ישראל (גליון ט' עמ' קיח) וספר בינה ודעת (פרק כ"ד) שהרחיבו בפרט דינים אלו.

תשובת רבינו הרמ"א (י"ד ל"ג בעומר) הנ"ל מתייחסת לאירוע רב משמעות שהיה אז כאשר בשנת ש"י פעלו שתי בתי דפוס לספרי קודש בעיר וויניציה, והראשון היה הדפוס הגדול של המדפיס הנוצרי האצטוני מארקו אנטוניו יושטיניאן שכבר פעלת חמשה שנים, והשני נפתח באותה שנה ע"י המדפיס הנוצרי אלויזי בראגאדין, שניהם רצו להפיס את היה חזקה הרמב"ם, ולכן פנו אל הגה"ק רבינו מאיר מפאדווא שהיה אז מודלי ישראל שבאותו זמן שיעטר בה את הגהותיו ויחידושו על הרמב"ם, המהר"ם החליט להשתתף בהוצאתו של בראגאדין וכך נדפסו ספרי הרמב"ם בהוצאה מפאדווא ומוגהת כשהגהותיו של המהר"ם פאדוואו מעטרים את גליוני הספר, כשראה המדפיס הוותיק יושטיניאן, את הצלחתו של מתחרו נתעורר בו קנאתו והלך והשיג גם גבולו והדפיס את הוא את ספרי הרמב"ם, והעתיק לשם גם את הגהותיו של המהר"ם בסוף הספר, ובפתח השער הרה"ק לדבר סרה נגד הגהות אלו, בטענה כאילו הכניס המהר"ם את ראשו בין ההרים הגבוהים להשיג נגדם, ודיבר על אותו צדיק בגאון ובוו ע"ל, המהר"ם פאדוואו שחשש להפסד כספו אשר השקיע בעסק ההדפסה, פנה במכתב לקראקא אל ידו רבינו הרמ"א, שהיה אז בעיר לימ"ם (יש מסורה שרבינו החיד"א חי ל"ג שנים עיין בשו"ת), אמנם לפי הידוע שרבינו נפטר בל"ג בעומר שנת ש"ב, והתשובה נכתבה בשנת ש"י לא ייתכן שכתבה כילד בגיל עשר שנים, ונבארה שרבינו הרמ"א נפטר בהיותו תחילת שנות הארבעים], בבקשה ללחום את מלחמתו נגד אותו מסיג גבול ובתשובתו פסק הרמ"א שהדין עם המהר"ם והוא ימכור ספריו ראשונה, ואסר בחרם לקנות את הספרים של המדפיס השני, על פסק זה נתן הר"א מספר נימוקים ונתקח הנה את הנוגע לענייננו לדין 'או קנה מיד עמיתך'.

וח"ל הרמ"א נבוא ונקפץ אל המקום אשר דברינו הולכים איש ודבר על המעשה אשר נעשה בעולם, הנה הוא לשם בארץ לעוץ אשר נודע שמו במרחקים, דלה לה מים עמוקים, מימי מתוקים, גזור ומקים, יברכהו שוכן שחקים. ואל האילן הגדול אשר פרוי למאכל ועלהו לתרופה, אמרתו צרופה, הוא ה"ה הגאון מהר"ם מאיר מפאדווא, והנה גם מגמותיו רעיוניו ומחשבותיו והשתתף עם אחד מאנשי ארצו ומגדוליה דהיינו יענטילומר (- אציל) והוא אחד מן מדפיסי הספרים והסכימי יחידו להדיפס החיבור הגדול משנה תורה, אשר חבר הרב הכולל האמתי רבינו משה בן הרב המובהק הדיין רבינו ניימר, וכאשר חשב בן החלו לעשות בעז"ה ע"ש שלע"ע גימור הדבר, והגיה אותו בשל חלו עד אשר לא נשאר בתוך הבר תבן, וסלק המסלה עד לא נשאר בה אבן, והנה קם אחד גם כן יענטילומר מעשירי הארץ גנרו, ואמר אע"פ גם אנכי לביתי ואדפיס אנכי גם אני, וכן עשה, והעיקר הוא מאיתו שעושה דבר זה על מה שלא נשתתף עמו הגאון הנ"ל, ועושה דבר זה להכניס ולכלול מכוון הגאון הנ"ל ח"ו, כי ידוע אם לא ימכור הגאון ספריו ועליו עשית המשא ומתן, והנה לודן בדיני ישראל, באם היו שני אנשים ישראלים על פני תורתנו הקדושה, ונוכח שוכה הגאון הנ"ל בדינו, ונפטר מזה ונהיה לארבעה ראשים, ועל אלו הארבעה יסודות נרכיב הדבר ועניינו, ואומר, שדין הוא עם הגאון שהוא ימכור ספריו ראשונה, והואיל ובעונותינו שרבו אין

בענין אם קיום מצות תלמוד תורה בפה או גם בהרהור

אם בחוקתי תלכו (פרק כ"ו פסוק ג') וכי רש"י הק' שתהיו עמלים בתורה.

לקראת חג מתן תורתנו הבע"ש יתברר כאן בעזה"י קצת בענין מצות תלמוד תורה בפה ובהרהור. הנה מצות קריאת שמע קיי"ל דאין יוצאים י"ח בהרהור לבד, אלא צריך דיבור בפה, ולכתחי צריך אף להשמיע לאזניו, כד"ל השו"ע (סי' ס"ב ס"ג), וכן כל הברכות צריך לכתחי להשמיע לאזנו כד"ל השו"ע (סי' קפ"ה סי' ר"ו ס"ג) משנ"ב (סי' ס"ב ס"ה) וכן ספירת העומר כ' הפוסקים (פר"ח ור"ב) ד"ל ספירה ע"י הרהור (ובשו"ת הגרעק"א (סי' כ"ט) כ' בשם דודו הג"ר וואלף איג"ר זצ"ל דהא דבעי ספירה בפה הוא רק מדרבנן ע"ש) ועוד מצות, ויש לברר האם מצות ת"ת היא מכלל המצוות השנונות דיבור בפה, או שמה יוצאים בה י"ח אף בהרהור. (ובזה"ש (פנחס רמ"ו) כ' דצריך לדקדק כשמוציא מילים של תורה [או תפלה] מפיו, ומבואר דיש דין דיבור עכ"פ כשמוצא בפה. ובשו"ע (סי' ס"א ס"כ) כ' אף בפסוד"ו וכתפלה צריך לדקדק בכך הג"ה וה"ה הקורא בתורה ובנביאים ובכתובים יש לזהר עכ"ל].

א) מהו מקור מצות ת"ת

והנה הרמב"ם בפי"מ (אבות פ"א מ"ח) כ' ה' חלקים בדיבור וכ' וז"ל, החלק הראשון, והוא המצוה הוא קריאת ולימודה (והענין בה) [בנרא הגיטא: קריאת תלמודה], וזו מצות עשה מחוייבת ודברת בס' וכו' עכ"ל, ואר"י בשו"ת "משה" (בפרשת) ש"כ להוכיח מדבריו אלו של הרמב"ם שהמקור העיקרי למצות ת"ת הוא מקרא דודברת בס', אמנם לענין אינו כן וכדיכא להלן בעזה"י מדברי הרמב"ם במקור"א דהא שהאנון שהיא עוד מקורות אחרים למצות ת"ת, וז"ל דמה שהרמב"ם בא נקט מקור זה הוא משום דהרמב"ם שם בא לבאר ה' חלקים בדיבור, והראשון זה דיבור של מצוה, לכן נקט קרא זה דאיידי בלישנא דדיבור. והרמב"ם (פ"א מ"ח ת"ה) כ' מי שלא למדו אביו חייב ללמד את עצמו כשחבר, שנא' ולמדתם אותם ושומרתם לעשותם, וכ"פ השו"ע (ור"ד סי' רמ"ה ס"א), והוא ע"פ הגמ' בקידו' (ל"ה).

עוד כ' הרמב"ם (שם ת"ה) כל איש מישראל חייב בת"ת בין עני בין עשיר וכו' חייב לקבוע לו זמן לת"ת ביום ובלילה שנא' והגית בו יומם ולילתי עכ"ל. ובסו"ק (מ"ג) כ' הרמב"ם המקור למצות ת"ת מושגתם לבנין והוא ע"פ הגמ' בקידו' (ל"ה), והוסף הרמב"ם "וכבר נכפל הצינון הזה פעמים רבות ולמדתם ועשייתם למען ילמדו" עכ"ל, הרי דכבר הרמב"ם עמד בזה דמצות ת"ת נכתבו בתורה פעמים רבות. וז"ל ש"ך ב"רין ושאר הראשונים (בנדרים ה') שכתבו המקור למצות ת"ת ביום ובלילה כפי כחו].

ב) פלוגתת האחרונים אם מצות ת"ת הוא בפה ודא

והנה ידוע פלוגתת האחר' אם מקיימים מצות ת"ת גם בהרהור, דהנה בשו"ע הרב (פ"א מ"ח ס"ב) כ' חולק' וכל אדם צריך לזהר ולהוציא בשפתיו ולהשמיע לאזניו כל מה שלומד, בין במקרא משנה בתלמוד, א"כ בשעת עיון להבין דבר מתוך דבר, וכל מה שלומד בהרהור לבד ואפשר להוציא בשפתיו ואינו מוציא, אינו יוצא בלימוד זה י"ח מצות ולמדתם אותם, וכמו שנא' לא ימוש ספר התורה הזה מפניך והגית בו וגו' וכו' א"כ שומע מפי המדבר, שהשומע עוונה בפני עכ"ל. [הנה אף דקרא זה הוא דברי

קבלה, י"ל דהוא גילוי מילתא בעלמא]. ומבואר בדבריו חידוש גדול דלפ"י מ'מפין' שצריך ללמוד בפה דוקא, ובנשמת אדם כ' באופן א' דדבר זה דעיקר מצות לימוד הוא בפה ליפ"י ומושגתם שיהיו ד"ת מחודדים בפין. [ויש דוחקין דאין כותת הגר"ו דבהרהור ליכא מצוה כלל, אלא דליכא מצוה מעלייתא, ולא משמע כן]. [ובס' מעגלי צדק (לגר"ז) קרלשטיין ז"ל, על א"ח סי' י"ז] כ' מקור נפלא לדברי שו"ע הגר"ו, מקרא דבפין ובכלבב לעשות, שבאר הרמב"ם [בהקד' לפיה"ה], והביאו בחי' רמ"ן הלוי פ"ר בשלה יע"ש] דזה קאי על ת"ת, ובפני עיון, והדברים הודיעים, ובכלבב זה הסברות שמתחדשות ע"י העיון, שבוה כ' הגר"ו שמקיימים גם ע"י הרהור ע"ש ערוך]. וכ"כ בסידור בית יעקב דאם יוכל ללמוד בפיו אינו יוצא בהרהור [וכן דעת השב"י יעקב המבא להלן]. וע"י במשנה הלכות (ור"ד ת"ה) שהביא דברי הגמ' (בבב"ב ז"ב) כל בית שאין נשמעים בו ד"ת בלילה וכו' ודברי מהרש"א שם, ומש"כ נפ"מ לדינא בהא דעיקר הלימוד הוא בקול.

והנה כ' השו"ע או"ח (סי' מ"ז ס"ד) שהמהרהר בדי"ת אינו צריך לברך ברכת התורה, ויש לבאר דעת השו"ע מדוע אין מברכין ברכה"ת על הרהור לבד, וכמה דרכים נאמרו בזה בפוסקים [ע"י לבוש וחי"א ומ"ק וערה"ש], וא' הביאו בכתב בדעת השו"ע דאין מברכין על הרהור בדי"ת הוא משום דמצות ת"ת הוא בדיבור דוקא ולא בהרהור.

והנה בדעת תורה [למאן מהרש"ם] הק' על השו"ע מהגמ' בברכות (פ"א) משום ראב"ע הקורא את שמע צריך שישמיע לאזנו וכו' וכו' והכתיב הסכת ושמע ישראל, והוא בדי"ת כתיב ע"כ, א"כ מבואר דת"ת צריך שישמיע לאזנו, דהא כך ביארה הגמ' קרא דהסכת ושמע ישראל, וא"כ רק שהרהור אי"צ ברכה ליפ"ו, אלא גם המוציא בשפתיו ואינו משמיע לאזנו, וא"כ מדוע כ' השו"ע רק דמהרהר בדי"ת א"צ לברך ע"כ. וכן נקט מהרש"ם (בשרת ח"ב ס"ח) דאינו יוצא י"ח ת"ת בהרהור.

השקף על השם יהבך והוא יכלכלך

בעל "המגלה עמוקות" כיהן כרב בקראקוב, באחד הימים קרא לפרנסי הקהילה והודיע להם כי בכונתו לעזוב את המקום. הפרנסים ובני העיר התקשו לקבל את החלטתו של רבם הנערץ והפצירו בו בכל לשון של בקשה שיבטל את החלטתו. אולם הרב בשלו מטעמים הכמוסים עמו החליט לעזוב את המקום. והנה ביום בהיר זימן הרב את פרנסי העיר לביתו, והודיע כי הוא חוזר בו ונשאר. שמחו הפרנסים מאד לשמע דבריו ובקשו להבין מדוע לביתו המדרש ואני הבאתי לו מדי חודש כלשהו היה לי ובשלו גמתי בליבי לעבור למקום אחר, אולם הסיבה לכך ששינית את דעתי והחלטתי להישאר הנה בשל דין תורה שהתנהל כאן אמש. גביר גדול תבע לדין תורה תלמיד חכם עני.

הגביר פתח ואמר לפני חורשים עברתי ברחוב השוק ולפתע הבחנתי בתלמיד חכם הזה יושב ברחובה של עיר ומוכר את הלחמים שאפה בעצמו. מיהרתי אליו ואמרתי, תלמידי חכם אין מוקמך כאן אלא בבית מדרש לך ללמוד ואני מתחייב לפרנס אותך ואת משפחתך שמה אותו תלמידי חכם ומחר להיכנס לבית המדרש ואני הבאתי לו מדי חודש כסום נכבד שסיפיק ברווח לכלכלת משפחתו. אתמול עברתי ברחובה של עיר ולתדהמתי מצאתי אותו יושב במקומו הקבוע ומוכר את לחמיו. נדהמתי למראה עיני ושאלתי למעשיו. ושתובתי הייתה התחרטתי על ההסכם בנינו ואני מבקש להפר אותו. אמרתי לו מיד כי אין אפשרות להפר הסכמים באופן זה צדדי ותבעתי אותו לדין תורה. כהשתתק הגביר פנה הרב לתלמידי חכם - מי זה לך להשיב כי עני דתי? רבי ומורי - השיב - אמתי דיבור העשיר הוא פרנס אותי בעד רחבה ואני יכולתי להישאר מבוקר עד ערב בבית המדרש וללמוד מתוך הרחבת הדעת בלי שום עול של פרנסה. הכל היה טוב ויפה מלבד דבר אחד שחסר לי. כשעבדתי לפרנסתי הייתי כל הלילה עוסק באפיה הייתי טוחן את החיטים ומתנתן לקב"ה הקמח יהיה נקי ומשוחב וללא תולעים. כשלשתי את העיסה בקשתי שהיא תתפח ותעלה יפה כשחיפשתי עצים להסקת התנור התפללתי שהקב"ה יזמן לי עצים ישישים המסוגלים לאפיה ולא מעלים עשן. וכשהכנסתי את הלחם לאפיה בקשתי שהוא יאפה היטב לאחר מכן הוספתי לבקש שהיה קונים וכל יגיעתי לא תהיה לריק. כך הרגשתי עשרים וארבע שעות ביממה שאני תלוי בריבונו של עולם כל הזמן ביקשתי ממנו כל הזמן הייתי צריך את עזרתו. אך מאז שהחל העשיר לפרנס אותי אני נכנס לבית המדרש ומתפלל בהרחבת הדעת אך איני מרגיש שוב את התלות בהקב"ה שהרי לא חסר לי מאומה וזוהי הסיבה להפרת ההסכם.

סיים המגלה עמוקות ופנה לפרנסי העיקר קראקוב מקום שיש בו דיני תורה מעין אלו איני רוצה לעזוב.

התורה אומרת בפרשתנו (בה ב') "כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה". מבאר הארמו"ח מסאדיגורא זיע"א. כשהשם יתברך משפיע לאדם עושר וכבוד וטוב בעולם הזה צריך האדם לדעת ולהאמין שהכל הוא ממנו יתברך ולא יחשוב הלילה שכוחו ועוצם ידו עשה זה את החיל הזה. וזהו "כי תבואו אל הארץ" בעוסקים בעניינים ארציים ותראו בה ברכה. תזכרו תמיד 'אשר אני נותן לכם' שהכל הוא מאיתו יתברך ואי ייתן אל ליבו לעשות עם העושר דברים טובים מצוות ומעשים טובים.

למד מקרא שצריך ללמוד בפה ולכאן זה לא יחייב הרהור כדיבור דסו"ס א"י"ו, פה, ומוכח דלא ס"ל כהגר"ו.

ג) הרהור בדברי תורה - מצוה בפני עצמה

וראה זה חזק בס' ידאים (סי' תי"ח) ש"כ דיש מצוה בפ"י להרהר בדברי תורה, וז"ל ושמעתם את דברי אלה (דברים י"א, י"ח) ציוה הבורא ב"ה שישמחו ישראל ד"ל על ליבם דכתיב וכו' ושמעתם את דברי אלה על לבבכם, פירשו שימה שיוכרו ד"ת וישמחו על ליבו תמיד ויהנה בהם בלבבו, בכל שעה ושעה שחושב אדם בדי"ת וכו' מקיים מצות ושמעתם הלא למדת גדולתה של לומדי תורה והוגיה שמקיים מצוה בכל עת וכו' עכ"ל הזהב. והובא דבריו בהעמק דבר (דברים שם), וכן הוכיח בס' ירח למועדים מדברי הבה"ג שמנה מצוות ושמעתם (מצוה ע"ג) למצוה בפ"י מלבד מצוות ת"ת (מצוה כ"ג).

והנה כתיב (דברים ל"ב, מ"ח) שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום וכו' הרבינו בחיי (שם) זוהי כבאן שישים האדם כל מחשבתו בתורה וכו' ע"כ, ובספרי שם איתא מלמד שצריך אדם שיהיו עיניו וליבו ואזניו מכוונים לד"ת וכו', וע"י בחי' ר"ה הלוי פ"ר בשלח]. והנה אין להוכיח כאן דיש מצוה גם במחשבה לבד דבוה אפשר לפרש הדכונה דכשאדם לומד מצווה שישים כל ליבו ומחשבתו בלימוד, וכן מש"כ בס' ראשית חכמה (שער ארבה ס"ח פ"ה) והיו הדברים וגו' על לבבך, שתהיה עוסק בתורה מלב ומנפש ע"כ, [וכע"ז הביא בחומש עבד המלך שם מא' הקדמונים], ג"כ יש לפרש בזה כנ"ל. [נפשוט דזה מלבד שתהיה "שתהיה עמלים בתורה" דרוש כן, דכל שליוו נחן יותר בלימוד וממית עצמו על התורה, הוא מקיים טפי חיוב זה, והכא בגור מצות ת"ת פסקין הרבה פ"מ ב"ה כהן לברכות התורה].

והנה הפנ"י (בברכות שם, וצ"ח לדבריו הגר"ו) ג"כ עמד בזה וכו' ח"ל בפרש"י בדי"ת ההוא הסכת ושמע בדי"ת כתיב, כדאמר'י בפ' הוראה (ע"א): כתנו עצמכם על ד"ת עכ"ל, ולכאן נראה מדבריו דהשתא הדר ביה ר' יוסף מהאי דרשא דרד"ש הסכת ושמע לענין להשמיע לאזנו, ואפי' בדי"ת א"י"צ, ולשון הסוגיה לא משמע כן וכו' לכן נראה דלמסקנא נמי בדי"ת צריך להשמיע לאזנו אפי' בדיעבד, תדע שכן הוא כדמשמע וכו' (בעירובין ג"ג) בעובדא דברורא דביתוהו דר"מ, ומשמע דאפי' בדיבור אסור ללמוד אלא בכל רמ"ח איבריו, ואתיא לה מקרא ומייתי נמי וכו' שהיה שונה בלחש ושכח תלמודו, א"כ כ"ש בלא השמיע לאזנו דלא יצא, ומה שהביא רש"י הך דפרק הוראה וכו' עכ"ל הפנ"י, והנה בדברי הפנ"י י"ל"ד כמה שהביא מעירובין, היכי מוכח התם דליכא מצוה בלחשיה ור"ל, אבל עכ"פ מבואר מדבריו כהגר"ו והמהרש"ם, אבל פשוט דבדיבור רש"י שכל כדבריהם וכמו שהעיר בהגהות על המהרש"ם, וצ"ח גם לך השט"ק בברכות ש"כ כ' דא"צ שישמיע הת"ת לאזנו. וכ"כ בשערי אהרן (לאחרונה שליט"א), על השו"ע שם, והוסף דלפ"ו שמע ישראל היינו דאם יכתב עצמו על ד"ת יזכה להבין [שהו פירושו של שמע ישראל], ובתבולת השרון הביא ליישב דהגמ' בברכות איירי בתורה שבכתב אבל בתורה שבע"פ יוצא י"ח גם בלב.

וב"ויקהל משה" (שם) להגרמ"ש קל"ו שליט"א כ' לבאר עפ"ד הגרעק"א (שרת ס"ט) בשם תשו"ב ש"כ יעקב ש"כ דהואיל מצות ת"ת נלמדת אף מהפס' "ולמדתם אותם את בניכם" יש ללמוד דאין מצות ת"ת מתקיימת אלא בלימוד שיכולים אחרים לשמועו וכו' ולכן לימוד בהרהור א"י"ו צורת המצוה ע"ש, ולפ"ו כ' הגרמ"ש ק"ד דהוה הטעם שצריך להשמיע לאזנו [אך יש להעיר קצת דא"כ לא יראה ש"כ להשמיע לאזנו, ויצטרך ללמוד באופן שגם אחרים יוכלו לשמוע] וזה מלבד מש"כ השו"ע (ור"ד רמ"ז, כ"ב) וכל המשמע ע"כ בשעת תלמודו מתקיים בידו, אבל הקורא בלחש במהרה הוא שוכח ע"כ, והוא ע"פ הגמ' בעירובין ג"ג]. [ובמאירי ובמהרש"א (שם) מבואר שצריך ללמוד בקול רם ולא סגי במשמיע לאזנו].

אמנם דעת הרבה פוסקים ובראשם הגר"א דיש מצות ת"ת גם בהרהור, [ובביאור'ל (שם ד"ה המהרהר) הביא דעת הבני עולם דלשיטת הגר"א אסור להרהר בדי"ת במקום שאסור לדבר דהוי הפסק, דבדי"ת הרהור כדיבור, אמנם הביאור'ל פליג עליה ע"ש] וכן משמע בלבוש ש"כ דמהרהר בדי"ת א"י"צ לברך "דאין מברכין על המחשבה" וכו' הפנ"י, והגמ"א (מצוה ת"ל, ה) ומשמע דע"כ מצות ת"ת איכא, וכ"כ במור קציעה (שם) וכן דעת החו"י במקור חיים, וכן משמע לכאן בדברי החוט"א ר"א"ש (בברכות כ"ג) ש"כ ח"ל דשאני ת"ת כי עיקרו הוא בדיבור כדרד"ש כי חיים הם למוציאיהם ולכל בשרו ת"ת, למוציאיהם בפה הילכך הרי דוקא בפה"ג אסור בבית הכסא עכ"ל, משמע בלשוננו כלבו דעיקר ת"ת הוא בדיבור הוא משום דחיים הם למוציאיהם בפה אבל לא משום דרק כך מקיים מצות ת"ת, ולכן לא הביא הפס' שממנו למדו הפוסקים שמוצא ת"ת הוא בפה. [ולדעת הגר"ו מה דאסור להרהר שם צ"ל דאם היה מותר להרהור היה נחשב לימוד כיון דאנו יכול ללמוד בפיו. עוד אפשר דאף דאינו מצוה מ"מ לימוד מיהא הית]. ובאמת דכבר משמע כן בלשון הגאון שהוא מקור דברי השו"ע שאין לברך על הרהור, דכ"כ שפיר (והובא ב"ב), שמו שהמהרהר כלבו דעיקר קודם שבין ברה"ת שאינו דמי דהרהור לאו כדיבור לענין ברכה וכו' עכ"ל, ומשמע דדוקא לענין לחייב ברכה הרהור לאו כדיבור דמי, אבל את עיקר מצות ת"ת מקיימים גם ע"י הרהור, ועוד הרי הגר"ו

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקה שטפנישט

מצבת אדמו"ר
רבי מאיר שמרלר
בשאריתאד
שטרנסניטריה
בה נמתב: פ"ג הרב
הצדיק בנש"ק מו"ה
מאיר בן הצדיק
יעקב שלמה ז"ל,
גרא האמארה
נפטר י"ט אייר
תש"ב
תנצב"ה

הרה"צ רבי מאיר שמרלר זצ"ל אדמו"ר מפרמישלאן גורא-הומודא

נספה בטונסניטריה (כיום מולדובה) גטו שאריגורוד י"ט אייר תש"ב ושם מנו"כ

הסטרפטוקוק - דלקת גרון), המחלה הייתה מחלת ילדים מדבקת מאוד המצריכה בידוד, בימים ההם זה היה כמעט מוות בטוח, בני המשפחה שלחו מברק לסכתא הרבנית פועלת הישועות מרת חיה'לה בת הרה"ק ר' מאיר'ל מפרמישלאן (אמו מרת יענטא לאה הבת) והסכתא הגיעה במהירות עם הרכבת הראשונה משאץ, ונתנה לו להריח את הבשמים פושקע של רבי מאיר'ל מפרמישלאן זצ"ל ומיד הילד הבריא וקם ממיתת חוליו.

*

הרה"ק אזי היא ביקשה גם: שאם נגור על יהודי ישועות שזה יהיה דרכה, היא"צ שלה בכ"ה אדר ומנו"כ בהר הזיתים בחלקת פרימישלאן ולאטשוב, היא הייתה מפורסמת בפרימישלאנער חומרות הידועות בפסח, כמו להגעיל את כל כלי החמץ וכדומה וחומרות רבות וקשות מאוד אותם קיבלה מאביה).

ניצל ממות בזכות זקינו הרה"ק מפרמישלאן

בילדותו חלה האדמו"ר רבי מאיר שמרלר וקיבל מחלת הסקרלטינה - שינית (חיידק

הרה"צ רבי מאיר שמרלר זצ"ל אדמו"ר מפרמישלאן גורא-האמארה נולד לאביו הגה"צ רבי יעקב שלמה שמרלר זצ"ל, שהיה מלפנים רב בוואסלוי ולאחר מכן עבר לעיירת הנופש גורא-האמארה שם כיהן כאדמו"ר ורבי לחסידים. ולאמו הרבנית יענטע לאה (בת של הרבנית חיה מוסקוביץ משאץ ע"ה המפורסמת בכח ברכותיה שניתן לה מאביה וכן ידוע שקיבלה את המקל וכך קיבלה את כח הברכות מאביה הרה"ק רבי מאיר'ל מפרמישלאן, פעם נשאלה על ידי האהבת ישראל מויוניץ מהיכן יש לה את כח הברכות, והיא סיפרה להרה"ק האהבת ישראל שאביה הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן סיפר שהגנב של העיר פרימישלאן פעם ביקש ברכה מהרה"ק רבי מאיר'ל שאם נגור למישהו שיגנב לו משהו אזי לפחות שזה יהי דרכו, בשמעה את הסיפור הלז מפי אביה

באר בשדה - שטפנישט

זוגתו הרבנית הצדקנית מרת שרה רייזל ע"ה, היתה אשה גדולה וחשובה, בת קדושים ממשפחה מיוחסת. אביה היה הרה"ק רבי אלימלך מיאברוב זי"ע שעליו מספרים גדולות ונצורות, בנו של הרה"ק רבי יצחק רובין חתן הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע וכן הרה"ק ר' אלימלך בנו של הרה"ק רבי אשר ישעיה מראפשיץ בעל האור ישע זי"ע חתנו של הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע. בהיותה יתומה מילדותה, גדלה בביתו של מרן המהרי"ד מבעלזא זי"ע. היא נפטרה לבית עולמה בכ"ה אדר תש"ב בשאריגראד.

על גדלותו של חמיו אבי זוגתו, הרה"ק רבי אלימלך זצ"ל, מסופר כי באחד מימי הפורים בשעת קריאת המגילה בבית-מדרשו נפל ילד קטן מגובה רב ושבק חיים. רבי אלימלך ציווה להכניסו לחדרו, ולאחר שסיימו את קריאת המגילה נכנס יחידי לחדר וסגר אחריו את הדלת. לפתע נפתחה הדלת והילד יצא הימנה חי ובריא.

גדלותו בתורה ובחכמת העולם

הרה"ק רבי מאיר זצ"ל היה גאון אדיר בכל חלקי התורה ומכמניה, כמו כן היה ידוע כבקי גדול בתכונה ובחכמת האסטרונומיה. הוא היה חכימא דיהודאי ורבים מבני העיר ומכל העיירות שבסביבה באו אל ביתו הידוע והמפורסם שבמורד ה"אידישע גאס" [הרחוב היהודי], כדי להתייעץ עימו בכל תחומי החיים ולהתברך מפיו בדבר ישועה ורחמים, והוא היה מאיר פניו לכל אדם. אדמו"רים ורבנים שהגיעו להינפש בעיירת המרפא גורא-האמארא, היו מגיעים לבקרו ולשוחח עימו בדברי תורה ובפלפולי דאורייתא. גאונו של יהדות רומניה הגאון הנודע רבי משולם ראטה זצ"ל אבד"ק טשונוביץ היה מרבה להתכתב עמו בדברי תורה.

מסופר כי בצעירותו ביקר אצלו הסבא קדישא הרה"ק בעל ה"אהבת ישראל מויזניץ" זי"ע ודיבר איתו ממושכות בדברי תורה. כשיצא ממעונו הפטיר בהתפעלות: אברך כה צעיר שיועד כה רבות, זהו חידוש גדול ביותר. על ביקור זה שהתמשך זמן רב סיפרה בתו מרת רבקה הענא, שהיא הכינה בשעתו כוס תה למרן ה"אהבת ישראל", אולם כיוון שהאדמו"ר ואביה הפליגו והשתקעו זמן רב בדברי תורה, נאלצה לחמם את אותה כוס תה כמה וכמה פעמים...

חברותא עם הרה"ק רבי ישעיה מקערסטיר

במלחמת העולם הראשונה התחבא הרה"ק רבי מאיר אצל הרה"ק רבי ישעיה מקערסטיר זי"ע, והיה לומד עימו בחברותא שעות רבות מדי יום.

היה אחד מעשרה הרוגי מלכות

האדמו"ר רבי מאיר נספה בטרנסנסטריה בגטו שאריגראד ב"ט אייר תש"ב, אודות ההסתלקות הטראגית וההתבטאות של האדמו"ר עצמו מספר לנו נכדו הדיין הג"ר אלימלך וסרמן שליט"א מירושלים, סיפור מזעזע עבר במשפחתנו אודות ההסתלקות הסבא אדמו"ר זצ"ל, הוא הרי נסתלק בימי השואה ונתעלה

לגנזי מרומים על קידוש השם. לקראת הימים הנוראים שהגיעו באותם ימים הוא בא בחלום לרב שהיה באוקראינה, שאת שמו איני זוכר כעת, הסבא אמר לאותו רב שיחפש את בנותיו מרת הנא ומרת חנה וכן את אחד מבניו, ששהו אותה עת באזור מגורי אותו רב, וביקש שיגיד להם כי הוא מבקש שאת תפילת 'אלה אזכרה' במוסף ליוה"כ, היא התפילה על עשרה הרוגי מלכות, הוא מבקש כי בניו יאמרו ויכוונו אותה ביתר שאת, כיון שהוא היה אחד מעשרה הרוגי מלכות, ויקץ הרב מחלמו ויהי לפלא, ואכן הוא מצא את אותם בני הסבא, וסיפר להם את החלום הפלאי, ואת הבקשה. ומאז בני המשפחה מקפידים לומר את תפילת עשרה הרוגי מלכות ביום הכיפורים ככוונה יתירה כבקשת הסבא שהעיד על עצמו שהוא אחד מאלו עשרה הרוגי המלכות.

האדמו"ר רבי מאיר שמרלר מפרמישלאן גורא הומורא

רבי שלום שמרלר בן רבי מאיר

להתגורר בדורוהוי שבצפון רומניה, שם הקים רבי נפתלי מרדכי זצ"ל את בית-מדרשו. בגודל מסירות-נפשם לתורה, שלחו את בניהם הצעירים לבדם לארץ הקודש מחשש שיסחפו ויושפעו מחבריהם בבית-הספר הגויי בעיר מגוריהם. הרבנית השיגה באמתלאות שונות מסמכים ואישורים שאיפשרו את המשך שהותם בעיר מבלי לעבור את אימי המלחמה האיומה. ביתם היה מקום מרכזי עבור היהודים הרבים שנקלעו לשם, היות שבעיר זו היתה ממוקמת תחנת רכבת מרכזית דרכה הוגלו רבים לטרנסניסטריה, והם החביאו בביתם יהודים רבים מאימת הצוררים ימ"ש. בתחילת המלחמה נקלעה לסביבתם אשה אלמנה עם ארבעת ילדיה, והרבנית הכניסה אותה לביתה וטיפלה בכל צרכיה. האלמנה התרגשה מאד מהעזרה והיחס המיוחדים להם זכתה, ובירכה את הרבנית שבזכות מצוה גדולה ורבה זו יינצלו היא ומשפחתה מכל רע. ואכן, במשך כל השנים תלתה הרבנית את עצם הצלתה בברכה זו של האלמנה. לאחר המלחמה בשנת תש"ז עת הוקמה אגודת האדמו"רים והרבנים ברומניה, היה האדמו"ר רבי נפתלי מרדכי בין מנהיגי הבולטים, ובאמצעותה דאג לכל צרכי הדת כמו כשרות, שחיטה, מקוואות וכדומה.

בשנת תש"י עלו ארצה והשתקעו בדירה שקיבלו בעכו, משם הפיץ תורה בפיו מפיק המרגליות כשהוא מסתובב ודורש בכל יישובי רצועת החוף שבסביבה ומחזק את התושבים בשמירת שבת, כשרות וכדומה. הוא לא הסכים לעזוב את מקום מגוריו ולעבור לבני-ברק ליד בניו, שכן רצה להמשיך בתפקידו דווקא במקום בו נצרך. היה מקושר מאד למרן הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע ונסע אליו רבות. בחג השבועות היתה לו חזקה לטוב לפני התיבה בפסוקי דזמרה. נפטר בשם טוב בכ"ז אדר תשכ"ט, ומנו"כ בביה"ח זכרון מאיר בבני-ברק. זוגתו, שהיתה הנינה האחרונה של רבי מאיר'ל מפרמישלאן, נפטרה בט' שבט תשנ"ה ומנו"כ לידו. בנו הרה"ק ר' יעקב שמרלר הי"ו מקרית יז'ניץ ב"ב (בנו הרה"ק ר' מאיר שמרלר ז"ל מהעסקנים המבטיחים של היהדות החרדית וחסידות יז'ניץ שנסתלק בשיא פריחתו).

2, בנו הרה"ק רבי שלום שמרלר ז"ל

איש חסיד וירא אלוקים, תלמיד חכם מופלג, אשר מידת האמת היתה נר לרגליו. נולד בשנת תרס"ט וכל ימיו שקד על דלתות התורה. ידע בעל פה את כל "יורה דעה" ח"א עם ה"פרי מגדים" ו"משמרת שלום". הוסמך על ידי כמה מגדולי ישראל. היה בקי גם בחכמת האסטרונומיה. נשא ונתן באמונה ובלט ביושרו וצדקותו. זוגתו מרת ציפורה בת הרה"ק רבי לוי יצחק מנדבורנה-אראד-חיפה, נכדת רבותינו הקדושים הבעש"ט, הרה"ק מליזענסק, מבאדיטשוב, מזידיטשוב, מדינוב ומפרמישלאן זי"ע.

3, בתו מרת חנה איידל אשת הגה"ק רבי חיים ראזענבערגער אב"ד דיעריש זצ"ל

רבי חיים נולד בווארשאהאלי בחודש אלול תרס"ח כבנו השני של אביו רב העיר הגה"ק ר' יקותיאל יהודה זלמן לייב בעל "תורת יקותיאל" ולאמו הרבנית בת הגה"ק המפורסם רבי מנשה גולדברגר מסטראפקוב, שהיה בן הרה"ק רבי ברוך מנאנאש ונקרא ע"ש הרה"ק מצאנו בהיות אביו מסתופף בצל בנו הרה"ק משינאווא. רבי חיים למד אצל אביו והוסמך לדון ולהורות ע"י הגה"ק בעל "כנסת יחזקאל" מדעעש ובנו הגה"ק רבי יעקב אלימלך מדעעש, וכן ע"י ש"ב הגה"ק רבי ישראל

פריינד אב"ד הוניאד. הוא נסע להסתופף בצל הגה"ק מנאסוויד. עבר את מוראות השואה יחד עם אביו שנפטר בימי הרעה, ומנו"כ בטורדא. לאחר נישואיו מילא את מקום אביו בדיעריש, וכשהתחילו רדיפות הקומוניסטים ברח משם ולאחר נדודים במקומות שונים בלינו בבינדערמיכל, בפראג ובבודפשט, הכיר ועמד בקשרי יידידות עם הרה"ק ה"אמרי חיים" מויז'ניץ זי"ע.

בשנת תש"י הגיע לארה"ב והתיישב בויליאמסבורג, שם הסתופף בצל הרה"ק מסקווירא זי"ע שקירבו מאד, וכן דבק בעוז בהרה"ק מסאטמאר זי"ע. לאחר כמה שנים פתח את בית-מדרשו דייעריש, בו הרביץ תורה לרבים והשפיע על בני עדתו מזיו יראתו ומתפילותיו בהשתפכות הנפש. למד תורה מתוך הדחק בהתמדה עצומה, בחברותא עם הרה"צ ר' יחזקאל'ע מערץ ועם כ"ק אדמו"ר מויז'ניץ מאנסי. נודע כירא חטא וירא

שמים מרבים, הלך בתמימות ובהצנע לכת עם אלוקיו. בשנת תשמ"ג ההדיר מחדש את ספרו של אביו עם הוספות בכת"י ועם דרוש שדרש אביו בעת הבר-מצוה שלו עצמו. זכה לאריכות ימים ושנים ונפטר בעש"ק אחר חצות ז' אדר א' תשנ"ז, ונטמן עוד לפני שבת בביה"ח בקרית-יואל מונרו. בצוואתו ביקש שלא יספידוהו ולא יכתבו עליו דברי שבח.

רבי נפתלי מרדכי שמרלר בן רבי מאיר עם בנו רבי יעקב יצחק בכותל המערבי בחג הסוכות

השאר אחריו זרע ברוך ה', תלמידי חכמים ומרביצי תורה שומרי מסורת אבותיו מדור דור. בנו הרה"ג אברהם ברוך רוזנבערגער זצ"ל אב"ד גמזו ונכדו הגאון רבי יהושע רוזנבערגער שליט"א אב"ד קרית הרמ"א בית שמש וחבר הבד"ץ העדה החרדית ירושלים.

התפילו ותחנונים לפני בוראה. נפטרה בב' אלול תשע"ב בארה"ק לאחר אריכות ימים ושנים טובות. מספר לנו בנה הדיין הגאון רבי אלימלך וסרמן שליט"א מירושלים: לאבי הרה"ג רבי אלטר ישראל וסרמן זצ"ל

שהיה רב שכונת נוה דוד

נולד בקישנוב (נסתלק י"ב סיון

תשמ"ד ומנו"כ בהר הזיתים) קיבל

בצעירותו ברכה מהרה"ק

משטפנשט זיע"א בהיותו

בגיל 10 (הוא נולד בתר"פ וזה היה

בערך בשנת תר"צ) וביקש מהצדיק

מטבע לשמירה, הרבי נתן לו

ואז הוא ביקש עוד מטבע

שאלו הצדיק לשם מה לך

עוד מטבע, ענה לו אבי כי

הוא מבקש בשביל אחיו

הג"ר פנחס אליהו לימים

רבה של דורוהוי ברומניה,

(היה בן דוד של החסיד המפורסם רבי

פנחס אליהו וסרמן שהיה מחשובי חסיד

שטפנשט מירושלים ולא זכה לזש"ק)

כשיצא אבי הוא הצטער

ששכח לבקש עוד 2 מטבעות

שמירה עבור שני אחיו הג"ר

יחיאל מיכל לימים היה רב

בחולון (נסתלק ח' סיון תשמ"ה)

ואחיו הג"ר אהרן יצחק

לימים רב ביהכ"נ בחיפה (נסתלק ל' סיון תשל"ח)

שניהם לא זכו לזש"ק, האחים למדו תורה מפי

הגאון הגדול הטעפליקאר רב, בקישנוב.

מצבת הרבנית מרת שרה ריזל אשת האדמו"ר רבי מאיר שמרלר, ובתה מרת שלאמצא מרים בבית העלמין בשאריגראד

4, בתו מרת רבקה

העניא, אש הרה"ח

רבי אלטר ישראל וסרמן זצ"ל, אב"ד

שכונת נווה דוד בחיפה.

נודעה כאשר צדקנית מופלגת, הרבתה

השני מימין בשורה האמצעית הוא רבי יעקב שלמה שמרלר, אביו של רבי מאיר שמרלר,

לידו (השלישי מימין) האדמו"ר מקוידניב בוטושאן,

שני משמאל: רבי מאיר שמרלר, השמאלי בשורה האחרונה הוא רבי שלום זילברפרב

לא ידוע מיקום הצילום והאירוע לשמו התכנסו כל המצולמים

התמונות פורסמו בעיתון 'המבשר'

מאוצרות הפרשה

חש בנוח להעיר אודותם – כך שהפגיעות נותרות נעלמות. אך מאחר ובמצואות הייתה פגיעה, הרי שהאדם יצטרך לתת על כך את הדין..."

האלקים יבא במשפט על כל נעלם! (מוסף שבת קודש יתד נאמן)

ואיש כי לא יהיה לו גאל והשיגה ידו ומצא כדי גאלתו (כה,כו)
יש להבין: וכי מי שיש לו גואל אינו רשאי לגאול את שדהו בעצמו? מדוע לא נאמר: ואם השיגה ידו ומצא כדי גאלתו? פרש הנצי"ב מוולוז'ין: לימדה אותנו התורה שהעובדה ש: "לא יהיה לו גואל" היא הגורמת לו: "והשיגה ידו". שכן דרך העולם היא שכאשר נוקק אדם לעזרה, הוא משליך את ידו על קרוביו וידידיו שיסיעו בידו. לעומת זאת מי שאין לו קרוב וגואל, מיד שם הוא את בטחונו בצורו ומתפלל אליו, ולכן זוכה הוא שתשיג ידו ומצא כדי גאלתו. וכבר מקרא מלא אמור בענין: "ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו...; ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו" (ירמיהו י"ז; ז) (העמק דבר)

וכי ימוך אחיך (כה,לט) שח הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א, רבה של עזרת תורה: "זכיתית להיות יד ימינו של הגרש"ז אויערבך זצ"ל. בערב פסח הוא היה מחלק מעטפות לאברכים עם משפחות וכדומה. הוא היה אומר לי בדיוק מה לומר לכל משפחה, והיה מסמן על המעטפה סימן, כדי שאזכור מה לומר לכל אחד. למשל, הוא אמר לי לומר למשפחה מרובת ילדים שהכסף מיועד רק לחול המועד לצורך לקחת ילדים לגן החיות או לטיולים. ואם ישתמשו בכסף למשהו אחר, זה גזל. "הוא הסביר לי, שהם עניים מרודים ובוודאי ירצו לקנות בזה מצות ועוד לחג. אבל כל זה הרי לבסוף יהיה להם, אחרים יעזרו. אבל לילדים לא יהיה גן חיות והם יבואו אחר החג לחיידר והחברים יספרו מה עשו בחול המועד ורק הם לא יהיו בשום מקום. למה זה מגיע להם? לכן רצה רבי שלמה זלמן שהכסף ילך אך ורק לזה..." (קולומס)

אם בחקתי תלכו (כו,ג) מדוע בחרה התורה להשתמש כאן במילה "תלכו"? לכאורה היה צריך לכתוב "אם את חקתי תעשו"? התשובה היא, שהתורה רצתה לומר כאן, שחקותי צריכים להיות לכם לדרך שהולכים בה תמיד – שתקימו את כל מצוותי בדרך של חוקים. כשם שאת החוק מקימים, גם מבלי להבין את טעמו, כן תנהגו בכל המצוות – שתקימו אותן רק מפני שהקב"ה צוה לקימן, וגם כשאין מבינים את טעמן. אם תלכו תמיד בדרך זו, תזכו לכל הברכות המוזכרות בהמשך הפסוקים: "ונתתי גשמיכם" וכו'. (זרע קדש)

ונתתי גשמיכם בעתם (כו,ד)

מה ראתה התורה להשתמש כאן במילה "ונתתי" – מלשון מתנה? בעוד שלכאורה בפשטות היה לה לכתוב "ואוריד גשמיכם", או "והמטרת גשמיכם". ההסבר הוא שכונת התורה היתה לומר, שהורדת הגשמים בעתם אינה הגמול האמיתי על שמירת המצוות. שהרי אמרו חז"ל (קידושין ל"ט): שאין בעולם הזה דבר שיכולים ליתנו עבור שכר מצוה אחת. אלא שהורדת הגשמים באה כמתנת חנם, הניתנת בנוסף לשכר האמיתי, השמור לעולם הבא. והוא "ונתתי גשמיכם בעתם" – שאתן אותם במתנה, לפני משורת הדין.

ראיה לדבר מצאנו בדברי חז"ל (ירושלמי בבא בתרא פ"ה,ה"ח): "דרך הנותן מתנה להיות נותן בעין יפה" – שנותן ברוח, ומוסיף לתת מרצונו, יותר ממה שמחוייב לתת. (החווה מלובלין)

כשקורה אסון יש לעצור ולהתבונן

בעקבות האסון במידון

כשקורים אסונות רח"ל, כשמדת הדין שולטת בעולם, מתעוררים לתשובה ולתקון המעשים. האמת היא שלא כל כך חסרה לנו התעוררות. מי שמתבונן מעט, הרי מצבנו ממש מפחיד. בזמן האחרון שומעים על אסונות נוראיים, של יחידים ושל ציבור, ר"ל, זהו ממש מצב של "כי כלינו באפך ובחמתך נבהלנו". עלינו לקחת התעוררות זו באופן מעשי. אחד מגדולי האדמו"רים שחי בדור הקודם, השתתף פעם בהלוויה של אברך חשוב שנפטר ל"ע בגיל צעיר. בדרכו חזרה מהלוויה היה האדמו"ר מהלך כשהוא נשען על הגבאי שלו. בזמן הליכתם פנה אליו האדמו"ר ואמר לו: "טוב שאתה לא שוה הרבה, אחרת היו לוקחים גם אותך"..." התבטאות נוראה! משמים לוקחים את הכי טובים! לא משנה בדיוק למה, אבל זוהי המציאות: רק הטובים ביותר נלקחים. הקב"ה דורש מאתנו להתעורר, לזוז, לא להשאר במקום! אספר לכם מעשה מופלא שסיפר לי אחד מיידי, שנפטרה לו בתו התינוקת רח"ל. לפני ההלוויה הוא בא לשאול שאלות בהלכה את הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל. כשהוא היה אצלו, תפס הגרש"ז את ידו ואמר לו: "אתה מרגיש את היד שלי?". "כן", ענה האברך. "והרי אתה עונד שעון. מדוע אינך מרגיש את השעון?" "אלא", אמר הגרש"ז, "לשעון התרגלת, אבל אני תפסתי אותך בהפתעה, לכן אתה מרגיש אותי. הקב"ה תפס אותך, הוא רוצה שתרגיש אותו. מה שקרה לך נועד כדי שלא תשכח שיש בורא לעולם!" כל האסונות הללו ר"ל הם ממש בת קול מן השמים. הקב"ה כביכול אומר: דבר ראשון, תדעו שאני כאן. תדעו שיש בורא לעולם. בהקשר לזה עלה ברעיוני מה שהשיבה אשתו של מנחם, על דברי בעלה "מות נמות כי אלקים ראינו – ותאמר לו אשתו: לו חפץ להמיתנו לא לקח מידנו עלה ומנחה ולא הראנו את כל אלה וכעת לא השמיענו כזאת" (שופטים י"ג,כ-כג) – אם הקב"ה היה "ברוגז" אתנו, הוא היה מסלק אותנו לצד, לא מתחם אלינו. אם הוא לקח מאתנו עולה תמימה, ודאי חפץ הוא בנו! כשהקב"ה לוקח עולות, כשרואים שנפטרים רח"ל יהודים שהם בבחינת "עולה תמימה", הרי זה מראה ממש בבחירות גדולה, שהקב"ה רוצה מאתנו משהו, ועלינו לעצור ולהתבונן מה תובעים מאתנו. (רבי שמשון פנקס זצ"ל-פני שמשון, הובא בגיליון טאה הדרש)

ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך (כה,יז)

איסור אונאת דברים שבפסוק זה לא מצומצם לאונאה באמצעות דיבור, אלא כולל כל צער שנעשה לזולת (ראים סי' ק"פ ועוד). ננסה לתאר לעצמנו יהודי שבמשך כל ימי חייו השתדל שלא לפגוע בזולת, אך כאשר הוא מתייצב בשערי עולם הבא – עטור מעשים טובים – הוא מוצא את עצמו מול רבבות האשמות שמעולם לא חלם עליהם. הלוא זוהי הטררגדיה בהתגלמותה! והנה, הפסוק בקהלת (יב, יד) אומר "כי את כל מעשה האלקים יבא במשפט על כל נעלם". מהו "על כל נעלם"? אומרת הגמרא במסכת חגיגה (ה). אמר רב זה ההורג כינה בפני חברו ונמאס בה, ושמואל אמר זה הרק בפני חברו ונמאס. למדנו מכאן שבתחום בן אדם לחברו ישנן פגיעות "נעלמות", מדוע הן נעלמות? משום שמצד אחד הפוגע לא התכוון לפגוע והוא כלל לא מודע לכך שפגע. ואילו מצד שני הנפגע לא

לא די לשמוע – צריך לרצות לשמוע

"ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצוות האלה" (כו, יד) לכאורה, יש כאן כפילות: גם "ואם לא תשמעו לי" וגם "ולא תעשו", מדוע שנתה התורה וכפלה לשון זו? הדברים יבנו על פי המעשה הבא:

באחת העיירות בחוץ לארץ, התגורר מלווה בריבית, אשר פשט את עורם של רבים מיושבי העיירה. הללו, אשר נזקקו למעות מפעם לפעם – נאלצו להיעזר בשירותיו, ואילו הוא – לא היסס בטרם גבה מהם ריבית קצוצה, אשר לעיתים היה בה כדי להכפיל את הקרן ואפילו מעבר לכך... הגיעו הדברים לידי כך, שרבים מתושבי העיירה נאלצו למשכן לאותו אדם את בתיהם, ומשכורותיהם הגיעו ישירות לידו, כאשר הן בקושי מצליחות לכסות את הריבית הנשכנית, בעוד החוב עצמו – נותר על כנו.

בצר להם, פנו אותם לוויים אל רב העיירה ותינו את צערם, אולם לרב לא נותר כי אם לפשוט את ידיו בחוסר אונים ולהשיב את האמת לאמיתה: "דעו לכם" אמר, "כי גם אני חייב סכומים ניכרים לאותו אדם, וגם את עורי שלי הוא פושט... הלוואי שהיתה לי עצה! ובכל זאת, בל נאמר נואש: נקוה כי תגיע שעת הכושר, בה נוכל לעשות דבר מה לתיקון המצב!"

ואמנם, שעת הכושר הזדמנה מוקדם מן הצפוי... ימים ספורים לאחר ביקורם של הלוויים בביתו של הרב, נפטר אחד מתושבי העיירה, ובלווייתו – השתתפו מרבית יושביה, בהם אף מיודענו, המלווה בריבית. התגלגלו הדברים כך שאותו אדם עמד בעת הלוויה לצידו של הרב, אשר ביקש לנצל את ההזדמנות בכדי להטיח בו דברי כיבושין שאולי יחלחלו לאזניו...

משכך, פתח הרב בהספדו, ובהפנותו את פניו אל המלווה בריבית – אמר בניגון נוגה: "מורי ורבותי! ראו מה נוטל עמו האדם לעולם הבא? האם הוא לוקח עמו כסף וזהב? לא ולא! רק תורה ומעשים טובים הם שמלווים אותו בדרכו לעלמא דקשוט!"

בין כך ובין כך, העיף הרב מבט לעברו של מיודענו, אשר ניכר היה בו כי הדברים חודרים לליבו ומעוררים התרגשות. בראותו כי כן – המשיך הרב להכביר בדברים אודות אפסיות החומר והממון, ולא חדל עד שראה דמעות מבצבצות בזווית עיניו של אותו אדם. כעת, כבר לא היה לו ספק כי הלה ייטיב את דרכו מכאן ואילך, ולפיכך סיים את דבריו בכבודו של הנפטר, ומסע הלוויה יצא לדרכו.

בדרכם של המלווים בחזרה מבית העלמין, ניגש המלווה בריבית אל הרב ואמר לו: "כבוד הרב... אני מוכרח להודות לכבודו על ההספד הנפלא! הספדים רבים כל כך שמעתי בחיי, אולם אף אחד מהם לא היה מוצלח כל כך! רק חבל, שאותם אנשים שהדברים היו צריכים להגיע לאזניהם – כנראה לא הקשיבו להם... הנה, אין לי ספק כי מחר בבוקר שוב יבואו אלי אנשים מבני העיירה, ויתמקחו על רבע אחוז של ריבית, או על חצי אחוז... נו, באמת! האם הם אינם מבינים שכסף זה כלום?"

הרי לנו, כי ביכולתו של האדם לשמוע את מה שברצונו לשמוע, ואין זה משנה כלל מה היתה כוונתו של אומר הדברים... ברצותו, יוכל השומע להבין את הדברים כך שינעמו לאזניו, גם אם ביסודם הם היו אמורים להיות דברי כיבושין נוקבי לב! הדרך היחידה בה תוכחה יכולה להשפיע, איפוא, הינה כאשר המוכיח מעוניין להטות אוזן לדברים ולהפיק מהם תועלת, ואז – הם אכן עשויים לחדור לליבו.

ומכאן תשובה לשאלה בה פתחנו: אכן, עיקר הטענה כלפי ישראל שלא הולכים בדרך התורה היא: "ואם לא תעשו". אמנם, דעו לכם ששורש החטא הוא "ואם לא תשמעו לי" – שאינכם רוצים כלל לשמוע, כי רק מי שמוכן להטות אוזן לשמוע, הדברים אכן יוכלו להיכנס לליבו.

(מתוך "ללמדך - ויקרא" שעתיד לצאת לאור מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

הבן בירך שהכל על שוקולד ואביו נתן לו הערינג

שאלה: מעשה בכך שביקש שוקולד מאביו אך האב סירב לתת לו. התחכם הילד והתחיל לברך שהכל כדי שהאבא יהיה מוכרח לתת לו מהשוקולד כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה. התחכם האב כנגדו והניח לו בפיו חתיכת הערינג שברכתו שהכל במקום השוקולד שביקש. ויש לדון האם הברכה שברך הילד חלה על הערינג, וכי נ"מ בדבר: האם ניצול הילד מברכה לבטלה והאם מותר לו לאכול כעת את הערינג או שהוא חייב לברך עליו מתחילה? **תשובה:** הגאונים הגדולים רבי חיים קניבסקי ורבי ברוך דב פוברסקי שליט"א השיבו שמכיון שלא היתה דעת הבן לאכול הערינג לא חלה הברכה על זה וממילא אסור לו לאוכלו בלא ברכה, ואם רוצה האב שלא תהיה ברכת הבן לבטלה הוא חייב לתת לו שוקולד כי רק על זה חלה ברכת הבן. וכן הורו הגאונים רבי משה שאול קליין, רבי יעקב מאיר שטרן, רבי שמאי גרוס. והגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א דן לומר שברכת שהכל של הבן חלה על הערינג מדין דעת בעל הבית, דמכיון שהאב הוא בעל הבית דעת הבן על כל מה שיתן לו אביו לאכול. וא"כ אין כאן ברכה לבטלה והבן רשאי לאכול את הערינג בלא ברכת נוספת. והגר"ש גרוס השיב שדעת בעל הבית שייכת במי שאוכל על שולחן חברו ודעתו לאכול מכל מה שיגישו לפניו בסעודה, ועל זה אמרינן שסמך על דעת בעה"ב ודעתו על כל מה שיביא לפניו. אבל בנידון דידן לא היתה דעת הבן לאכול כלום מלבד השוקולד שרצה לאכול, וא"כ מה יעזור שדעת האב שיאכל הערינג, אין דעת הבן נמשכת אחר דעתו בזה. והגאון רבי עמרם פריד שליט"א אמר שיש דין זה תלוי בהא דמספקא לן בירושלמי ברכות (פ"א ה"א) והביאו השו"ע סי' ר"ו סי"ו: נטל בידו פרי לאוכלו ובירך עליו, ונפל מידו ונאבד או נמאס, צריך לחזור ולברך א"ע"פ שהיה מאותו מין לפניו יותר כשברך על הראשון. וכתב הרמ"א: רק שלא היה דעתו עליו לאכול. וצריך לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד על שהוציא ש"ש לבטלה, ע"כ. והביאור הלכה כתב: אף שמלשון הרמ"א משמע לכאורה דהוא מפרש את דברי המחבר, אבל באמת אינו כן, לדעת המחבר שהעתיק לדינא שיטת התוספות והרא"ש וגם רבינו יונה אפילו בדעתו בהדיא על הכל לאכלו ג"כ צריך לחזור ולברך, דעיקר ברכתו היה ע"ז שאוחז בידו והשאר נגרר א"ח ממילא, וע"כ כיון שנפל ונאבד צריך לחזור ולברך. אלא דהרמ"א הסכים לדינא לנהוג כיתר הפוסקים שחולקין, וס"ל דבדעתו לאכול כולם א"צ לחזור ולברך [ומסתברא דבזה אף שלא היו לפניו בעת הברכה], וזהו שסיים הרמ"א רק שלא היה דעתו עליו, והיינו דלמעשה אין לנהוג לחזור ולברך אלא היכא דבשעת ברכה לא היה דעתו בהדיא על כולם אלא בסתם, אבל היכא דהיה דעתו בהדיא לאכול גם השאר אף כשנפל הראשון א"צ לחזור ולברך, ע"ש. וא"כ לדעת השו"ע פשוט שברכת שהכל לא חלה על הערינג אלא על השוקולד בלבד. אבל לדעת הרמ"א יש לדון דשמה היתה דעתו על כל מה שיתן לו אביו וברכתו שהכל. ומ"מ למעשה דעת הגר"ע פריד שהברכה חלה על השוקולד בלבד ואינו יכול לאכול הערינג בלא ברכה. (וישמע משה)

חידה שבועית

אני יכול להצלות חיוך על פניך, או לצרוב לדמעות לנפול מצניק, ולא משה כחה
תחנן אותי לא תצליח לצוללם להסתכל עלי יסירות. מה אני?

תשובה לחידה בפר"ש: בהמה ראויה לקרבן רק מהיום השמיני להולדתה (כב, כז). חג שמיני עצרת נערך ביום השמיני מתחילת חג הסוכות (כב, לו). תשובה לחידה: נוצה.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות ניכטבורג להולדת הבת משפחות קנר-קפלן-בקשט להולדת הבן הנכד הנין משפחות קבינוס – אהרון להולדת הבן הנכד משפחת ריימן להנכס הבן אבי נ"י לעול תורה ומצוות גני הדב: משפחות מאינן – שחר – רוטשטיין לנשואי הבן הנכד והבת משפחת צברי להולדת הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדיס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאור שבת אורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך
ורק לרצינים שיודעים את
השיבות התפילה, ובשעת התפילה
לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.
לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהר בחוקתי

מסורת אבות

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ביאורים, מוסר והנהגות הגלמים מפרקי אבות (פרק ה)

עֲשֶׂה נְסִיוֹנוֹת נִתְּנָה אֲבֵרָה אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְעַד בְּכֻלָּם: כשחזר בעל
ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א מהלויות בנו אריה לייבשיל, שנפטר בגיל שבע
שנים, והלויות היתה בשעת בוקר מוקדמת לפני תפילת שחרית אמר את
הדברים דלהלן: הולך אדם לתומו לזכרו ולפתע הוא חש במכה חזקה בגבו,
כאשר הוא פונה אחורה כדי לראות מי הוא המכה, הוא נוכח לדעת כי ידיו
נפשו הוא אשר נתן לו את המכה כאות אהבה וחיבה, אין ספק שגם אם
מתחילה סבור היה לכעוס על המכה, עתה יקבל זאת באהבה, ואדרבה ישמח
על גילוי החיבה של ידידו אוהבו. אף אני - הוסיף בעל ה"דברי חיים" ואמר
- קבלתי היום מכה איומה, כאשר התבוננתי ממי קבלתי מכה זו, אמרתי
לעצמי הרי הכני הבורא יתברך שאני כל כך אוהבו, אם כן בוודאי אקבל
זאת באהבה ושמחה, בסיימו דברים אלה פתח מיד בעבודת הקודש בתפילת
שחרית והכריז בקול "הודו לך" קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותי שידו לו
זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו".

וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעֵת שֶׁבֶת שֶׁבֶתוֹן יְהִי לְאָרֶץ שֶׁבֶת לֵה' שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע וְכַרְמְךָ לֹא
תִזְמַר: שנת השמיטה אסורה בעבודת האדמה, וכרוכה היא בהלכות רבות, אולם
בשורש מהותה טמון דוקא יסוד הקדושה, קדושת ארץ ישראל. כך קרא הרב
מפוניבו' בכנס ארצי שנערך לדגל שנת השמיטה, והסביר: שבת הארץ, כמוה
כשבת בראשית, אינה רק ההלכות למעשה, כי אם מציאות אחרת של קדושה.
אף האדם מישראל יסודו בקדושה - "כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך". אלא
שבמשך ששת ימי המעשה הוא עטוף בערפלי חולין, וכיון שבאה שבת שהיא
כולה מציאות של קדושה, ככתוב "ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו",
מודווים השניים לקדושה עלילית שהורה, שבת לישראל. ארץ ישראל אף היא,
בכל מהותה היא מציאות של קדושה, רק שבששת שנות המעשה היא מכוסה
במעטה של חולין, וכיון שבאה שבת הארץ, שוב מתאחדת קדושת היהודי
בקדושת ארץ ישראל. מצוות השמיטה המעשיות רק מבטאות עובדה זו, שאנו
עם קדוש וארצנו קדושה, מציאות נבדלת מכל העמים והארצות. כשם שאנו
נתונים להשגחת הפרשת של הבורא, כך ארץ ישראל "ארץ אשר עיני אלוקיך
בה מראשית השנה ועד אחרית שנה", היא ארץ של נסים. כאשר באה שנת
השמיטה, בה חי העם משך שנה תמימה בחיים של קדושה, מקיים מצוותיה,
גם נוהג קדושה בפירותיה, הנה הוא מרחף אז במציאות של קדושה, ממש
כביום השבת. וכשם שביום השבת נאמר "ישמחו במלכותך שומרי שבת", אף
בשבת הארץ, שנת השמיטה, עלינו לשמח במלכותו של הקב"ה, ואז יקוים
בנו גם ההמשך "עם מקדשי שביעי, כולם ישבעו ויתענגו מטובך". סיים רבי
יוסף שלמה כהנמן. זצ"ל. (פנינים משולחן נבוה)

עֲשֶׂה נְסִיוֹנוֹת נְפוֹ אֲבוֹתֵינוּ אֵת הַקָּמוֹס בְּרוֹךְ הוּא בְּמִדְבָּר: בזה משמענו
התנא שלא יחשוב האדם בעת הסתרת פנים, אשר אם היה הקדוש ברוך
הוא מראה לנו ניסים היום כמו בימים קדמונים, אז היו הכל מאמינים בו
יתברך ובתורתו, כי בא וראה, אומר התנא, אשר בשעה שהראה ה' נסים
גלויים הן לדעה- מכות מצרים והן לטובה - ישועת ישראל, בכל זאת "עשרה
נסיונות נסו אבותינו ולא האמינו, ותיכף אחר שהלכו ביבשה בתוך הים
וימרו על ים בים סוף. (דרכי ישר)

וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעֵת שֶׁבֶת שֶׁבֶתוֹן יְהִי לְאָרֶץ... כלל יפה למצוא את שנת השמיטה...
והוא שתחלק את השנים שיש לבריאת העולם, לשבע, אם יתחלקו במדויק,
הינך עומד בשנת שמיטה, אם לא יתחלק במדויק, כפי חשבון השנים שיוותרו
הרי כך שנים לשמיטה, ואף על פי שלא היתה התחלת מגן השמיטות מבריאת
העולם, ככה יוצא החשבון. (שירת מהר"ב"ח)

עֲשֶׂה דְבָרִים נְבָרָא בְּעַרְב שֶׁבֶת בֵּין הַשְּׁמֹשׁוֹת, וְאָלוֹ הֵן, וְהֵן שֶׁבֶת רֹאשׁ
חוּדש ניסן דשנת תר"צ זכה רבי שמעון שוואב זצ"ל רב ד"קהל עדת
ישורון" בניו יורק לשהות במחיצתו של בעל ה"חפץ חיים" זצ"ל, בליל שבת
התקהל צבור גדול בביתו הצר לשמוע לקח טוב במוסר והתעוררות, בין
השאר אמר ה"חפץ חיים": ידוע כי המן שירד לאבותינו במדבר היו בו כל
הטעמים שבעולם, כפי מחשבתו וכוחותו של האוכל, כך הטעם במאכלו
נשאלת השאלה איזה טעם טעם מי שאכל ללא כוונה ללא מחשבה פרטית
? על שאלתו של הצדיק לא הגיב אף אחד מן הנוכחים, והוא ה"חפץ חיים"
עצמו המשיך ותייך את שאלתו באימרה מוסרית, ללא מחשבה אין לדבר
טעם, כלומר אדם שאינו חושב ואינו מכין בעניניו אין לו חשיבות, ובכן
מי שאכל את המן ולא כיוון ולא חשב על טעם לא הרגיש באמת שום טעם
במאכלו כי ללא מחשבה אין טעם. (מעין בית השואבה)

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם... ונתתי שלום בארץ ושכבתם
ואין מחירי... לעצמי, רבים סבורים כיום שבעיות בטחוניות, כלכליות וחברתיות
ניתן לפתור בכל מיני דרכים, הם אינם מעלים על דעתם כלל למצוא מזור
לבעיותיהם בדרך של: "אם בחקותי תלכו". רבי יעקב גלינסקי זצ"ל היטיב
להמשילם לבני מאהל בדואי החיים בלב המדבר, הרחק ממקום ישוב. את המים
הנצרכים להם למחיתים נאלצים הם לשאוב מבורות הנמצאים במרחק רב ממקום
מגוריהם, ולשלטם בפחים על גבי חמורים. ויהי היום ומספר אנשים מקרב
הבדואים בקרו בעיר הגדולה. לתמונה ראו שאין בני העיר נזקקים להביא
ממרחק מימיהם, אלא בכל בית מצוי ברז, שממנו נובעים מים מתוקים, צלולים
וצוננים. חמדו להם הבדואים את ה"שיכולול" הנפלא הזה ורכשו כמות ניכרת
של ברזים על מנת להתקנם בכל אחד מן האהלים שבמקום מושבם. כאשר תמה
מלאכת הרכבת הברזים נוכחו לדעת, לאזכבתם הרבה, כי אין המים יוצאים
מתוכם. מיד הזעיקו את בעלי המלאכה מהעיר הגדולה שימהרו ויבואו לדאות
מדוע הופלו ברזיהם לדעה מן הברזים אשר בעיר. כאשר הגיעו המומחים למקום
פרצו בצחוק גדול ואמרו לתושבי המקום: "כיצד העליתם על דעתכם שיבואו
המים מתוך הברזים הרי לא הברז הוא הנותן את המים. הברז אינו אלא קצהו
של צינור ארוך המתחבר בסופו אל המשאבה המעלה ושואבת את המים מתוך
הבאר! והנה אתם לא התחברתם כלל אל הבאר, רק עצתם את הברז בקיר.
וכי על ידי כך יבואו מים באהלים?"; אלה הדברים אשר חייבים להיאמר לכל
אלה אשר עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בורות נשברים. התורה מבטיחה
לנו שפע על ברבה והצלחה אם רק נשכיל להתחבר אל מקור מים חיים -
התורה. "אם בחקותי תלכו ומצוותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמים בעתם
וגו". אך כל זמן שאין מתעוררים לחדש את הקשר עם ה"באר", לא יועילו כל
הדרכים והאמצעים להשגת שלום ושלחה הצלחה ושגשוג. (לקוט לקח טוב)

...עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו. רופא
אחד שאל את רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, מדוע חז"ל אומרים: "הטוב שברופאים
לגייהנים". השיב לו רבי יעקב, שמי שיפתח את ספרי השו"ת (שאלות ותשובות)
יווכה, שכאשר מתגלגלת שאלה הלכתית לפתחם של גדולי ישראל, הם פונים
גם לגדולים אחרים בכדי לשמוע את חוות דעתם בנדון. לעומת זאת, אצל
הרופאים כמעט שלא מצוי שרופא מבקש חוות דעת מרופא אחר, גם כשיש
נידון של דיני נפשות. ישנם אף רופאים (בעיקר אצל החושבים עצמם
לגדולים), שכאשר נודע להם שהלכו לבקש חוות דעת מרופא אחר, הם
מפסיקים לטפל בחולה, כאות מחאה על "הפגיעה" בחשיבותם. (לעבוד באמת)

בן הא אומר, לפום צערא אנרא: אפשר לפרש בדרך צחות על פי
מאמרם "עוד שאתה מבקש שיכנסו דברי תורה לתוך מעיך בקש שלא יכנסו
מעדנים לגופך". וזה "לפום היינו לפה שלך", "צערא" אם נצטערת בו שלא
הכנסת מעדנים לתוכו, "אנרא" אז תקבל שכר גדול כי תזכה לתורה.
(דרכי יוסף)

סיפור מההפטרה

אני ה' חקר לב בחן פליות וְלִתְּ לְאִישׁ פְּדָרְכֵי מַעְלָלָיו: סיפור רבי שבתאי יודלביץ זצ"ל, מעשה באדם שהיה למוד בייסורים ובמכאובים שונים; מחלות שונות פקדו אותו ואת אנשי ביתו, פרנסתו הייתה ברוחק, ועוד קשיים סובבו את חייו. הוא החליט לנסוע אל הצדיק המקובל רבי שלום שרעבי זצ"ל כדי לשאלו כיצד עליו לפרש את הנהגת ה' עמו, ומה עליו לעשות כדי שיוקל לו. כאשר בא לבית הרב נתבקש על ידי הרבנית להמתין עד שהרב יתפנה. התיישב האיש באחת הכורסאות שניצבו בחדר, וכיון שהיה עייף מטורח הדרך, שקע בשינה עמוקה. בחלומו ראה עצמו מגיע לשמים בדרך שוממה כאשר נפש חיה לא נראית באופק. דממה מוחלטת שררה במקום והוא צעד במעלה המשעול. לפתע שמע מאחוריו קול רעש גדול. הקול הלך והתקרב אליו. לפתע עקפה אותו מרכבה כבדה עמוסה מלאכים צחורים כשלב המרכבה חלפה במהירות ונעלמה בעיקול. שוב דמם המקום והאיש המשיך בדרכו. לאחר זמן מה חלפה על פניו מרכבה נוספת, ונס היא, כראשונה, עמוסה במלאכים לבנים, אחריה הגיחה עוד אחת ועוד אחת. כולן מאת מלאכים צחורים, חלקם גדולים ועצומים וחלקם קטנים וצנומים. כאשר תמה שיירת המלאכים הלבנים, החלה לעבור על פניו שיירה ענקית של מרכבות נושאות מלאכים שחורים משילי אימה. הדבר עורר את סקרנותו, הוא החיש את צעדיו עד אשר הגיע לכיכר רחבת ידיים, ושם מצא את כל המרכבות חונות. המלאכים שירדו מהן פנו לעבר מרכז הכיכר שם עמדו מאזניים ענקיות והחלו לעלות עליהן. האיש לא הבין מה מתרחש לנגד עיניו, עד שהוסבר לו, שכאן הוא בית דין של מעלה וכעת דנים דינו של אדם. המלאכים העולים על המאזנים נוצרו מהמצוות ומהעבירות שעשה האדם בימי חייו. כאשר עושה אדם מצווה בשלמות, נברא מלאך לבן גדול וכבד משקל, אך כאשר אין המצווה נעשית בשלמות נברא מלאך פגום, חסר איברים או דק וצנום. והוא הדין לגבי המלאכים הנוצרים ממעשי העבירות, אלה שנבראו מעבירות שנעשו בכוונה תחילה או מתוך הנאה, נראה כאן גדולים וכבדים. לעומתם המלאכים שנבראו ממעשי עבירה שהיו בשוגג או הכרח, היו צנומים וקטנים. לאחר ששמע את דברי ההסבר הבחין שעל המרכבות ה'לבנות' תלויים שלטים בהם מוזכרים שמות המצוות: תלמוד תורה, תפילה, כיבוד אב ואם, גמילות חסדים, שמירת שבת ועוד. ואילו על המרכבות ה'שחורות', היו שלטים שנשאו שמות עבירות כמו: ביטול תורה, לשון הרע, חלול שבת, גזל, קנאה. בינתיים הלכו והתמלאו המאזניים במלאכים לבנים מצד אחד ושחורים מצד שני. תוך כדי טיפוסם של המלאכים על כפות המאזניים, התעניין האיש לדעת מי הוא האדם הנידון במשפט זה. להפתעתו לא היה גבול כשהתשובה הברורה חדרה לאוזניו: "שולך" הוא בעצמו נידון כאן במשפט! כאן מתבצעת הכרעת דינו! והכף נוטה לכיוון השחור. שיניו החלו לנקוש ברעך. והנה הכרוז מכריז ושואל, האם נשאר עוד מלאכים? התשובה לא אחרה לבוא: "לא" ושוב שואל הכרוז "אולי סבל היהודי יסורים בימי חייו, ואם כן אפשר לצרפם לצד ה'זכויות?' מיד מופיעה מרכבה ענקית של מלאכים שנבראו ממנות הייסורים שסבל, וכנגד כל מלאך של יסורים הורידו מהמאזנים מלאכים שחורים, שמידן אותם העונות. כעת רוח לו מעט, הוא ראה שמשקלם של השחורים הולך ויורד וכפות המאזניים כמעט משתוות זו לזו. כאשר תמו גם מלאכי הייסורים ראה שהכף עדיין נוטה במשהו לצד העבירות, והבין שמצבו כבי רע. הנה עוד מעט קט יוכרו על פסק הדין, והכף - לרעתו. בצר לו נפלטה מפיו זעקה מרה: "הבו לי עוד קצת יסורים! מקול הצעקה התעורר האיש מחלומו, ובני ביתו של הרב, אשר נבהלו מהזעקה חשה לעבור ושאלוהו מה קרה, רק עכשיו הבין שהכול היה חלום. הוא קם מהכורסה ופנה לעבר הדלת הרבנית קראה אחריה: "הרי רצית לדבר עם הרב", "אכן", השיב האיש, אך כעת כבר אין צורך. קיבלתי את תשובתי מן השמים". (ילקוט ילקח טוב)

ועל הכל...

"פרפראות"

בעיר מיץ, היה המנהג אשר כל רב חדש, שנתקבל לרב בעיר, שהיה עושה איזה תנקה חדשה, ויכתבה על לוח הפנקס דשם, וכאשר נתקבל הרב בעל "שאנת אריה" לרב, ציוה להביא את הפנקס, ויכתוב... "לא תחמוד", "לא תגנוב"... אנשי העיר המה ראו כן תמהו, וישאלו אותו "רבינו הלא זה כתוב בתורה". ויען הרב: "הן רואה אנכי, כי מה שכתוב בתורה אין אתם נזהרים כל כך, ואילו בהתקנות אתם נזהרים מאוד, לכן כתבתי גם אלו בין התקנות, אולי תקיימו אותם יותר כמו שאתם מקיימים יתר התקנות". (ילקוט ישרים)

"עניו של טעם"

טעם שאין המפטיר מתחיל הברכות עד שיגלו הספר תורה, כדי שלא יהא הגולל טרוד ולא יוכל לשמוע ההפטרה, או הטעם משום שיש ביוון לספר תורה שלא נגלל עדיין וקוראים בנביאים. (שבלי הלכת)

"מפי כתבם"

מכתב מאלף שכתב ר' אברהם ישעיהו מן שליט"א: הנה בשנת תשמ"ז בחודש תמוז: "כאשר מורי חותני, הצדיק רבי חיים פרידלנדר זצ"ל, מנהל רוחני דיישבת פוניבו, חלה את חליו האחרון אשר ממנו לא קם, ובשבוע האחרון החמידי מצבו ביותר, עד שכבר לא דיבר ולא הוציא הנה מפיו. נכנסתי אז לבית מרן [הרב שך] זצ"ל, לספר על מצבו הקשה והחמור, ומיד אמר שנלך יחד אל ביתו שליד הישיבה כדי לבקרו ולחזקו, כי כידוע, היתה הידידות ביניהם ידידות של אהבה שאין לתארה, עשרות שנים, ואין כאן המקום לפרט. והנה כשנכנסנו לחדרו, הביע בפני קורת רוח על בואו של מרן וזרבי שך לבקרו, ובקושי רב הצליח קצת לקום ממקומו לכבודו של רבינו מרן זצ"ל. ועתה אספר את גדולת וחכמת מרן הרב שך שמצא את הדברים הנכונים בעת קשה כזו, כאשר הכל, ואף מר"ח זצ"ל, ידעו שימי ספורים. ובמה אפשר לחזק במצב נורא כזה? וזכרנו כמה היום את הדברים במעמד הנורא הזה, שמרן פתח ואמר דברי קודש אלוקים חיים, שאדם מישאל באשר הוא, ובכל מצב שהוא נמצא ואף כאשר אינו יכול לדבר מכל סיבה שהיא, ואינו יכול להגות ולעמוד בתורה, ואינו יכול אפילו להתפלל ולבקש מאת הקב"ה דבר, מכל מקום עדיין יש לו אפשרות לחשוף ולקיים מצוות רבות כלא סוף. ומה הן המצוות שהוא יכול לקיים בשעה קשה כזו? והוסיף והמשיך מרן זצ"ל: הנה יושב האדם ליד החלון וכי מר"ח זצ"ל ישב אז בשעת הביקור ליד החלון שבחדר ביתו, ורואה את העצים הגדולים בחוץ, וכן את השמש וכל הבריאה והיקום. הרי בכל רגע ורגע הוא יכול לחשוב מי ברא אלה אם לא הקב"ה, אשר הוא הבורא והוא היוצר והוא רוק הוא מקיים את הבריאה, ומתמלא ליבי באהבת ה'. הרי בכל מחשבה ומחשבה כזאת, הוא מקיים מצוות רבות לאין ערוך, והן מצות האמונה בהקב"ה ומצות ייחוד השם ומצות אהבת ה'. ושכרן הוא לאין ערוך ואין קץ. וכל זה בלא שום טירחא ובלא דיבור או עשייה, ורק במחשבה גרידא הוא מקיים רצון השם בכל רגע ורגע. וכה המשיך מרן, הרי אף כשהושב האדם על עצמו, כל רמ"ח איבריו וש"ס גידיו הם בבחינת "מבשרי אחזה אלוקי". הבריאה המופלאה איך רואה, ושומע, וחושב. והרי שוב ושוב הוא מקיים מצוות רבות לאין תכלית. וראינו כמה אורו עיניו של מורי חמי הגאון הצדיק, אחרי דברים אלה. וכמה גדולה החכמה לומר דברים כאלה לאדם גדול וצדיק שנמצא במיטת חליו וימי ספורים. וכמה אבות ומחשבה על הולדת ראינו בשעה זו. כמה רצה מרן זצ"ל לעודד ולחזק כל אדם באשר הוא. ובודאי את מקורביו החביבים והיקרים לו מאד". (ילקוט יוסף ילקח)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם שעשה מעשה של גניבה או גזילה, אם יעשה את אותו מעשה בארץ ישראל, יעבור על איסור נוסף?

תשובה: כתוב ב"שולחן ערוך" (סימן שע"ו) המסיג גבול רעהו, והכניס מתחום חבריו בתוך תחומו ... ואם בארץ ישראל הסיג הגבול, מלבד הלאו של גניבה או גזילה עובר גם בלאו "אל תסיג גבול אשר גבול ראשונים" שנוהג רק בארץ ישראל.

מפתחמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

הגדול האמיתי הוא מי שהולך נגד טבעו. (ר' ישראל סלנט)

טוב לסבול שוטה בכל עניניו. מלסבול חכם בעיניו. (משלי שועלים)

הנבזה בעיני בני אדם, שלא מחמת מעשים רעים, עתיד שיתעלה. (ר' יהודה החסיד)

נאה דורש

פנינים

ממיטב ספרי המגידים בהוצאת "יפה נוף"

כְּשֶׁקוֹרָה אֶסוֹן יֵשׁ לַעֲצוֹר וְלִהְתְּבוֹנוֹ

בעקבות האסון במירון

כְּשֶׁקוֹרִים אֶסוֹנוֹת רח"ל, כְּשֶׁמֵּדַת הַדִּין שׁוֹלֶטת בְּעוֹלָם, מִתְעוֹרְרִים לְתִשְׁבּוּהַ וְלִתְקוּן הַמַּעֲשִׂים.

הָאֵמֶת הַיָּשָׁר שֶׁלֹּא כָּל כָּךְ חִסְרָה לָנוּ הַתְּעוֹרְרוֹת. מִי שֶׁמִּתְבוֹנֵן מַעֵט, הָרִי מְצַבֵּנוּ מִמֶּשׁ מִפְּחִיד. בְּזִמְנוֹ הָאֲחֵרוֹן שׁוֹמְעִים עַל אֶסוֹנוֹת נוֹרָאִים, שֶׁל יְחִידִים וְשֶׁל צְבוֹר, רַחֲמָנָא לִיצְלוּ, זֶהוּ מִמֶּשׁ מְצַב שֶׁל "כִּי כָּלֵינוּ בְּאֶפְסָד וּבְחִמְתָּהּ נִבְהַלְנוּ" (תהלים צ א).

עַלֵּינוּ לְקַחַת הַתְּעוֹרְרוֹת זֶה בְּאִפְסוֹ מַעֲשִׂי. אֶחָד מְגִדוֹלֵי הָאֲדָמוֹרִים שְׁחִי בְּדוֹר הַקּוֹדֵם, הִשְׁתַּתַּף פַּעַם בְּהַלְוִיָּה שֶׁל אַבְרָהָם חֶשְׁבֵּן שֶׁנִּפְטַר ל"ע בְּגִיל צַעֲרָה. בְּדַרְכּוֹ חֲזָרָה מִהַלְוִיָּה הָיָה הָאֲדָמוֹר מְהַלֵּךְ כְּשֶׁהוּא נִשְׁעָן עַל הַגִּבְעָא שְׁלוֹ. בְּזִמְנוֹ הַלִּיכְתָּם פָּנָה אֵלָיו הָאֲדָמוֹר וְאָמַר לוֹ: "טוֹב שֶׁאַתָּה לֹא שָׁוָה הַרְבֵּה, אַחֲרַת הָיָה לּוֹקְחִים גַּם אוֹתְךָ..." הַתְּבַשְׂאוֹת נוֹרָאוֹת! מִשְׁמִים לּוֹקְחִים אֶת הַכִּי טוֹבִים! לֹא מִשְׁנֵה בְּדִיּוֹק לָמָּה, אֲבָל זֶהוּ הַמְצִיאוֹת: רַק הַטּוֹבִים בְּיִתְרָם נִלְקְחוּ. הַקִּבְ"ה דוֹרֵשׁ מֵאֲתָנוּ לְהִתְעוֹרֵר, לְזוּז, לֹא לְהִשָּׂאֵר בְּמִקּוֹם!

אֶסְפֵּר לָכֶם מַעֲשֵׂה מִכְּלָא, שֶׁסִּפֵּר לִי אֶחָד מִיַּדֵּי, שֶׁנִּפְטַרָה לוֹ בְּתוֹ הַתִּינֻקַּת רח"ל. לִפְנֵי הַהַלְוִיָּה הוּא בָּא לְשֶׁאֵל שְׁאֵלוֹת בְּהַלְכָה אֶת הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלֵמָה זְלָמָן אוֹיְעֵרְבָךְ זצ"ל. כְּשֶׁהוּא הָיָה אֲצֵלוֹ, תִּפְסַס הַגֵּרֶשׁ"ו אֶת יָדוֹ וְאָמַר לוֹ: "אַתָּה מְרַגֵּשׁ אֶת הַיָּד שְׁלִי?".

"כֵּן", עָנָה הָאֲבִירָה.

"וְהָרִי אֲתָה עוֹבֵד שְׁעוֹן, מְדוּעַ אֵינְךָ מְרַגֵּשׁ אֶת הַשְּׁעוֹן?" "אֵלֵּא", אָמַר הַגֵּרֶשׁ"ו, "לְשֶׁעוֹן הַתְּרַגְּלָתִי, אֲבָל אֵינִי תִּפְסַתִּי אוֹתְךָ בְּהִתְפַּעֵה, לָכֵן אֲתָה מְרַגֵּשׁ אוֹתִי. הַקִּבְ"ה תִּפְסַס אוֹתְךָ, הוּא רוֹצֵה שֶׁתְּרַגֵּשׁ אוֹתוֹ. מִה שֶׁקָּרָה לָךְ נוֹעַד כְּדִי שֶׁלֹּא תִשְׁכַּח שֶׁיֵּשׁ בּוֹרָא לְעוֹלָם!"

כָּל הָאֶסוֹנוֹת הַלְלוּ רַחֲמָנָא לִיצְלוּ הֵם מִמֶּשׁ בֵּת-קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם. הַקִּבְ"ה כְּבִיכּוֹל אוֹמֵר: דְּבַר רֵאשׁוֹן, תְּדַעוּ שְׁאֵינִי כָּאֵן. תְּדַעוּ שֶׁיֵּשׁ בּוֹרָא לְעוֹלָם.

בְּהַקְשֵׁר לָזֶה עָלָה בְּרַעֲיוֹנֵי מַה שֶׁהִשְׁכִּיחָה אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל מְנוּחָה, עַל דְּבַרֵּי בַעֲלָה "מוֹת נְמוֹת כִּי אֶלְקִים רָאִינוּ - וְתֹאמַר לוֹ אֲשֶׁתּוֹ: לוֹ חִפְץ ה' לְהַמִּיתֵנוּ לֹא לְקַח מִיָּדֵנוּ עֲלֵה וּמְנַחֵה וְלֹא הִרְאֵנוּ אֶת כָּל אֵלֶּה וְכַעַת לֹא הִשְׁמִיעֵנוּ כְּזֹאת" (שופטים י, כב-כג) - אִם הַקִּבְ"ה הָיָה "בְּרַגְזוֹ" אֲתָנוּ, הוּא הָיָה מְסַלֵּק אוֹתֵנוּ לַצַּד, לֹא מִתְיַחַס אֵלֵינוּ. אִם הוּא לְקַח מֵאֲתָנוּ עוֹלָה תְּמִימָה, וְדַאי חִפְץ הוּא בָּנוּ!

כְּשֶׁהַקִּבְ"ה לּוֹקַח עוֹלוֹת, כְּשֶׁרוֹאִים שְׁנִפְטָרִים רח"ל יְהוּדִים שֶׁהֵם בְּבַחֲנֵית "עוֹלָה תְּמִימָה", הָרִי זֶה מְרַאֵה מִמֶּשׁ בְּבִהוּרוֹת גְּדוֹלָה, שֶׁהַקִּבְ"ה רוֹצֵה מֵאֲתָנוּ מִשְׁהוּ, וְעַלֵּינוּ לַעֲצוֹר וְלִהְתְּבוֹנוֹ מִה תּוֹבְעִים מֵאֲתָנוּ.

(רבי שמשון פינקוס זצוק"ל - פניני שמשון)

הַצְּעָקָה שֶׁבְּעַקְבוֹת הַגְּזֵרָה - קִיּוּם הַעוֹלָם

לִפְנֵי שְׁנַיִם, קָרָה אֶסוֹן מִחֵרִיד בְּאֶפְסָקִים. שְׁתֵּי נְשִׁים שֶׁיִּצְאוּ לְמִסַּר שְׁעוֹר בְּאֶחָד מִהַיְשׁוּבִים הַסְּמוּכִים, הַתְּהַפְּכוּ עִם רַכְבָּן וְנִסְפוּ בְּאֶסוֹן מִחֵרִיד. בְּקִשׁוֹ מִמֶּנִּי לְשֶׁאֵת דְּבָרִים בְּפִנֵּי בְּנֵי הַקְּהֵלָה, וְכָךְ אֲמַרְתִּי:

הִנֵּה כָּל שְׁנֵה בְּיוֹם כְּפוֹר וּבִתְשׁוּעָה בָּאָב מַעֲלִים אֲנוּ לְזַכְרוֹן וּמִבְּכִים אֶת עֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת. וְכָךְ מוּבָא הַמַּעֲשֵׂה בְּמִדְרָשׁ (אוֹצֵר הַמִּדְרָשִׁים עִמּוּד תַּלְט): "עוֹד הוּא מְדַבֵּר וּמִתְאַוֵּן וּבּוֹכָה וּמְקוֹנֵן, נִשְׁקַפָּה בְּתוֹ שֶׁל הַקְּיוּסָר בְּעַד הַחֲלוֹן וְרֵאשֶׁתָּה יָפִיו שֶׁל רַבִּי יִשְׁמַעֵאל כְּהֵן גְּדוֹל... שְׁלַחָה לוֹ: אֲבִשְׁשֶׁךְ אִם כֵּן שֶׁתְּצוּהָ לְהַפְּשִׁיט אֶת עוֹר פָּנָיו... מִיָּד צוּהָ לְהַפְּשִׁיט אֶת עוֹר פָּנָיו, וְכִיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לְמִקּוֹם תְּפִלִּין צָעַק עָקָה גְּדוֹלָה וּמְרָה וְנוֹדַעְעוּהָ שְׁמַיִם וָאָרֶץ, צָעַק פַּעַם שְׁנֵיהֶם וְנוֹדַעְעוּ כִּסָּא הַכְּבוֹד.

אָמְרוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרַת לִפְנֵי הַקִּבְ"ה: 'צִדִּיק כְּזֶה שֶׁהִרְאִיתָ לוֹ כָּל גְּנוּי הָעוֹלָם עֲלִיוֹנִים וְרָזִי תַחַתוֹנִים יִהְיֶה בְּמִיתָה מְשֻׁנָּה מִזֶּה הַרְשָׁע, זֶה תוֹרָה וְזֶה שְׂכָרָה?!'... יִצְאָה בֵּת קוֹל וְאָמְרָה: 'אִם אֲשַׁמַּע קוֹל אַחַר אֶהְפֹּךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם לְתַהוֹ וְבַהוֹ'."

וְלִכְאוּרָה, הֲלֹא טַעְנָה נְכוֹנָה טַעְנֵנוּ הַמְּלֻאָכִים - "זֶה תוֹרָה וְזֶה שְׂכָרָה?! וְמִה תִּשְׁבּוּהָ הִיא זֶה - "אִם אֲשַׁמַּע קוֹל אַחַר אֶהְפֹּךְ אֶת הָעוֹלָם"...?

בְּאוֹר הָעֵינָן נִרְאָה כִּךְ: תְּקוּפָה זֶה שֶׁל עֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת הִיתָה תְּקוּפָה קִשָּׁה בְּיִתְרָם לְקִיּוּם עִם יִשְׂרָאֵל. בְּזִמְנוֹ שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קִיּוּם, הָיָה הַקְּרִבְנוֹת בְּטוֹי שֶׁל הַקִּשְׁרָה וְהַשְּׂאִיפָה לְדְבָקוֹת בַּה'. כָּל זְמַן שֶׁהָיָה קְרִבְנוֹת בְּעוֹלָם, הָיָה כְּסוּפִים לְקִשְׁרָה עִם הַקִּבְ"ה. כְּשֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מִחַד, נִתְמַעֵטָה עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל לְקִבְ"ה, לֹא הָיָה בְּטוֹי לְקִשְׁרָה שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל עִם הַקִּבְ"ה כִּיּוֹן שֶׁלֹּא הַקְּרִיבֵי קְרִבְנוֹת. אֲבָל מֵאִדָּה, עֲדִין הָיָה צִדִּיקֵי עוֹלָם קְנִימִים - רַבִּי עֲקִיבָא, רַבִּי יִשְׁמַעֵאל כְּהֵן גְּדוֹל וְכוּ', וּמִמִּילָא עִם יִשְׂרָאֵל לֹא חָשׁ בְּצַרְךָ לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ מִהַקִּבְ"ה, מִפְּנֵי שֶׁסָּמְכוּ עַל אוֹתָם צִדִּיקֵי עֲלִיוֹן.

וְכִיּוֹן שֶׁהָיָה הָעוֹלָם בְּטוּחַ וְשִׁלּוֹ, וְלֹא הַרְגִּישׁוּ בְּצַרְךָ לְבִטָּא אֶת הַשְּׂאִיפָה וְהַקִּשְׁרָה עִם הַקִּבְ"ה, הָיָה הָעוֹלָם בְּסַפְנַת כְּלֵיהּ! לֹא הָיָה מִה שִׁיחִיזִיק וְיִתְּנוּ חֵיוֹת לְעוֹלָם! אִם יִהְיֶה בְּעוֹלָם אֶפְלוֹ רַגַע אֶחָד שֶׁל שְׁלוּהָ, שֶׁל תַּחוּשָׁה שֶׁלֹּא חֶסֶר לָנוּ כְּלוּם - בְּאוֹתוֹ רַגַע יִהְפֹּךְ הָעוֹלָם לְתַהוֹ וְבַהוֹ!

מִה עֲשֵׂה הַקִּבְ"ה? נִטַּל מֵאֲתָנוּ אֶת עֲשָׂרַת הַצִּדִּיקִים שְׁחִיו בְּאוֹתוֹ זְמַן - בְּצַרְךָ כִּה נִוְאָבְתָה, שְׁעוֹרָה כָּאָב, בְּכִיָּה וְצַעֲקָה עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת! עַד הַיּוֹם הַזֶּה, אֲנוּ מְבַכִּים מְרָה בְּכָל יוֹם כְּפוֹר וְתִשְׁעָה בְּאָב, אֶת הַרִיגְתָּם הַנוֹרָאָה שֶׁל עֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת. וְהַבְּכִיָּה שֶׁבָּאָה בְּעַקְבוֹת אוֹתָהּ גְּזֵרָה נוֹרָאָה - הִיא הִיא הַמְּבַטִּיחָה אֶת קִיּוּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת! רַבִּי יִשְׁמַעֵאל צָעַק, וְהַמְּלֻאָכִים צָעְקוּ: "זֶה תוֹרָה וְזֶה שְׂכָרָה?! אֲמַר לָהֶם הַקִּבְ"ה: אֲתָם צוֹדִקִים! וְאִם תִּצְעַקוּ עוֹד צָעֲקָה אַחַת, אֲכֹן אֲבַטֵּל אֶת הַגְּזֵרָה הַנוֹרָאָה הַזֹּאת. אֲבָל מִה יִקְרָה אִזּוֹ? הָעוֹלָם יִהְפֹּךְ לְתַהוֹ וְבַהוֹ! לֹא יִהְיֶה מִה שִׁיחִיזִיק וְיִתְּנוּ חֵיוֹת לְעוֹלָם!"

וְכָךְ אֲמַרְתִּי לְהֵן לְאַחַר אוֹתוֹ אֶסוֹן נוֹרָא - הָאֶסוֹן הוּא נוֹרָא וְאֵיִם! וְאֲנוּ מְבַכִּים אוֹתוֹ מְרָה. אֲבָל מֵאִדָּה - מִי יוֹדַע כְּמַה גְּזֵרוֹת הָאֶסוֹן הַזֶּה בְּטַל! מִסִּפְרָה עַל הַחִפְץ חַיִּים זצ"ל, שֶׁהָיָה לוֹ חֲתוּן צִדִּיק וְקָדוֹשׁ בְּשֵׁם רַבִּי הִירֶשׁ לִיּוֹנְסוֹן, שֶׁנִּפְטַר בְּדָמָיו יָמָיו. בְּכַתְּבָה בְּתוֹ שֶׁל הַחִפְץ חַיִּים בְּפִנֵּי אֲבִיָּה - "לֹא מְצָא הַקִּבְ"ה אֶת מִי לְקַחַת אֵלָּא אֶת הִירֶשׁ"ל שְׁלִי! אָמַר לָהּ הַחִפְץ חַיִּים בְּרוּחַ קָדְשׁוֹ: "דַּעֲי לָךְ בְּתִי! הִיתָה גְּזֵרָה עַל שְׁלִישׁ מֵעַם יִשְׂרָאֵל, וּבְמִקּוֹם לְכָלוֹת שְׁלִישׁ מֵעַם יִשְׂרָאֵל נִטַּל הַקִּבְ"ה אֶת הִירֶשׁ"ל שְׁלִי... מַה אֶת מַעֲדִיפָה, אֶת הִירֶשׁ"ל אוֹ שְׁלִישׁ מֵעַם יִשְׂרָאֵל?..."

אִין לָנוּ מִשְׁגַּח כְּמַה חַיִּים מְבִיאִים הַדְּמַעוֹת שֶׁלָּנוּ לְעוֹלָם, בְּשִׁעָה שְׁאֲנוּ מְבַכִּים אֶת הַצְּרוֹת הַבְּאוֹת עֲלֵינוּ.

(רבי שמשון פינקוס זצוק"ל - פניני שמשון)

אִם אֵין לוֹ גּוֹאֵל מְלַבְּדוֹ יִתְבַּרְךָ - יַעֲזֵרְהוּ ה'

וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה לוֹ גּוֹאֵל וְהִשְׁיִיגָה יָדוֹ וּמִצָּא כְּדִי גֵאֲלָתוֹ (כה, כו)

הַנְּצִי"ב בְּ"הַעֲמֵק דְּבַר" כְּתַב יְסוּד נִפְלָא הַנְּלַמֵּד מִפְּסוּק זֶה, וְכָךְ הוּא אוֹמֵר:

"וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה לוֹ גּוֹאֵל מִיָּתֵךְ, וּבְאֵ לְהוֹרוֹת לָנוּ דְרָךְ מוֹסָה, כִּי זֶה שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ גּוֹאֵל יְבוֹא לִידֵי כָךְ שֶׁתְּשִׁיג יָדוֹ, דָּמִי שִׁישׁ לוֹ גּוֹאֵל וְהוּא בּוֹטֵחַ עֲלָיו - מִסִּיר בְּטוּחוֹנוֹ מֵה', מִה שְׁאִין כֵּן אִם אִין לוֹ עַל מִי לְסַמָּה, הִרְיֵהוּ חוֹסֶה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְהַקִּבְ"ה יוֹדַע חוֹסֵי בּוֹ וּמְצִיא

לפניו כדי גאלתו.

ה"חובות הלכות" כותב, כי אדם הבושת בכחו, לדגמא: יש לו פרוטקציה במשרד ראש העיר, או יש לו דוד המכהן כסגן מנהל במשרד הפנים, והוא בושת בהם - אומר לו הקב"ה: בבקשה, שההוא יעור לך... אבל אם יודע לעצמו שאין לו אף אחוה, רק הקב"ה, ומה שעושה בעצמו זו השתדלות בלבד - אם כן, הקב"ה מיסיע לו.

על דרך זו מפרש רבנו בחיי את הפסוקים בפרשת משפטים (שמות כב, כא-כב): "כל אלמנה ויתום לא תענו; אם ענה תענה אותו כי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו". מדוע ישמע הקב"ה את הצעקה של אלמנה ויתום יותר מאחרים? כי אדם אחר יש לו למי לפנות, אבל יתום ואלמנה לא, אין לה בעל, אין לו אבא - אין להם למי לפנות, הצעקה שלו היא "אלי" בלבד, ממילא "שמע אשמע את צעקתו" - כזו צעקה אני שומע!

לשון כעין זו מופיעה גם בברמב"ן על אותו פסוק בפרשת משפטים: "כי אני רואה דמעת העשוקים אשר אין להם מנחם ומייד עושקיהם כח, ואני מציל כל אדם מיד חזק ממנו, וכן האלמנה והיתום לא תענו כי אשמע צעקתם, שכל אלה אינם בושתים בנפשם, ועלי יבטחו".

בגמרא (ברכות לב ע"ב) איתא: "אמר רבי חמא ברבי חנינא: אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה - יחזר ויתפלל, שנאמר: 'קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'". מה קורה בפעם השנייה יותר מהפעם הראשונה, מדוע בפעם השנייה הקב"ה יעזר יותר מהפעם הראשונה?

באר רבי עזרא ברזל וצ"ל: באשר אדם בושת לדגמא בעשיר פלוני, לא תמיד אכן יזכה לעזרתו. הדבר תלוי.

לדגמא: בתו עומדת על פרקה והוא נגש אל העשיר ומבקש: "אין לי כלום, עזר לי". העשיר שומע ומשיב: "כרגע אינני יכול לעזר לך".

היהודי יוצא והולך לחפש פה ושם - אולי ישיג בדרכים אחרות. אך לא. לאחר יממה הוא דופק שוב בדלתו ומספר את הענין, כאלו לא דברו מעולם.

מביט עליו העשיר: "אתה קצת לא שפוי? הרי אתמול היית כאן, ספרת לי הכל, מדוע אתה חוזר אלי עוד פעם. כבר אמרתי לך שאין באפשרותי לעזר לך".

"תשמע אדוני, כתבת אחרת אין לי. לכן אני בא לכאן שנית.

"אם ככה? זה כבר משהו אחר..."

"אם התפלל אדם ולא נענה" - מדוע אתה מתפלל שנית? כי, רבוננו של עולם, אין לי למי לפנות, רק אליך. אם כן, זה משהו אחר.

אם אין לאיש גואל, אין לו אף אחוה, אז - "והשיגה ידו" - הקב"ה יהיה בעזרו, וימצא כדי גאלתו.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

העמל יוצר חבור אמתי

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו (כ"ו, א)

רש"י מביא את דרשת חז"ל, ש"אם בחקתי תלכו" הפננה "שתהיו עמלים בתורה".

"שלושה דברים נקנים בישורים: תורה, ארץ ישראל ועולם הבא" (שמות רבא א, א, וע"י ברכות ה ע"א).

התשלום שאדם צריך לשלם כדי לזכות לקנות תורה, הוא עמל וישורים, הסתפקות וותרנות. אין דרך אחרת!

משל למלך שהיה לו בן שעתיד להיות יורשו. בגר הבן והגיעה שעתו להנשא, אך המלך לא רצה לחתנו. הוא הרגיש שאינו בשל להקים את ביתו. הוא עדין מפנק מדי, ואינו יודע כיצד לטרח בעצמו.

מי שאינו טורח ועמל, מטיל את עמלו על אחרים, ובשום אופן אינו כשיר להקמת בית!

הוא הודיע לנסיך, כי עליו להתחיל לעבד ולהשתכח. כאשר יצליח להביא משכרת ראויה לשמה, יוכל להקים בית.

הנסיך המפנק הלך להתלונן לפני אמו. קשה לו, אין הוא יודע איך לעבד... לא מתאים לו לעסוק בכל מיני עבודות ולהתנסות בהן...

רחמה עליו המלכה והחליטה להעניק לו שטר של חמשים דולר במתנה. לך לאביה, הראה לו את השטר, ותאמר לו שהרוחת את הסכום הזה.

בא בן המלך לאביו, הראה לו את השטר, אך לתדהמתו לקחו המלך, קרע אותו לגזרים, ושלח את הבן מלפניו. חזר הנסיך אל המלכה, ובקש את עצתה. מה יעשה? איך יצליח לשכנע את המלך שיעבד?

"לבטח ראה אביך שידוך נקיות, ולכן הבין שהשגת את השטר בדרך אחרת. לך תלכך את ידי, ותראה לו את השטר שאתן לך היום".

לכלך הבן את ידיו, נטל את השטר מאמו, והלך למלך.

אך המלך לא התפעל. לקח את השטר, קרע אותו לגזרים ושלח את הבן מלפניו.

בכה הנסיך לאמו. "אין בררה", פסקה לו, 'לאביך כנראה יש חוש נבואי. הוא יודע עליך שאינך עובד. אין מנוס, לך תמצא עבודה ותרויח את השכר היומי עליה'.

הלך הבן לשוק וחיפש עבודה. הוא עמל במשך יום שלם, ולעת ערב קבל שטר של חמשים דולרים.

בערב הגיע לאביו, והושיט לו את השטר.

לקח המלך את השטר ועמד לקרעו.

קפץ הנסיך לעמיתו ונסה לעצר בעדו: "אבא, אבא, הזעתי כל כך על השטר הזה!".

מיד לקח אותו אביו, חבקו ונשקו. "עכשו עבדת! כעת עמלת! בימים הקודמים קרעתי, ולא היה אכפת לך! כעת, לאחר שאתה יודע איך עובדים ויגיעים, תוכל להקים את ביתך".

אדם שעמל בתורה מעריך מהי התורה הקדושה. כשנוטלים ממנו את זמן הלמוד, הוא מרגיש כאלו קורעים את לבו. הוא לא יכול לעמד בזה! העמל יוצר חבור אמתי, קשר של מינא אל התורה הקדושה.

(רבי ראובן אלבו שליט"א - משכני אחריו ויקרא)

לו - יש זמן, לי - אין!

אם בחקתי תלכו (כ"ו, א)

"שתהיו עמלים בתורה" (רש"י).

הייתי צעיר מאד כשנכנסתי ללמד בישיבה גדולה. בכל יום שבת בצ'הרים, בשעה שתיים, הייתי הולך לבית הכנסת "זכרון משה", ושם הייתי רואה התמדה מהי!

היו שם ספסלים רחבים, ארזים וישנים. ישבו שם שני זקנים ישישים, ולמדו בחברותא. הם אהזו בידיהם זכוכית מגדלת, כדי שיוכלו לקרוא מתוך הספר, ולמדו "משנה ברורה" בחברותא.

האחד היה רבי שלמה בלוח, תלמיד של החפץ חיים, והשני היה חסיד גור, רבי יוסף שטפר.

[במאמר המסגר אספר כי רבי שלמה בלוח נפטר ב"ב בסיון, וכשהוציאו את המטה שלו, החלו לפתע לרדת גשמים באפן בלתי צפוי: על המצבה שלו נכתב: "והלא ימי קציר חטים, ומדוע שמים בוכים?"]

באחת השבתות, באמצע הלמוד, רבי שלמה לא הרגיש טוב. הוא בקש מהחברותא שלו לזוז מעט, כדי שיוכל לשכב על הספסל.

- "אני מרגיש שהוא בא לקחת אותי", אמר לחברותא שלו.

רבי יוסף נבהל פהגו, וקרא: "אני הולך להזמין אמבולנס".

- "מה אמבולנס? איזה אמבולנס? עד שהאמבולנס יגיע, אני כבר לא אהיה כאן!"

רבי שלמה נשכב על הספסל, והחל לדפק עם היד על לבו, ולומר ודוי. אך מיד התעשת ואמר: "הוי! הרי שבת היום! בשבת לא עושים ודוי!" ומיד הוסיף: "נו טוב, שיסח אותי בלי ודוי..."

הוא החל לומר "שמע ישראל", וכך שכב על הספסל במשך כעשר דקות.

אחרי עשר דקות הוא הזדקף קמעה, ואמר לחברותא: "יוסל! אני רואה שיש לו זמן... לי - אין זמן... תביא את הזכוכית מגדלת, אולי נספיק לגמר את הסעיף עד שהוא יבוא..."

רבתי, כך גדלים להיות תלמיד חכם!

(רבי מאיר צימרוט שליט"א - דורש טוב ספירת העומר)

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבח וההודאה לבורא עולם

לעולם אודך

קול תודה
ארגון להפצת ההודיה לה

מאמר של הודיה

לחם עוני ולחם עושר

בחג הפסח הוצאנו מביטוננו את כל החמץ, והנה כעבור חמישים יום בחג השבועות מקריבים בבית המקדש את קרבן שתי הלחם דווקא מחמץ, קרבן ציבור ייחודי שלא מקריבים כמותו בוקף הזדמנות אחרת. כל השנה אסור להקריב קרבן ציבור של חמץ, רק בחג השבועות מצוה להקריבו. מה ענינו של קרבן מיוחד זה?

על שאלה זו עמד הרמב"ן (ויקרא כ"ג, י"ז), וכתב: "צוה הכתוב שתהינה חמץ, לפי שהם תודה לשם 'כי חוקות קציר שמר לנו, וקרבן התודה יבוא על לחם חמץ'. קרבן שתי הלחם הוא הודיה לה' על יבול החיטים, ובקרבן תודה מביאים תמיד גם חמץ.

בדומה לכך, אנו מוצאים שבבית המקדש אין להקריב פירות מתוקים ("דבש" בלשון התורה), כפי שכתוב (ויקרא ב', י"א): "כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה", חוץ מביכורים, שהיא מצוה שכולה הודיה לה', שבו מביאים לבית המקדש ביכורי תאנים ותמרים. מדוע דווקא בהודיה לה' משתנים כל הכללים ומותר להקריב חמץ וגם דבש?

החמץ ומשמעותו

כדי להבין את הענין, עלינו להבין מהו ייחודו של החמץ, ומהו ייחודה של המצה?

הריטב"א והמהר"ל בהגדה של פסח מסבירים: התורה קוראת למצה "לחם עוני" מצד עצם מהותה. המצה היא לחם בלי כל התוספות שהיו משפרות את איכות וכמות המאפה. היא לחמו של עני שאין בידו היכולת להביא את התהליך החומרי לתכלית השלמה של העוגה היפה. לעומת זאת החמץ הוא "לחם עושר", השאור המתפיח את העיסה עדי גלוסקה שמנה, הוא סמלו של העשיר המוצלח ובעל היכולת. המצה מבטאת את העוני, המלווה בדרך כלל בכניעה ובענווה כמו שכתוב "תחנונים ידבר רש" (משלי י"ח, כ"ג). לעומת זאת החמץ מסמל את העושר ואת ההצלחה, המלווה לעיתים קרובות עם רגשי גאווה, כדברי הפסוק "ועשיר יענה עזות" (שם).

בדומה לכך, גם ה"דבש" של הפירות המתוקים הוא "לחם עושר", שלמות גשמית שאליה שואף החקלאי בעבודתו. דבש וחמץ הם ביטוי של השגת התכלית המבוקשת של עושר והצלחה גשמית.

כאשר האדם מביא קרבן לה', אל לו להביא חמץ, אלא

פנינים של הודיה

אמר רבי אברהם אחי הגר"א זיע"א: "אילו הייתי חי אלף אלפי שנים לא היה לי מספיק זמן להודות לך אפילו על רגע של חיים - שאפשר להידבק בו בתורה הקדושה"... וכמה אנו צריכים להודות ולשמוח על שזכינו בס"ד לעסוק בתורה הקדושה, ועוד הרבה יותר מכך!

כתב הרב וולבה זצ"ל (עלי שור ח"ב עמ' רפ"ה): כל עסקנו בחיים הוא דבר אחד: להודות! המילה הראשונה שהיהודי אומר בהקיצו בבוקר היא: מודה אני לפניך! הו אומר: הכרת הטוב וההודאה אינן מידות טובות בעלמא כי אם זהו עיקר הנשמה!

סיפר הרבי ר' זושא מאניפולי זיע"א מעשה שאירע לו:

פעם אחת בעת שהשתתף בשמחת חתן וכלה, נזכר הוא במימרת הזוהר הקדוש (שמות ה, ע"ב): 'כלה, דא שכינתא' (כלה - היא השכינה). התלהבותו מכך הרקיעה שחקים, והוא החל לפזז ולכרכר בכל עוז, עד כי שכח באיזה עולם הוא שרוי. כך רקד ורקד, עד שיצא מבלי משים מאולם החתונה אל מחוץ לעיר והחל תועה בדרכו ונכנס לעומקו של יער עבות.

שלשה ימים תעה בדרך, ודבר מאכל לא בא אל פיו. עיניו חשכו, והוא חש כי נפשו יוצאת מרב רעב. נשא רבי זושא את עיניו לשמים וקרא: 'זושא מודה לפניך, אבי שבשמים, על הבריאות השלימה ועל התיאבון הבריא שהענקת לו. שהרי כמה חולים, לא עלינו, ישנם בעולם, אשר מאכל ומשתה מוצגים לפניהם, אך אינם מסוגלים לטעום מהם מחוסר תיאבון. ואילו זושא, ברוב רחמיך וחסדיך עמו, על אף שאין לפניו שום מאכל ושום משקה, הרי תאבונו בריא וחזק והוא מסוגל לאכול ולשבוע מטובך...!

מיד נעשה לו נס מן השמים וישן אחת בפיו החלה להפיק דבש וישן שניה החלה להפיק חלב.

הוסיף הרה"ק מקאברין זי"ע, כי על ידי שרי זושא מצא במצבו חסד כלשהו והודה על זה, המשיך בזה חסדים נוספים שיהיה לו מתיקות

וחיות עד בואו העירה

(מתוך החוברת "צדיקים מודים לה" שתצא בקרוב אי"ה)

דווקא מצה. ההקרבה היא כמו תפילה שעל האדם לעמוד לפני ה' מתוך רגשי כניעה. תחושות עשירות והצלחה אישית עם רגשי חוסר הכניעה המלווים אותן, אינם מתאימים למי שעומד לפני מזבח ה'.

אם כן, מדוע בכל זאת מביאים חמץ בקרבן התודה?

להודות על העושר

כשמודים להשי"ת בקרבן תודה או בביכורים, יש להגיע לפני ה' עם כל

ה"עושר" שהוא נתן, ולהודות לו עליו. כאן אין מקום להרגיש עניות, אדרבא, עליו להרגיש את כל העשירות שבה חנן אותו ה' "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוקיך", ולהודות לו ית' על כל הדברים המשמחים האלו שהעניק לו.

בקרבן תודה מביאים מצות המסמלות את הצרה והעניות שהיה נתון בה, אך עם זה מביאים גם לחם חמץ המבטא את ההודיה על הישועה מהצרה. ה' הביא את האדם למצב של רווחה, ויש לו להכיר ולהרגיש את הטובה הגדולה הזו. במקרה זה, אם לא יביא חמץ וימשיך להרגיש דלות ומסכנות, יש בכך כפיות טובה. הרי זה כמי שקיבל הון רב במתנה, וממשיך להתלונן למיטיבו על מצבו הכלכלי.

בנוסף לכך, העושר רק מביא את האדם לגאווה כאשר הוא שוכח שה' הוא שנתן לו אותו. אבל כאשר הוא מודה בכל לב על הטוב שנתן לו ה', הרי אדרבה העושר יביא לתוספת אהבת ה' ויחזק את ההכרה שלו שכל מה שיש לו הוא מתנת חנם ממנו ית'.

כמה מאיר לפי זה מה שנאמר במזמור שאומרים בשעת הקרבת קרבן התודה: "דעו כי ה' הוא האלוקים הוא עשנו ולא/ולו אנחנו". "הוא עשנו" - הוא גדלנו ורוממנו (רד"ק, מצודות) כל הצלחתנו מגיעה מאתו יתברך, "ולא אנחנו" - איננו מיחסים את ההצלחה לעצמנו כלל. הכרה זו מביאה אותנו למצב המרומם הנכסף להיות "לו אנחנו" דבוקים באהבה נפלאה לבורא העולם.

(מעובד מהחוברת החדשה נר למאה - על קרבן תודה ומזמור לתודה, לפרטים: 055-6785647)

העלון מוקדש ל:

להנצחות
או הקדשות:
055.6789852

לע"ג
אברהם בן רבי אליעזר דוד
וריוול לאה בת רבי לוי

לע"ג
ברוך בער דב בן שמואל הירש
ויהודית טובא בת אריה

לע"ג
פייגא בת אפרים
ושמעון בן יעקב

הילד שנמצא בכוח התודה

לא ידעתי את נפשי. התיישבתי בתחנה בחוסר אונים מוחלט, חרד לגורלו של בני. הרגשתי בכל יישותי 'מאין יבוא עזרי?' ולפתע נזכרתי בהמשך הפסוק: 'עזרי מעם ה' - רק הקב"ה יכול להושיעני ולהחזיר לי את בני אהובי. ניסיתי להחזיר לבני אמונה ובטחון ברבש"ע שוודאי שומר על ילדי שלא יאונה לו כל רע, ומרחם עליי שלא אצטרך להמשיך להתענות במתח הנוראי הזה.

ואז נזכרתי בכוח התודה. נזכרתי בשיעורים ובסיפורים הרבים שאני שומע בקו "קול תודה" והחלטתי גם אני להתחזק בהודיה. התחלתי למלמל מזמורים לתודה. בהתחלה הם היו אצלי מהפה ולחוץ, אך לאט לאט השרו בי רוגע, אמונה חזקה ותחושה מיוחדת שבני בטוח בידיים טובות והכל בסדר איתו.

גמלתי לבני בנחישות שאם בני ימצא בדקות הקרובות אני אפרסם את חסדי ה' עמנו ברב עם בקו "קול תודה".

כעבור כמה דקות צלצל מכשיר הקשר

של הפקח. על הקו היה נהג בקו אחר שהתקשר להודיע שסיים עכשיו את המשמרת והוא החנה את האוטובוס שלו בחניון עד אחרי החג. הפקח ביקש ממנו: 'תבדוק אולי יש לך באוטובוס פעוט בן שנתיים'. והנהג ענה: 'כבר עברתי על האוטובוס והוא ריק'.

אך הפקח התעקש וביקש ממנו לבדוק שוב. הנהג הסכים ובדק, והנהג בקצה האוטובוס הוא מגלה פעוט שנמנם לו בשלווה. נתי שלנו...

אני מצטמרר לחשוב מה היה קורה אילו לא היה מוצא אותו הנהג עד אחרי החג...

תודה לה' על חסדיו העצומים והמרובים עמנו, ותודה לה' שמזכה אותי כעת לפרסם את הסיפור ולקיים את הבטחתי. ■

ערב חג השבועות. אנו מתקדמים בצעדים נמרצים לעבר תחנת האוטובוס, עמוסים במזוודות, תיקים ועגלות, כשסביבנו ילדינו המרוגשים.

אנו מחיישים את צעדינו כדי שנספיק לתפוס את האוטובוס לירושלים המגיע לשכונה בה גרים הורי, שאצלם נתארח ונחוג את חג מתן תורה. הגענו לתחנה בכניסה לעיר. אוטובוסים רבים עמדו שם מעלים את הנוסעים הרבים של ערב החג.

והנה, גם האוטובוס שלנו הגיע לתחנה. רעייתי העלתה את הילדים לאוטובוס בעוד אני עסוק בקיפול העגלות ובהעמסת החפצים בתא המטען. כשסיימתי, עליתי גם אני, וכהרגלי החלתי לבדוק אם כל הילדים נמצאים ומסודרים במקומותיהם. אני בודק ילד אחר ילד, והנה, לחרדתי אני מגלה כי בני הפעוט בן השנתיים וחצי איננו. בדקתי שוב ושוב מהמושב הראשון ועד האחרון אך נתי המתוק והנמרץ איננו. ניגשתי לנהג, ביקשתי ממנו להמתין

מספר דקות וירדתי לחפש אותו בתחנה. הפקח שהיה במקום נרתם גם הוא לחיפושים. חיפשנו אותו במדרכה, בכביש, בין האוטובוסים, אך הפעוט לא נמצא בשום מקום.

הזמן התארך ולא הייתה אפשרות להמשיך לעכב את הנהג והנוסעים. החלטתי עם רעייתי שהיא תסע עם שאר הילדים לבית הורי, ואילו אני אשאר כאן בתחנה ואמשיך לחפשו.

אשתי המבוהלת הסכימה בלית ברירה לתוכנית והאוטובוס יצא לדרכו. אני והפקח עלינו על כל אחד ואחד מהאוטובוסים שעמדו בתחנה וחיפשנו את נתי. שיערנו שהוא החליט לעלות על אוטובוס אחר. דקות ארוכות של חיפושים עברו עלינו, אך הפעוט - לא נמצא.

התודה מעמידה על הרגליים

תודה לה' שאני מצליח להתקדם ולקפוץ על רגל אחת. תודה שהרגל השנייה חזקה ומתפקדת. הודיתי לה' מכל הלב, ומתוך כך נרדמתי.

אחרי כמה שעות קמתי בבוקר, אמנם עם קצת כאבים אבל לא חזקים כשם שהיו. לאחר כמה שעות אף דרכתי על הרגל הכואבת והתקדמתי בצליעה קטנה אך לא משמעותית, עד שהכאב פסק לגמרי.

חשתי לבלי בעוצמה: כמה שההודיה פועלת והופכת את הכל לטובה.... ■

לילה אחד התעוררתי באמצע הלילה עם כאבים ממש נוראיים שלא יכולתי להרדם.

חשבתי לעצמי: "מה ה' רוצה ממני?!" ובמוחי מייד עלתה התשובה: "הודיה! עליי להודות. בוודאי שגם במצב שלי יש הרבה על מה להודות!" החלטתי שאין לי מה לעשות רק להודות לה' באמת ומכל הלב על כל מה שקרה וכל מה שעובר עליי.

הודיתי להקב"ה שלא קרה לי משהו יותר גרוע, ב"ה אני בריא ושלם, כל המערכות בגוף עובדות, תודה על הבית, תודה על אשתי ועל הילדים,

שלום וברכה, רציתי לספר ברבים על נס שקרה לי בזכות ההודיה לה'.

אני עובד לפרנסתי בעבודות בניין. יום אחד כשהייתי בעבודה, קפצתי מסולם גבוה, ונפלתי על ברזל. כל הקרסול שלי התעקם, והכאבים היו עזים.

הדבר גרם לי ממש לשיתוק. לא יכולתי ללכת. ב"ה אני אבא 4 ילדים קטנים, וכשחזרתי הביתה גם אשתי לא חשה בטוב - כך ששינינו היינו במצב מנוחה, בקושי מתפקדים, ובבית היה "תוהו ובוהו" לא קטן...

חדש לנשים!

לאור הביקוש,

ארגון "לעולם אודך" פותח את שעריו בפרויקט מיוחד המאפשר לקיים ערבי הודיה לה' עם מבחר המרצות המיוחד של "קול תודה" בעלות מסובסדת.

לתיאום תאריך התקשרי: לטל. 055-6789852 או להשאיר הודעה בטל' 077.3137119 שלוחה 5

מהתיקון הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף זצוק"ל הי"ד בן מרן הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף זצוק"ל, נעקד על קידוש השם ביום כ"ז אייר תש"ד

הרה"ק רבי אליעזר וולף זצוק"ל היה מתפלל כשלהבת אש קדש והרבה ישועות פעל על ידי תפלותיו. פעם נתפס יהודי אחד על עבירה מסויימת וגזרו עליו מאסר לתקופה ממושכת. בהיותו איש נכבד, ניסה להשפיע על ידי הקשרים שהיו לו ועל ידי ממונן רב, כדי לקבל חנינה, או שלפחות ימתיקו לו את גזר הדין, אך ללא הואיל, כל העמל אשר השקיע הלך לטמיון.

בערב ראש השנה שיגר שליח מיוחד לרבי הקדוש רבי אליעזר זאב, עם בקשה שהרבי יזכור אותו לטובה ביום הדין ויפעל עבורו ישועה. הרבי נענע בראשו, וביקש שהשליח ימתין עד אחרי ראש השנה.

בין כסא לעשור חזר השליח ונכנס שוב לרבי מקרעטשניף לשאול מה עליו לענות לשולחו, אך הרבי ביקש ממנו שישאר עד לאחר יום הכפורים. במוצאי יום הכפורים נכנס השליח שוב לרבי, כאשר הוא מתחנן שהרבי ירחם על היהודי הנמק בבית הסוהר. גם בפעם הזאת השיב הרבי את פניו ריקם, באומרו לו כי עדיין אין בפיו תשובה עבורו, וציווה עליו להמתין עד מוצאי שמחת תורה.

במוצאי שמחת תורה קרא האדמו"ר רבי אליעזר זאב לשליח, ואמר לו: "מצאתי פדיון נפש עבורו! אם הוא ינדב כתר תורה מכסף יזכה להשתחרר ממאסרו". תמה השליח ונשתומם, כשהוא אינו מבין מה הקשר בין כתר תורה לפדיון שבויים והוצאת אדם לחפשי ממאסרו.

הרבי ראה את פליאתו ונענה: "מה הפלא? הרי כך התפללנו בימים הנוראים 'יושב סתר, סתר, כתרו ישועה', מי שיושב במאסר, בהחבא ובסתר, ישועתו היא כתר תורה... ואמנם כך הוזה, היהודי נדב כתר תורה, ויצא לחפשי ממאסרו, בלי שידע ויבין את פשר שחרורו הפתאומי.

מדוע ביקש גאון ישראל עט בחול המועד

הרבי בספינקא, אולם לאחר המלחמה הוא התקלקל בצוק העיתים, ירד מהדרך, ואף הפך לכופר להכעיס רחמנא ליצלן.

לאחר השואה, בשנת תשי"ד עלה הרבי לארץ, ואותו יהודי שמע על כך ונזכר בשנות נערותו ובימי לימודיו בשיבה, והחליט להיכנס לטיש של הרבי. ואכן הוא הגיע לבית מדרשו של הרבי, הוא נכנס בעת הטיש, והתחבא באחת הפינות שהרבי לא ירגיש בו.

לאחר הטיש, כשכולם עברו להגיד לרבי "גיט שבת", היסט היהודי אם כדאי לו לעבור אצל הרבי. אך לבסוף הוא החליט שהוא חייב לעבור אצל הרבי, וממילא הוא לא בטוח שהרבי יכיר אותו בכלל, כי לפני המלחמה הוא הרי הלך עטור בזקן ופאות, וכאן הוא הופיע בהופעה גויית מובהקת...

כשהוא עבר ליד הרבי, הכירו הרבי מיד, הסתכל עליו, ושאל אותו שאלה אחת: "חיים! וואו איז די גארטל?!" [חיים, איפה הגארטל?!]

כשמע היהודי את השאלה הזאת, חש את החמימות והאהבה השופעת של הרבי, שלמרות שהכירו הוא לא שאל אותו כלום, רק על הגארטל בלבד... ומיד נהפך לבו בקרבו. הוא שינה את אורחות חייו, חזר לכור מחבבתו, והחל לשלוח את ילדיו לתלמוד תורה. וכך זכה לבנות בית יהודי ולהקים דורות כשרים של תורה ויראת שמים.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ה' אייר, יומא דף ז')

"כשם שנכנס לברית..."

בעת שהנכנס כ"ק מרן הרבי בעל השפע חיים מצאנז זצוק"ל את בנו האדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג שליט"א בבריתו של אברהם אבינו במעמד עשרות רבנים ואדמו"רים, התכבד מרן בעל הלב שמחה מגור זצוק"ל באמירת הברכות. לידו עמד שם החסיד ר' לייבל ציוויאק ובנו הבחור יצחק מאיר.

באמצע הברית שאל ר' לייבל את בנו: מדוע מאחלים דווקא בברית מילה את הברכה "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים", ומדוע לא מאחלים זאת בשאר מצוות שאדם עושה? ענה לו בנו הבחור שהוא ראה בספר אור ישראלים בשם הרבי הצמח צדיק מוויז'ניץ זצוק"ל, שבמצות מילה התינוק מקיים את המצוה ללא שום פניות, ועל זה מברכים אותו כשם שנכנס למצוה זו בלי שום פניות, כן יכנס גם לשאר מצוות ללא שום פניות.

כשיצאו מהברית, פנה מרן הלב שמחה אל הבחור ושאל אותו: "בשם מי אמרת את הוורט?!" כשהבחור ענה לרבי, הגיב מרן הרבי ואמר: "דאס איז א גוט ווארט!" [זה וורט יפה מאד]. והרבי הוסיף ואמר: "ולי נראה הטעם על פי מה שאומרים בשם הרבי מקוצק שפרשת קדושים מתחילה "קדושים תהיו" ומסיימת "דמיהם בם", לרמז לנו, "בליט זאל זיך גיסן, און א קדוש זאל מען זיין" [קדושים תהיו - גם אם זה יעלה בדמך!]. ועל זה מברכים את הילד, כשם שנכנס לברית - ששפך על כך את דמו, כן יזכה לתורה ולמצוות אחרות שיהיה מוכן לשפוך עליהם את דמו, וכמו שאמרנו חז"ל (ברכות ס"ג ע"ב) אין דברי תורה נקנין אלא במי שממית עצמו עליה.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ז' אייר, יומא דף ח')

תפילותיו של הרה"ק בעל האמרי יוסף מספינקא

בקדושתו של כ"ק מרן בעל האמרי יוסף מספינקא זצוק"ל אין לנו שום מושג כל שהוא. הרבי הקדוש פלא הדורות רבי מרדכי מדבורנה זצוק"ל היה מרבה בשבחו של הרה"ק האמרי יוסף מספינקא זצוק"ל, ובין השאר היה אומר: "ווען איך גיי ארויף אין די הימלען ברענגען ידען ישועות, באגענין איך שוין מאיר יוסף, טלאפעט מיט די גרויסע שטיוולס מיט פילע שאקוועס מיט ישועות פאר ידען..." [כשאני עולה למעלה לשמים לפעול ישועות עבור יהודים, אני פוגש כבר את מאיר יוסף (הלא הוא האמרי יוסף מספינקא) כשהוא צועד כבר עם המגפיים הגדולות עם שקים מלאות עם ישועות לכלל ישראל].

בשבוע שעבר הזכרנו בפתיחה את דברי הרבי הקדוש הרבי רבי שמחה בונים מפרשיסחה זצוק"ל שהיה אומר, שכל יהודי צריך שיהיה לו רבי בעולם הזה ורבי בעולם הבא. הרבי האמרי יוסף אמר פעם על עצמו שזכה להתפלל שנה וחצי עם הרה"ק הקדושת לוי. שאלו אדם אחד: הרי הרבי נולד אחרי שהקדושת לוי נסתלק מהעולם, ואיך יתכן שהתפללת שנה וחצי עמו? ענה לו הרבי: לא הבנת, אני ראיתי פעם קטע בספר קדושת לוי המדבר מענין תפלה איך צריכים להתפלל, אחרי שראיתי את זה היה לי מזה התעוררות למשך שנה וחצי, בהם התפללתי מדי יום ביומו בהתלהבות והתעוררות עצומה לאור דבריו המעוררים של הקדושת לוי...

ואגב שאנו מדברים על תפלתו של האמרי יוסף, הרה"ק הערות הבושם התבטא פעם שכשהאמרי יוסף מתפלל מרגישים 18 מיל סביב העיר ספינקא את קדושתו ויראתו...

נסיים בסגולה מיוחדת מהרבי האמרי יוסף. פעם נכנס אליו יהודי והתאונן שהוא לא זכה לא לבנים ולא לפרנסה רחמנא ליצלן. אמר לו הרבי זצוק"ל: "האם אתה מולח את הדגים לכבוד שבת קדוש?". כשהחסיד ענה בשלילה, אמר לו הרבי: "אם כן, תתחיל למלוח את הדגים בכל ערב שבת, כי הגמרא אומרת (קידושין דף מ"א ע"א) "רבא מלח שיבטא", רב"א בגימטריא "בני חיי ומזוני". אם אתה רוצה לזכות לבני חיי ומזוני, עסוק במליחת הדגים לכבוד שבת, ותיוושע בהם!..."

(מתוך הפתיחה לשיעור, ה' אייר, יומא דף ו')

איך לקרב יהודי לכורא עולם

בשבוע שעבר דברנו בפתיחה על הזכרת שמו של האדם וכמה זה מקרב ומחבר (מובא בגליון זה במדור מיני מתיקה), נספר סיפור בענין זה על הרבי הקדוש רבי יעקב יוסף מספינקא זצוק"ל, הרבי שהשפעתו היתה עצומה על העיר בני ברק, וגם אני הקטן נכנסתי כמה פעמים לבית מדרשו ברחוב דונולו לשמוע את הרבי כבן המתחטא לפני אביו בספירת העומר, שיצאה מליבו הטהור בהתלהבות ובאש קדוש.

מסופר על יהודי מסויים שבצעירותו לפני השואה הוא למד אצל

▶ הפתק הקטן של מרן הגאון רבי איסר זלמן

בדף היומי (ימא דף ט' ע"ב) למדנו: "מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני שלשה דברים שהיו בו, עבודה זרה, וגלוי עריות, ושפיכות דמים... אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנת חנם. ללמדך ששקולה שנת חנם כנגד שלש עבירות, עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים". זה בדיוק בשבוע הזה (פרשת אחרי קדושים) שבו אנו קוראים בתורה מצות "ואהבת לרעך כמוך", ובימי ספירת העומר שבהם אנו מתאבלים מפני שלא נהגו כבוד זה בזה, הרי לנו עד כמה אנו צריכים להתחזק באהבת חיים ובכבוד חברים.

נספר סיפור נורא שאותו סיפר המגיד הגדול רבי שלום שברדון זצוק"ל. באחד מימי חול המועד פנה פעם הגאון הגדול רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל לר' דוד פינקל וביקש ממנו להביא לו עט ונייר. ר' דוד תמה מה כל כך חשוב לכתוב בחול המועד, וניסה לומר לרבי איסר זלמן: "הלא חול המועד היום...", אך רבי איסר זלמן ענה לו מיד: "זה בשבילי פיקוח נפש!". ר' דוד לא יכול להתאפק ושאל את רבי איסר זלמן: "איזה פיקוח נפש יש לרב לכתוב בחול המועד?".

הסביר לו רבי איסר זלמן את הענין ואמר: "מכיון שבחול המועד באים אלי הרבה אנשים, ואני כשאני רואה אנשים אני מיד מכיר בכל אחד את המעלות והחסרונות, ולכן הכנתי לעצמי פתק ובו כתוב הפסוק "עניך לנוכח יביטו ועפעפיך ישיירו נגדך", שהכוונה היא שאדם יסתכל על עצמו: ומה איתך? וכי אתה שלם? האם אין לך חסרונות? ואז כשאני מדבר עם אנשים אני פותח את המגירה מפעם לפעם ומתבונן בדברי הפסוק.

מיני מתיקה

בימי ספירת העומר אנו מתאבלים על תלמידי רבי עקיבא שמתו על שלא נהגו כבוד זה בזה. ואם כן תיקון העולם בימי ספירת העומר בפרט וכל השנה בכלל, לנהוג כבוד זה בזה. לפני 15 שנה שמעתי הרצאה מאת הרב ברורמן שליט"א, מרבני ארגון 'ערכים', בה הוא אמר משהו שנחלק לי בעצמות. הוא אמר, שכאשר פונים לאדם בשמו הפרטי, זה גורם לו ריגוש זה מקרב אותו אליך. מלמד בחיידר עם 30 ילדים בכיתה בלי עין הרע, שצריך לגרום לכך שכל הילדים יהיו מחוברים אליו ומרוכזים בחומר הנלמד, מה הפתרון? תקרא לילד בשם, זה מרגש אותו ומחבר אותו, וכך אתה מתקשר אליו. בדף היומי (דף ד' ע"ב) למדנו: "אמר רבי חנינא, לא יאמר אדם דבר לחבירו אלא אם כן קוראה". חשבת בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, שיש כאן רמז לרעיון הנ"ל, לא יאמר אדם דבר לחבירו אלא אם כן קוראה, כלומר אלא אם הוא קורא לו בשם, ואז תראה איזה חיבור נוצר ביניכם. אינני יכול לשכוח כשהייתי עובר אצל מורי רבי אביהם של ישראל מרן הרבי הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל, להגיד גיט שבת לרבי, היה הרבי עונה לי במתק לשונו: "גיט שבת אברהמ'ל... מה זה היה עושה לי, כמה רגש קיבלתי, וכמה זה מילא אותי מכף רגל ועד ראש... יש אימרה בשם צדיקים, יום שלא עשית בו חסד אינו יום! ואין הכוונה דווקא לסחוב שקי תפוחי אדמה לזולת... כמה פשוט וקל כשאומרים לחבר 'בוקר טוב' להוסיף את שמו, כמה זה מחבר את הלבבות!

לאחרונה אבד לי הפתק שלי ולכן אני חייב לכתוב לעצמי פתק חדש...

כשסיפר ר' דוד סיפור זה הפטיר ואמר: "ראו מה היה אצל רבי איסר זלמן פיקוח נפש!..."

(מתוך הפתיחה לשיעור, ח' אייר, ימא דף ט')

הכנה לקבלת התורה

מאמר על קבלת התורה במדבר סיני - מאת המגיד מישירים הגאון הצדיק רבי שבת יודלביץ זצוק"ל

בטעם הדבר שהתורה ניתנה במדבר דווקא, כבר דרשו חכמינו ז"ל כמה טעמים, אולם אנו נוסיף טעם נוסף בדבר.

אדם עלול לבוא ולטעון: אם אני מתגורר במקום תורה, אם בעירי יש בית מדרש בו יושבים תלמידי חכמים ומתנצחים בהלכה, אם ישנה 'אוריה' של תורה, יש 'מצב' של התעלות, אז אני יכול לעסוק בתורה כראוי ולהתעלות. אולם כאשר אני נמצא לבד, שלא במקום תורה, בלי בית מדרש, בלי אוריה תומכת, במצב כזה אינני יכול לעשות כלום, אינני מסוגל...

מה עשה הקב"ה? הוא נתן לנו את התורה דווקא במדבר, ללמדנו שגם אם אתה נמצא במדבר שממה רוחנית, גם אין סביבך שום לחלוות של תורה, גם אם אתה נמצא במקום צחיח מכל דבר שריח של קדושה נודף הימנו - אין זה פוטר אותך מלעשות את שלך, לעלות ולהתעלות, שכן הלא התורה הקדושה עצמה ניתנה במדבר! זוהי אולי כוונת הפסוק "קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש", כי הנה המדבר עמד וטען: ביישוב ישנן בתי כנסיות, בתי מדרשות, קול התורה נשמע ברמה, אולם אני, מה יהא עלי? מתי אזכה גם אני למעט לחלוות של רוחניות? הלא אני שמם וריק! כך טוען המדבר וכולו כיסופין וגעגועים לשמוע אף הוא את קול ה'. "קול ה' יחיל מדבר" - המדבר מייחל ומצפה לשמוע אף הוא את קול ה'.

ומה עונה לו הקב"ה? "יחיל ה' מדבר קדש" - גם הקב"ה מייחל ומצפה להשפיע שפע קדושה על המדבר, כי כמה שהמדבר מייחל, כמה שהמדבר מחכה ומצפה, כך הקב"ה נותן לו ומשפיע על את חפצו. אם "קול ה' יחיל מדבר" - אז "יחיל ה' מדבר קדש"! כמה שהמדבר מלא געגועים לקול ה' - כך הקב"ה מייחל אף הוא להשפיע עליו שפע קדושה.

דבר זה הוא לימוד גדול לאדם, שאפילו אם כל עולמו נראה לו כמדבר שממה רוחני, אין זה פוטר אותו מלעשות את שלו! אדרבה, אם הוא מצידו ייחל, אם הוא יתאמץ, והוא יקוה וישתוקק לשמוע את קול ה' בתוך המדבר שבו הוא נמצא, ישפיע עליו הקב"ה שפע של קדושה, שפע של רוחניות!

בדורנו אנחנו נמצאים בבחינה מסוימת במדבר שממה של רוחניות, בחינת "דור המדבר", ירידת הדורות ניכרת על כל פסיעה, ובתוך המדבר הזה, אנחנו רואים בעיניים מצב של "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר השם", והרי זו ממש בחינה של "קול ה' יחיל מדבר", המדבר מצפה ומייחל לשמוע את דברי ה', ואין ספק כי מנגד "יחיל ה' מדבר קדש", הקב"ה מצידו ישפיע שפע של קדושה על המדבר הזה!

מאוצרות הפרשה

את כספך לא תתן לו בנשך (כה, לו). היה פעם יהודי שלוח כסף ברבית מכמה אנשים, ולבסוף הוא פשט את הרגל והם הפסידו בידו את כל כספם. נכנסו האנשים אל הגאון הגדול מרן הרב מטשעביץ זצוק"ל והתלוננו בפניו על אותו יהודי. אמר להם רבינו בשם אביו הגאון בעל הכוכב מיעקב זצוק"ל, שלכאורה יש לתמוה על לשון הפסוק "את כספך לא תתן לו בנשך", שהיה צריך לומר **לא תלוה לו**, למה כתוב לא תתן לו? אלא הפסוק מלמדנו שכך היא דרכם של אנשים הלווים ברבית שלבסוף הם מפסידים את הכל והכסף הרי הוא כמתנה אצלם ולא כהלוואה...

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד המגיד שיעור החשוב פה מפיק מרגליות מזכה הרבים הרב הגאון **רבי אברהם ישעיהו קובלסקי** שליט"א

בימים אלה אשר אנו מתאבלים על תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה, ועלינו להשתדל להרבות באהבת חברים ובכבוד חברים, רציתי לכתוב דבר חידוש בענין זה.

דוע כי המחלוקת היא בבחינת אש הוא עד אבדון תאכל, וכמו שאמרנו בסנהדרין (ז' ע"א): "אמר רב הונא, האי תיגרא דמיא לצניורא דבידקא דמיא". ופירש רש"י: כשהנהר גדל פעמים שהוא יוצא לשדות שעל אגפיו כעין ניגרים וצינורות

קטנים, ואם אינו סותמו מיד, הולך ומרחיב ושוב אינו יכול לסתמו.

והנה שמעתי משארי הגאון המופלג כבוד מוהר"ר פינחס סג"ל ז"ל, כי דבר זה רמז באותיות של תיבת **מחלוקת**. ת. כיצד, מ' יש לה רק פתיחה קטנה מלמטה, כך מתחילה המחלוקת, אחר כך מתרבה ונעשה פתח פתוח כמו ח', אחר כך מתלהב אש המחלוקת עד למעלה, זהו אות **ל**, מגדל הפורח, אחר כך יורד למטה עד התהום, זהו אות **ק**, והרי הוא ברום רקיע ובעומקא דארעא, אחר כך נמשך משך זמן גדול והוא מחזיק מעמד, כצורת אות **ת**, שיש לה שני רגלים והיא יושבת היטב. ואות **ו'** המפסיק, זה משענת המטה אשר ביזו להחזיק המחלוקת.

ונ"ל להוסיף שאותיות **שלוש** רומזים להיפך מזה. **ש'** יש לה מעט פירוד למעלה, שבתחילת השלום עדיין יש קצת פירוד, **ל'** אין לה פירוד כלל, **ו'** הוא ישר לגמרי, ואח"כ **ס'**, רומז שכולם באחדות אחד, כפי המבואר בבני יששכר, שעייגול רומז שהכל שווין יחד.

תודה רבה, **דוד כץ**

הרבי הקדוש בעל האמרי יוסף מספינקא זצוק"ל היה אומר על הפסוק **"וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים וכו' אין עוד"**, שהפירוש הוא, "וידעת היום" - מה אתה צריך לדעת, "כי ה' הוא האלקים וכו'", אבל חוץ מזה "אין עוד" - מער דארפסטו נישט וויסן [-יותר מזה אין אתה צריך לדעת כלום].

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

מספורי המגיד

"מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק ס"ד "משימת הצייד הוכתרה בהצלחה—חלקית"

תקציר ענייני:

אפרים זלמן מתלבט, אם להמשיך להיפגש עם חיים שלום, הוא לא תאה הצלחה במשימתו להחזיר בתשובה שלימה, חיים שלום מאורב בחי הצבא, הוא שואף להיות אלוף מרכזי ומשם יחזר להיות הרמטכ"ל, בזה לא מסתיימים החלומות הוורדים, לאחר שיפשוט את מדי הצבא הוא יתערה במפלגת מפא"י ויכבש את כס ראשות הממשלה.

עם כאלו חלומות אי אפשר לשב בתשובה. למרות הרדיפות העצומות שאנשי בג"י מסיבים לו אין לו מחשבה רצינית לעזוב את הכל, אפרים זלמן מפציר ב רבות להשתחרר מחיי הצבא, הוא מבטיח לו עזרה להשתלב בתורה מחדש. אבל חיים שלום אינם מוכן נפשית לכך.

אפרים זלמן מתהפך על משכבו בלילות, קשה לו להחליט, מצד אחד אין טעם בכל המפגשים אם לא מגיעים לתכלית, מאידך, איך אפשר להפקיר אותו לידי הסט"א? לבסוף עולה במוחו רעיון מעז, להשיב את השידוך עם צארטיל בלי להתנות תנאים אלא לקבוע תאריך נישואין, הרעיון נשמע מעז וקשה לישום, לשם כך הוא בא להתייעץ עם אביו, לבדוק אם רעיון זה נכון ובר יישום, אביו נחרד מעצם הרעיון להציע את צארטיל המושלמת לחיים שלום שירד מהדרך הישרה, אין לרעיון כזה מקום.

אפרים זלמן לא פאש, הוא מבקש מאביו במלוא הדרך ארץ, לא לטחוק את הדלת כדי להשיב נשמה אבודה אל חיק היהדות.

רב משה יוסף עומד נסער מהדימוי של בנו לרגע בו התבשר כי חיים שלום נמצא במצב נפשי קשה עד כדי חלילה וחס. הוא לא מצליח להבין מה קורה לבן שלו, האם עד כדי כך אינו מבין חילוק פשוט בין המקרה ההוא למצב היום?

הוא לא אוהב להסתער על בנו, אבל הוא חייב להבהיר לנו שאין כל דמיון.

"איני מבין אותך כלל, אך אתה מזדמה דבר ללא דבר, והלא אינו דומה כלל, הגיב בלהט, באותו זמן חשבתי בתמימות כי חיים שלום לא התרחק מאתנו, רק ברח למקום סתר להתבודד לאחר האסון הכבד, חשבתי שהסתבך עם מציאות החיים, ככל שעוברות השנים ואין מוצא מהמצב הקשה שסוגר בעדו, מה שהביאו לעשות מעשה של אבדן עשתונות, באותו זמן חשבתי להציע לו את השידוך מחדש, כדי להציל אותו מנטילת נפשו בכפף, פשוט היה לי באותם ימים כי עדיין יש לו חזקת כשרות, רק שקצת התבלבל מהציוניים המשיחיים. אבל עתה התברר, שירד עד לעומק השאול, לאחד כזה אין רעיון כזה יכול לבוא לכלל ביצוע."

באותו רגע דמעו עיניו של אפרים זלמן ללא הפוגות, אבא אני בטוח בכך שחיים שלום יחזור בתשובה בקרוב ויקבל מחדש את חזקת הכשרות, במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. אם פעם התלבט הפעם הוא היה משוכנע למעלה מכל ספק שכן אכן יהיה.

קשה היה לרב משה יוסף לעמוד מול המבע הכואב של בנו הצדיק, הוא התחיל להבין שאפרים זלמן משוכנע מאד שאם יזרקו לפניו הצעה כזו, יהיה בזה "זרז" אמיתי להביא אותו אל האמת בחזרה, הוא בטוח שחיים שלום אכן ישוב בתשובה שלימה כשידע שצארטיל מחכה לו היא שווה ערך אמיתי מול כל הרדי הדמיונות שאופפים אותו, פשוט לו שאם ההצעה תשמע לחיים שלום אמיתית (שלא כבעבר) יתנער מהצבא וכל חלומות הסרק.

אלא שרב משה יוסף הוא אדם מפוכח יותר ולא מאמין להבטחות סרק, הוא גם קנאי אמיתי שחרד מאד על קדושת הבית ולא מסוגל להעלות על הדעת להכניס לתוך ביתו השמור מכל, בן אדם שבגד בכל הערכים המקודשים. הוא הניד את ראשו בלאו מוחלט להצעה האווילית.

אפרים זלמן פרץ בבכי נורא, הוא תיאר שוב ושוב את מצבו הקשה של חיים שלום האומלל שנמצא בעולם שסוע וממש מתחנן אליו להושיט לו חבל הצלה עבה, כדי שיוכל לצאת מתוך הים הסוער שרוגש וגליו מאיימים להטביע אותו בתוכם. זו ההצלה היחידה שיכולה להיות.

"ולכן... אני צריך להעלות את צארטיל על מזבח המולך? אתה מבין את ההשלכות של ההצעה שלך, אם בזמן שרק התחיל להתקרב אל "א'פרומע ציונים" התרחקו ממנו כי לא היה שייך למצוא חיבור, עתה על אחת כמה וכמה" תמה רב משה יוסף מעצם הבקשה המוקשית.

"אבל אולי בהתנהגות שלנו הבאנו אותו אל עברי פי פחת, חיים שלום הוא לא איזה פרוח, הוא נשמה קדושה שנפלה אל עומק הקליפות, בגלל שדחינו אותו בימין ולא בשמאל והלא נאמר בגמ' בסוטה וכו' הזכיר בעדינות לאביו, אם היינו ערים למצבו, יתכן שהיה נתלש מהם, בעוד שהציונים לא העמיקו את אחיזתם בו, אולי כעת תשובת המשקל תהיה שנקרב אותו?"

האם לא כך עושה אתנו הבורא יתברך, כשאנו רחוקים ממנו כרחוק שמים לארץ ולמרות הכל הוא יביא לנו את הגואל, אפילו שאיננו ראויים כלל? השיב אפרים זלמן ביראת הכבוד.

רב משה יוסף נדהם מעומק המשל, האמת זעקה מדברי אפרים זלמן, הוא אינו מדבר מתוך נגיעות, אלא חותר להשיב את חברו החוטא בתשובה שלימה, הלא כי לא יחד ממנו נידח, מה לא עושה הבורא יתברך כדי לקרב את החוטא, האם בספר הקדוש "תומר דבורה" אין על כך התייחסות מיוחדת, אך צריכים להתייחס כלפי החבר שחוטא, אסור בשום פנים לדחות אותו, אלא לנהוג כמידת הבורא שאינו מתרחק מאתנו למרות כל החטאים.

צריכים לתת מחשבה נוספת על דבריו, אי אפשר לבטל אותם מכל וכל.

מספורי המגיד

"תן לי לחשוב על הרעיון הזה כמה ימים, אי אפשר להחליט בזה על רגל אחת, גם זאת בתנאי שהמו"צ שישי לו דעת תורה נקיה לחלוטין יתן הסכמה לכך, אז אעלה את ההצעה לפני אמא וצארטיל" סגר את הנושא לאחר שדן בזה ארוכות.

לאחר שני ימי התחבטות קשה, כשהצדדים מסתובבים במוחו הלך ושוב ללא הפוגות, רגע אחד נראה לו שהרעיון שיגעון אימים "להפקיר את הנפש הקרובה ביותר שלו למען הזולת" איפה נאמר בתורה? לומר ש"לא תעמוד על דם רעך" הוא גם כאשר מתבקש להפקיר את עצמך ואפילו את נפש זולתך (הבת) לחלוטין, הלא חייך קודמים (לא נכנס לפולמוס בעניין כי יש בזה הרבה ספרי שו"ת והסיפור הוא לא המקום המתאים לכך)

אבל מאיך, אולי על ידי זה ניתן להציל את גאון העולם מהתאבדות רוחנית, יש לו גם חוב אישי לאבא רב שלמה זלמן זצ"ל וכעת הגיע זמן הפירעון, השאלה האם זה חשבון אמיתי או לא.

השאלה קשה מדי וחייבים להכניס לסבך הזה את המו"צ הגדול, לו יש כתפיים רחבות מאד, הוא ישקול את כל הצדדים ולא יכריע רק אם ידע שכן אומרת התורה.

אין ספק שלאחר שהרב יחווה דעה, יקל לקחת אחריות על הדבר.

נאום חוצב להבות אש במפקדת המחותרת:

כשהוסרה הרעלה מעיני חיים שלום, מצא את עצמו בתוך חדר טחוב ומואך שהיה שקוע בעובי האדמה, המקום נראה מבוצר כאילו מפקדה, נורות חרום היו מפוזרים בדלילות רבה, יותר משהאירו הדגישו את האפלולית, זה נועד להשרות אורה מיוחדת, ישבו במקום כמאה איש.

כמחצית מהם היו עטורי זקן ופאות, נראה שהיו עוד מחוברים לשיבות ובאו להתרשם אם יש להם מה לחפש, היו כאלו שכבר ניכר על פאותיהם וזקנם סימני שינוי, זה כבר העיד על התקדמות בקלוקל, היתר היו כבר עמוק בפנים, הם היו מגולחים וחבשו כובעים צבאיים, כולם ישבו שותקים בדריכות, כביכול מחכים לאורח הנכבד.

עיני חיים שלום הסתגלו לאפלולית, הוא היה מבולבל מאד, לרגע לא חשב שאלי וחברו יגררו אותו למפקדה של מחותרת, הוא נזהר מהם כמפני אש, לא היה לו ספק שהוא נמצא בתוך אחת ממפקדות המחותרת רק שלא ידע איזו היא. הוא רתח בלבו על הבגיזה הנוראה, אך העזו להכניסו למבצר של המחותרת, הרי הם ידעו שהתרחק מהם ומהמונם, הוא אמר להם לא אחת שלא יקל למקום מסוכן כל כך, אך העזו לשקר לו במצח נחושה.

"אני איתם גמרת, בלי נדר כשאצא מהמקום הודיע להם חד משמעית שיסתלקו מסביבת" מלמל לעצמו בחשאי.

לפתע נשמע קול רחש, למרות השקט ששרר התעורר המקום לתחייה. הדומיה נקטעה בשל ביקורו של אדם נמרץ שהיה מוקף בקבוצה קטנה שכיתרה אותו בטבעת הדוקה, נראה שהם שומרי ראשו שדואגים לשלומו, הברנש היה בעל גובה בינוני וכחוש עטור בזקן קטן כשל ספירה, לראשו חבש כובע אירופאי אפרפר, פניו היו מאד רציניות, הוא דרש בשלום כל הנוכחים, כשהוא מקבל את המתגייסים החדשים בברכה ומאחל לאלו שבאו לתהות על קנקנם שיגיעו למסקנות הנכונות בהקדם.

לאחר מיכן החל במשא נרגש ביותר, ניכר היה לפי הדריכות וההקשבה כי הלה מאד מועד בין הנוכחים, הוא לא אחד מהשורה אלא מנהיג גדול ברשת המחותרת, הוא דיבר בקול גרוני עמוק בעברית צחה כאחד שדובר רק את השפה הזאת, הוא פתח בדברי ברכה לאלו שכבר החליטו ליטול חבל במשימה החשובה ביותר, להתגייס לשורות המחותרת הצבאית הלאומית שיצליחו בתפקיד החשוב עליו ידבר.

בהמשך הוא פנה לאלו הנבוכים שלא יהססו כי כל יום הוא קריטי במערכה הכבידה.

רבותי חסר לנו כוח אדם, ישנם מבצעים חשובים ביותר שלא יוצאים לאור בגלל מחסור באנשים, אם היו לנו כמות לוחמים כשל הארגונים המתחרים, היו הבריטים הארורים מזמן במדינתם ואילו אנו היינו מקימים את המדינה העברית שממתינה לנו אלפיים שנה על כן אל תמתינו הצטרפו אלינו ובק תהיו שותפים אמיתיים לעשייה.

לאחר מיכן לחל לדבר על עקרונות הלאום החשובים, הוא דיבר אל הציבור בפאתוס עמוק ביותר, כאילו הוא עומד בפני אלפי מקשיבים.

בנאומו המרתק עמד על חובת העמידה בתפקיד החשוב, לשחרר את ארץ ישראל הנצחית שהובטחה לאבות הקדושים עבור בניהם ואנו צאצאיהם, לצערנו לאחר מאות שנים בהם ישבנו על המנוחה ועל הנחלה באו האויבים וגירשו אותנו מארץ ישראל וכבר אלפי שנים אנו מטולטלים בכל רחבי תבל וכמעט אבדה זהותנו הלאומית, ועתה אבוי באו היטלר וחבר מרעיו ימ"ש, הם מנסים לכלות אותנו מן העולם ולא להשאיר לנו שריד ופליט, ה' ישמור ויחוס.

האם עלינו לשתוק ולשתף כביכול פעולה עם שתיקת העולם שמכסים את עיניהם ולא רואים את כל הרשעות התהומית של הנאצים ימ"ש... נעץ הנואם את עיניו הבורקות בקהל הממוגנט.

מה התשובה שלנו מול העולם המרושע? עלינו להקים מקום מחסה מסתור לעם היהודי הנרדף בארץ ישראל, זהו המקום היחיד שיכול לקלוט את כל מיליוני הפליטים, כדי להגשים זאת, חובה עלינו להתגייס לאצ"ל התנועה היחידה ששואפת בכנות להוציא זאת אל הפועל, בלי אינטרסים קטנוניים אחרים, אנו חרטנו על דלגנו מטרה אחת ויחידה, לשחרר את הארץ כולה שנמצאת בין שתי גדות הירדן, אנו דואגים לכולם לא רק לרביזיוניסטים (הימניים) אלא גם לתנועות השמאל, גם הם יהודים ואנו דואגים גם להם שתהיה להם ארץ

מספורי המגיד

משוחררת וחזקה, אבל לזה אנו צריכים אלפי לוחמים חזקים ונחושים, לצערנו ארגוני השמאל לא רק שלא מנסים לסייע לנו אלא ממש תוקעים מקלות בגלגלים, על כן אין לנו לסמוך עליהם כלל.

אנחנו לא נירתע ונעמוד בגבורה על זכותנו המלאות על הארץ, כך נוכל לשחרר את הארץ המובטחת מיד הערבים שאוחזים בארץ מכורתנו כליסטים וגזלנים, אין להם שום שייכות לארץ, להם יש הרבה ארצות ואם ירצו לפתור את בעיית הפלשתינאים היא תפתר בקלי קלות, רק צריכים לרצות בק, אבל האמת היא שאין לכל הארצות הערביות שום אינטרס לעזור לאחיהם הם דוחפים לכבוש את ארץ אבותינו ולנשל את האומה היורשת האמיתית מכל נכסיה. אסור לנו לתת להם יד! זעק אליהם בקול נחר.

הוא דיבר ברהיטות רבה, עם כושר ממגנט, חיים שלום נכבש כליל על ידי דברי הנואם משה סוסובר (לימים התגלה לו שמו האמיתי, מנחם בגין שהיה ראש המחתרת של האצ"ל ונאלץ להסתתר מהאנגלים בדמות בדויה) ונתן הסכמתו המלאה להיות מאותו יום חבר במחתרת האצ"ל בתפקיד ג'ובניק, אך לא הסכים להיות חלק אינטגרלי בלחימה, הוא הבין עד כמה יהיה מסוכן אם ילבש את המדים הצבאיים למחצה, בזה יכריז על עצמו באופן רשמי שערק למחתרות הימין, לעת עתה ינסה לעזור להם בצורה לא גלויה, הוא ביקש מהרכז חומר למידה, הוא ישב על החומר ויחליט בדיוק מה יהיה חלקו בעניין.

במרתף המסתורי בליפתא עלית:

לאחר גמר המפגש המסעיר ראו אלי ויוסלה את התוצאות על פניו של חיים שלום, זו לא הייתה מלאכה קשה, שכן היה אדם מוחצן לחלוטין שאהב לבטא את תחושותיו, הוא לא יכול היה להסתיר את אותות ההתפעלות שלו מהנאום המדהים, הוא רץ לומר להם שנואם ורטוריקן כאותו משה סוסובר לא שמע מאוזן, הוא הודה להם על השידול אך התרעם עליהם:

"למה הייתם צריכים להביא אותי כשבוי, אקט משפיל לכל הדעות, אם הייתם אומרים לי שאני עומד לשמוע את גדול הנואמים בעולם הייתי בא בשמחה"

"חחחחח ידענו שק תגיב, אבל אנו לא לוקחים סיכונים בעבודה שלנו" הגיבו אלי ויוסלה על דבריו במחוק רב.

הם לא פחדו לחשוף לו שבעצם עבדו לפי תוכנית מראש, ללכוד אותו לידי שורות האצ"ל, מלכתחילה לא פחדו מהתגובות ההיסטריות שלו, הם ידעו שהוא כבר בידיים שלהם, לא היה להם לרגע חשש שהוא יקיים את ההבטחות שלו (לנתק את הקשר עמהם) אך לא אמרו לו שבעצם יותר הם לא צריכים אותו, השליחות שלהם נגמרה, השקעה ארוכה של חודשים הגיעה לידי סיום, עתה מה שנותר להם לדחוק למפעיל שלהם שהמשימה הוכתרה בהצלחה.

בשעה מאוחרת בלילה הגיעו למפקדה של נחצ'ה ברמן (גייס המחתרות) לבשר לו כי השליחות שלהם הוכתרה בהצלחה, חיים שלום יצא נלהב ביותר מהנאום המרכזי של ראש האצ"ל, אמנם לא חתם על טופס הצטרפות מלא, אבל קלט היטב את המסר ובזמן הקרוב הוא יתגייס מעצמו, עתה כבר אין צורך להתאמץ, הוא כבר נמצא בכלוב שלהם.

"אתם בטוחים במה שאמרתם, אולי הוא עלול להתחרט, הוא לא הבחור היציב ביותר בדעותיו כבר הפך את עורו כמה פעמים" שאל נחצ'ה הוא לא יכול להרפות מהטרף עד שיודע שכבר נמצא במלתעותיו.

"נחצ'ה" דונט וור" - אל דאגה, הצמדנו לו את אחד מבכירי האצ"ל, הוא אפילו לא ידע שהוא פעיל מרכזי, הוא ידאג לחשק אם יתחפפו הברגים. הודיע ארי ברצינות, אני אישית אין לי מה לחפש איתו, אני לא רוצה את כל הכאבי ראש ממנו".

"אוקיי קיבלנו" הריע אריה בלכר האיש המעשי ביותר במפקדה, אריה בלכר וחיים קאפורד סימנו את האות V על השם חיים שלום פינקלשטיין העילוי היחשלמי, הטרף השמן שלהם שהיה על לוח המטרה בשנתיים האחרונות נפל בפח היקוש שטמן לו נחצ'ה, מיום שיונטי פרגר (הסוכן הכפול שעבד עם ליבל וורקער ונחצ'ה גם יחד) מסר לו על חיים שלום ועל הכישורים הנדירים שלו וכושרו למגנט אנשים, החליט שעליו צריכים להתמקד הוא שווה הרבה בחורים ולפיכך עליו להיות במרכז לוח המטרה.

השליח המרכזי בפעולה היה אריאל אטיאס מטובי אנשי האצ"ל (שלזמן קצר היה בתפקיד ברסלבאי) שנאלץ תקופה ארוכה להתעורר בחברה החרדית וללבוש את כל הלבוש החרדי מעתה יכול הוא להשיל את המסכה מעליו, נחמן נתן הרשקוביץ אף הוא לא צריך לשחק יותר את המשחק הכפול.

מאותו רגע נעלמו מעיני חיים שלום ויותר לא הגיעו לשיעור, חיים שלום הגיע מספר פעמים אל ביתו של נחמן נתן הרשקוביץ לברר מה קורה? בתנמימותו עדיין לא קלט שהכל היה משחק אחד גדול, ברגע שירד המסך הכל מיותר. הוא גילה כי הדירה הושכרה לשכן חדש שלא ידע למסור לו פרטים, כשהגיע אל המשכיר, משך הלה בכתפיו, מניין לי לדעת מה עושה שוכר לאחר צאתו מבית?

גם יתר חבריו אלי ויסקה שהיו "מבקשים גדולים" השילו את המסכה, מרגע זה אין להם צורך להיות "מבקשים" העבודה הסתיימה בהצלחה מלאה. רק עתה קלט לעומק כי באמת הם התכוננו להפילו בפח, מצד אחד כעס על עצמו מאד למה פעם אחר פעם הוא לא מבחין בכאלו מכשולים כגדול התנמימים, אבל מאידך לא התצטער שנכנס לפעילות בארגון האצ"ל, הוא גם רוצה לקרב את גאולת הארץ, אלא שהייתה זו פעילות חרישית על אש נמוכה, אבל ברשת האצ"ל לא ויתרו לו, היה לו מתאם שעמד איתו בקשר מתמיד כדי שחלילה וחס לא יתקדר לרגע. ברגע של אמת סיפר לאפרים זלמן כי הקשר עם מחתרת האצ"ל היה עוד גורם שקירר את האידישקייט שעוד עטפה אותו, מיום ליום חש אך הכל נעשה לו זר ולא מחייב.

נחצ'ה רשם עוד הצלחה מרשימה בסדרת ההרס שעשה במשך מספר שנים טובות.

{ אז נדברו }

פרשת בהר - בחקותי תשפ"א | לסדר: "חוק חזק ונתחזק!"... | עלון מס: 511

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

העלון נתרם השבוע
לעילוי נשמת

ר' דוד בן חנה ז"ל

ושרה מתנה בת רג"נה
ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

להשתתפות בהוצאות

הגלין:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,
חיפה

תודה מראש!!!

קדשי קדשים שחיתתן בצפון... וקיבול דמן בכלי שרת בצפון...

לגלגלה ההשגחה העליונה והייתי ממש סמוך ונראה לזירת האירוע... (מטרים ספורים מאותם שוטרים שכולם כעת מאשימים אותם) התמקמתי שם בשעת חצות הלילה והתפללתי ולמדתי... ראיתי את כל הזוועה... עכשיו: את החשבון נפש האישי שלי למה הייתי צריך להיות שם ולראות את הכל... את זה אני אשאיר לעצמי... אבל לפני הכל!!! לפני שבכלל נתחיל לדבר על האסון שקרה...

אני רוצה לדבר כעת על מה שקורה!!! יש אסון יותר גדול שמתרחש כעת!!!

לאסון הזה קוראים "ואם תלכו עמי בקרי!!!" כן... כצפוי... וכולם כבר יודעים להצביע על המעבר המסוכן והמחליק והלא בטיחותי... ועל הצפיפות שהייתה יותר מידי גדולה... וכמובן על השוטרים שחסמו... ובתור אחד שהייתי שם אני נזעק בקנאות ואומר: הבל הבלים!!!! אין סיבה הגיונית מה קרה שם... סו"ס לא נולדתי היום... אנחנו חרדים מבטן ומלידה ואנחנו עומדים צפופים לא מהיום ולא מאתמול... אנחנו מכירים דוחק כזה ויותר מזה... ואני אומר לך בתור עד ראייה עם יד על הלב: דא גזירת אורייתא!!! ותרשה לי לומר בחריפות: שמי שבימים אלו חושב אחרת... כמדומני שזו המידת אכזריות שעליה דיבר הרמב"ם ש"אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית... ועדיף לעצור כאן... עדיף לא להגיד מה המשך דבריו של הרמב"ם (פ"א מהל' תעניות ה"ג)!!! תדע לך שאנחנו משחקים באש!!!

לכן אני חושב... לפני שאתה מזדעזע ממה שקרה... עזוב... חייך קודמים!!! תחשוב דבר ראשון על עצמך!! הקב"ה דפק על השלחן... ה' רצה לעורר אותנו... לקח לנו 45 נשמות נקיות וטהורות... ולהגיד שזה בגלל כשל היערכותי זו מידת אכזריות שזה בדיוק הנושא של פרשת בחוקותי!!! ולכן אם אתה שואל אותי... הלכה למעשה: אם אתה פותח רדיו או קוי נייעס ואתה שומע אותם עוסקים בנסיבות האירוע והאחרים למחדלים... אני חושב שחייבים לנתק את הטלפון באותו רגע מדין ואם תלכו עמי בקרי!!! עכשיו: זה לא סתירה שיתכן והיו מחדלים של היערכות ואפילו שינוי תפיסה בציבור שלנו ביחס לזלזול בהנחיות וכי וכו'... ברור שיש גם שיעורי בית כאלו... אבל לא עכשיו!!! עכשיו זה לא הנושא!!! כעת הקב"ה דפק על השלחן ורצה לעורר אותנו ולהגיד שזה בגלל מחדלים נקודתיים... זה ממש ואם תלכו עמי בקרי וההמשך ידוע...

כן!!! אימים!!! אנחנו בדיוק נמצאים בפרשה של האימים... אסור ללכת בקרי... אם יש אסון יותר גדול ממה שקרה במירון זה ללכת עם הקב"ה בקרי... חייך קודמים!!!

ובפרט!!! בפרט שזה קרה אצל רשב"י שהוא בעל המימרא המפורסמת, (הובא בע"ז ט"ז: תוד"ה דימוס) במעשה דרשב"י אחר שיצא מן המערה, ראה אחד שצד עופות, שמע בת קול... כשאמרה הבת קול דימוס היה העוף נמלט מן הפח וכשהייתה הבת קול אומרת ספיקולא היתה נלכדת הציפור במלכודת... והסיק מזה רשב"י ואמר: "אפילו ליפור הלילא מבלעדי שמיא לא ניזודה כל שכן בן אינש!!!" כך מלמדנו רשב"י... אז להסיט את הנושא ולקחת אותו לכל מיני מחדלים נקודתיים זה... זה בלתי נסבל! זו מידת אכזריות!!! זה... זה לא יהודי!!! זה לדבר כמו גוי!!! כעת כל מי שהיה שם בזירה... כולם מתשאלים אותו ומתחקרים אותו מה היה... אז גם לי יש מה להגיד... אני יכול להעיד שחמש דקות לפני כן היה לפתע נחשול ענק של אנשים שעברו באותו מעבר... ו... ולא קרה להם כלום... למה?? כי כך גזרה חכמתו יתברך!!! ואחרי חמש דקות קרה מה שקרה... למה?? כי כך גזרה חכמתו יתברך!!! יש לי חבר שיצא ממירון עשר דקות לפני כן ולא חווה את האסון... למה? כי כך גזרה חכמתו יתברך... ויש אותי ועוד אלפים כמוני שראו את כל הזוועה... יש אחד שרק בשעה אחד יצא מאשדוד ואמרו לו מיד לשוב על עקבותי ויש לו חבר שכבר הספיק להגיע לצומת קדרים ושם אמרו לו לעשות פרסה... צריך לדעת שגם הפרטים הקטנים האלו... הההכלל בגזירת עליון!!!

ובפרט ובפרט: יקר!!! יקר בעיני ה' המוותה לחסידי... וכשיוצאת גזירה כזו נוראה מלפניו אנחנו מחויבים להבין שה' רוצה משהו ולשם!!! לשם למקד את מלא התשומת לב... אנחנו כבר לא ילדים קטנים... אנחנו כבר אחרי שנת קורונה... כבר ספגנו אבדות קשות... ועכשיו שוב... הגיע הזמן לקבל את האיום!!! די לפרשנויות... די ללכת בקרי... הגיע הזמן שנבין שה' רוצה משהו!!! ---

אז מה אנחנו צריכים להתעורר... בשביל זה יש לנו או את גדולי ישראל שיאמרו לנו... או את לב יודע מרת נפשו... עכ"פ גיליון אז נדברו בלאו הכי יוצא וצריך לכתוב דברי חיזוק... אז לפניך שני מאמרים בנושא!!! שני מאמרים שונים בסגנון! הייתי מגדיר את זה: מאמר אחד על דרך הנסתר... ומאמר אחד על דרך הנגלה... אז ככה: מאמר בדף 2 הוא על דרך הנסתר... הוא מיועד בעיקר לאלו שהיו שם במירון (כי מי שלא ב"קטע" של מירון לא יתחבר לסגנון... לא יבין על מה אני מדבר...) והמאמר בדף 4 הוא כבר על דרך הנגלה... בל נשכח שאנחנו שבוע וחצי לפני מתן תורה... בסופו של דבר כל חיזוק שצריכים להתעורר בעקבות האסון... אמור להוביל אותנו לאיזה קבלה שקשורה למתן תורה... (כן... זו תחושה שמסתמא כולם מתמודדים איתה עכשיו... בדרך כלל מיד אחרי ל"ג בעומר כולם מתחילים להתכונן לחג השבועות... והפעם האסון הזה המם אותנו ונשארו בל"ג בעומר... אז זה... שצריך לעשות חשבון נפש ולהתחזק... אבל כיוון ההתחזקות צריך להיות קשור למתן תורה...)

מה עושים עם החרדה והסייטים מהאסון...??

עם כל ההלם והאימה והחרדה שנפלה עלינו בימים אלו והקושי לחזור לשגרה... אנחנו צריכים לדעת שחג מתן תורה בפתח!!! ו... וזו לא סתירה!!! אדרבה... החרדה הזו מבחינה מסוימת מתאימה לרוח הימים... הקב"ה ינער אותנו... הקב"ה טלטל אותנו ודפק על השלחן ואמר לנו: זה רציני!!! אני רוצה רצינות!!! ומישהו עורר את תשומת לבי: שבמתן תורה רואים לאורך כל הדרך את הנימה הזו... מישהו עורר את תשומת לבי שדווקא במעמד הר סיני רואים שיעקר העבודה היתה שם בפחד וחרדה! **ויחיד** כל העם אשר במחנה... **ויחיד** כל ההר מאוד... כפה עליהם הר כגיגית... לבעבור תהיה **יאתו** על פניכם לבלתי תחטאו... ואפילו נחשה רבינו לפני שהוא עלה לקבל את התורה כתוב שהענן כיסה אותו ששת ימים... למה?? אומרת הגמי: כדי לאיים עליו!!!

רבש"ע: מה קרה?? למה צריך להגיע באיומים?? למה כל שנה לפני חג השבועות אנחנו חייבים לקרא את כל הקללות של בחוקותיי? למה אי אפשר לדבר בנעימות?? למה איומים?? מה התשובה?? תרגע!! האיומים האלו זה לא איומים של מכות... זה איום של רצינות!!! זה בדיוק כמו שהרבה פעמים אתה רואה במודעה של מכירת דירה: לרציניים בלבד!! מה הקשר רציניים?? מה... חייבים לעשות פרוץ רציני?? ואם אני רוצה לחייך אסור לי?? מה התשובה?? לרציניים בלבד אין הכוונה לפרצוף רציני... הכוונה היא: אדוני! זה רציני!! זה לא חובבני... זו לא המלצה... זה משהו גדול!!! זה משהו רציני!!!

וכעת, בימים אלו אנחנו עמוק עמוק בתוך הרצינות הזו... דא עקא שאנחנו כעת ברצינות השלילית... אנחנו שרויים בסוג הרצינות המפוגגת והמאוימת... אז זהו שלא!!! אדרבה... צריך לקחת את הרצינות הזו... צריך לקחת את הדפיקה החזקה שהקב"ה דפק על השלחן ולא לברוח ממנה!! אלא לתרגם אותה לנוסחה הנכונה... כן... הקב"ה רוצה רצינות!!! הקב"ה רוצה שניקח את העניינים ברצינות... דווקא בגלל שהקב"ה רוצה לעשות איתנו עסק... אז הוא רוצה את הרצינות שלנו!!! יש כאלו ששואלים למה האסונות קורים דווקא לחרדים? נו... השאלה חלשה... **אבל התשובה היא ברורה:** כשהקב"ה דופק על הסטנד הוא כנראה רוצה להסביר משהו לחברותא שלו... הדפיקה הזו לא מיועדת לא לטבח לא לשרת ולא למאבטח... **הקב"ה מדבר עם השותפים שלנו! איתנו!!!** חג השבועות בפתח והאר"י הקדוש אומר: שיעקר הוראת האדם בשנה זו תלוי ביום הזה... בקיצור: האם אתה הולך לקחת את העניינים ברצינות או לא...

בחור התקשר אלי: אני מזועזע כולי... בחור בגיל שלי נהרג באסון... הכרתי אותו... הוא חבר שלי... נו... עכשיו הפסיכולוג "אז נדברו" צריך להרגיע את אותו בחור... (אז לא יודע מה קרה לי בזמן האחרון... ככל שאני נחשף לכל מיני שיטות חדישות איך לשחרר חסימות ורגשות... אני רק חוזר אחורה לנוסחה המקורית של בית המדרש הישן)... נו... מה אתה ממליץ לפסיכולוג... מה אני אמור לענות לבחור ישיבה על חבר בן גילו שנהרג באסון?? איך אני מרגיע אותו??

אמרת לי: תקשיב!!! אתה עדיין חיי!! והחי יתן אל לבו... תתפוס את עצמך לידיים... **מה אתה רוצה שאני אגיד לך??** שאני ארגיע אותך ש-אתה תחיה עד מאתיים ארבעים?? אתה רוצה שאני אארגן לך איזה מכתב מצמרר שהנפטר כתב... או איזה רמז שהוא רמז שזה הולך לקרות... ואז תוכל להיות רגוע שאתה לא רמזת ולא כתבת ואם ככה הכל בסדר... **לא!!! אני לא רוצה לשקר!!!** אנחנו אורחים כאן בעולם הזה בדיוק כמוהו... הוא חזר לעולם שכולו טוב... ואנחנו שנבדל לחיים ארוכים... **אנחנו כעת פה!!!** כעת אתה צריך לתפוס את עצמך לידיים ולהודות לה' שנתן לך צ'אנס... ולהסתער על המשימות שיש לך בעבודת ה'...

האם הוצאתי אותו מהחרדה?? **לא יודע!! אבל זו האמת!!! ה' רוצה רצינות...** מי אמר שה' רוצה שנגרע!! ה' רוצה שנכנס להילוך רציני של עבודת ה' ולהפסיק לחיות על זרי הדפנה... יש לנו יותר מידי הרבה זמן... אנחנו לא ממהרים לשום מקום...

ואני אגלה לך סוד: הסיבה שיש לנו חרדות... כי אנחנו מזועזעים ממשוה ולא רוצים לעשות עם זה כלום!!! בן אדם שמזועזע מאזעקה ומתעקש לא ללכת למרחב מוגן אני מצדיק את החרדה שלו... זה מזכיר לי שבתחילת הקורונה כל הזמן היה לי חרדות שאני אדבק... אתה יודע למה? כי בהתחלה התעקשתי ללכת בלי מסכה!!! אם ככה... צדקתי!! מי שהולך בלי מסכה יש לו סיבה טובה לפחד שהוא ידבק... ברגע שלבשתי מסכה נרגעתי...

על אותו משקל: קרה משהו!! ה' חרד את כל העם אשר במחנה וה' רוצה שינוי!!! אם אנחנו מתעקשים לא להשתנות ולהישאר על אותה בלטה... יש לנו סיבה טובה להיות בחרדה... אבל אם לוקחים את העניינים לרצינות אז הנה... זה מה שה' רצה לעורר אותנו והנה... התעוררנו... כעת אפשר להירגע...

אבל כן יש לי מה להירגע!!! "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד..." יש לתורה סגולה מיוחדת שהיא עושה טוב... מה בדיוק?? איזה טוב?? לא משנה איזה... תורה זה ביטוח מאוד מאוד מקיף... זה עושה טוב לכל דבר... אני יכול להעיד לך בנימה אישית: כל פעם שמשוה מבחיל אותי... **אני בורח לתורה!!!** מקבל איזה חיזוק להוסיף משהו בלימוד... משהו בהספק... משהו... התורה היא המפלט הכללי מכל מה שאתה מפחד... יש הבטחה שה' הבטיח לנו עוד לפני מתן תורה: **"ויאמר אם שמוע תשמע בקול ה' אלוקיך... והאזנת למצוותיו ושמת כל חוקי כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאיך..."**

מה זה המחלה אשר שמתי במצרים?? לא יודע מה זה... דבר אחד ברור: זה היה משהו שהפחיד אותנו ורצינו להירגע מזה... וזה מה שה' מבטיח לנו לדורות: כל דבר נקודתי שמפחיד אותך... תברח לתורה וה' ישמור עליך... לכל אחד יש את הקבוצת מועדון שלו ממה הוא מפחד... וממה יש לו סיוטים... הצד השווה שבכולם שלכל הסייטים ולכל החרדות יש מקלט אחד ששמו תורה!!! אתה כעת בסייטים מאובדן של חבר שהסתלק בדמי ימינו? רוץ לחדרי תורה... תקבל על עצמך חיזוק מחדש בלימוד... תקבל על עצמך לעשות שטייגן אמיתי עד סוף הזמן... והתורה תציל אותך... (גם אם יש כאלו שלא ניצלו... אבל אם אתה ברחת לתורה בגלל פחד ספציפי... על זה נאמר: "אל תסגיר עבד אל אדוני...") מזה אתה יכול להיות רגוע... אבל!!! כמה שיש פחד וחרדה בימים אלו בפרט ובקבלת התורה בכלל... אדרבה... ככל שמתקרבים למתן תורה הפחד הזה משתלב באהבה אינסופית... כלשונו של האור החיים הק': "הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק ושמוח שמים וארץ כי זה הוא תכלית הבריאה..." ואם אתה לא מבין איך זה יכול ללכת ביחד אז תלמד בעיון את דברי רש"י בדברים (ה' כ"ד): שמשו רבינו מוכיח את ישראל "כי ראיתי שאינכם חרדים להתקרב אליו מאהבה!! שים לב: חרדים להתקרב מאהבה!!! יש חרדה של אהבה ואכמ"ל...

עקב חוסר ישוב הדעת בעקבות האסון הקונטרס לחג השבועות יצא אי"ה בשבוע הבא, עכ"פ--

ונתו מספר מצומצם מהחבורת:

"דברים הרבה"

שי"ל בערב חג השבועות דאשתקד, ניתן לקנות בג'

מוקדי המכירה כדלהלן:

בני ברק קיבוץ גלויות 9, חזון איש פינת דסלר משפחת דריימס, ובירושלים: רחוב נחמיה 10 משפחת שטרנבוך

כמו כן: ניתן לקנות את הספר "ואהבת", במוקדי המכירה של גיליון זה,

(יכול להועיל בימים אלו מול סערות רוח ושברון לב והצורך לקבל גזירת שמים באהבה)

ויחן שם ישראל נגד הר מירון בכאב משותף!!!

כמדומני שתסכים איתי בהגדרה הזו... כולנו כעת כאיש אחד בלב אחד... אני שבור עד דכדוכה של נפש מכל אחד מהרוגי האסון בלי הבדלי מגזרים... אני שבור מהבחור ישיבה ממיר ברכפלד ובאותה מידה מהחסידי גור או שידלובצא... מהבחור משעלבים ומקנה באותה מידה... כל ההומות והבדלי המגזרים שבינינו פתאום התמוססו מול הכאב המשותף... מול הדמים בדמים נגעו... שגילו לכולנו שדם היהודי אחד זורם בעורקנו...

ובעוד פחות משבוע אנחנו שוב חונים תחת ההר... ושוב אנחנו צריכים לחנות שם כאיש אחד בלב אחד!!!

בא ניקח את הכאב המשותף למרגלות הר מירון... ניקח אותו איתנו למרגלות הר סיני... נחליט מכאן ואילך שאנחנו לא צריכים דמים בדמים נגעו בשביל לגלות שאנחנו אחד!!! נחליט שאנחנו רוצים להתאחד מול הר סיני אחד באהבה ואחוה ושלוש ורעות...

כן... הקב"ה לא מוותר!! הוא רוצה שניכנס כולנו בשער אחד!! כמה שזה לא פופולרי לומר את זה כעת... אבל עם ישראל למוד ציפיות!! רק השבוע למדנו בדף היומי: עומדים צופים!! העולם החילוני והגוי לא מבין מה פשר הצפיפות הזו... לך תסביר להם שאבא שבשמים רוצה תמונה משפחתית מלוכדת... ה' רוצה שכולנו נתאחד סביב פירמידה אחת... סביב בית המקדש אחד ובית הכפורת אחד... וכעת שאין לנו בית המקדש אז יש לנו תורה אחת ורשב"י אחד ורבי עקיבא אחד... אז יש לנו לפעמים כל מיני דברים צדדיים ששם אנחנו פוגשים ניגודים... אבל בסופו של דבר כשמיגיעים לרשב"י כולם מצטופפים ונדחקים סביב אותו ציר!! תראה את שמות ההרורים והם לנו כדוגמא אילמת עד כמה אנחנו אחד!!! שום קשר מגזרי ומנטלי אין בין האנשים האלו הוץ מתשוקה לזכות לגדול כרשב"י...

את הכאב הזה!!! את המ"ה נרות נשמה האלו ניקח איתנו להר סיני... נתאחד כאיש אחד בלב אחד...

כן... יש בימים אלו אנשים שעושים מאמץ עליון להתאחד סביב שנהא משותפת... ואנחנו בשלנו... אנחנו נתאחד מול הכאב המשותף... מול הכמיהה והשאיפה המשותפת של מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו...

מי יתן ויחבוש ה' את כאבנו ויגדור פרצותנו ויפקח את עינינו ונדע כיצד לקחת את קרבנות ציבור אלו שיעלו לרצון לפני יתברך ויאמר לצרותנו די... ובמתן תורה זו יפסוק זוהמתנו ויכריז חירות ממלאך המוות ובלע המוות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים...

נקודה למחשבה:

בין ל"ג בעומר לחג מתן תורה...

מה שנכון נכון... התחושה השנה בל"ג בעומר במירון היתה שהקב"ה מגרש אותנו ממירון... זה ודאי מה שקרה בפועל... גורשנו משם בפחי נפש... גם אחרי הדימוי המאוד המוחשי ליום הקמת המשכן שהיה שמחה גדולה ובכל זאת "בקרובי אקדש..." אבל עדיין!! סו"ס שם השמחה לא הופסקה, העבירו את המת מלפני חתן ולפני כלה... וכאן השמחה לא המשיכה!! נדם קול כינור... ערבה כל שמחה... כולם הבינו שלא זו המנוחה... כולם ירדו מעצמם מההר אפילו בלי שקבלו הוראה... כולנו הבנו שאבא שבשמים לא רוצה אותנו פה היום... **השאלה למה???**

אז ככה: אם הייתי ליטאי קר... הייתי אומר שזה בכלל ביטול תורה לעלות למירון... והקב"ה בא לעורר אותנו על "כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק..." אבל מה אעשה שאני "איש מירון" והייתי שם... ובמשך השנה אני מבלה שם לילות כימים... אבל אולי דווקא בגלל זה... דווקא בגלל שאני כן מחובר למירון... אולי דווקא לי מותר כעת לעצמי לחשוב בקול: כן... לנסוע לרשב"י מותר... לא רק שמתור... אלא בל"ג בעומר אין אפשר שלא... איך... (מי שמחובר למירון ולרשב"י מבין על מה אני מדבר) **אבל האם צריך???** אני שואל אותך: **צריך** לנסוע למירון בל"ג בעומר???

לא צריך!! אני לא חושב שיש מישהו אחד שחושב **שצריך!!**

לעומת זאת יש הרבה הרבה הרבה דברים אחרים **שצריך!! צריך** לעשות אותם... יש לי ב"תזכיר" של הפלאפון רשימה ארוכה של משימות שאני **צריך** לעשות אותם ואני דוחה אותם שוב ושוב... כי... כי כידוע: מה שצריך זה לא תמיד מה שנעים ונחמד לעשות... ותכל'ס אני שם בצד את כל רשימת המשימות מה **צריך** לעשות ואני נוסע למירון!!

וזו נקודה של חשבון הנפש שצריך לתת עליה את הדעת!! עד כמה אנחנו מכירים בערך שנקרא "לעשות מה שצריך!!" אתה יודע מה זה "לעשות מה שצריך" במילה אחת?? במילה אחת קוראים לזה: קבלת התורה!!! מה קבלנו בקבלת התורה?? נעשה ונשמע!!! אנחנו מקבלים על עצמנו לעשות מה שה' מחליט לנו... מה שצריך! לא מה שרוצים!!!

עכשיו: למה אני חושב שזה קשור לציון של רשב"י???

תתפלא לשמוע: אבל אם נתבונן זו ההנקודה של רשב"י!!

אם ננסה להגדיר מה סוג העבודה של רשב"י... זו הנקודה!! עושים מה שצריך!! אתה בטח לא מבין על מה אני מדבר... **אז אני אסביר:**

יש לי שאלה קצת מוזרה: הבית מדרש של רשב"י בשעתו... איזה סגנון הוא היה?? האם סגנון ליטאי

או סגנון חסידי?? בא נשאל ככה: אם הבית מדרש של רשב"י היה קיים היום... מי היה מרגיש יותר היימיש בהיכלא דרשב"י... הליטאים או החסידים?? **תצחק תצחק... אבל זו שאלה מאוד מאוד מסובכת...** אין לך מושג עד כמה זה מסובך... ואני אסביר לך למה... ידידי החסיד: תחשוב שאתה מגיע לבית מדרש של רשב"י בכניסת שבת... **אין כלום!!!! רק שטייגן!! רק תיירה!!** אין קבלת שבת... אין הודו לה'... אין לכה דודי... אין כלום!! רק תיירה!!!! אין טיש... אין שירות ותשבחות... אין מעריב ולא שחרית... אין נשמת כל חי לא מהר ולא לאט... אין תהילים... אין רעוא דרעיון... **כלום!!!! תיירה תיירה ונאר תיירה...** אתה קולט?? רשב"י לא היה מתפלל מהר כמו הליטאים שצריכים להספיק ללמוד... הוא לא היה מתפלל בכלל!! רק תיירה תיירה!! **אה... אז נצחון לליטאים!!! היכלא דרשב"י נוסח אשכנז... מנין ישיבתי...**

אז זהו!! שהליטאי שנכנס להיכלא דרשב"י... בהתחלה הוא באמת הרגיש היימיש... איזה שטייגן... תיירה תיירה... אבל פתאום בחצות הלילה רשב"י פתח פיו בחכמה הוציא אור תעלומה... ופתאום רשב"י פניו מאירים בשבת עם חברים עת גילה סוד נסתרים... ורשב"י מתחיל לדבר רזי דרזין בענייניא דקרבות שלפני התפילה והיפוך הצינורות והעלאת העולמות בפסוד"ז מיצירה לבריאה... וביוצר אור מבריאה לאצילות... הליטאי צובט את עצמו... רגע... טעיתי בכתובת... אמרו לי שכאן זה בית המדרש ליטאי!! לא מדברים פה חסידות ולא מדברים כל היום על עניינים של תפילה... והנה... סו"ס הגיע שעת תפילת שחרית דשבת... נו... אחרי לילה שלם שרשב"י בוער כלפידים בביאור גודל מעלת פסוד"ז כדקא יאות... זכאה מאן למייחד למריה וכו'... בטח עכשיו תהיה פה תפילת שחרית מוסף במשך שש שעות לא פחות... אבל לא!!! רשב"י לא מתחיל להתפלל... בהתחלה הליטאי בטוח שרשב"י יתחיל להתפלל בשעה עשר אחרי לימוד של שש שעות... אבל במשך הבוקר התברר שרשב"י בכלל לא מתפלל... מה יש...?? שטייגן... תיירה תיירה תיירה...

איך אתה מסביר את זה?? מצד אחד כל יסודות החסידות ללא יוצא מן הכלל... מגיעים היישר מבית מדרשו של רשב"י... ומצד שני מה רואים בשטח... תיירה ותיירה ונאר תיירה... **איך זה הולך ביחד???**

עכשיו אתה מבין עד כמה מסובכת השאלה הזו... תכל'ס... הבימ"ד של רשב"י היה נוסח ליטא או נוסח חסידי?? איזה סוג עויילם היה אצלו??

מה התשובה??? אצל רשב"י אין סגנון!! אין שיטה!! אין קו חשיבה!! יש דבר אחד: עושים מה **שצריך!!** רשב"י יכול לבאר בזה"ק באריכות את השפע הנורא שנעשה בעולמות העליונים בברכת אבות ובכריעות והשתחוואות... אבל כשמגיע התפילה אתה תהיה בההלם שרשב"י בכבודו ובעצמו לא מתפלל... למה?? מה קרה?? מעשה לסתור...??

לא!!! יש מה שנעשה בעולמות העליונים... ויש מה **שצריך** לעשות!!!

וכעת רשב"י מבין **שצריך** לעשות משהו אחר!! ועושים מה שצריך!!

זה התיירה של רבי שמעון...!! התיירה של רבי שמעון זה לא התיירה מהסוג של המפלגה הליטאית שאנחנו פחות ב"קטע" של האורות וה"עניינים" ויותר מחוברים לקקטע של התיירה... לא!!! אצל רשב"י התיירה זה לא קטע... זה לא סגנון... תורה זה במילים אחרות: מה ה' רוצה!!! מה שה' רוצה זה מה שאני **צריך** לעשות!! נקודה!! אז בזמנו של רשב"י היה סוג מסוים של תפקיד שנקרא "תורתו אומנותו..." שרשב"י ידע שמה שהוא צריך לעשות זה רק ללמוד!! ואם ככה... אז אפילו אם רשב"י יודע איזה השפעות יש בתפילה... ומי כמוהו יודע... אבל תכל'ס... עושים מה שצריך... לא מה שרוצים...

יש סקר קבוע שאני עושה: אם רשב"י היה בינינו היום... האם הוא היה בעד מירון או נגד?? האם הוא היה נוסע למירון בל"ג בעומר או לא??

אז כצפוי... התשובות הן מאוד ברורות: החסיד עונה לי בפשטות: ברור שרשב"י היה עולה למירון... עולו ואתכנישו... איך אפשר שלא וכו' וכו'... והליטאי גם עונה לי ללא היסוס: רשב"י היה מוסר שיחה נגד מירון... הוא היה אומר שיש שום עניין ויש עניין יותר גדול לשבת וללמוד...

ואני אומר ששניהם טועים בגדול!! אתה יודע מה התשובה הנכונה???

אם רשב"י היה חי כיום... הוא היה יושב בבית מדרש שלו בבני ברק ובמשך שעותיים תמימות הוא היה מגלה רזי דרזין איזה עניינים נשגבים נעשים במירון... ואשרי חלקו של מי שזוכה להגיע למירון... איזה השפעות הוא זוכה וכו' וכו'... ואז רשב"י היה מסיים את התורה שלו... וכולנו היו רצים לאוטובוסים לנסוע למירון והוא היה נשאר בבני ברק... מה קרה?? מה אעשה... אני **צריך** לעשות משהו אחר! אין פה שום סתירה!! יש עניינים נשגבים... ומה שנכון נכון... אבל אני צריך לעשות משהו אחר!!! (זה הרי בדיוק מה שרשב"י היה עושה כל הזמן... הוא מגלה לנו את כל הסודות של התפילה והוא בעצמו היה לומד כי זה מה שצריך לעשות) **ואת הנוסחה הזו אנחנו לא מסוגלים לעכל...** אצלנו הכל שחור לבן... אם אתה בקטע ובאורות ו"בעניין" של מירון... אז קדימה... אעופה אשכונה... ואם אני ליטאי כזה שלא בקטע של מירון אז אין ששששום עניין... תשאר בבית... **ואני עומד בקנאות ומודיע שלא כך ולא כך:** מצד אחד יש עניין מאוד מאוד גדול להיות במירון בל"ג בעומר... פרטים אצל רשב"י... עכשיו האם לנסוע או לא?? זו כבר שאלה מה צריך כעת לעשות!!!!

ואת התפיסה הזו אנחנו מאוד מאוד מתקשים לקבל!!!!

בראש שלנו: אם יש עניין לנסוע למירון... אז נוסעים... מה יש פה להבין... ואם יש מישהו שלא נוסע למירון, מוכרח להיות שהוא סבור שאין עניין...

אז זהו שלא!! רשב"י מלמד אותנו שיש עניינים מאוד מאוד נשגבים... שיש עניין מאוד גדול לעשות

בעיסוק שלו... ואם זה הסבא שצריך יותר לבקר אצלו... ואם זה ההורים שהתבגרו ומשהו שם צריך לקרות... בקיצור: יש כל מיני דברים **שצריך!!!** צריך לעשות... אבל זה מעצבן ולמי יש סבלנות וזמן... ואם אפשר לדחות אז למה לא... ואז אנחנו פתאום רוצים לעלות להר ה' ולקום במקום קדשו... ואז דוד המלך מסמך לנו: עזור בצד... תוציא מסמכים... סטופ!!! קודם תעשה מה **שצריך** לעשות ואח"כ תעלה בהר ה'... קודם תעשה את הערך העליון-- מה שצריך ואח"כ תתקדם הלאה... לא סתם דוד המלך אומר את זה... דוד המלך הכיר מקרוב אנשים שראשם היה בשמים ואילו את ההתנהגות המינימלית מה **צריך** ולא צריך לעשות הם הזניחו בצד... יש רשימה של דברים **שצריך!!!** לעשות אותם והם מוזהמים לתחתית הרשימה... אם זה החמש שיחות שלא נענו מחברים שאני באמצע איתם... אבל מה לעשות שצריך להתקשר לדרוש בשלומם של ההורים זה פחות מעניין... (איתם אני לא באמצע נושא...) אם זו רשימת משימות **שצריך** לעשות בבית ו... ועזוב אותי היום... (החל משיפוצים נקודתיים בבית... ולפעמים זה גובל בחיובי כתובה גמורים) ולמה זה נדחה? כי אני כבר דוחה את זה שנתיים... אז למה בדיוק עכשיו...? הרי קמתי הבוקר עם מצב רוח... אז למה להרוס אותם... אז פעם הייתי בטוח שאני סובל מדחיינות... **עצ שקלטתי שלא!!! הענין הוא פשוט**: יש דברים מעצבנים... שיש סיבה אחת ויחידה שאמורה לדחוף אותי לעשות אותם... כי **צריך!!! וצריך-** בדורנו זו מילה מאוד חיוורת ולא משכנעת... מה זה צריך?? אז מה וצריך... ממתי עושים מה שצריך?? אז זהו!!! שבשביל זה יש לנו את רשב"י בל"ג בעומר, ואת קבלת התורה כדי להחזיר את הערך שנקרא **צריך** לראש סולם העדיפויות!!! לקבל את התורה זה לקבל על עצמי לעשות מה שצריך!!! בדיוק השבוע שיחקתי עם הילד שלי... הוא היה אבא ואני הייתי הילד... ואז הוא הכריז בעיניים בורקות: **מבוגרים עושים מה שהם רוצים!!!** אמרתי לו: וילדים? מה הם עושים?? הוא ענה לי בפשטות: **ילדים עושים מה שאומרים להם!!!** הייתי בהלם!!! הוא נגע לי ישר בנקודה!!! את הילד אנחנו מפעילים... אנו נותנים לו הוראות מה הוא **צריך** לעשות ואנחנו עומדים על זה... ואז הוא קולט ומפנים שיש דברים **שצריך** לעשות אותם... אבל כשהוא מתבגר פתאום הוא עובר איזה מוטציה... ש... שמתברר לו שבוגרים עושים מה שהם רוצים... מה שמתאים להם הם עושים... ומה שלא אז לא... הילד שלי מחזיר את המשחקים למקום כי אמא אמרה לו **שצריך** ואבא שלו לא מחזיר את הספרים לארון כי אז מה **וצריך... אז זהו!!!** שזה מה שרשב"י מלמד אותנו בכל ההולך ילך... וזה בדיוק קבלת התורה... שגם מבוגרים אמורים לעשות מה שה' **אומר להם**. לזה קוראים **נעשה ונשמע!!!** נו... מה ה' אומר ליי? זה בסדר!!! אין צורך להגיד לי מה... מה אני צריך לעשות- זה כבר רשום לי במשימות בפלאפון... אם שמת לב בכוונה נקטתי דוגמאות של אנשים נשואים... לא של בחורים... כי אצל בחורים זה קצת תיאורטי מידי... בחור באמת פחות פוגש מה צריך לעשות... אבל אנחנו פוגשים טוב מאוד את המשימות המוכרות של החיים שיעקב אבינו לא הזניח אותם... וכאן המקום שלנו לקבל עול תורה ולעשות מה שצריך!!! ואם בחור יקר... אם אתה קראת מאמר זה והגעת עד לכאן... אתה יודע מה אתה **צריך** לעשות?? לשבת וללמוד!!!

מה שאני **צריך** לעשות!!! כל שנה כשהייתי קורא את האידיא זוטא בל"ג בעומר היה שם קטע שסיקרו אותי: רשב"י מעיד על עצמו: שכל ימי הייתי מייחד איזה יחוד מסוים... ופעם אחת הייתי במערה במירון ושכחתי ליחד את היחוד הזה ופתאום ראיתי את כל הר מירון בוער באש... וידעתי שזה בגלל שלא יחדתי את היחוד הזה... אז כשהייתי בחור הבנתי בפשטות שרשב"י תמיד היה בדבקות עצומה ככה בעיניים עצומות... (כמו שבחור תמיד בטוח שככה נראית דבקות) וכנראה שפעם אחת רשב"י הפסיק רגע מהדבקות שלו ופתח את העיניים ואז הוא ראה שכל מירון בוערת... אז זהו שהשנה התעקשתי שיסבירו לי את זה... **ולא תאמין מה הפשט בזה**. רשב"י מעיד על עצמו מיום עמדי על דעתי תמיד נזהרתי ליחד את ההשגות עם המעשים!!! כלומר: למרות שקוראים לי ר"ש ויש לי אורות אינסופיים ששמורים רק לרשב"י... בכל זאת אף פעם זה לא היה על חשבון מה שצריך לעשות ברגע זה!!! **חוץ מפעם אחת!!!** רשב"י מעיד על עצמו: פעם אחת הייתי במערה במירון... (בלשונו הייתי באורות של רשב"י) ומרוב האורות וההשגות... לא עשיתי מה שהיה **צריך** לעשות באותו רגע... ואז ראיתי את כל הר מירון בוער באש...

אתה קולט מה כתוב במסמך הנוראי הזה??? מי שמבין מבין... מי שלא מבין לא יעזור שאני אסביר... אבל במילה אחת אני אסביר: כשאני נמצא באורות במירון... ובדיוק אז מתקשר בחור שאני **צריך** לענות לו, אתה חושב שאני עונה?? **לא!!!** ויש לציין שלמרות זאת הר מירון לא בוער... כי מה אתה רוצה... שהוא יבער מהבוקר עד הלילה?? אז זהו שרשב"י מעיד על עצמו **שפעם אחת!!!** פעם אחת הוא לא עשה מה שצריך לעשות באותו רגע... וכל הר מירון היה בוער באש!!!

אז מי יודע... מי יודע אם הר מירון לא בער פעם אחת בלבד לעורר אותנו על הערך העליון לעשות מה **שצריך** שנשחק אצלנו לגמרי לגמרי...

הגמ' במכות אומרת: שבא דוד והעמידן על אחת עשרה, **"מזמור לדוד ה' מי יגור באהלך מי ישכון בהר קדשך??"** מיי?? מי יש לו זכות לעלות ולהתעלות ולשכון בהר קדשך?? דוד מתחיל למנות רשימה של 11 דברים... הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו לא רגל על לשונו, לא עשה לרעהו רעה... (הגמ' שם מבארת אחד לאחד) מה כל הדברים האלו קשורים לאהלך ולהר קדשך?? אתה יודע מה המכנה המשותף של הדברים האלו?

שזה דברים **שצריך** לעשות אותם!! לא בהכרח נחוץ... לא בטוח שיש בזה עניינים מיוחדים... אבל **צריך!!!** אומר לך דוד המלך: אתה רוצה לעלות בהר ה' ולקום במקום קדשו? אין בעיה!! קודם תסיים עם מה **שצריך!!!**

אתה לא יכול להזניח דברים **שצריך** לעשות אותם ולברוח לגור באהלך ולשכון בהר קדשך... והדוגמא שהכי תופסת אותי? **"וחרפה לא נשא על קרבו"!!!** לכל אחד מאיתנו יש את הבעיות המוכרות במעגל המשפחתי הקרוב... אם זה הגיס שנכנס לגרעון וצריך איכשהו להירתם למענו... אם זו האחות שצריכה שידון... אם זה הילד המיוחד שצריך את הריפוי

אותם. אבל מה אעשה **שצריך** לעשות משהו אחר.

אין!!! אין לנו בראש את הערך הזה!! עד כדי כך שאני מסופק אם אתה מבין על מה אני מדבר... המושג "מה צריך לעשות" זה נשמע ערך מאוד חיוור... משעמם... מה זה צריך... מה זה בכלל המילה הזו...??

רק לשבר את האהץ: כשעם ישראל הגיעו להר סיני בא' בסיון, כל יום משה רבינו עלה לענן לדבר עם ה'... חוץ מיום ששיי!!! ערב מתן תורה!! דווקא ביום הזה משה רבינו לא עולה... מה יש?? ערב שבת!!! משה רבינו **צריך** למלוח שיבוטא... **צריך** לחרוך רישא... **צריך** להתכונן לשבת...

ואני שואל אותך... כמו חבר... ל"ג בעומר השנה חל ביום ששי... רבבות אלפי ישראל ואני ביניהם תכננו לנסוע משעה 12.00 בלילה ואילך... (שהמשמעות היא שאנחנו ערים לילה ונוסעים בבוקר, וישנים עד אחה"צ) משהו מאיתנו חשב לרגע... רגע... אולי **צריך** להישאר בבית כ"י. כי מחר יום ששי??

לא יודע מה אתה... אבל אני לא חשבתי על זה... למה לא? כי מה הקשר... ל"ג בעומר... הילולא דרשב"י... מה פה בכלל הנושא... כן צריך אותי בבית לא צריך אותי... אני נוסע!!! סוף פסוק!!!

אז זהו שמשה רבינו כן חשב על זה!!! והוא לא עלה לענן ביום ששי... ואני כן קניתי כרטיס (גם ליום ששי...) מתסכל אותי שאפילו **לא חשבתי** על זה!!! מתסכל אותי שאני כזה בעל מדרגה "מרומם..." שאפילו משה רבינו לא שכח שצריך לעזור לרבצען ציפורה ביום ששי... ואילו אני?? כזה אחוז שרעפי קודש ששכחתי מזה... **ואני שואל אותך**: איך שאתה מכיר אותי... באמת נראה לך שזה נובע אצלי מרוב דבקות שלי בה'?? בא נשאל אחרת: זה שמשה רבינו לא עלה להר ביום ששי... זה בגלל שהוא החשיב את הר ה' קצת פחות ממה שאני מחשיב את הר מירון??

לא... לא נראה לי שזה הסיפור... יותר... יותר נראה לי לומר שמשה רבינו ידע להעריך את הערך הקדוש שנקרא **צריך!!! צריך** להשכים להוצאת שבת! **צריך** לעזור בבית!! ואם זה מה שצריך לעשות אז אין לך ערך יותר קדוש ממה **שצריך** למה?? כי מה **שצריך** לעשות זה עצם התורה!! זה הנעשה ונשמע!!! התורה היא הוראה מה צריך לעשות... ואם לעלות להר לא צריך... ולעשות טשולנט לשבת כן צריך... אז לעלות להר זה לא תורה!!! וטשולנט זה כן תורה!

וכאן מגיעה אחת מהטעויות המוכרות שלנו... שכשמגיע יום מתן תורה... אנחנו בטוחים שתורה זה משהו שמתחיל ונגמר בלימוד התורה... משהו ששייך לרקע של הבית מדרש וזה ממש לא נכון... שם אמנם זו הפסגה!!! אבל תורה זה **"הוראת האדם"** (כלשון האר"י)! מה שאדם צריך לעשות...

מה זה **לאו דווקא** תורה?? מה שאני **רוצה** לעשות... האורות שלי... והמשיכה הרוחנית שלי... זה **לאו** (דווקא) תורה!! ומה זה כן תורה??

אהני לן רבנו!! אהני לן!!! פרק שני

הקציר: זעזעף קציר ביזרנו לן רבקה, בת המשפחה הכוללת קשרים נפסיים בכל גאומי השלטה... אבא מהגיטוס אפילו מהוצר להיות כה"ט... דרש ענין ספרה דרין 'תפנית'... ושאר המשפחה, כל אבא נשא המשפחה שקרובות לולט... ורועק רבקה בגרה להינשא לרנא קרוב שפוסק בגורה... אמרנו הוא התמנה לעבד סנהדרין כ"ט של הויריה, אבא סו"ס כולל שהזדקקים בשללון ובכמי ישראל (מלאים לן הכונות, אב רבקה זבולה הפרשים מההכניחים את השם של המשפחה...)

אכן למרות שרבקה מאוד מכבדת את הוריה על אף הפערים הרחניים... הרי כעת היא ובעלה הצדיק הרגישו שהם לא רצויים... הם לא מוסיפים לשם ה"טוב" של המשפחה והם עברו דירה לעיר אחרת... כל המשפחה נשמה לרווחה... סו"ס התפטרנו מהאברך הזה שחנך מלמוד הוא לא יודע להזיז כלום...

רבקה המשיכה להגיע לביקורים של כיבוד הורים מידי פעם... עד שהגיעה שנת השמיטה ויום אחד היא הגיעה לארוחת ערב... ו... והיא רואה שם עגבניה קצת... קצת מוכרת!!! היא נבהלה עד עמקי נשמתה... אמא... מה זה? זו עגבניה מהזן של הגינה שלנו? אמא ניסתה להעביר נושא... אבל רבקה לא ויתרה... אמא... אבל זו שנת השמיטה... מה קרה? תקשיבי רבקה... זה לא פשוט... חלק גדול מההכנסות שלנו זה מהתבואה והגינה... והוחלט שאין מה לעשות... אבא עשה איזה קומבינה... הביא גויים... השכיר להם. שכן מהם... אל תשאלו אותי... רבקה הזדעזעה עד עמקי נשמתה ולא רצתה לנגוע בסלט... זה שמור ונעבד!! זה איסור הנאה!!! רבקה ניסתה לדבר עם אבא... אבא כעס עליה... שקט!!! אל תחנכי אותי... אני יודע מה שאני עושה... רבקה השתתקה... באותו יום היא חזרה הביתה בדמעות שליש...

אחרי שבועיים היא שוב באה לבקר את ההורים... ושוב נלגד עיניה "קופת הגנים" מלאה בירקות עסיסים וטריים מהגינה... רבקה מזועזעת וכאובה מהדירודרו הרוחני של בית הוריה... והיא החליטה שוב לנסות... היא דיברה עם אמא... אמא... אני דואגת לכם... איכפת לי מהנכסים של אבא... אני יודעת שזה חשוב לך... זה מסוכן!!! מי נושוא נותן בפירות שביעית לסוף מוכר את מטלטליו וכו'... אבא התעצבן והודיע לרבקה חד משמעית!! זו חוצפה... את מלמדת אותי מה מסוכן בענייני הכספים... את ובעלך לא יודעים צורת מטבע... חסרי ישע ולא מבינים כלום בענייני כספים... ועוד מחווים לי דעות ומטיפים לי מוסר... תגידי תודה שאני מחזיק אתכם... אם לא מוצא חן בעיניך אל תבואי לכאן יותר... זה מה שיש בבית שלנו!!!

רבקה יצאה שבורה ורצועה... התייעצה עם בעלה הצדיק והוא הורה לה שהיא יצאה ידי חובת תוכחה, תמשיכי ללכת לבית הורייך... תכבדי אותם למרות הכל... ואל תדברי איתם על הנושא הזה...

דא עקא שהעניינים התגלגלו יותר מידי מהר... כשהגיע חודש סיון, עונת הקציר... אבא של רבקה בא לקצור את שדה החיטים שלו ולתדמנתו הוא רואה שחצי ממנה אכלוה חגב ונמלים... לא נותר לו אלא להסתפק בחצי שנוותר... הוא קצר עימור דש ועשה גדיש!!! ואז באמצע הלילה... כדרכם של נוקלים שמעשיהם במחשבים היו כמה חברה שכבר חיכו זמן רב לסגור איתו חשבון על איזה הלשנה שהוא מסר אותם... והם לקחו איזה עבד כנעני תמים מתחת גיל 13 ונתנו לו הוראות מדוייקות איך להדליק שלהבת ולהצית את גדישו של יענקל (- אבא של רבקה) כשהוא הגיע לשם זה כבר היה מאוחר... וכשהוא גילה מי עשה את זה התברר שמדובר בקטן שפגיעתו רעה... ועל פי דיני ישראל הוא פטור מדיני אדם... יענקל רתח מזעם ודרש להעמיד את האדון שלו לדין בערכאות... כמוכן דרך "בית חנין" שאנחנו מחותנים איתם ויש להם קשרים טובים עם השלטון... הוא כבר בא לפתוח את התיק... ופתאום ביום בהיר התפוצצה פרשיה מאוד לא נעימה... הבן שלנו... הבת שלהם... מקנא לה ע"פ שנים... זה הגיע לבית דין הגדול של שבעים ואחד... מנחת קנאות... אל תשאל איזה פיצוץ קרה שם במשפחה!!! איזה כעסים... מהקשרים הכי הדוקים וקרובים... הם נהפכו לאוייבים הכי מרים... ומה אתה חושב... להתחיל סכסוך עם משפחת "בית חנין" אתה לא יודע איפה זה נגמר... (כן... בדיוק מאותה סיבה שכ"ח שמחננו להשתדך איתם... מהסיבה שאחות לנו בבית המלך והם יוכלו להלשין ולמסור על כל מי שנקרה בדרכנו... הרי עכשיו זה התהפך עלינו איך למדנו בדרך הימית... אי בר אחתך דיילא הוי חזי בשוקא קמי לא תחליף")

ר' יענקל חוזר הביתה מדוכרך... מודאג!!! עם הפסדים ענקיים מהתבואה... כמוכן שאחרי שבועיים הגיע אליו איום ראשון מבית חנין שאם הוא לא נותן כופר בסכום כן וכו'... הם מתחילים בהליך משפטי על כל מיני העברות שהוא עשה בשחור וכעת הם יכולים להפליל אותו... ואבא של רבקה מהלך כארי בסוגר... לפתע כל המשפחה העליזה והזוחחה נעלמו מהזירה... כל אחד והתיק הפילי שלו שהולך להתפוצץ... זה ברח לסוריא... וזה נעלמו עקבותיו... ורק מישהי אחת המשיכה להגיע בדאגה כנה ובנחישות! רבקה שלנו ובעלה התנא הצדיק!!! הם המשיכו לתמוך... ללוות... לעזור... כמה שרק אפשר...

ואז לא היתה ברירה... ר' יענקל התחיל למכור קצת את מטלטליו... אבל זה כלום לעומת החובות עתק שנערמו עליו ודמי הכופר שחוצצים עליו לשלם בשביל שלא יתפסו אותו... פה פתאום ר' יונדב בעלה של רבקה התגלה כאיש מעש... והוא דאג לשווק את המטלטלים של השווער... הוא דאג שהוא יקבל את הסכום הכי גבוה... אבל זה לא מספיק... אפילו לא מתקרב... ולא היתה ברירה!!! ר' יענקל נאלץ למכור את השדה אחוזה שלו בנחלת יהודה... משום מה אף אחד מבני העיר לא ניסה להתנגד או לפדות... כולם מבינים למה... סו"ס כולם כבר טעמו מנחת זרועו של יענקל... וכשהגיע רגע האמת כולם שמחו להתפטר ממנו... אף אחד לא רצה לעמוד לצידו... יענקל שעד לפני שנה היה מוקף באוהבים פתאום חצא את עצמו לבד לבד!! אבל לא לבד... ר' יונדב-החתן הצדיק הזה ואשתו רבקה הכבשה השחורה של הבית... הם היחידים שליוו אותו בימים הקשים!!! ר' יונדב הודיע לשווער חד משמעית: אנחנו איתך לנצח!!! אנחנו נעשה הכל בשביל שהעניינים יסתדרו... ומאן מלכי רבנו... ר' יונדב לא נשאר במקום אחד... כמו שהעניינים יודעים להתפתח לכיוון השלילי כ"כ במהירות... ככה ר' יונדב מהר מאוד קיבל פניה אישית מהנשיא להתקדם להיות בסנהדרין קטנה של הר הבית... (שני שלבים לפני בן דין הגדול) לבנתיים הגיע השלב המר והנמרה... שאחרי כל מה שעשינו... אחרי שר' יענקל מכר את מטלטליו ואת שדה אחוזתו... בסוף הוא מכר גם את ביתו... ומשם לא נותר לו אלא למכור את עצמו!!! והיות ואף יהודי לא רצה לקנות אותו... כי לקנות איש מבוגר ועוד אדם שהיה מכובד עד היום והיה לו עבדים ושפחות והוא לא רגיל להזיז את עצמו... מכה עבד אין הרבה תועלת... בפרט שאתה לא יכול ללכת איתו בדרך קשה "כי עבדי הם ולא תרדה בו בפרך". ממילא הוא לא שווה את המחיר ולא מספק את הנוצרת... ולא היתה ברירה ויענקל מכר את עצמו לגוי!!! לגוי אין בעיות... הוא לא חושש לקנות אדם מבוגר שלא רגיל לעבד... גוי נותן מכות בלי הבחנה ומצליח להפעיל כל בן אדם... אבל כאן ר' יונדב לא ויתר!!! הוא הפך את כל העולם וגייס כספים עד שחצא כדי גאולתו!!! משם ר' יונדב הלך לבית של האדון החדש... האדון היה בטוח שר' יונדב בא לקנות ממנו את העבד... אבל לא!!! ר' יונדב נתן את הכסף במתנה לחותנתו!!! בבקשה... אתה תפדה את עצמך... ר' יונדב הכריח את האדון לשחרר אותו (באיפיה של ב"ד) ר' יענקל ואשתו מתגוררים כעת בבית של ביתם רבקה!!! אוספים את אט את השברים... ומקבלים על עצמם להבא לא לזלזל בשנת השמיטה... וכמוכן לנתן בתלמידי חכמים!!! הנה... כי ה' אוהב משפט, ולא יעזוב את חסידיו!!! לעולם!!! לעולם נשמרו וזרע רשעים נכרת... לא יבושו בעת רעה ובימי רעבון ישבעו... עיי"ש כל המזמור ל"ז.

"למען לא נבוש..."

מונשים בסוכיים בהלכה.

השוטף משנים זבדו: עוד קצת יתגר משדח הקדש עלינו אל השבועות... ואולי להתבונן רונות אל ואלו המרפסות גברות 200 אלפי... זול שבעות... חייך עם התבונן לזכור ה"לחם"!!! ענה ליקר הזבירה גלג השבועות וכו'... מוזר זבועות... אכתי... וכן: אונג אלו שדרכם לזכור בער לן גלגים וזושים כן גמיר זבועות שמה או לן... זבוע' גה י לן הסכת זבוע שלך נכבד ממנה פוסק בהלכות זבוע' גלגים זבוע 200 באופנים המורות, אמרנו אנשי "הישוב הישן" שלא גלגו לן גה ומבניה מלכות אל הכירים את המושגים האלו וזה מתקדם אלמ כסוי לן פוסק והולך י אלם המינה גמה, אבא מוקר אלם אחיל יהודים שנשארו זמורים לתיאורים של המ' ואדרבה!!! קולד אונג ללוד את הלכות יו"ט פקוסקו צבוע... ויה הגדה הלכות זבועות!!! אל גלגים כותב השורות במקרה שייך זבוע הישן זבועות גזו... ולכן הוא די אלג שברתיקה של הלכות אלו... אבא קולד גמיר אשכ...

אז דבר ראשון: לא לשכוח שהמנהג לאכול מאכלי גבינה בשבועות הוא משום [תצ"ד סקי"] בשבאותו יום התחדש לראשונה לעם ישראל כל דיני בשר וחלב ותערובות ודיני שחיטה והכשרה וטבילת כלים וכו' וכו'... והם לא הספיקו עוד באותו יום לדאוג לכל הפרטים ההלכתיים האלו... ואילו אנחנו??? אנחנו כן יכולים... ולמה??? כ... כנראה... כנראה שאנו כן בדקנו וכן דאגנו לכל הנושאים ההלכתיים האלו ויודאנו שהכל נעשה כהלכה... או בבקשה!!! נא לודא שאכן הנתון הזה נכון... כי אחרת... אם יש משהו שלא ברור לגמרי... אנו נאלץ לאכול מאכלי גבינה עד שנסיים לברוק מה נכנס לתוך פינו...

ב. דבר שני: עם איזה חומר בעירה אתה משתמש? אז ככה: בעידן המודרני של היום מקובל לקנות פחמים ואז הכל פשוט... אבל אם אתה רוצה לגמרי להיות יהודי של פעם... ואתה רוצה לקושש עצים בשביל להבעיר... כאן צריך לדעת כמה הלכות ובקצרה: א. אסור להסיק בכלי שנשבר ביו"ט עצמו (תק"ז ב'). ב. חתיכת עץ גדולה מותר לבקע אבל לא לחתיכות קטנות מידי (תק"א ס"א) ג. אם אתה רוצה לצאת לחצר ולגבב משם עצים... זה לא פשוט... יש בזה כמה חשישות וכמה תנאים (עיין סי' תק"א ס"ג ותק"י ס"א). ד. עוד הלכה נחוצה: אסור לחתוך נייר או קרטון לחתיכות קטנות בשביל להבעיר את האש. (שו"ע סי' ש"מ).

ה. אסור להבעיר אש חדשה ביו"ט אלא רק יעביר (תק"ב ס"א) ז. לאחר הבערת הפחמים, (עוד לפני שהנחת את התבשיל) בדרך כלל אנו מעוניינים שהאש תכבה, נו... ואם היא לא נכבית?? אז אסור לכבות אלא יתן להם שידעכו מאליהם, (כי כל ההיתר לכבות הוא רק כשא"א בעניין אחר מושא"כ הכא, עיין תק"ז ס"ד) ח. לעומת זאת אם כבר התחלת בצליה ואתה רוצה להבעיר וללבות את הגחלים ע"י נפנוף מותר (עיין מ"ב סי' תק"ב ס"ו). ט. לפעמים צריך לחתוך בגחלים ובשביל זה צריך מקל... ויש לחוש משום מתקן מנא... לכן צריך ליחדו מעו"ט (תק"ז ס"ג) י. אם לאחר שהניח את הצלי ע"ג האש, לפתע התלכטה האש, או שחום הגחלים גבוה מידי וזה מחרך את התבשיל מותר לזלף מים או לכבות את האש, אבל רק לצורך התבשיל!!! יא. שפוד שהתעקם אסור לישרו כמו כן: אם הוא יותר שידי ארוך אסור לשבור ע"מ להתאים אותו דהוי מתקן מנא (תק"ט ס"א). יב. הגחלים לאחר שנעשו אפר הרי הם אסורים במלטול, אא"כ הם עדיין חמים שראוי לצלות עליהם ביצה. (תצ"ח ט"ו).

תורת הסוד... האם יתגלה הסוד???

חתונה... (הילולא זה חתונה בארמית!) ותחשוב שאותן מ"ה נשמות קדושות וטהורות היו עולות בסערה השמימית בשמחה ובשירה... בתזמון מראש יחד עם רשב"י... תחשוב על זה!!! כמה שזה היה כואב לכולנו... לכה"פ כולנו היינו יודעים שהיתה פה חתונה!!! לא היה פה אסון מיוחד!!! היתה פה הילולא!!! זו היתה התחושה אם רק היה לנו את העיניים לראות את זה... רק מה?? אין לנו את העיניים לראות... אין לנו את הזכות לראות כאלו גילויים... אבל גם אם אין לנו את הזכות לראות את זה... אבל סו"ס זה השפראך!!! זה המהלך שלנו בל"ג בעומר... סו"ס אנחנו כבר מפזים ומכרכרים באזכרה של רשב"י... ורק מתוך נקודת אמונה בהירה שיש לנו פה עסק עם חתונה... אם ככה... צריך לדעת שאליבא דאמת אותן מ"ה נשמות תצטרפו להילולא...

ושבו אני חוזר... שלא תגיד שלא אמרת: להגיד שאנחנו **אוחזים** בתפיסה הזו?? **ממש לא!!!** אבל המאמר הזה מיועד עבור מי שכן עלה למירון...

ומי שהיה במירון ורקד הרי הוא **נאחז** שם!!! לא **אחז!** אלא **נאחז!!!**

כלומר: מי שלא היה במירון בל"ג בעומר... אם הוא יתעצבן עלי ויגיד לי תפסיק לבלבל את השכל... אני מדבר איתך על מרחץ דמים ואתה מדבר איתי על חתונות... מי שכן יטען לי אני לא יכול להתווכח איתו... הוא לא בעניין... אבל מי שכן היה במירון וכן תבע מעצמו להתנתק מהריצפה **ולהיאחז** בהשגה הזו- לרקוד בחתונה של רשב"י... מסוגל גם להבין שהיו פה ארבעים וחמשה יהודים שהצטרפו לחתונה הזו שרקדו בה... ממילא ביחס לשברון לב הטבעי שלנו כלפיהם... איך קרתה להם מיתה כזו משונה... צריך לדעת שעד כמה שזה קרה אצל רשב"י... יש פה הילולא!!! רק אנחנו שגורשנו ממירון... וחזרנו לבנו... אנחנו צריכים לעשות הרבה חשבון הנפש... אנחנו לא נותרנו בהשגה הזו... אנחנו כעת עומדים מול אסון מדמם ולנו לא נותר אלא לחזור בתשובה...

--- רק אסיים בסיטואציה קטנה מהנסיעה חזר ממירון: כשחזרתי מהציון שבור ומדוכך כמו רבבות עמך ישראל... פתאום התפרץ מתוך תוכי השיר של מרדכי בן דוד **"על כן ציון במר תבכה וירושלים תתן קולה לבי לבי על חלליהם מעי מעי על חלליהם..."** כן... השיר הזה והמילים הקשות האלו כ"כ התאימו לסיטואציה...

ואז פתאום! פתאום תפסתי את עצמי בבהלה!!! לפתע נזכרתי במעשה הנורא הזה (הראו לי שזה כתוב להדיא בשער הכוונות) שצמחה האר"י הקדוש עשה חלאקע לבנו, הלך עם כל התלמידים למירון בל"ג בעומר ועשה שם סעודה... ואחד מתלמידי האר"י היה נוהג כל יום להגיד "נחם ה' את אבלי ציון" בברכת "וילירושלים עירך", וגם כשהוא הגיע בל"ג בעומר למירון... גם אז הוא אמר את זה: "על כן ציון במר תבכה... לבי לבי על חלליהם וכו'" ורשב"י התגלה לאר"י הקדוש **בהקניין!!!** ואמר לו: תגיד לתלמידך למה הוא אומר נחם ה' ביום שמחתי?? והוא נענש על זה רח"ל... נבהלתי והפסקתי מיד לשיר את השיר הזה!!! פתאום קלטתי ש... שנכון... המילים "לבי לבי על חלליהם" כ"כ מתאימות לאסון הזה... אבל סו"ס זה קרה אצל רשב"י ובל"ג בעומר... אם ככה... אז גם מי שבמשך כל השנה לבו לבו על חלליהם מעי מעי על חלליהם... צריך לדעת שאצל רשב"י בל"ג בעומר זו... זו סוגיה אחרת...

אצל רשב"י לא אומרים כאלו דברים!! אצל רשב"י האסון הכי גדול יכול להתפרש כמים נוקבין שעולים כאד מן הארץ ואח"כ מתורגם לשבר ענן שמוריד בעקבותיו שפע של ישועה ורחמים... ומי יודע... מי יודע איזה י"ג מידות של רחמים המתינו שם בשמים להיפתח ובשביל זה היה צריך להפעיל את הנהגת היחוד!!! וכיצד אנו מפעילים את הנהגה הזו?? כשאנחנו לא מהרהרים אחרי רצונו יתברך אלא מקבלים באהבה ואומרים: אנחנו אחד איתך יתברך!!! ברגע שאנחנו אחד איתו יתברך... אז הקב"ה גם מכריז: אני ה'!!! ומשדר את כל מערכת הטבע ולא מתחשב באף אחד... ומרעיף י"ג מידות של רחמים לכל מאן דבעי...

סו"ס רשב"י נמשל לכהן גדול... נמשחת אשריך... בר יוחאי בקודש הקדשים, ובפרשת שבוע האחרונה למדנו שכהן גדול מקריב אונן!!! אצל כה"ג אין אנינות... גם כשאנחנו כבינו את המוזיקה וקיפלנו ציוד וברחנו משם... הרי רשב"י המשיך להעתיך על כלל ישראל יחד עם אותן נשמות מליצות ישר... והשפע שעוד יורעף מל"ג בעומר זה, הרי כעת זה תורת הנסתר... ---

אז כפי שסיכמנו: כל מה שקורה אצל רשב"י זה בגדר **תורת הסוד...**
עכשיו שישאר בינינו... מעניין אותך מה הסוד?? רוצה שאני אגלה לך קצת מתורת הסוד...?? אבל שישאר בסוד... יש מימרא של רשב"י שאף אחד לא יודע אותה... כן... היא נשארה בסוד... המדרש בריש פרשת אחרי... רשב"י דורש פסוק בקהלת: "הכל כאשר לכל מקרה אחד לצדיק ולרשע, לעובד אלוקים ואשר לא עבדו וכו' וכו'..." רשב"י שם מאריך להוכיח שלפעמים לצדיק ולרשע **יש גודל שווה!** גם פרעה מת נכה וגם נח הצדיק מת נכה, גם אישיה הצדיק וגם אחאב, שניהם מתו בחיציים...

נו... אז איך יכול להיות שאף אחד לא מכיר את המימרא הזו של רשב"י?? איך היא הצליחה להישמר בסוד? כי אנחנו מגיעים לרשב"י בעיקר בשביל ישועות. אנחנו רוצים תוצאות טובות ועכשיו!!!! וכשמתרגלים לגישה הזו... אז פתאום שמגיעים לרשב"י ולא רק שאין ישועות אלא מתרחש אסון... פתאום יש ועידת אדמה וחונת... מה קרה?? איפה הישועות אצל רשב"י?? למה רשב"י לא ביטל את הגזירה? **אז זהו!** הנה הסוד!!! מי שבחר להישאר בראש של תינוק ולחשוב שרשב"י זה כספומט לישועות...

אז כאן רשב"י מגלה לנו את הסוד הכמוס:
הגיע הזמן שנקלוט שצדיק זה לא רק אחד **שהקב"ה נותן לו** פנקס צ'קים פתוח!!! אלא זה מתחיל מזה **שהוא נותן לקב"ה** פנקס צ'קים פתוח! כמו שצדיק גוזר והקב"ה מקיים... גם הקב"ה גוזר וצדיק מקיים!!
רק כלה שמוכנה למסור לחתנה צ'ק פתוח שלה... היא זו שמקבלת מבעלה את הצ'ק פתוח על שמו... באסון הזה אנחנו נותנים לקב"ה צ'ק פתוח ומקבלים אותו באהבה ומכריזים: אנחנו אחד איתך!! לא מהרהרים... לא שואלים... אנחנו פה בשביל לתת תר מלוכה ולא רק בשביל לקבל מה שאנחנו רוצים... אם את הסוד הזה נבין ונסכים לקבל את ה' ולהיות אחד איתו בכל מצב... אז כעת אפשר לגלות את הסוד!!! בעוד פחות משבועים קוב"ה וישראל ואורייתא **סוגרים וורט... מזל טוב...**

שמעתי בשם יהודי צדיק שיש לו יד בתורת הנסתר... והוא אמר משפט שעשה לי קצת סדר בראש... הוא אמר ככה: אם האסון הזה היה קורה בכל מקום אחר בעולם... היינו צריכים לשבת על הארץ ולבכות ולחשב חשבוננו של עולם בשל מי הסער הזה ולמה זה קרה ומה צריך לתקן... אבל היות והאסון הזה קרה בתחום השיפוט ששייך לרשב"י... אז כל דבר ששייך ל"אזור חיוג" רשב"י זה מקבל אטמוספירה של תורת הסוד!!! זה כבר תורת הנסתר!!! ממילא אין לנו שום מושג באסון הזה... אין לנו אפילו כיוון... **שתבנין:** גם כשאין לנו מושג למה קרה משהו... אבל יש לנו לפחות כיוון... כשקורה משהו טוב אנחנו מבינים שזה בכיוון הטוב וכשקורה משהו רע זה בכיוון הרע... לפחות יש כיוון... אבל ברגע שזה קורה אצל רשב"י אין לך אפילו כיוון... זה סוד!!! תורת הנסתר!!! בניגלה יש הגדרות מאוד ברורות ויבשות... יש טוב ויש רע... אם משהו נולד זה טוב... ואם משהו מת זה רע... אז זהו!!! שברגע שזה מגיע לתורת הנסתר הכל מקבל מימד אחר לגמרי!!! יכול להיות לך רשב"י שנפטר בל"ג בעומר... וכולנו רוקדים... מה יש? **הילולא!!!** חתונה של רשב"י... מה חתונה?? מה הקשר חתונה?? על איזה חתונה אתה מדבר?

באה השמש בצהריים... בוצינא דנהורא הסתלק מן העולם ואתה קורא לזה חתונה?? מה התשובה?? בתורת הנסתר כל ההסתכלות היא מזוית אחרת לגמרי!!! ע"פ הנגלה יום המוות זה סוף!! סוף החיים!! ביום הזה עושים קריעה... זה יום ש"איתרא מזליה" יום של מזל רע... יום של פורענות... אבל ברגע שבן אדם מביע נכונות להיכנס לפנימיות התורה... במילים אחרות: הוא חי את האמת האמיתית של החיים... היות והאמת היא שהעולם הזה הוא פרודור והעולם הבא הוא טרקלין... אם ככה יום המוות זה לא הסוף אלא אדרבה... **זו התחלה!!!** זו החתונה של חיי הנצח!!! כעת כל הטוב האמיתי מתחיל... וממילא כשהיודי זוכה לעשות רצון ה' ולהחזיר את הפקדון בשלימות... לא רק שזה לא סוף החיים... אלא זו חתונה הכי שמחה בעולם!!!

עכשיו: להגיד לך שאנחנו אוחזים בזה?? לא!!! לא רבתי!!! להגיד לך שכשאני מגיע לקבר של אמא שלי ביום היארצייט אני מתחיל לרקוד כי זה יום ההילולא שבו אמא שלי ע"ה זכתה להיכנס לחיי העולם הבא?? **לא!!! אני לא אוחז ששום!** כי לצערי אני בן אדם עם שתי רגלים נעוצות בקרקע... והיום הזה שאמי ע"ה נפטרה זכור לי כיום מר ונמר... זה היה היום האחרון בחייה... היום האחרון שהייתה לי אמא... ממילא ביום יום אנחנו לא אוחזים שמה...

אבל כשמגיעים לרשב"י בל"ג בעומר...??!!? שם אני לא צריך להגיד לך מה קורה... שם פתאום הרגלים מתנתקות מהקרקע... אנחנו נשאבים בבת אחת למושגים אחרים... אנחנו פתאום רוקדים ושמחים... מה קרה?? חתונה!!! רשב"י הגיע לטרקלין!!! חיים עד העולם!!!

להגיד לך שאנחנו אוחזים שם?? לא!!! ממש לא!!! אבל אנחנו **נאחזים** שם!! יש הבדל בין לאחוז שם לבין להיאחז שם... גם מי שלא אוחז במדרגה מסוימת... הוא מסוגל ברגעים די מסוימים להיאחז במדרגות שלוק שייכות לו... וזו בליקה להתמכרות שלנו לרשב"י במירון... אנחנו נוסעים רחוק רחוק... ונאחזים שם אחד באטמוספירה אחרת!! רשב"י הסתלק מהעולם ובמקום לבכות באזכרה שלו... אנחנו רוקדים בחתונה שלו... מבינים ששם זה החיים האמיתיים!! זה הסיפור!!!

---תחשוב ששם!!! באמצע הריקודים השמחים ביותר בחתונה של רשב"י פתאום קרה אסון נוראי... ארבעים וחמש נשמות קדושות עלו בסערה השמימית... **איך מתמודדים עם זה???** אז ככה: כשאתה מדבר איתי פה... בחיפה... בירושלים... באשדוד... בבית שמש... בביתר עילית... פה זה באמת הלם וזעזוע עד דכדוכה של נפש... אבל גדול ליהודים... פה חזרנו לבנו... ואנחנו מתמודדים מול אבידות קשות ומרות ומתקשים להתנחם... אבל שם?? שם אצל רשב"י?? אל תשכח ששם גם עמדנו מול פטירה של רשב"י!!! ובכל זאת רקדנו... מתוך השגה בהירה שהפטירה של רשב"י זו ההילולא- חתונה שלו!!

שם נאחזנו בהשגה שמתתם של צדיקים זו הילולא- חתונה... נו... עכשיו אתה מבין מה התכוין אותו צדיק שאמר: שאסון שקורה בתחום שיפוט של רשב"י זה תורת הנסתר... כעת אתה מבין למה??

כל מקום אחר שזה היה קורה זה היה אסון לשם אסון!!! אבל ברגע שזה קורה ב"בית קברות" של מירון שאנחנו הולכים ל"אזכרה" של רשב"י ואנחנו בעצמנו מתעקשים לרקוד שם בשמחה מתוך נקודת הנחה שעולם הזה פרודור ועולם הבא טרקלין ואנחנו שמחים עם רשב"י שהגיע לטרקלין של ש"י ועולמות שזכה להם... כשהאסון מתרחש בדיק מתוך הרוקע הזה מה טמון בזה?? שרשב"י הצביע על אותם ארבעים וחמש נשמות והזמין אותם יחד איתו לחתונה!!!!

ואני מיד מסתייג: להגיד לך שאנחנו אוחזים שם?? **לא!!! לא רבתי!!!** אל תשכח שאנחנו יצאנו ממירון... גורשנו משם בבושת פנים... אנחנו פה... סחופים ודווים וכואבים על האסון הגדול... אבל הם שנשארו שם... הם שנשמתם עלתה **שם!!!** שם בסערה השמימית... הרי הם נשארו בהילולא... הם נשארו בחתונה... הם נשארו בתפיסה הזו... הם נשארו בריקודים!!! רק אצלנו הריקודים הופסקו... רק אצלנו המוזיקה נעצרה... אצלם היא ממשיכה וממשיכה... ---

מישהו נתן לי מושגים בסיסיים בזוה"ק שכעת זה ממש רלוונטי: כידוע: היה אידרא רבה, ואידרא זוטא, שבשתי האידרות התגלו סודות עצומים בתורה... **עכשיו ככה:** בעיצומו של המעמד של האידרא רבה נפטרו שלושה חברים מתוך עשרה!!! נשארו רק שבעה... ואז ר' יצחק גם היה אמור להיפטר מן העולם... אבל רשב"י אמר לו: אני רוצה אותך איתי... אתה תבא איתי!!! ואז כשהגיע המעמד של האידרא זוטא... רשב"י ביקש מר"א בנו: תלך ותקרא לר' יצחק... כי היום אני רוצה לקחת אותך איתי... ואז ר' יצחק הגיע ורשב"י קיבל את פניו בשמחה רבה: "כמה יאת חולקך, כמה חידו בעי לאתוספא לך בהאי עלמא..." אתה איתי!!!

עכשיו בא ננסה לדמיין... תאר לעצמך שרשב"י היה איתנו במוחשי בל"ג בעומר... וכולנו היינו רוקדים סביבו בחתונה שלו ושרים בר יוחאי... ופתאום רשב"י עוצר את הריקודים... ומתחיל לחפש מיקשה... בין כל המאה אף איש שמפזים ומכרכרים הוא מחפש ומחפש... ואז הוא לפתע מצביע על מישהו... רשב"י קורא לו בשמחה... בא... אתה היום הולך איתי... תשאר פה!!! ואז רשב"י שוב מחפש ומחפש... ושוב מצביע על מישהו... ועל עוד מישהו... ועוד אחד... וככה הוא היה מצביע על ארבעים וחמשה יהודים לא קשורים... חלקם צעירים... חלקם מבוגרים...

ורשב"י היה מכניס אותם למעגל אחד ורוקד איתם בשמחה עצומה... וכולנו מקיפים אותם במעגל ושרים... מה שרים?? **שרים שירי חתונתה!!!** כמו שסיכמנו... בר יוחאי ואמרתם כה לחי זה שירי

נפש שזקה

גיליון מס' 10 • פרשת בהר בחוקותי תשפ"א • יו"ל ע"י מכון "זכרון ישעיהו"

מדברי תורתנו
ושוחותנו של מורינו
דבי משה יונה
דזונגרטן שליט"א
רב קהילת קדעסטור

עיון ההלכה שיעור מורינו הרב

"הוא עבדא סבא דאול עבדא לרשיה וזקה"

צאו והתפרנסו זה מזה / מסחר שמחויב מן גמילות חסדים / אציל שגנב ממהר"ם פדוואה / אפילו היה הגאון עם הארץ / נכרי בפחות וישראל ביתר / עצה מפני שהכנענים אנסים / עבודת ישראל או עבודה נכרית / מתי ישנה מצווה אף בהפסד גדול

נכרי בפחות וישראל ביתר

ובספר "חקרי לב" [ח"מ ח"א קל"ט]. הביא שגם התשב"ץ [שו"ת ח"ג קנ"א] הוכיח שהפסוק שייך אפילו כשנמצא אצל הנכרי יותר בזול מהישראל, אפילו הכי יש להעדיף את הישראל. מבאר התשב"ץ שכאשר הישראל והגוי מוכרים בשווה, וודאי שיש להקדים את הישראל, לא בא הכתוב אלא לגלות שאפילו כאשר הנכרי בפחות והישראל ביתר - הולכים בתר הישראל.

עצה מפני שהכנענים אנסים

בדרך אחר נראה בפסיקתא זוטרתא בפרשתנו. "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך. למה תורה דרך ארץ שלא תהא מוכר אלא לעמיתך ולא תהיה קונה אלא מיד עמיתך. מפני שהכנענים אנסים הם ומתעללים עלילות ברשע". הרי מבואר שאין מדובר בחיוב גמור אלא בעצה והנהגה טובה, דרך ארץ שלמה תורה.

והדבר עשוי להצדיק במידת מה את מנהג העולם שלא להקפיד על עשיית עסקאות עם ישראל בלבד, שכן אין מדובר בחובה וחיוב באופן גמור, זאת בשונה מן דברי התשב"ץ והרמ"א המחייבים את טובת הישראל.

עבודת ישראל או עבודה נכרית

ובשו"ת מנחת יצחק [ח"ג ס' קל"ט] מביא נפקא מינה הלכה למעשה מן דברי הרמ"א והתשב"ץ. מדייק מנחת יצחק שמשלשון התשב"ץ "נכרי בפחות וישראל ביתר", נראה שהדין להעדיף את הישראל אף במחיר הפסד, הוא דווקא כאשר ההפסד מועט. וכן נראה בחת"ס [פסחים].

אך מדברי הרמ"א שכתב: "שהגוי מוזיל טפ"י רצה המנח"י להוכיח שאין שיעור להפסד ואפילו שיעור מרובה חייב להקדים את הישראל.

ובאהבת חסד [ה' ו'. נתיח"ח י"ב]. מביא הח"ח שלדעת ר"ת [ב"ק קי"ד ע"ד]. אין חובה ודין גמור להעדיף את הישראל ולערוך עמו עסקה בתנאים פחות טובים, אך מכל מקום מצווה ועניין יש בזה, אמנם אין זה מדיני המשפט כחובה.

ומעניין לעניין יש לדון בדבר הנהוג ורווח הרבה בימינו, האם ישנה חובה להעדיף לא רק תוצרת ועסק של יהודי, אלא גם "עבודה יהודית" על פני עבודת נכרי, או "עבודה ערבית" כמקובל וכנהוג. ויש לעיין למעשה.

המשך בעמ' הבא

עדן הנפשות דברי מורינו הרב

סוד דרך השפע והריווח

"אף בתוך הפעם תהא בו ברכה" [רש"י כ"ה י"ט].

"וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית, וציוויתי את ברכתי לכם בשנה הששית, ועשת את התבואה לשלוש השנים" [כ"ה ל-כ"ב]. הקשה המגיד מדובנא [אוהל יעקב], מדוע פירטה וכתבה התורה "וכי תאמרו מה נאכל". והלא די לה לתורה לכתוב "וציוויתי את ברכתי לכם בשנה הששית", וממילא אין כל חשש ודאגה, הכול יהיו שלווים ופרנסתם מובטחת, ואף אחד לא יקשה וישאל מה נאכל!?

דברים אלו ממש נמצאים אף בספר "נועם אלימלך" שמביא קושיא זו בשם אחיו "החסידי המפורסם", ומיישב בזו הלשון: "ונראה שד' יתברך כשברא את העולם השפיע מטובו צינורות מושכים שפע לצורכי בני אדם, ודרך השפע שלא להפסיק כלל".

"אלא כשהאדם נופל ממדרגתו ואין לו ביטחון בבורא ב"ה המשגיח האמיתי, הזן ומפרנס בריווח בלי הפסק כלל, אז עושה האדם הוא במחשבתו ההיא אשר לא מטהוה, פגם חלילה בעולמות עליונים, ומתישים כוח פמליא של מעלה ר"ל, ואז נפסק השפע חלילה, וצריך ד' ית' לנווט מחדש השפע שילך מתחילת הבריאה".

על פי זה מבאר בנועם אלימלך, שזהו "וכי תאמרו", התורה מלמדת את האדם שהדרך הסלולה והנכונה היא לא לשאול ולהתעסק כלל "מה נאכל", דרך ד' הטובה והנכונה היא שיהא האדם שלם בביטחונו ובשלוותו. ואדרבא, כאשר מתחיל לחשוב ולחקור "מה נאכל", ונופל מביטחונו, או אז מתחיל אכן להיות פגם חלילה בשפע, מה שמצריך פמליא של מעלה להשפיע מחדש.

ועל כן, "וכי תאמרו", כאשר תאמרו ותטריחו להשפיע מחדש - אז "וציוויתי את ברכתי", לולי זאת, באם תתנהגו בדרך המעולה והטובה, ביטחונו בד' בכל לבבכם ושאיפתכם, אז יבוא וימשיך השפע להגיע בלי הפסק כלל. לעולם לא יחסר כל טוב.

בזה מתרץ המלבי"ם קושיא נאה, על תחילת הפסוק מבאר רש"י "ואכלתם לשובע" - "אף בתוך המעינים תהא בו ברכה". באם כן מדוע צריכים ישראל לעוד ברכה לתבואה לשלוש השנים? ולפי דברים אלו פירוש הדבר הוא כי לאדם הבוטח בד' כראוי, אין אכן צורך בברכה זו, במשך שנים אלו יזכה הוא להנהגה למעלה מדרך הטבע ותספיק לו אכילה מועטת כאילו היא מרובה, שכן תתברך היא במעיני.

אכן, לחסר הביטחון שדואג וטרוד בכל עת אודות פרנסתו מהיכן תהיה, עליו נאמרה הברכה שתתקיים בכמות בלבד, ובשנה הששית יראה הוא את התבואה לשלוש השנים.

כך הדברים בליקוטי מוהר"ן [תניינא ס' י"ב]. "עיקר היהדות הוא רק לילך בתמימות ובפשיטות בלא שום חכמות" וכו', וכן בהמשך [י"ט] "עיקר התכלית והשלמות הוא רק לעבוד את ד' בתמימות גמורה".

מסופר על אברך שניגש אל מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל ושאלו "בכל ברכת המזון מבקשים אנו בפירוש ואל תצריכנו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם", משמע שאין רצון וצורך לקבל לא מתנה ואפילו לא הלוואה מגמ"ח. "הכיצד אם כן אני אמור להשיא את ילדיי?"

הגיב הגרא"ל בכאב, "יודעים אתם מדוע אין זוכים הרבה לסיעתא דשמיא בממונות? מדוע התפלה לפרנסה אינה מתקבלת? זאת משום שהאדם לא מאמין מספיק ביד ד' וביכולתו לתת, בתוך כדי תפלה כבר מהרהר ומחשב כיצד יעביר לו הבורא את הממון, הכיצד זה יגיע, מאכן, או אולי מאכאן?"

הגביה רבי אהרן לייב קולו וקרא "וכי אתה דואג לקב"ה?" "וכי הוא צריך את עצותיך?" "הוא יודע לבד כיצד בדיוק לתת לך ובאיזה אופן, בלא מתנת בשר ודם ובלא הלוואתם, רק ממתנת ידך הרחבה המלאה והפתוחה, כאשר חש בזאת האדם, מרגיש כן באמת ובתמים - או אז נענה ד' לתפלתו".

בטחון בד'

אלול תשע"ט, פה ירושלים עיה"ק תובב"א
דרישת שלום וברכת השנים אל כבוד רב חביבי מו"ה... שליט"א
מכתבך היקר ומלא ענין הגיעני לשמחת לבנו. ואחר איזה עיכוב מפני הפרעות
שונות עשיתי כדבר הצעתך ואבוא לכתוב בקצירת האומר תשובה לאשר גוללת
בשאלתך, שאלת חכם, האם תוצאת הבטחון בהש"ת הוא להביא להגשמת כל
משאלות הלב.

כתב החזון איש (אמונה ובטחון פרק ב), וזה לשונו: "ענין הבטחון הוא האמון
שאינו מקרה בעולם וכל הנעשה תחת השמש הכל בהכרזה מאתו יתברך". דבריו
ברור מללו כי התקווה שהעתידי יהיה טוב, והיינו מה שנראה בעיני האדם כ"טוב"
עבורו, אינה אלא משאלת לב, ואין כל בטחון כי כך אכן יהיה, שהרי כבר הוכרז
קודם לכן מאתו יתברך כל מאורעות האדם.

וכך כתב שם החזון איש בראש דבריו, תוך שהוא מגדיר כ'טעות' את מי שסובר
שבכל מקרה של ספק על העתיד יש לבטוח כי יהיה הטוב, וזה לשונו: "בכל
מקרה שפוגש האדם והעמיתו לקראת עתיד בלתי מוכרע ושני דרכים בעתיד,
אחת טובה ולא שניה - כי בטח יהיה הטוב, ואם מסתפק וחושש על היפוך הטוב,
הוא מחוסר בטחון. ואין הוראה זו בבטחון נכונה, שכל שלא נתברר בנבואה גורל
העתיד, אין העתיד מוכרע, כי מי יודע משפטי ד' וגמולותיו יתברך".

העולה מזה כי הגדרת "בטחון" הוא לבטוח בהקב"ה הבורא יוצר ומנהיג את
העולם וכל מעשיו אמת וצדק, וממילא הוא יודע מה טוב עבורו, ולאוי דווקא
שמבצב האדם יטיב כפי הבנתו ורצונו, אלא להיות בטוח כי כל הנעשה עמו הוא
בגזירת עליון לטובתו [אמנם אפשר לשנות את רוע הגזירה ע"י תפילה ואין כאן
המקום להאריך בה].

יסוד זה נמצא בדבריו של החובות הלבבות' (שער הבטחון פרק א) וזה לשונו:
"אך מהות הבטחון היא מנוחת נפש הבוטח, ושיהיה לבו סמוך על מי שבטח
עליו, שיעשה הטוב והנכון לו בענין אשר יבטח עליו. כפי יכלתו ודעתו במה
שמפיק טובתו". הנה דבריו כקילורין לעיניים בהגדרה ברורה כי הבטחון הוא
לסמוך ולבטוח בהקב"ה אשר יעשה לאדם הטוב בעיניו ואין הכוונה שיגשים
משאלת האדם להטיב מצבו"

ואמנם יש לזכור, כי בטחון מסוג זה אינו פוטר מהאדם את החשש מפני העתיד
הספק, ואת ההשתדלות הנחוצה לסדר את מבוקשו באופן הנאות. אך עליו
לדעת כי אף לאחר ההשתדלות ובטחונו בהקב"ה יתכן שיקבל מבוקשו ויתכן
שלא. ועל זה עליו להתחזק בבטחון אמיץ לדעת את העיקר שגם לאחר כל
החששות וההשתדלות יש לחוש ולהתנהג באופן ברור לפי הידוע לו שאין
מקריאות ואקראיות בעולם. וכל מה שיקרה עמו יהיה מתוך צדק אלוהי ולטובה.
ממילא מתוך בטחון זו יקנה בזה 'מנוחת נפש' שעל ידה משוחרר ורוגע יותר
ויכול לעבוד את ד' בלי טרדות המחשבה.

יחד עם זאת נציין כי קיימת מידת הביטחון ברמה גבוהה יותר, והיא שלימות
הבטחון עד כי האדם מבטל לגמרי את מחשבותיו ורצונותיו העצמיים וכל
מעייניו והשתדלותו הם אך ורק לעשות רצון קונו. כפי שכותב בעל חובת
הלבבות (שם פרק א): "שתהיה השגחתו חזקה והשתדלותו גדולה לקיים מה
שחייבו בו הבורא מעבודתו, ולעשות מצוותיו, ולהיזהר מאשר הזהירו ממנו,
כפי מה שהוא מבקש". מי שהוא בעל בטחון באופן כזה, עליו אמרו חז"ל (אבות
ב, ד): "עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו, בטל רצונך מפני רצונו
כדי שייבטל רצון אחרים מפני רצונך". והיינו בבחינת צדיק גוזר והקב"ה מקיים,
לא ח"ו נגד רצון ד', אדרבה יעשה רצונך כרצונו, ומתוך ביטולו להש"ת עולמים
הרצונות בקנה אחד ללא סתירה.

כמו כן, קיימים מקרים יוצאי דופן של בטחון במדריגה מיוחדת, אשר מרוב
בטחונו ומנוחת נפשו כי רצון ה' בלבד הוא זה שקובע את עתידו, הרי שאז
מתגלה לו עתידו בוודאות, באמצעות בשורה משמיים. וכלשון החזו"א (שם סוף
הפרק): "יש עוד ממת הבטחון, כי על הבוטח שורה רוח הקדש ומתלווה עמו
רוח עוז המבשרו כי אמנם יעזרוהו ד', וכמו שאמר
דוד המלך ע"ה אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה וגו', וזה
ענין מתחלף לפי מעלת הבוטח ורב קדשו".

ומשמע מדבריו שבעלי מדריגה ומעלה מיוחדת לפי רוב קדושתם שורה עליהם
קדושה המבשרתם כי יעזרם ה'. ונראה לפי האמור כי אין הכוונה לרוח
הקדש ממש, אלא הדבר קשור ותלוי בתוצאת בטחונו ולפי מנוחת הנפש
אשר קנה האדם מתוך בטחונו בהש"ת. כגון כאשר הלל הזקן שמע קול זעקה
(ברכות ס, א) הוא היה בטוח שאין זה מגיע מביתו. הסיבה שהלל יכול היה
לבטוח בוודאות הייתה מרוב מדרגת הבטחון שלו והרגשת המנוחה שהייתה לו
היא אשר גילתה לו באופן נבואי כי אין הזעקה מגיעה מביתו. כך גם נקדימון בן
גוריון במעשה המובא בגמרא (תענית יט, ב) אמר בוודאות שהקב"ה יוריד גשם
ויכול להחזיר את המים שהתחייב להם, וכנהה וכנהה דוגמאות.

והנני בזה מקצר מפני כמה טרדות,
וד' יחזק ויאמץ חילך לתורה ועבודה וירים קרן ישענו,
יזכונ מעשי ידינו למען שמו באהבה.
משה יונה רוזנברטן

משקפי מגדלת של אמונה

מובא בספר להחסידי יעב"ץ, שבתקופת השמד בגזירות האינקוויזיציה בספרד, אצולת
העם והמוחכמים, אשר שמרו את התורה על בסיס דרישה וחקירה, לא עמדו בניסיון
המר והמירו דתם.

ודווקא פשוטי העם, אלו אשר שמירת התורה הייתה מושרשת אצלם כמושרת אבות,
הם שמטרו את נפשם על קדושת ד'. [כן גם בדברי יציב יו"ד קל"ט, ובספרו אוה"ח
פ"ב וסוף פ"ה].

מעשה היה וראה הגה"ק רבי יהושע בוקסבוים אב"ד גאלאנטא הי"ד את אחד
הבחורים בישיבתו, והלה עיין בספר "מורה נבוכים" לרמב"ם. אמר לו רבי יהושע
לבחור את דברי החסיד יעב"ץ אלו.

והוסיף, "מובא בשם הרבי ר' מנחם מנדל מקוצק, שהספר הזה "מורה נבוכים", הוא
"מורה", למי שמילא את כרסו בש"ס ופוסקים, ו"נבוכים", לצעיר שטרם הספיק
ללמוד..."

שאל הבחור את רבי יהושע, "על מה באם כן הקדמונים כרמב"ם ובני דורו החזיקו מעמד
באמונת ד' ובקיום המצוות למרות אותו המהלך גופו, שהיו חוקרים ופילוסופים?"

ענהו רבי יהושע, "אמשול לך משל, למה הדבר דומה, למשקפיים בעלי זכוכית מגדלת,
הזקן נהנה ומשתמש בהם על צד היותר טוב, ואילו הצעיר אינו רואה בהם כלל..."

אמונה פשוטה

הגה"צ רבי משה שוואב [מערכי לב ח"ג ק"ח], מבאר שהתכלית שבכל מעשי המצוות
של חג הפסח הוא בכדי להביא את האדם למצב של הרגשה עצמית ומוחשית של ניסי
יצירת מצרים, מצב זה מביאו ומכינו להיות ראוי ועומד בקבלת התורה.

והנה יציאת מצרים היא בבחינת עבודת לקב"ה, "כי עבדי הם אשר הוצאתים מארץ
מצרים" [ויקרא כ"ה מ"ב]. זוהי מטרת החיים להניח את בעיות החיים ומורכבותם
בצד, ולמסור עצמנו בידי שמיים בלבד. כאמור "השלך על ד' יהבך והוא יכלכלך"
[תהילים נ"ה כ"ג].

והגם שההשתדלות חובה, אין אפשרות לסמוך על הנס, כל זה הוא רק מחובת וגדר
ההשתדלות בלבד. אין בינה לבין התוצאות שום קשר ושייכות, גם במידה ונראות ישנה,
ועל זאת משנתת התורה פעם אחר פעם, "וכר ליציאת מצרים..."

בלילה ההוא נדרה שנת החלבן

בוקר אחד פגש ר' יוסל את חלבן העיירה, פנה אליו ושאלתו בפיו, אמור נא לי חלבן
יקר, הכיצד נמת בלילה האחרון, ידיך היו ונחו מעל השמיכה, או אולי היו מנוחת
מתחת השמיכה ומכוסות בה?"

ויען החלבן ויאמר בפליאה "שאלה מצוינת היא, נראה לי שאינני זוכר כלל מה ואיך
היה", ענהו ר' יוסל "במטאות ממך, הלילה בשוכבך על המיטה שים לב המיטה אתה
יושן, הידיים מכלד או מתחת, ותזכור לומר לי בבוקר מה היה".

למחרת פגש ר' יוסל את החלבן, והנה הוא טרוט עיניים ועייף מאוד, ושח לו בזעף
"כל הלילה לא נרדמתי, שמתי ידי למעלה, ואז ראיתי שזה לא נוח, העברתי למטה ואז
הרגשתי מזור, החזרתי וחוזר חלילה, וכן עד שקרא התרנגול והגיע זמן קריאת שמע
של שחרית".

התפלא ר' יוסל, "והלוא בכל הלילות עד עכשיו גם היו ידיך במקום כלשהו, למטה או
למעלה, ומדוע איפה דווקא הלילה לא נרדמתי?" ענהו החלבן, "אכן, אבל הלילה הייתי
צריך לדעת איפה..."

ומזה נלמד מוסר וניקה השכל, בכל הלילות ובעתות החיים בהם נותר על הדרשה
והחקירה, יהיו החיים שלווים ורגועים, וכאשר נחל לתור ולחפש שאלות ותמיהות, או
אז נוצרות הבעיות מאליהם, הבה נחיה חיים שלווים ומתוקנים, חיי אמונה בחרתי.

עיון ההלכה

שיעור מודינו הרב

המשך מעמ' קודם

ההוא עבדא סבא

דאול צבעיה לרישיה ולדיקניה

ובדומה לכך מספרת הגמרא [ב"מ ס:]: "כי הא
דההוא עבדא סבא, דאול צבעיה לרישיה ולדיקניה",
עבד כנעני זקן שחפץ להיראות צעיר, והלך וצבע
את שערות ראשו וזקנו בצבע שחור. "אתא לקמיה
רבא, אמר זיבנך" ביקש מרבא שיקנהו. "אמר ליה
רבא, יהיו עיניים בני ביתך" היינו, שצריך להשתמש
בעיני ישראל כדי לפרנסם, ולא לקנות עבד כנעני
תמורתם.

מסיימת הגמרא "אתא לקמיה דרב פפא בר
שמואל, זבניה, יומא חד אמר ליה אשקיין מיא,
אזל, חווריה לרישיה ולדיקניה", ביקש ממנו רב
פפא שישקהו מים. שמע העבד, הלך ושטף שערו
ועל ידי כך רואים שזקן הוא, ואז "ואמר ליה, חזי
דאנא קשיש מאבון", ראה שאני מבוגר מאבין ואין
ראוי שתשתמש בי. "קרי אנפשיה" קרא רב פפא
על עצמו, "צדיק מצרה נחלץ ויבוא אחר תחתיו".
רבא הצדיק ניצול מצרה, ואני באתי תחתיו.

מתי ישנה מצווה אף בהפסד גדול

אמנם, לגבי עצם עניין העדפת העסק עם
יהודי, ישנו מקרה ובו מצווים אף על הפסד
הרבה. זאת כאשר מדובר במקרה ובו ישנה
סכנת מיעוט קונים אצל יהודי, ודלדול
מחייטו. או אז קיימת מצווה אחרת בתורה
"וכי ימוך אחיך, ומטה ידו עמך והחזקת
בו". שע"ז אומר המדרש [ספרא שם ה':]
"אל תניחנו שירד, והחזקת בו".

מבאר המנחת יצחק שפסקי רמב"ם
[מתנ"ע י"א והשו"ע יו"ד רמ"ט ו']. "שמנה
מעלות בצדקה, זו למעלה מזו, מעלה
הגדולה שאין למעלה ממנה, המחזיק ביד
ישראל המן". וכן, מושתתים על מצווה
ודין זה, ועל כן מצווה יש בזה ואפילו
מחוייב הוא לפזר הרבה מממונו, ובמקרה
וישנו חשש קריסה כלכלית, אדרבא,
ירכוש מן היהודי ויעסק עמו ואף במחיר
יקר.

סגולת השבת

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זיועניא

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע אבי [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט] זי"ע, אמר: מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

ליל שישי פרשת בהר בחוקותי תשפ"א

לגיון 29

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום מתורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

תורה מבטלת יסורים

לו לומר שיה לו יסורין, מהו 'עליו'. הרהב שיגינו עליו מצרה כזאת. ב, אומרו 'פשפש ולא מצא' קשה, הלא 'אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחסא' (קהלת ו, ט). ג, אומרו 'יתלה בביטול תורה', משמע שביטול תורה לא נחשב בכלל חטא מדכתב מקודם פשפש ולא מצא וכו', הלא ידוע לכל שאין עון גדול יותר מביטול תורה⁽¹⁾. ופירש בזה האופן, דהנה כל היסורים צריך האדם לקבלם באהבה⁽²⁾, בר מיסורין שעל גופו ממש שמבטל אותו מתורה ותפלה ועבודה, כמו שכתב הבעל שם טוב נשמתו בגני מרומים, כשנחלש הגוף נחלש גם הנשמה⁽³⁾, וצריך לזה רחמים גדולים וזכות

"אם בחוקתי תלכו" (ויקרא כו ג).

ופירש רש"י: שתהיו עמלים בתורה. ואמרו חז"ל (ברכות ה). 'אם רואה אדם שיסורין באים עליו יפשפש במעשיו וכו', פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה' וכו'. והקשה בזה רבינו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט הרבה. א, מה הוא הלשון שיסורים באים עליו, היה

השלמות וציונים

1) בירושלמי (תגינה פרק א הלכה ז): מצאנו שויתר הקדוש ברוך הוא לישראל על עבודת כוכבים ומזלות ועל גילוי עריות ועל שפיכות דמים, על מאסם תורה לא יותר, מה טעמא, ויאמר ה' על אשר עשו עכו"ם וגילוי עריות ושפיכות דמים אין כתוב כאן אלא 'ויאמר ה' על עזבם את תורת' (וימיה ט"ב). וראה דברים כדברונת מפה קדוש דמרון הגה"ק החתם סופר זי"ע (דרשות, ז אב ד"ט ט) וזה לשון קדשו: איתא ב[מדרש] רבה פרשת ראה (ד ט) 'הסיף והספר ידו כרוכים מן השמים, אם לא תעסק בתורה הרי הסיף, ומונתם בזה, כי אינו דומה פורק עול תורה לעובר שארי עבירות שהעונש מיוחד ליום מועד כי 'בוקר פקסו, אבל ביטול תורה אינו כן אלא עונשו כרוך בעקבו כשני דליים מים כזוהר עולה זה יורד, ועל כן אמרו חז"ל (אבות פרק גמשה"ה) 'הפורק ממנו עול תורה נותנים עליו עול מלכות ועל דרך ארץ', על כל מיד שברחו מהר תורב כתינוק הבורח מבית הספר לפרוק מהם עול תורה, היינו העבירה והיינו בעצמו הפורעניות, כי מיד נמסרו למלכות, ועל כן מיד ראה משה רבינו עליו השלום מרת עול המלכות מתוך כנגדם פתח בתפלתו ואמר 'ויהי בנסוע הארון' (במדבר י לה), כשנסעו מהר ה' אמר 'קומה ה' ופוצו אויביך' ואל ישלטו בניך. וזה הוא בעצמו שרמז להם משה רבינו עליו השלום בתוכחותיו, שאף על פי שיש לו פירוש פשוט מכל מקום התוכחות כולם באו ברמז כפירוש רש"י על לבן וחצרות (דברים א, א), על כן אמר עתה לעורר לבבם פן יהיה לעול משה בעיניהם מה שחזרו עתה לשנות התורה בערבות מואב מאשר כבר היו כן בחורב, על כן טרם הואיל משה באר את התורה, אמר להם ברמז, זכרו ראשונות 'כי ה' אלוהינו דבר אלינו' קשות באמרו 'רב לך שבת בהר הוה' (דברים א, ו), רב וקשה בעיניכם עול עומס משא שבת ההר הזה, על כן חלף זאת קבלו עליכם עול מלכות ופוזר הגלות. 'פנו וסעו' בגלות 'בהר האמור' הוא הר עשו עושה מעשה האמורי כפירוש רש"י פרשת ויחי (בראשית מב כח) על פסוק 'אשר לקחתי מיד האמורי' ולא אל הר האמורי לבד, אלא 'ואל כל שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב וגו', רמז לנו פאורינו בארבע כמות הארץ בעוונותינו הרבים שיעור זמן רב מעולם, ועדיין לא שבנו מטעותינו מלפרוק עול תורה בעוונותינו הרבים, הן בעסק התורה והן במחוייבי יד לומדיה... ועתה בעוונותינו הרבים ניתן עול מלכות, ויתהלך מגוי אל גוי וממלכה אל עם אחר.

2) אמרו בגמרא (וימא כג) הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ושמוחין בייסורין, עליהן הכתוב אומר (שפס"ה לא) 'ואוהביו מצאת השמש בגבורתו'. וכן הוא במשנה (ברכות ד). 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, שנאמר (דברים ו ה) 'ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך' וגו'... 'בכל מאדך' בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו. ואמרו שם בגמרא (ס) מאי חייב לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה... אמר רבא לא נצרכה אלא לקבלינהו בשמחה.

3) ראה צוואת הריב"ש (סי ק): מרבי ישראל בעל שם, כאשר גופו חולה גם נשמתו נחלשת ואינו יכול להתפלל כראוי אף על פי שהוא נקי מעברות, לכך צריך לאדם לשמור בריאות גופו מאד. עד כאן לשונו. וכן הוא בספ"ק לקוטים קריים (דף כא): מריב"ש ע"ה, כאשר גופו חולה גם נשמתו נחלשה ואינו יכול להתפלל כראוי אף על פי שהוא נקי מעברות, לכך צריך האדם לשמור בריאות גופו מאד. ע"כ, וכן כתב בספ"ק אור האמת (דף סה).

כשהולך רבי ישראל מרוזין לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורא אמר, אבי רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מביני ידעו מי אני', ואני אומר 'מביני ידעו מיהו האלקים'.

הנהגות פראהבישט

המשך מגילון 28 פרק ח

הנהגות ישרות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספרי תלמידי הנעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוז'ין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

ואחרי-כן, יחשב מעט בגדלת הבורא יתברך ובשפלות עצמו. וקדם תפלת שחרית יאמר התפלות שנתיסדו על גדלת הבורא יתברך ועל שפלות האדם. ויהרהר בתשובה שלמה, ויאמר: רבנו של עולם, מחל לי על כל מה שחטאתי לפניך, מיום היותי על האדמה עד היום הזה, ובפרט בדברים אלו, שהם: ראיה, שמיעה, ריח, ודבור, שמוש, ותנועה, מושש, והליכה. ומה שחטאתי לפניך גם-כן בגלגולים הראשונים. ומיום הזה והלאה הריני מקבל עלי שלא לעבר על רצונך.

שלמות שלום - השלמות וציונים

בשולחן ערוך הקדים את החיוב של "שויתי ה' לנגדי תמיד" בראש דבריו (המ"א או"ח סי' א סעי' א), והקדימם קודם דיני תפילה, וזוהו מוכח דמקודם צריך האדם להתבונן ברוממות הבורא יתברך שמו, ולקיים בנפשו את השויתי ה' לנגדי תמיד' ואז יכול להתפלל, ואם כן אדרבה אלה המקדימים להתפלל מיד בקומם ממתנם טרם שיתבוננו ויקיימו החיוב של "שויתי ה' לנגדי תמיד", הרי הם אלו שעושים שלא כהסכמת השולחן ערוך. עד כאן דבריו ודברי פי חכם חן.

ועל כן כתב רבינו 'קודם תפילת שחרית יאמר התפילות שנתיסדו על גדולת הבורא יתברך ועל שפלות האדם, ויהרהר בתשובה שלימה', דהנה כל זה ענין אחד הוא. וכמו שביאר הרה"ק רבי לוי יצחק מאווייערנא זי"ע בן בתו של מרן הרה"ק מרוז'ין זי"ע בספרו בך יברך ישראל (פר בלק) דהא אין לך דבר שעומד בפני התשובה (ירושלמי פאה א א), ואין יוכל אדם לשוב כאשר הוא ר הוא מכיר שפלות ערכו, כמו דאיתא בגמרא (נה"ל) 'אפילו כל העולם אומרים עליך צדיק אתה היה בעיניך כרשע' כי מי יודע נגעי לבבו בלעדו, כי כל עוד שידמה בנפשו כי הוא זה אי אפשר שישוב באמת, כי ראשית עצת היצר הרע שיתגאה עליה דבר נש, כדאיתא בזהר (תולדות קמ"ד), ואז נתפס בידו רח"ל, לכן מאד מאד הוא שפל רוח (אבות ד' ד), ואז יש תקוה טובה כי ישוב מחטאיו ויתקן את אשר קלקל. וכאשר יבא למדרגת השפלות באמת, אז יהיה כלי מוכן לקבל כל ההשפעות טובות היורדים, כמו הארץ שהיא נמוך מכל ומקבל כל טוב מלעילא. ועוד נוסף כי יהיה צנור אשר על ידו יוריקו השפעות טובות לכל בני דורו. עכ"ל.

ובאופן אחר יתבאר על פי דברי קדשו של מרן הרה"ק מרוז'ין זי"ע (הובא במכתבי אליהו ח"ב עמ' לו) דעתה שבעונותינו הרבים אין לנו מזבח וקרבן, הרי התורה והתפילה הם במקום מזבח, וצריך האדם ליזכר קודם התפלה שפלותו וקטנותו ולשבר החומר הגס לפני השם יתברך ברוך הוא, וכאשר אין אדם עושה כן, אומר אני אשר כל מחשבותיו הרעים חס ושולם עד עתה יעלה ברעיונו בעת התפילה ויבלבלוהו. עד כאן לשון קדשו. ועל פי דבריו הקדושים דברי רבינו הם ממש קילורין לעינים, כי ענין זה הוא היסוד לכונת התפילה.

לפרש דברי המשנה באבות (פרק א משנה יז) 'אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני' על דרך זה: דהנה האדם צריך להיות בתפלה מופשט מגשמיות ואינו מרגיש במציאותו בעולם הזה, כלומר, כשאני אבא למדריגה שלא אדע וארגיש כלל אם אין אני לי בעולם הזה או לאו, בוודאי אין לי שום פחד מחשבות זרות, כי אז איזה מחשבות זרות קרוב אלי בהיותי מופשט מזה העולם, וזה "מי לי" רוצה לומר איזה מחשבה זרה תבוא לי, אבל 'כשאני לעצמי' רוצה לומר כשאני חושב לעצמי יש במציאות זה העולם, אז אדרבא איני נחשב לכלום. וזה שאמר 'מה אני' רוצה לומר מה אני חשוב ומה עבודתי חשובה לפניו יתברך, כי אז יבלבלו אותי מחשבות זרות, והריני כמו שאיני בעולם הזה, כי עיקר בריאת האדם בעולם הזה לעבודה, והרי אין אני יכול לעבוד עבודתו מחמת מחשבות זרות המבלבלים אותו. עד כאן דבריו הקדושים.

וכעין זה סיפר הרה"ק רבי משה יהודה לייב מפאשאקאן זי"ע (הובא בנר ישראל, ע' תפילה אות ה) על אביו מרן אדמוה"ז מבהאוש זי"ע, שפעם שאלוהו אודות מה שמתפלל אחר זמן תפילה, אשר לכאורה דרכו זו אינה על פי דעת השולחן ערוך. והשיב, שהרי

אחר שנתבאר הטעם לנטילת ידים שחרית ונקיון הגוף קודם התפילה, כי הידים מורים על יראה ואהבה, וכיון שבלילה הוא זמן השראת החיצונים שורה רוח רעה על ידי האדם, וכן הפסולת אשר בקרבו מטמאה ומשקצת את מוחו ומחשבתו במחשבות מינות וניאוף, ועל כן תיכף כאשר יתעורר משנתו יראה להסיר מעליו אלו הבגדים הצואים כדי שלא ישלטו בו ח"ו כוחות האהבה והיראה מצד החיצונים.

ועל פי זה יבוא על נכון מה שכתב רבינו 'ואחרי כן יחשוב מעט בגדולת הבורא יתברך ובשפלות עצמו', דהנה בספה"ק נועם אלימלך (פר' כי תצא) כתב: דהנה העיקר עבודת האדם להבורא ברוך הוא באהבה ויראה, ואהבה היא המחשבה, דהיינו לחשוב רוממות האל ועל ידי זה מכניס בלבו אהבה שלימה, כי במחשבה אפשר לצייר אף דבר שלא ראה מעולם, ואחר כך צריך לראות שפלותו והיא היראה. עכ"ל. דהנה אחר שהסיר מעליו את האהבה והיראה הרעה צריך להכניס בלבו אהבה ויראה מצד הקדושה, וכמו שכתב שזכים בזה ע"י שיראה גדולת הבורא ושפלות עצמו.

ועיין עוד בדברי הרה"ק מצאנז' זי"ע (דברי חיים, יט ע"ב) שכתב לפרש הכתוב "וכל אשר יקרא לו האדם" בה"א הידועה, הרומז לצדיק שנקרא אדם השלם בקבלת עול מלכות שמים וכו' כי ממשיך בכל יום חיות חדש, וזה חדשים לבקרים רבה אמונתך שעי" הצדיקים נתרבה האמונה וכו', וזש"א "ויעמוד בין המתים" היינו שפלות עצמו בתחילה, ואחר כך "ובין החיים" שהיא רוממות אל שהוא חי וקיים, ובוה "ותעצר המגפה" כי המשיך חיות חדש בבחינת "ותגור אומר ויקם לך". עכ"ל.

והנה ההתבוננות בגדולת הבורא ית"ש היא הכרחית לכונת התפילה, וכמו שכתב בספה"ק תורי זהב להרה"ק רבי בנימין מזלאז'ין זי"ע (פר' צו ד"ה א"י בדרך רמז) וזה לשונו: נודע שקודם התפילה צריך שיהיה לאדם התפשטות הגשמיות ולדבק מחשבתו בהתרוממות האל יתברך כאילו אינו עומד בין אנשים רק בין המלאכים בעולמות עליונים, ואז כששוכח שהוא עומד בין האנשים יוכל להתפלל בכוונה גדולה ובלי פניות. עכ"ל.

נתבאר מדבריו אשר כל הנעשה סביבות האדם מבלבל אותו מכוונתו בתפילה, ואין יוכל לעמוד לפני בוראו בכוונה שלימה זכה ובוררה, זהו רק על ידי שידבק מחשבתו ברוממות הבורא יתברך שמו.

וענין זה נתבאר ביתר ביאור בדברי הרה"ק המגיד הגדול ממועזריטש זי"ע (אור תורה; אמרי צדיקים, פד) שאמר

מאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כו' אייר התשפ"א

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:08	20:00	20:53
19:06	19:58	20:50
19:09	20:01	20:53
19:07	19:58	20:50

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ"י 050-4194600

קבוצת שוורים חרשה בשדה. והנה עלתה מהביצה **צפרדע ירוקה**. עמדה הצפרדע ואמרה: "בוקר טוב, אם רוצים אתם עצה טובה, דעו לכם, כי אין חכמה **כמוני** בביצה. אם מישוהו מכם חולה או חלש, תרופה יש בידי לכל המחלות.

כל פצע או מכה ארפא ברגע אחד" שמע השור ואמר: "אם כן רבה חכמתך, אולי תרפאי קודם את **עצמך**... כה רזה וחלושה אתה..." שמעה הצפרדע ושבשה אל הביצה בבושה ובכלימה...

לעיתים קרובות הגאוה היא בלי סיבה. ואם לכבוד אתה מצפה. תמצא אותך אך בושה וחרפה...

בעת אשר הוצרך מארי **עובדיה זכריה** זצ"ל להשיא את אחד מילדיו. והחתונה היתה אמורה להתקיים בחו"ל סידרו לו כרטיסים לנסיעה, אולם לפני הנסיעה סיפר זאת לרב המושב, והלה לא הסכים בשום אופן כי **יעובנו** ולו ליום אחד. המארי אשר היה מבוטל לרב הודיע מיד לזוגתו הצדקנית תחי' כי **הנסיעה מבוטלת**. ורק לאחר שזוגתו התחננה בפני הרב כי ילכו לרק לימים ספורים ויחזרו הסכים מתוך צער...

סוד האושר והסיפוק נימצאים בליבו של האדם

בקיץ תרכ"ה לאחר שנפטר רבה של חברון, הגאון רבי **משה פידידה** זצ"ל, הפצירו בני הקהילה בגאון רבי **אליהו מני** זצ"ל שיקבל עליו את הרבנות. רבי אליהו ששנא את הכבוד, השתמט מהם. בסוף אותו קיץ **פרצה מגיפה** בחברון. הבריאים נמלטו, והרב מני טיפל במתים ובחולים. את המתים הביא לקבורה ואת החולים בעד בלי כל חשש. כשנסתיימה המגיפה, הפצירו בו כולם להנהיגם, והסכים לעשות זאת: **ללא תואר רב**. אך **לבסוף נכנע** וקיבל עליו את עול הרבנות, אך התנה שלא יקבל כל טובת הנאה, והיה חותם: "משרת עיר הקודש חברון לשם יחוד קודשא בריך הוא"

"**בדוכן למעלה, זכור את אלה שהיו איתך למטה, מי בדוכן למטה תצטרך אותם שוב...**"

לחופש אין מחיר... אבל יש לו תאריך

הרבי בום מפשיסחה היה אומר: התורה הזהירה שלא להונות את הזולת, ואילו חסיד נוהג **לפנים משורת הדין** ואסור לו להונות גם את עצמו... אסור לו להשלות את עצמו במדרגות יותר גבוהות **מכפי שיש** לו באמת...

שעה אחת אשר האבא מקדיש לבנו- מועילה יותר מאשר עשר שעות של אחרים.

כשאתה נתון מכספך לעני, אם לשם צדקה או לשם גמילות-חסדים, **תן לו** בסבר פנים יפות ובדברים מעודדים. אל תהא "נושף" או אגב נתינה בדברים החותכים כסכין בלבבו, אלא **תן לו בעין יפה...**

שום אדם עוד לא חיסר כמעלתו בגלל המלים סליחה בבקשה ותודה

השנאה מצד החילוניים כלפי שוחרי התורה, בתקופה האחרונה, מקורה בתנועת התשובה שמסילה אימה עליהם מחשש שמא גם הם יתפסו בה...

נקודה לפהששנה

המלך היה איש עצוב. אבל בלילות מילאה הדאגה את לבו. **'לא יהיה לי יורש'**. אף אחד לא הצליח לתת למלך עצה שתניח את דעתו. בלילה חלם המלך חלום מפעים. הסבא, המלך הזקן, התגלה אליו בחלום. עודד את רוחו ונתן לו את עצתו. המלך קם כאיש חדש, הוא חיך גם בלבו ומיהר להוציא הודעה לכל תושבי המדינה. כולם כבר ידעו שהמלך עומד לבחור את יורש העצר שלו. הם רק רצו לדעת איך. **'המלך יחלק לכולם עציצים חרעים'** הכריז הכרוז. 'על כל ילד לזרוע את הזרעים שיקבל מהמלך להשקות את העציץ, לדשן את האדמה ולטפח את הפרחים שיצמחו. חזרו בעוד חצי שנה, והמלך יבחר את יורש העצר לפי העציץ שבידו.' רגשים, עברו הילדים אחד אחד לפני המלך, קיבלו את העציץ, תשוקה מילאה את לבו של כל אחד מהם להיות מלך. ילדי הממלכה עסוקים בעציצים, הם דישנו והשקו, הוסיפו מינרלים, והחליפו אדמה, טיפחו ועשו כל מה שרק יכלו כדי לגרום לעציץ שלהם לפרוח.

לא היה דבר חשוב מזה. חצי שנה חלפה. ושוב מילאו ההמונים את הכיכר. הילדים החזיקו בידיהם עציצים מרהיבים, היו בהם פרחים ממינים שונים, סוגלים אדומים וצהובים, ריחניים גבוהים ויפים, המלך עלה לבמה שהוצבה במרכז הכיכר. פניו של המלך הביעו השתוממות אל מול שלל הצבעים. 'לא יאומן! לא יאומן! שמע אחד היועצים את המלך לוחש לעצמו. וחשב שהמלך מתרגש. אחד אחד עברו הילדים לפני המלך, קדו קידה והציגו את העציץ הפורח שבידם. המלך בחן את הפרחים ושילח אותם לדרכם אחד אחרי השני. הוא לא התרגש גם כשאחד העציצים גידל פרחים בצורה של כתר. הוא נשאר אדיש. האחרון שבילדים הוזמן לעלות אל הבמה. **הוא עמד מבייש ובידו עציץ מלא באדמה** לחה אך ריק מפרחים. 'מה? קרה? בני', שאל המלך בהתעניינות, 'מדוע לא גידלת פרחים?' 'עשיתי כל מה שאמרת אדוני המלך!', 'האמן לי, השקתי במים, הוספתי חומרי דשן ומינרלים. אבל לא גדל כלום! סליחה אדוני המלך!'. 'אתה תהיה יורש העצר!' הכריז המלך וחיבק אותו בחום. קהל היה מופתע, והמלך הסביר: 'לפני כחצי שנה חילקתי לכולם זרעים מבושלים. זרעים שאינם יכולים להצמיח דבר. והנה הפלא ופלא העציצים של כולכם פורחים. אלו אינם הפרחים שלי. כולם לקחו זרעים אחרים ושתלו בעציצים. אבל העציץ של הילד הזה, הוא העציץ האמיתי היחיד. איש האמת הוא יהיה מלכם לעתיד.' 'יחי המלך ויורש העצר!'

כשאתה מדבר אמת **אתה מלך**. כשאתה מדבר אמת מעיד שאינך מוכן לחיות בשקר. שאינך מוכן לתת לו מקום בעולם או בלבך. והאמת היא נצחית. וחץ מזה, לעולם אל תנסה להתהדר במשור רק בשביל השני.

אל תנסה לתחרות בפרחים של השני טפח את העציץ שלך. השקה אותו. נסה להוציא ממנו את המיטב שאתה יכול. כי אם תכניס בו פרחים של מישהו אחר זה יהיה חסר ערך. (העורך)

פעם ביקר בביתו של הגאון רבי **נחן צבי פינקל** זצ"ל בחור מיישיבה אחרת. על פניו של הבחור הייתה נסוכה כל העת ארשת **מתוחה ורצינית** מאוד. רבי נתן צבי העיר לו על כך פעמים אחדות, אך הלה לא יכול היה לשנות את הרגלו. הבחור עשה את דרכו מליטא לפולנייה, ותחלה, מדובר היה שנכדו של רבי נתן צבי יסע עם הבחור ויחד ינסו לעבור את הגבול. אך לבסוף **ביטל** רבי נתן צבי את התוכנית. חשש שנכדו יתלה לבחור שהוא איננו בטוח בזכויותיו בגלל מצב **רוחו העצוב**...

גדולי ישראל רבים העידו: כי היכן ששאלו את רבנו **יהודה צדקה** זצ"ל, היה משיב, בתלמוד והלכה, עניני בית המקדש, עניני קידוש הלבנה, ומי מדבר על **תורת הנסתר**. הכול היה מונח אצלו, כך תדיר היה עושק בתורה ללא הרף, עד כי לעיתים רבות היו **נעמדים על ידו** בביתו אורחים וכדו' ולא היה שם לב כלל. כשהוא שקוע בתלמודו

פי כמה פעם בא למרן הרב **עובדיה יוסף** זצ"ל נדיב מחו"ל וביקש להזמינו להכנסת ס"ת בחו"ל. ענהו מרן, האמן לי **איני יודע כמה אחיה**. אגא הניחני להמשיך בכתיבת חיבורי ולהדפיס את כל אשר עימי בכתובים, שהוא פי כמה ממה שנדפס כבר. **והדברים מדברים בעד עצמם**.

הגאון רבי **יוסף עדס** זצוק"ל תורת חסד עולם של גמילות חסדים היה הגאון רבי יוסף עדס זצוק"ל. כל רגע שהיה אפשר בו לגמול חסד- היה נחטף על ידו כעסק רווחי. סיפר אחד מתלמידי ישיבת "פורת יוסף" הירושלמית, כי רבו- רבי יוסף עדס, **סייע לו** לגמור שידוך. לשם כך הוא נסע מחוץ לעיר, שוחח עם הצד של הכלה והביא את השידוך לסימום המבורך, ובוה לא הסתים תפקידו: כשהגיע הזמן לקנות דירה- ניצב הרב עדס לימינו. **בדק** אתו את **הדירות**, בחן את **כווני האוויר**, את מספר המדרגות, את איכות הבניה- כאילו עברו היא, הדירה. והימים- ימים שבין פסח לעצרת! הימים הגדולים, בהם מתכונן כל יהודי לקבלת התורה! הרב עדס זצוק"ל היה תלמיד חכם גדול, סדר יומו היה עמוס לעיפה: 2:00 לפנות בוקר התחיל ב"תיקון הצות", התפלל "ותיקון" בכותל המערבי, אחר כך עסק במסירת שיעורים, בקבלת קהל, בלמוד עם **בעלי בתים** ובלימוד עצמי.

להצלת נרפואת הדסה צביה בת אביגיל
וזיווג והצלתה
רפאל ארז בן הדסה צביה
זיווג הגון
אבישלוס בן אורה

רבנו יונה כתב ממצוות השבת אבדה נלמד, שאם אנו חייבים להחזיר שור או שה שאבד, ודאי שאנו חייבים **להחזיר אדם שנאבד**. ויש שני מיני אבדות באדם, אבדת גופו – שהוא עלול להינזק או נפשות בדרך, ויש אבדת נפשו – שהוא טועה ואינו יודע דרך ה'. ועל שני הדברים הללו אנו **חייבים להיות** מוכנים להציל.

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

מה נואלו
אותם אנשים שאינם לומדים דרכי הנהגה מהאדם הראשון שאף ע"פ שאינתו **הביאה עליו** את המוות סלח ומחל לה, ואז הראה לו ה' ית' **אות של חיבה** והלבישו בבגדי ישע.

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

ניצול הזמן וספרת לך **שבע שבתות שנים שבע פעמים** והיו לך ימי **שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה** (ויקרא כה, ח).
לכאורה לא מובן, וכי התורה הקדושה באה ללמדנו חשבון **ששבע שנים כפול שבע שנים זה ארבעים ותשע שנים? ואם כן מדוע הוצרכה התורה לכתוב זאת.**
אלא בדרך רמז אפשר לומר שהתורה הקדושה באה להורות ולהראות לנו עד כמה הזמן עובר מהר, **שבע שנים, שבע פעמים, ארבעים ותשע שנים!** הזמן חולף ועובר מהר מאוד, **התעייף עיניך בו ואיננו משלי כג, ה, אדם להביל דמה ימינו יציל עובר** (תהילים קמד, ד).

לכן צריך לנצל את הימים והשנים בריבוי לימוד תורה מצוות ומעשים טובים, כיון שהימים חולפים מהר ואינם חוזרים.
ובדרך רמז הסבירו המפרשים בזה את הפסוק בהמשך הפרשה, **את פספף לא תתן לו פנשך ובמרבית לא תתן אכלך** (ויקרא כה, לו), **כספך מלשון כמיהה וכיסופים, נכספך וגם פלגה נפשי** (תהילים פד, ג), והוראת התורה לנו בזה שהכיסופים החשקים והרצונות שלנו לא יהיו בנשך ותרבית – בכסף וזהב, כיצד לאסוף עוד ועוד נכסים וממון, מרבה נכסים מרבה דאגה (אבות פ"ב מ"ז).
וכן מומשיכה התורה ומצווה ובמרבית לא תתן אכלך, שלא ירבה האדם באכילה שתיה ובמעדנים, אלא עיקר עסקו יהיה ברוחניות, בלימוד התורה הקדושה, בקיום מצוות ומעשים טובים.

יהי רצון שנזכה לעלות ולהתעלות בתורה ויראת שמים שהורה, וכל מעשינו יהיו לשם שמים ובזכות כך נראה בקרוב בביאת משיח צדקנו ובגאולת ישראל השלימה, אמן.
שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

הגנב- גונב בלילה, ואינו גונב ביום- ביום הוא מפחד **הגולגל- גוזל** בלילה, אבל רק מן היחיד, ולא מין הרבים, מפני שמהרבים הוא מפחד. ואילו **השקרן- משקר** ביום ומשקר בלילה, הן ליחיד והן לרבים.

מצא דרך לעזור לאחרים זה יוסף משמעות לחיין

איך קמצן שותה קפה שחור? לוקח מים חמים ושם **משקפי שמש**...

שיכור אחד יושב במסעדה, מפעם לפעם הוא נרדם ונוחר בקולי קולות. מלצר צעיר שואל את רב המלצרים: **מדוע אתה לא מעיף אותו החוצה?** רב המלצרים משיב: **"להעיף אותו? תגיד לי, אתה נורמלי? בכל פעם כשאני מעיר אותו הוא משלם שוב את החשבון..."**

מנכ"ל חברה גדולה התקשר לעובד הביתה, וזכה ללחישתו של ילד: **"הלו?"** "אבא בבית?" הוא שאל. "כן", ענה הקול הקטן. "אני יכול לדבר איתו?" הילד לחש לו "לא". שאל המנכ"ל "אמא שלך נמצאת?" "כן". "אני יכול לדבר איתה?" "שוב ענה לו הקול הקטן, "לא". בתקווה שיש מישהו שם שאצלו יוכל להשאיר הודעה, שאל המנכ"ל, "יש אולי עוד מישהו שם?" "כן", ענה הילד, "שוטר". בעודו תוהה מה שוטר עושה בבית העובד שלו, שאל המנכ"ל, "אני יכול לדבר עם השוטר?" "לא, הוא עסוק", לחש הילד". עסוק במה?" "בלדבר עם אבא, אמא ומכבי האש", המנכ"ל שמע רעש שנשמע לו כרעש של מסוק.
שאל המנכ"ל: "מה זה הרעש הזה?" "הליקופטר" ענה הילד בלחש. "מה קורה שם?" שאל המנכ"ל, ועתה כבר היה מודאג מאד. בלחישת מלאה ביראת כבוד, ענה הילד: "צוות החילוץ עכשיו נחת עם הליקופטר". לחוץ ומודאג, ויותר ממעט ממוסל, שאל המנכ"ל, "אבל מה הם מחפשים?" עדיין בלחישת, ענה לו הקול הצעיר, המצחקק לו בשקט: **"אותי."**

גדול אחד התבטא: להחזיק "עיתון ערב" - כמו החזקת צלם, לקרוא בו- כמו שיקה לצלם!

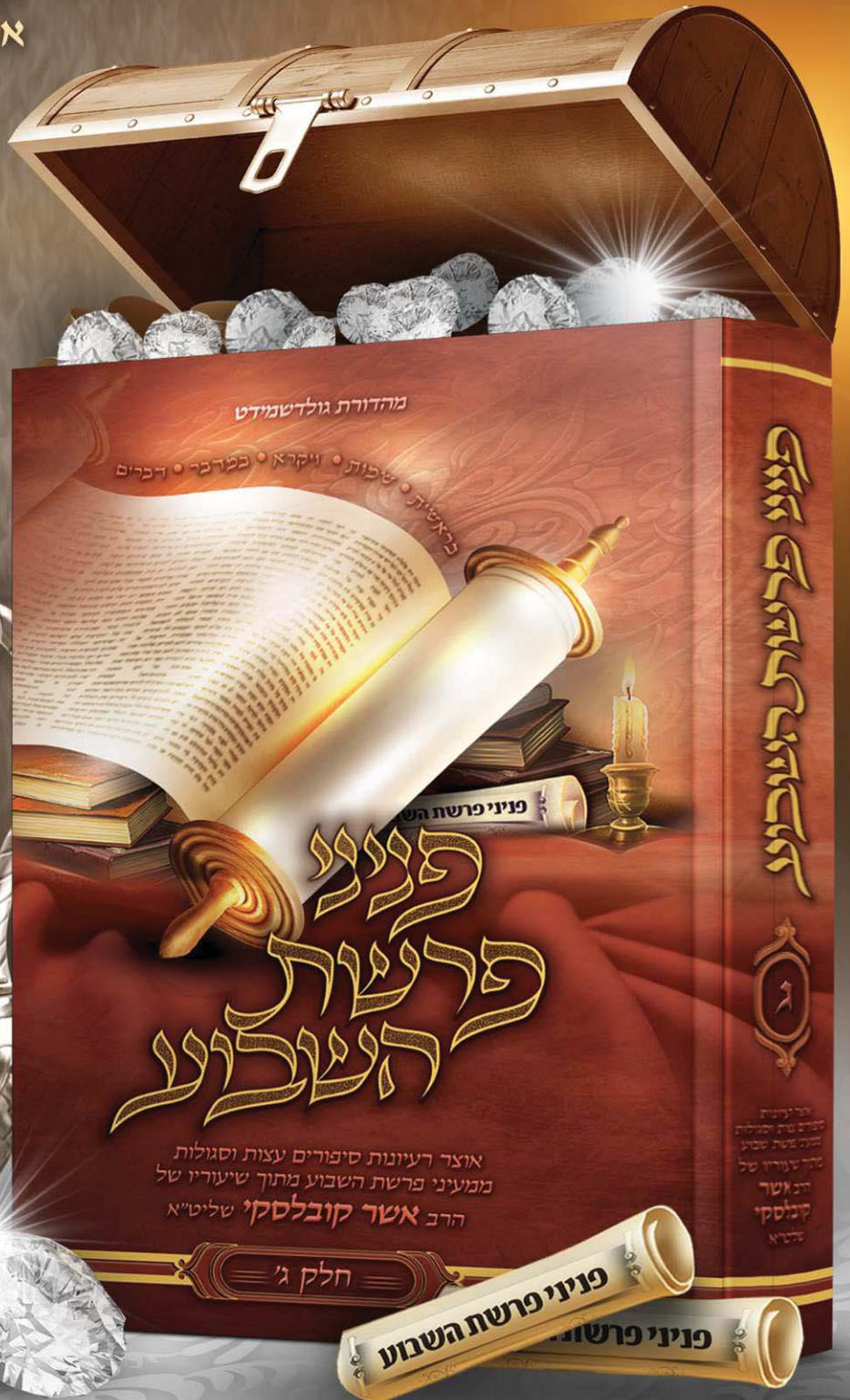
הדאגה למחר סיפור יפה מהנהגת הגר"ז **מבריסק**, בשלהי שנת תרצ"ט נקלע לעיר ווארשה, והתחילו להפציץ מן האויר, והלחם היה מצרך יקר מכל הון, אחד מחשובי הקהילה כשנודע לו שמרן הרב מבריסק שוהה בווארשה, שלח לו מדי יום מנת לחם, ומרן הרב מבריסק היה נוהר לגמור האוכל באותו יום **ולא להשאירו** למחר לבל יכשל בחשש של "מה אוכל מחר", ויהיה בכלל קטני אמנה המבוואר בגמרא. רק ביום ח' תשרי ת"ש הסכימה דעתו להשאיר מן הלחם **מעט למחר**, בכדי לקיים מצוות אכילה בתשיעי. למחרת בבוקר שלח לו אותו אחד מנת הלחם, בהוסיפו של מעשה הכין עוד תבשיל של דגים, אבל איתרע מזלו ונפלו לתוכו רסיסי פצצה ואינם ראויים לאכילה, **ולכן נאלץ** להביא רק מעט לחם שאפתה אשתו ברגע האחרון. פנה מרן הגר"ז לבנו רבי יוסף דוב ואמר לו – מכאן שהיה עלינו לבטוח בה' גם בנוגע לאכילה בתשיעי, ולא להותיר מן הלחם מאומה, שהרי יתכן אילו לא הותרנו **לא היו נופלים** מרסיסי ההפגזה למאכל.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן ברקא זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

כרך חדש בסדרה המשובחת אשר תשדרג לכם את שולחן השבת

אוצר רעיונות סיפורים ועצות
ממעניי פרשת השבוע
מתוך שיעוריו של
הרב אשר קובלסקי
שליט"א

להשיג בחנויות הספרים המובחרות | או בטל': 055-677-8160

הגוזלים שלכם
פורשים כנף
ומתעופפים להם
מהקן, יוצאים
לדרך ארוכה...

הזמנות לחתונה מדפיסים בגרפומט

מגוון גדול
של סוגי ניירות

ניתן לקבל
קטלוג הזמנות
למייל

הדפסת
200 הזמנות
לכלה, חינם

60 אגו' להזמנה

הדפסה בשחור
או אפור, מינימום
1000 יחידות,
לא כולל עיצוב

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה